

Ĝ. O. Zulpiqar

DOĜU TÜRĖİSTAN'IN GÖZ YAŞI

شەرقىي تۈركىستاننىڭ كۆز يېشى

Sunuş

Kitabı yazmama vesile olan tüm arkadaşlarıma, kitabı yayınlama malı yükünü üstüne alan mücadele arkadaşım Ablet Nuroğlu'na şükranlarımı sunarım ve onlara Doğu Türkistan'ın hürriyete teşne olan halkı adına da teşekkürlerimi bildiriyorum.

Kitabın ön sözü (benim özgeçmişim) için değerli emek harcayan dostum Dr. Yusuf Gedikli'ye şükran borçluyum.

İÇİNDEKİLER

YAZARIN HAYATI VE ESERLERİ	1
ÖZÜR.....	1
ÇİN KOMÜNİST REJİMİ = HAPİSHANE	3
“Doğu Türkistanlıların cesaretsizliği” hakkında.....	3
Açık Hapishane.....	9
<i>Benim geçmişimden Çin rejimine bir bakış</i>	9
Çinlilerin Hapishaneleri	15
<i>Türkiyede Yerleşmiş Olan, Doğu Türkistan Mücahidi Barat Hacı,</i>	
<i>Çin Hapishaneleri Hakkında Şöyle Yazıyor.....</i>	15
<i>Doğu Türkistan mücadele tarihinin bir şanlı sayfası olan Barın</i>	
<i>silâhli ayaklanmasının teşkilâtçılarından, mücadele arkadaşım A.</i>	
<i>Nur şöyle bildiriyor:</i>	18
<i>Su Dolu Koşullara hapsetme</i>	34
Ayaklanmaları Önleme Tedbirleri.....	38
<i>Kukla Başkan Seçme Yeteneği</i>	38
<i>Sahte “mücahit” teşkilâtları.....</i>	42
<i>Sorumluluğa Vermek.....</i>	44
<i>Senet imzalatmak.....</i>	45
<i>Olağanüstü zamanlar</i>	48
<i>Mücahitlerle halkın arasını açma hileleri</i>	50
<i>Yurt dışı önlemler.....</i>	50
<i>Yeni tasavvurlar</i>	61
Manevî ortamı değiştirme uğraşları	63
<i>“Milletler İttifakı” Uydurmasının Amacı</i>	65
<i>İdea Yönlendirme Çabaları</i>	68
<i>Kültür Sömürgeciliği</i>	72
<i>Millî İzleri Yok Etme Çalışmaları</i>	76

Sonuç	83
HALKIN GERÇEK YAŞAM DURUMLARI.....	86
Millî Eğitimin İç Yüzü.....	86
Günlük Yaşam Şartları.....	91
<i>Evlerin Durumu.....</i>	92
<i>Halkın Olağan Gıdaları.....</i>	94
<i>İçme Suyu.....</i>	96
<i>Giyisiler.....</i>	99
<i>Yakıt Sorunu.....</i>	101
<i>Günlük Masrafın Gelir Kaynağı.....</i>	104
Çalışma Yöntemleri	109
Kültür Hayati	112
Hak ve Hukukları.....	117
Sonuçsuz Ve Bitmeyen Angaryalar.....	127
<i>Yol Angaryaları.....</i>	128
<i>Kanal Angaryaları.....</i>	130
<i>Tarlaları kareleştirme angaryası.....</i>	131
<i>Rutubet giderme kanalı.....</i>	133
<i>Sürülmemiş Toprakları Sürmeye Hazırlama.....</i>	134
<i>Nöbetleştirerek Tarımak.....</i>	134
<i>Sel Taşkınlarını Önleme Angaryaları.....</i>	135
<i>Angaryalara Katılmayanlara Cezalar.....</i>	136
Mecburî Doğum Kontrolü	138
Sağlık Hizmetleri Ve Bulaşıcı Hastalıklar	141
Nüfus Sayımızdaki Çelişiklik.....	144
Sonuç	147
DÜNYA'NIN BİR NUMARALI BELÂSİ.....	149
Utanmaz Psikoloji.....	150
Usanmaz Psikoloji	153

“Yumuşak Böcek”	159
Dünyada Çin Yayılması	163
Türkiye’de Çinliler	170
Sonuç	175
YURT DIŞINDAKİ DURUMLAR	176
Kaderimiz Her Yerde Aynı	177
Yurt Dışına Çıkanların Dertleri.....	181
Yurt Dışındaki Dava Hareketlerimizin Gerçek Durumu.....	184
Türkiye’de Doğu Türkistan Davasının Durumu Ve Geleceği.....	195
<i>Türkiye’nin Doğu Türkistan Davasına Tutumu.....</i>	197
<i>Türkiye’de Ve Dünyada Doğu Türkistan Davasının Gerçek Durumu:.....</i>	206
Sonuç	219
İSTİKLÂL MÜCADELEMİZİN METODU.....	221
DERTLİ İNLEMENİN YANKISI	227
Hareketli Deniz	228
<i>Doğu Türkistanda ayaklanma oluyor mu? Zaman, zaman böyle bilgiler alıyoruz, Bunlar doğru mudur?</i>	228
Çinli Demek, Düşmandır	231
<i>Türkler kendi mesleklerinde çalışabiliyor mu? Çinliler Türklerin hangi meslek dallarında çalışmasını istemiyor?.....</i>	231
<i>Çalışıyor gibi gözükken yerli halk ne gibi işlerle meşgul?.....</i>	232
<i>Her sene yüksek okul mezunları nereye gidiyor?.....</i>	233
Her Şeyden Mahrum Durumdayız	236
<i>Doğu Türkistan’da gençler dinini nasıl öğreniyor? Din eğitimi var mıdır ?</i>	236
Bizim İçin Her Yol Kapalı	240
<i>Üniversite mezunları kendi mesleklerinde çalışabiliyor mu ? Bu alanda bir zorlama var mı ?</i>	240

Utancı Duygularından Mahrum Kimseler.....	247
<i>Doğu Türkistan'a Çinli yerleştirme politikası sürüyor mu?</i>	<i>247</i>
Eski Metodun Yeni Gelişimi	255
<i>Çinliler; Doğu Türkistanlı Türk Boylarını Birbirlerine Karşı</i>	
<i>Kullanıyor mu?</i>	<i>255</i>
Sevme Ve Sevilme İmkânımız da Yok !.....	259
<i>Doğu Türkistan'da halkın sevdiği insanlar kimlerdir?</i>	<i>259</i>
Türkiye Ümit İşğımızdı, Ama.....	267
<i>Aydınların Türkiye'den beklentileri nelerdir? Doğu Türkistanlı</i>	
<i>halkın Türkiye'ye bakış açısı ve beklentileri nasıldır?</i>	<i>267</i>
Arkeoloji Komidisi	273
<i>Eski Türk tarihine ait arkeolojik kazılar sürdürülüyor mu? Son</i>	
<i>yıllara ait yeni bulgular nelerdir?</i>	<i>273</i>
“Fuhuş yaptı Can Ağa, Banyo yaptı Van Ağa”	280
Katıl, Polis Başakamı!	287
Haydutlarca Tahrip Etmek	292
EK:.....	296
DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ ÖNEMLİ YER ADLARI.....	296
(Orjinal Transkripsiyonu, Çince'ye değiştirilmiş Adı, Çin	
Talaffuzuyla Yozlaşmış Şekli, Türkiye Türkçesi'yle Doğru	
yazılışı)	296
KAYNAKÇA.....	327

YAZARIN HAYATI VE ESERLERİ

Yazarın Hayatı.

Yazar 16 Ağustos 1956'da Doğu Türkistan'ın güney batısındaki Atuş şehrinde – şehrin kuzeyini kuşatan Tanrıdağ'larının en güneyindeki bölüğü Bozdağ eteğindeki Şoruk köyünde bir memurun ailesinden doğmuştur.

Onun doğduğu şehir hakkında büyük babamız Kaşgarlı Mahmud'un “Divan-lugat Türki” eserinde şöyle geçmektedir:

“Artuç - düz ve yüksek büyüyen bir tür ağaç,... Kaşgar'da Artuç adında iki köy var”. Tarih öncesi Türk yurdu olan *Artuç* köyü, zamanların geçmesiyle, Uygur ağzında hece sonunda gelen “r” sesinin düşmesi, hece sonunda olan “ç” sesinin “ş”a değişmesi kuralları sonucu “Atuş” şekline gelmiş ve günümüzde “Atuş” şeklinde sabitleşmiş şehirdir. Atuş şehri, tarihî başkent Kaşgar'ın 45km kuzeyinde yer almaktadır. Kuzey, batı ve güney tarafları dağlarla çevrilenen, eski tarihlerdeki bu küçük köy, sonraları ilçe statüsüne gelmiş; komünist istilâsından sonra Kırgız Özerk İlinin başkenti olmuştur ve sonraları “şehir” statüsü verilmiş olsalar da, hâlâ büyük bir kent değildir.

Büyük babalarımız Orhun - Yenisey sahillerinde, Ötüken yaylalarındayken, kahramanlıklarıyla, zekiliğiyle, aklıyla tanınmış bir Türk boyu vardı, serdarlar, kumandanlar, padişahlar, bilginler, çoğunlukla bu boydan çıkarlardı. Eski yerlerinden bugünkü Doğu Türkistan'da yaşamakta olan akrabalarına sđınarak göç edenlerden, geldiği yerde bir

büyük seltenet -Karahanlar devleti- ni kurmuş olanlar da bu boydandı. Bu Türk boyu tarihlerde “Yağma” olarak gözükmektedir. Yağma’lar esas olarak Atuş ve civarlarına yerleşmişti. Bugra Karahanların türbeleri “Buğram” adıyla Atuş şehrinde ve şehre bağlı köylerde bulunmaktadır.

1983’te Atuş şehri civarlarında on binlerce sene önce yaşayan insanların taşa dönüşen kafatasının bulunuşu, bu toprağı daha büyük itibara yükseltmiştir, Atuş’un kutsallığını arttırmış, onun tarihini gizemli geçmişlere, çok çok uzak ötmüşe kadar uzatmıştır.

Ecdatların gelenekleri Atuşlularda hala devam etmektedir: Doğal şartlarının çok kötü olmasına, hala küçük bir yer olmasına, çevresindeki köyleri de içine alan nüfus sayısının yüz bin civarında olmasına rağmen Atuşlular, Doğu Türkistan standardına göre zengin yaşamakta ve eğitim bakımından da önde gelmektedir; yakın zaman tarihimize bakılırsa, Uygurlarda on büyük şahsiyet varsa, onların en az yarısı Atuşlulardan olduğu görülecektir; ilk asrî (modern) eğitimi getirenler, ilk futbol takımı, ilk sanayici, ilk profesör, ilk cumhuriyetimizin kurucusu,...

Bunları kendimizden daha diren araştıran Çinliler, Atuşlulara çok dikkatli davranırken, onların liderlik yerine gelmesini önlemek amacıyla başka şehir ve kasabalıların kıskanç duygularını, dar “yurtseverlik” duygularını alevlendirmek suretiyle toplumun her kitlesi, her sahasında yer alan Atuşluları temizleme hareketi başlatarak, itibardan düşürmeyi uygulamış, cahil bırakılmışlığından dolayı, kafalara bu tür kını iyice aşılabilmiş ve her yerde dışlanma vaziyetini gerçekleştirmiştir. Bunların hepsi hakkında bilgi vermek yazımızın amacı olmadığı için o kadarıyla yetiniceğiz ve yazarın özgeçmişini çığırından gidiceğiz.

Yazar, 1963’de okula girer ve ilk okul 3 cü sınıf’a gelince Mao’un “Kültür devrimi” olarak adlandırdığı yıkıcı

hareket başlamış ve okullarda normal eğitim izden çıkmıştır.

Bu zamana gelince, o küçük çocuk sanayi şehri Kansu’ya taşınmıştır. Çünkü babası, iş yeri değişimi dolayısıyla önceden orda çalışıyordu ve aile babanın izinden geliyordu.

Kansu Pazarı^① Atuş’un 130 km kuzey batısında, Kırgızistan sınırlarına yakın yer alan, dağlarla çevrili şehirdi, burda maden işletmeleri, çelik fabrikası vardı. 1950’lerin başlarındaki Çin–Sovyet ilişkilerinin etkisi burda çok net görülürdü; Avrupa üslubuyla yapılmış binalar, fabrikalar, sanki bir Avrupa şehrini andırırdı. Kansu, yazarın edebî hayatının başlamasında özel yeri olan, derin hatıralar bırakan şehirdi. Bu küçük şehir ikiye ayıran bir ırmak vardı. Irmak Kırgızistan sınırları içerisinden geliyordu. Irmak suyu çok tatlıydı. Bu tad su üzerinde, kumlarda ışıldayan kepek altınlarından^② kaynaklanıyor muydu acaba!?

Yazar da “kültür devrimi” denilen bu garip hareket içinde yaşamını sürerken, kendi kendini yetiştirmek için evde gizli kitap okumaya, Kansu’da yaşadığı zamandan başlamıştır.

1970’e gelince onun hayatında çok önem taşıyan dönüşüm noktasına gelmiş, yazar edebî hayata başlamıştır. Çok kitap okumuş, kitap okumaktan çok hoşlanan bir alışkanlık kazanmıştır. Bu nedenle onda hürriyet isteği erken uyanırken, 1973’te arkadaşlarıyla teşkilatlanma uğraşında bulunmuş, sonunda tutuklanmış. O zaman, arkadaşları içinde

^① Pazar; Çin yönetim şeklinde bir memuri bölgedir, ilçeden bir derece küçük, - Y.N.

^② Kepek Altın; bu sözcüğün Türkiye lehcesinde tam karşılığını bulamadım, bu ırmaklarda ve kumlarda, kum tanecikleri gibi yada un kepeği gibi ufak ve yassı biçimde olan altındır, Uygur lehcesinde “Kepek Altın” da denir.

yaşı hepsinden büyük olan biri hapsedilmiş, başka çocuklar hapis dışı sorgulanmıştı. Yaşı büyük olmasına göre, Çin emniyeti onu teşkilâtçı zanedmişler belki. O ve koğuşdaşları (dört kişi) 1974'in şubatında hapisten kaçmış, Kansu'nun kuzey doğusundaki Sertaş dağlarında Çin kuvvetlerince kuşatılmış, soğuk ve açlık nedeniyle fazla direnemeyen arkadaşlar üç gün sonra intihar etmişler(bu Çin resmî makamlarının duyurusudur, belki onlar Çin kuvvetleri tarafından kurşuna dizilmiş olabilir). Bu olaydan sonra hapis dışı sorgulananlar tekrar çağrılmış, sorgular yeniden başlamıştır. Sanki öbürünün hapisten kaçma olayını önceden bunlar bilicekmiş gibi! Böylece bu tür sorgu ve şüpheli bakışlar hiç bitmemiştir.

Yazar, "lise"nin ilk iki yılını Kansu pazarı bağlı olan Uluğçat ilçe merkezinde, son yılını tekrar yurda dönüp, Atuş şehrinde okumuş. Söзде liseyi (10cu sınıfı) bitirmiş olmasına rağmen, gerçekte 3. cü sınıf eğitimiyle duraklanmış gençler, "tekrar eğitim" için gönderilmiştir. "Kültür devrimi" döneminde okuldan çıkan herkesin yapması şart olan ilk iş, "dağlara, köylere gidip, ağır emeklerle "beyin yıkama"ydı, buna "tekrar eğitim" derlerdi. Bu "beyin yıkama" üç yıl sürmüştür.

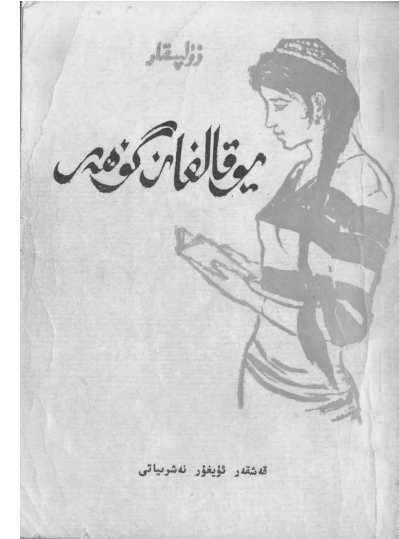
1977'li senelerde(Mao'nun ölümünün ertesi yıl) tekrar aslına getirilmiş yüksek okul sınavlarına katılmış ("kültür devrimi" sürecinde sınavsız, işveren başkanların takdimiyle yüksek okullara gidilirdi). Sınavlarda özerk il çevresinde sınav'a giren 3000 öğrenci içinde bir numara olmasına rağmen, siyasî nedenlerle okula alınmamış. 1978'de tekrar sınava katılan yazarı okula kabul etmemişler. 1978'de işe başlayan yazar, inşaat şirketinde işçi, tarımcılık teknoloji idaresinde çirak, yerli ticaret kooperatifinde tercüman, su ve kanalizatsiye şirketinde ambarcı, sekreter, tercüman, teknik, mühendis, şirket başkanı görevlerinde bulunmuş. 2-eylül

1990'da meydana gelen suikast sonucu bir gözünü kaybetmiş olan yazar, iş yerinden hasta emeklisi olarak ayrılmıştır. İşten çıktıktan sonra serbest ticaretle uğraşan yazar, 1996'da yurt dışına kaçmak zorunda kalmıştır.

Edebî hayatı ve Eserleri.

Yazarın ilk şiiri 'Gençlik' dergisinde 1979'mayıs sayısında yayınlanmıştır. 1979'dan buyana çok sayıda şiir hikaye ve romanları yayınlamıştır. 1985'de yazarlar kurumunun üyesi olmuş, 1986'de genel merkezi Pekin'de olan "Çin azınlık millet yazarları bilimsel kurumu"nun üyesi olmuştur. Onun yayınlanan ve yayına hazır eserleri şunlardır:

"Kaybolan Mücevher" 1986'de "Kaşgar Uy-gur neşriyatı"nda yayınlanmış, iki defa tekrar basılmıştır. Bu kitap çeşitli konularda üç küçük roman içermektedir. İçinde yer alan iki roman aile ve sevgi konularındayken çok gerçekçi olduğundan etkilenen gençler, bilhassa kızlar, yazara mektuplar göndermek suretiyle bu öyküleri kimin yaşamından aldığını, yoksa yazarın kendi yaşam öyküsü mü olduğunu sormuşlardı. Gelen mektuplarda, hatta, yazardan nasıl olup da kızların kalp derinliklerine girebildiği, nasıl ve nereden kızlar(kadınlar)ın iç dünyasını bu derece doğru anladığı soruları da yer alıyordu. Onun içindirki bu kitap, kitap

evlerinde bir gün kalmadan, kitap tüccarlarının^① eline geçmiş ve iki kat fiyatla satılmıştır.

Bu kitapta yer alan küçük romanların modernizm metodunda, duygu modunda yazılması şu zaman Doğu Türkistan edebiyatı için yenilik sayılıyordu. Romanda fizik hareketlerden oluşan detaylar olmamaktadır; sadece ruhsal geçmişler, duygu öyküsüdür. Onun için gençlerin duygularını çok etkilemiştir. İnsanın kalp derinlikleri, bilinç altı faaliyetleri o derece gerçekçi ve güzel dille hikaye kılınmıştır.

“O, Hala Cephe”. 1986 da “Gençler neşriyatı”nda yayınlanmıştır. Yirmiden fazla hikaye ve bir çocuk romanı içermektedir. Bu hikayeler içeren kitap yazarın edebi yaşamının ilik aşamalarında yazmış olduğu denemeleridir. Deneme derken, her üslup, her şekil, çok başarılı denenmiştir. Onun üslupları içinde tam diyalogla yazılanlar da var; hiç

kahraman adı verilmeksizin, bir çok kahramanı ayırtetme imkânı verebilen şekiller de vardır. Dil bakımından bakılırsa birlerin de mizahi dil kullanılmış, birlerinde ise hicviye. Her hikaye ayrı bir dünya gibi...

“Sada”- (SES). 1989’da “Halk neşriyatı” tarafından neşredilmiştir. Kitapta beş tane hikaye yer almıştır. Kitap

^① Genelde Çin idaresinde kitap evleri devlete ait olur ve hepsi aynı adla, “yeni Çin kitapevi” adlıdır. Kitap tüccarları ise bazı iyi satılan kitapları kitap evlerinden satınalıp, tezgahlarda kar koyarak satarlar- Y.N.

piyasaya çıkınca hemen yankı uyandırmış, dolayısıyla Özerk bölge hükümeti (acele olduğundan) telekes duyurusuyla kitabın satışını durdurmuş ve toplatmıştır. Hatta ilgili çevrelerde, ilgili personelleri, kitabı inceleme, değerlendirme yönünde organize etmiş, sıkı bir araştırmaya tabi tutmuştur. Bu sebeple (halkın, Çin hükümeti kötileyen her şeyi sevmeye alışkanlığından), piyasada kitabın fiyatı yükselmiş, çok

okunan kitap haline gelmiştir. 1997’de tekrar basılmış. Kitaba adı verilen “Sada” dil bakımından da, üslup, ifadeleme şekli bakımlarından da yazarın profesyonel durumunu göstermektedir. “Sada” çok okunmuş, çok tartışılmış, yüksek değerlendirilmiştir. 1994’de orta okul edebiyat dersliğinde yer verilmiştir.

“Körlenen Kılıç”. 1992 de “Gençler” neşriyatında yayınlanmıştır. İki küçük roman içerir. Bunlardan biri

çok tartışılmış ve bu ilk önce, 1986’de Gulca şehrinde düzenlenen yazarlar toplantısı (“reform konusundaki hikaye icadiyet münakaşa toplantısı”)nda okunmuş, mülhaza ve münakaşalara sunulmuştur. Toplantıda çok hevesle duyulmuş ve yüksek değerlendirilmişti. O zaman bu toplantıyı organize eden-Doğu Türkistan’ın en nüfuzlu edebî dergisi -“Tarim”da (1987 ocak sayısında)yayınlanmıştı.

“Gizli Sevgi”. 1997’de “Halk neşriyatı” tarafından yayınlanmıştır. Bu kitap 1993’te yayına sunulmuş olmasına rağmen çok tartışılmış olduğundan gecikmiş ve sonunda dört

sene sonra basılmıştır. Bu kısa nesir-lerin toplamıdır. Nesirlerin hepsi lirik nesirlerdir. Nesirlerde vatan sevgisi, sevgi, hürriyet isteği ifade- lenmektedir.

Bu kitaplarından baş- ka, mecmualarda (örneğin “Kervan”da) hikayeleri yayınlanmış ve bir romanı- “Çekirgeler Cıvıdıyor” – da yayınlanmıştır. Bu eserde komünist bir rejimde devlet

1993'te bir hikayeler toplamı daha yayına sunulmuştu;

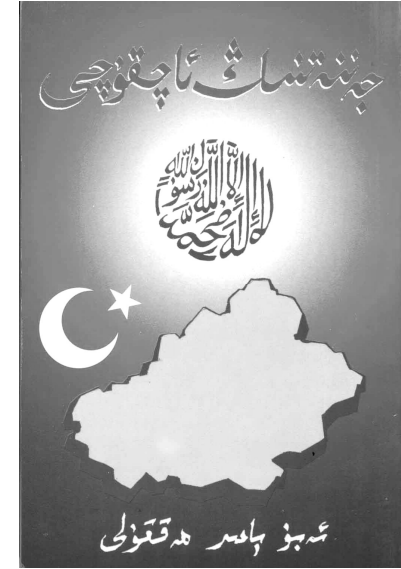
brokrasisinin nasıl çalışacağı, ne derece vurdumduymazlıkla davranılacağı, bir iş yapmak yada yaptırmanın ne derece zor olduğu..... çok acı hicvedilmek- tedir. Bu eserin yayınlanma- sından sonra bir çok bürokrat, eserde zikri geçen komünist memuru, kendisi zannedmiş, “beni yazmış” diye kuşkulananak yazar üstünden dava açmaya kalkışmıştır. Bu tür yankılar sonucunda yaynevleri, dergiler, gazeteler, mecmualar yazarın eserlerini yayınlamada çok dikkatli davranma kararına varmışlardır. Gerçekte, genellikle onun eserleri yayınlanmayacak bir aşamaya gelmiştir.

“Yorgun Hisler” adlı bu kitap, yazarın yurt dışına kaçması nedeniyle yayını durdurulmuştur.

Yazar edebî hayatına şiirle başlamış olsa da, piyasada şiire talebin düşük olması nedeniyle, şiirlerini yayına vermemiştir. Oysa, üç ciltte toplanan şiirleri de bulunmaktadır: siyasî lirikleri “Gazap Ve Çağrı”, sevgi lirikleri “Sevgi Risalesi”, başka türdeki şiirleri “Kalp Kıvılcımları”.

Yazar yurt dışına çıktıktan sonra Doğu Türkistan istiklâl mücadelesine yönelik siyasi eserler yazmaya ağırlık vermeye başlamış ve bunun sonucunda bir kaç kitap daha yazmıştır:

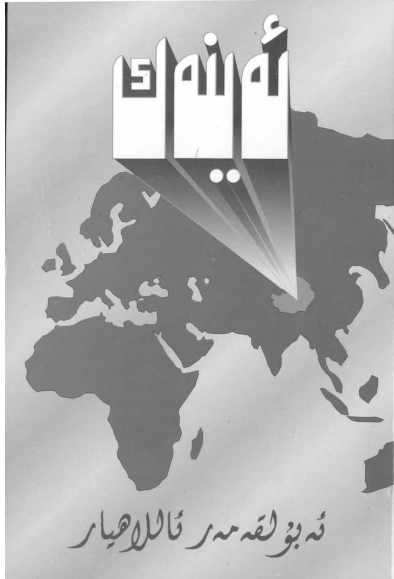
“Cennetin Anahtarı”, dinî esaslara dayandırılan, Çin işgaline karşı halkı mücadele etmeye yönlendiren siyasî eserdir. Kitap 1998'in başlarında İstanbulda basılmış, Orta Asya cumhuriyetlerinde ticaret yapan Doğu Türkistanlılar arasında, yurt dışındaki muhacirler arasında çok sayıda dağıtılmıştır. Gizli yollarla yurt içine giren kitap, yurtseverlerin gizli basım- evlerinde tekrar basılmış ve daha geniş alanda dağıtılmıştır. Ama bu kitaptan Çinliler çok korktuğu için kitabı okuduğu bilinen insanları kaç sene hapse atmakla yetinmeyip, onlara ekonomik olarak dayana- mayacakları ağır para cezalarına da çarptırılmışlardır. Kitap kasetelere de okunmuş, kaset şekliyle de binlerce nüsha dağıtılmıştır. Kaset sebebiyle tutuklananlar da

aynı kadere mahkumdurlar.

“Ayna” istiklâl mücadelesi konusunda yazılmış siyasi makalelerin toplamıdır. Bu kitap içindeki makalelerde mücadele faaliyetlerimizde görülmüş problemler, teklifler, eleştiriler,... yer almaktadır. Bu kitap yazarın kendisi kurduğu “Doğu Türkistan Hürriyet Yayınevi” tarafından yayınlanmış, 1999’da İstanbul’da basılmıştır. Bu kitap da “kalbında yara” sı olmayan Doğu Türkistanlılar tarafından çok sevilmiştir.

Şu anda yazarın elinde yayına hazır daha birçok kitap vardır. Bunlardan; “D.T. Hürriyet yayınevi” adına yayınlanması beklenen siyasî mecmua “Doğu Türkistan Kurtuluş Yolunda İnceleme”nin 1. kitabı hazır durumdadır. 2. cildi de hazırlanmaktadır. Şiiri kitap “kölelikten ölüm daha iyi”, hatıra şeklinde yazılmış hayat öyküsü “Gönderilmeyen Mektuplar”, tarihe ait malzemeler içeren “Mücadele

Tarihimizdeki Şerefsizlikler”

Yazar daha başka arkadaşların eserlerini derleme, düzeltme, redaktörlüğü yapma, yayınlama konularında da hizmetler vermektedir. Örneğin, yaşlı mücahit, Doğu Türkistan millî ordusunun eski subayı, Barat Hacı’nın hatıraları-“*Facia Ve Kavga İçinde Geçen Hayat*”nı derlemeye yardımcı bulunmuş, redaktörlüğü yapmış ve yayınlamıştır. Başka bir mücadele arkadaşının “*Ya istiklâl, Ya*

ölüm” eserini yayına hazırlamada da yardımcı olmuştur.

Şu günlerde yazar edebî eserler yazmaya pek hevesli değil, siyasi eserler için ağırlık vermektedir.

O şöyle diyor: “başka bir dilde de Uygurca’da olduğu gibi yazabilseydim, Uygurca’yı kullandığım gibi serbestçe, erkin kullanabilseydim, Uyghurca yazdığım gibi yürürlü, tatlı, acı, ağlatabilen, güldürebilen, düşündürebilen seviyede yazabilseydim, davamızı yorulmadan anlatacaktım, tüm dünyaya derdimizi bildiricektim”. Bu onun şuanki tek arzusu. Ama yaşlandığı, çabuk öğrenebilir aşamadan geçtiği için yakınıyor. Ve “yurt dışına hiç çıkmamış olsaydım, veya genç yaşta çıkmış olsaydım...” diye ah çekiyor.

O bir ateştir, ancak, kalbi hürriyet aşkıyla yanmıştır; vatan aşkıyla yanmıştır. Öyleki, bir kimse, bir kuruluş, kim olursa olsun, hangi büyük şahıs olursa olsun, hangi kuruluş olursa olsun, istiklâlden başka sözü konuşacaklarsa onlarla uzlaşmayacaktır. Onun mücadele görüşü uzlaşmazlık, arabuluculuğa kesin karşı koymaktır. Onun şuuru, sloganı tek bir; “**Ya istiklâl, Ya ölüm!**”

ÖZÜR

Bu küçücük ilaveyle konularımı önceden anlatmaya, eksiklerimi itiraf ederek okurlarıma özürlerimi bildirmeye lüzum görüyorum.

Biraz önce Doğu Türkistan hakkında bir şeyler yazarak, Türkiye gazetelerinde yayınlamayı düşünmüştüm, ama çok geçmeden kalbim soğudu bu işten. Ne fayda? Çinlilere, Doğu Türkistan halkının katillerine ödül verilen bir yerde, bu yazılar nasıl karşılanacaktı? Kimin dikkati çekilecekti? Kimin kalbi acıyacaktı? “Bırak, boş ver” deyip yazmaktan vazgeçmiştim.

Türkiye’de iyi niyetli arkadaşların konuşmalarından, “Çin rejimini biliyoruz” demelerine rağmen, gerçek manasıyla anlamadıklarını öğrenince bu yazıları yazmaya gerek duydum ve bunu ele almayı borç olarak gördüm. Meseleler şunlardır:

Çin rejimi deyince aklınıza ne gelirse gelsin o yanlıştır! Çünkü onu hiç bir şeye benzetemezsiniz, bunu anlatmaya çalışacağım.

Çin hapishaneleri deyince belki Türkiye hapishaneleri gözönünüze gelir, bu da yanlıştır; bunu da anlatmaya çalışacağım.

Doğu Türkistan istiklâl mücadelesi deyince PKK hareketleri veya başka hareketler aklınıza gelebilir, bu da yanlıştır; bunu anlatmaya çalışacağım.

Türkiye’de komünizm aşkı olan bir çok adama rastladım, onlarla tartıştım. Türkiye’de komünistlerin yalanlarına inanan bir çok adam vardır. Onların özlediği bu rejimin iç yüzü de bu yazılarda anlaşılacaktır.

Başka bir konu daha var: “Doğu Türkistanlıların cesaretsizliği.”

Eksikliklerim ve bu sebeple özürlerim şunlardır:

Uygur ve Türkiye lehçelerindeki fark sözde çok basit

görürsek de, bu basitliğin ancak günlük yaşam ilişkilerinde, konuşma için geçerli olduğu yazı yazmak için geçersiz olduğu belli olmaktadır. Uygurcada bir çok kitaplarım yayınlanmış olmasına, okurlarımın sevgilerini kazanmış bir yazar olmama rağmen, Türkiye Türkçesi'yle o denli akıcı yazamadığım sözümün delilidir.

Ben fikirlerimi Uygurcada olduğu gibi rahat bir şekilde, etkileyici biçim ve meraklı bir üslupla yapamadığımdan ötürü çok üzülüyorum, dolayısıyla çok basit, düşük bir seviyede yazmaya mecbur kaldığım için “anlatmak istediklerimi, istediğim seviyede anlatabilmiş miyim?” diye şüphe ederek kalbim sızlıyor.

Dil bakımından çok zorlanmam sebebiyle bazı konuların kitap hacminde ele alınması gerekirken, sadece bir kaç sayfa yazmakla yetinmek zorunda kaldım. Oysa öyle konulardı ki, detaylı olarak anlatmam gerekliydi. İşte bu hususlar dolayısıyla okurlarımdan özürümü kabul etmelerini istiyorum.

Şu başlığın tanıdığı imkândan istifade ederek, şu hususta da bir açıklama verme lüzumu bulunmaktadır: kitapta Çinlilerden bahsedilirken, bu sadece komünist Çinlileri, istilâcı Çinlileri ve istilâcı ecdadlarının yaptıklarından utanç duymayan, aksine övünen, yönetim sayesinde, silahlar güvencesinde gelen, istilâ özelliği taşıyan Çinlileri, istilâcı hükümetle aynı görüşü paylaşan Çinlileri kastedmektedir; adaleti, hürriyeti, demokrasiyi seven, insan haklarına saygılı olan, bizim de hürriyet arzusunda bulunmamızın gayet doğal olduğunu, böyle bir istekte bulunmamızın, sıradan bir insanlık hakkımız olduğunu, toprağımızın ecdatlarınca istilâ edilmiş toprak olduğunu itiraf eden Çinlileri içermeyecektir, Doğu Türkistan'ın istiklâl hareketini haklı olarak gören Çinliler düşmanımız sayılmaz tabii.

ÇİN KOMÜNİST REJİMİ = HAPİSHANE

“Doğu Türkistanlıların cesaretsizliği” hakkında

Türkiye’de bazı arkadaşlar bizi cesaretsizlike addediyorlar; diyorlar ki: “Hepiniz böyle kaçırıyorsunuz, sonunda toprağı Çinlilere bırakıp boşaltmış olacaksınız. Neden vatanınızda ölmeye cesaret edemediniz? Aileyi, çoluk çocuğı bırakıp kaçma cesaretini buldunuz ama, orada ölme cesaretini bulamadınız, neden? PKK militanlarını görüyorsunuz, hapishaneye girer, çıkar çıkmaz hareketlerine devam ediyorlar...” İlaveten şöyle demektedirler:

“Ben defalarca Avrupa’ya gittim, oraların temizliğı, düzenliliğı, zengin durumu beni heveslendirdi, neden benim vatanım öyle değil? Benim vatanım da öyle olsaydı diye düşündüm, ama bir defa oralarda yerleşme düşüncesinde olmadım. Siz geliyorsunuz, batıya da gidiyorsunuz, her yerde yerleşiyorsunuz, anlamıyorum...”.

Biz ona “çok haksız konuşuyorsunuz kardeş, sizin hür ve bağımsız bir devletiniz var, bizim de hür ve bağımsız olan, zengin olmasa da fakir olan, düzenli olmasa da Afganistan gibi olan bir devletimiz olsaydı, kendi milletimizin yönettiğı küçücük bir toprağımız olsaydı ne kıldardık yabancı ülkelerin padişahlığını? Biz onu fakir diye bırakmadık, tutuklanma tehlikesinden kaçmaya mecbur kaldık” deseydik, belki o direnir, kendi görüşünü savunarak şöyle derdi: “Tutuklansanız ne olacaktı? Vatan için yatardınız bir müddet, sonra çıkıp devam ederdimiz, PKK militanları gibi...” Böylece o, Çin hapishanelerini Türkiye’ninkine benzetmiş olacaktır. Yanlış!

Çok yanlış! Bu sözlerin biraz haksız olduğunu rejimlerin farklarını anlayınca itiraf edeceğinizden eminim.

“Hepiniz kaçıyorsunuz” lafı üzerinde duralım biraz. Yurt dışına çıkmak kolay mı diyorsunuz?

Önce yurt dışına çıkanların kimliklerini incelemek gerekir. Yurt dışına çıkanların çoğu tüccarlar, şahsî nedenlerle yurda dönmek istemeyenler, Çin ajanları ya da Çin uşaklarıdır. Vatan için bir iş yapmak amacı olanların sayısı en az seviyededir ve bunlar da yanlış tasavvurlarla yurt dışına çıkmışlardır: Memleketteki gençler, çoğunlukla yurt dışındaki mücadele faaliyetlerini, dışardan gelen gerçek dışı ve abartma haberler vasıtasıyla duyduğundan dolayı, “yurt dışında bizim büyük teşkilâtlarımız var, güçlü bir faaliyet kadromuz var” diye düşünüyor. Yurt dışına çıkıp biraz bilgi almak (teşkilâtlanma, mücadele, siyasi konularda) bir şeyler öğrenmek isteği doğuyor.

Gerçeğin onun hayal kıldığı gibi olmadığını görüyor, burda adamı üzecek şeylerle karşılaşılıyor. Meselâ senelerdir kendileri da gerçek bir iş yapmayan ve yapamayacak kimselerin başkalarına da bir şey yaptırmama çabaları, vatan davasını tekelleme çabaları, kendi ekmekleri için koşma durumu, “Doğu Türkistan” adını taşıyan teşkilâtlarda çalışanların, buraları geçinmek için gelir sağlayan birer şirket, iş yeri filana çevirdiğini görüyor. Pişman oluyor, ama dönemiyor. Çünkü sizin “dost ülke” dediğiniz Çinliler, Türkiye’ye bir defa gelmiş olanlara şüphelerle bakıyor, tekrar tekrar sorguluyor, canınızı sıkıyor, yakanızı bırakmıyor.

Doğu Türkistanlıların hepsi kaçmak istese de kaçamaz. Siz Çin rejimini de Türkiye gibi zannediyorsanız yanlıştır. Türkiye’de (ve tüm dünyada) bir vatandaş istediği zaman gider pasaport alır, bu bir vatandaşın en asgarî ve en doğal hakkıdır; ama Çinliler, kolay kolay pasaport vermezler. Onlar, yalanlarla dolu propagandalarla halkı her zaman aldattıkları,

yalnız kendi yönetimi çerçevesindeki insanların mutlu olduğu, tüm dünyada böyle mutlu bir hayatın olmadığı kanaatine getirilmiş insanların, hür dünyayı görmesi, gerçekleri öğrenmesinden hiç de hoşlanmazlar. Onun için onlar, en çok dış müdahaleden değil, iç başkaldırlardan korkarlar. Öyleyken, pek doğal ki, dışarı çıkma işi çok çok zordur.

Yurt dışında olduğu iddia edilen akrabasının davet göndermesi gerekir. Sonra bunu “cemaat şahitliği” denilen bir idare (noterlik gibi bir şey)’ye götürüp, oradan gerçek akraba olduğu hakkında bir belge getirmek gerekir; sonra o akrabanın sizi çabuk gelmeye davet eden en az üç mektup göndermesi, bu mektupların da postayla gönderilmesi gerekir. Bu mektupları zarfıyla beraber dilekçeye ekleyip, pasaport başvurusuna başlayacaklar ve mahalle komitesi (muhtarlık gibi bir yer)’nden başlayan ilgili idarelere derece derece götürmek ve her birinden birer tane damgalı belge almak, onların hepsini ilçe polis idaresine vermek gerekir. Bunu en az yarım sene beklemek, rüşvetlerle ilerletmeye çalışmak gerekir; sonra evraklar il emniyet müdürlüğüne iletilir. İlgili, onu beklemeye koyulur. Onlar da uzun süren araştırmalardan sonra eğer başka bir problemi çıkmazsa, dosyayı bölge emniyetine gönderir. Uzun bir bekleme zamanı başlar. Onu da rüşvetlerle çabuklatmaya çalışırlar. Sonunda pasaportun geldiği haberi gelir (Bu, şanslı olanlara, yüz kişide birine gelebilir). Pasaportu almak için gittiğinde sigorta parası istenir. Çabuk dönmek, yurt dışında hiç bir şeye karışmama konusunda senet vermesi istenir. Yazılı anlaşmalar imzalanır. Pasaport sanki mücevherat gibi değerlidir, zavallılar onun için her şeyi yapar... Sonunda pasaport sahibine ulaşır. Akrabası olmayanlar, bilhassa şüpheli denilenler, gizli dosyasında kayıt olanlar, hiç pasaport alamazlar. Bu yönden arkadaşların “Doğu Türkistanlıların hepsi kaçır, biter” endişesi yersizdir.

Ticarî amaçlı pasaportların şartları daha ağırdır.

İstihbarat idarelerinin sert incelemeleri sürer, böyle incelemeler, istihbarat, emniyet makamlarıyla bitmez, onlarca makama gidilir. Sonunda başka problem çıkmazsa bu pasaport bin dolara mal olur. Şunu hatırlatmam gerekir: Bin dolara mal olacak pasaportu alabilecek ekonomî seviyede olan Doğu Türkistanlıların sayısı kaçtır? Doğu Türkistanın halkımızın ne denli fakir olduğu şu günlerde dünyaya malumdur. Bu “değerli” pasaportu alabilecek seviyede olanların yüzdesi, tam sayıyla belirtilemez.

Asli sözüme dönelim: Onun için bu iş genelde bir türlü ticarete dönüşmüş durumdadır. Yani, ilgili makamlarda görevli tanıdığı olanlar, Çinlilerle iyi geçinen kimseler bu işi ele alırlar. Bu iş bir tür ticaret biçimi almıştır.^① Pazarlık yaparsınız, paranın yarısını önce, yarısını pasaportu elinize aldığınız zaman vermek şartıyla anlaşılırsınız. İşleri, o bitirir, başınız hafifler. Sizden bir problem çıktığı zaman o, aracılık yapan adam, aranır, onun işi biter! Dolayısıyla aracı bile, belli belirsiz adamların işini ele almaz.

Zikrettiğimiz aşamalar, zorluklar yetmiyormuş gibi son zamanlarda bu pasaportla gençlerin yurttan çıkmaları, bilhassa okul yaşında olanların yurt dışına çıkıp okumalarını önlemek için, bu pasaportu verirken mahalli pirenşipler eklenmiştir. Örneğin Atuş şehrinde 22 yaşın aşağısında olanlara, Kaşgarda ise 24 yaşın aşağısında olanlara pasaport verilmemektedir. Böyle garip “pirenşipler” de dünyanın hiçbir yerinde yoktur.

^① Çin yönetiminde normal bir işin de yolsuzluğa dönüştüğü, doğru yoldan gidilmeden, kanun dışı yollarla yapıldığının bir tür Çin geleneği, millî özellik haline geldiğini “Çin, Tayvan, Hong Kong A-Ş”nin yazarı şöyle ifade ediyor: “İnceleme Çin toplumunun yasa dışı, yoz tabiatını çok açık gösteriyordu. Hong Kongda bir insanın geliri eğitimiyle orantılıdır, Çinde ise tanıdıklar ve iktidarla ilişkileriyle orantılıdır ve bunun geniş çapta yolsuzluğa yol açacağı da açıktır.” (252 s.)

Onun içindir ki, tüm ailesiyle, çoluk çocuğuyla bir defada pasaport alan ve yurt dışına çıkabilenler, bilhassa böylelerinin hemen siyasetle uğraşanlarından şüphelenmek, mantıklıdır.

Şu günlerde kahramanlıklarıyla dünyayı şaşırtan Çeçenistanlılar komünist rejimi zamanında hiç ses çıkaramamıştı. Bunu her kes hatırlıyordu. Bosna Hersek ve başka eski Yugoslavya federal devletleri de, komünist rejimi döneminde hiç ses çıkaramamıştı. Bunu da hatırlıyorsunuz. Bu ne anlama geliyor? Komünist bir rejimin ne denli kaba olduğunu, insanlara ses çıkartmadığını delillemektedir. Bazı arkadaşlar PKK militanlarına da benzetmeye çalışıyor ve bu yönden Doğu Türkistanlıları cesaretsizlikle suçlayarak küçük düşürmeye gayret ediyor. Türkiye'nin durumu, siyasî rejimi, doğal toplumsal şartlarına kıyasla, Doğu Türkistan istiklâl mücadelesini değerlendirmek çok yanlış olacaktır. Durum Türkiye gibi olsaydı, orada hep mücahit olacaklardı, hiç kimse tutuklanmasından endişe etmeyecekti. Çünkü tutuklanırsa varacak yeri (ceza evi) bazılarının yaşadığı evlerinden daha temiz, daha rahat, daha hür olacaktı... O zaman neden korksunlar? Hanımı akrabalarıyla istediği zaman telefon görüşmesinden veya kendisiyle görüşmeden yararlanabilir; gazete var, televizyon var, cep telefonu da taşıyabilir... Sıcak su, buzdolabı... Daha önemlisi ne suç işlerse işlesin ama idam cezası yok! PKK'lular neden tekrar cesaret etmesin ki?

Son zamanlarda Türkiye'de meydana gelen ceza evi olaylarını duyunca biz çok şaşırdık, ceza evi böyle mi olacak? Bu gibi ceza evi olsa Doğu Türkistanlıların içindeki bazı fakirler, kendini bakması zor olanlar, can sıkıcı emeklerden bıkanlar, milliyetçilik, hürlik açısından hiç bir şey anlamazsa da birer “suç” işleyerek, kendini kurtarmak için böyle bir yere girmezler miydi? Ceza evi denilen bu yerlerin Doğu

Türkistanlıların normal evlerinden, hatta birinci sınıf seviyesinde zengin olanların yaşam şartlarından daha yüksek olduğu, PKK'ın milyarlarca dolarlık dış desteğe sahip oldukları gerçeği, bir çok Türk düşmanı devletlerin arka çıktığı göze alınırsa, fakirlikte benzeri olmayan, kendisinden başka dostu, destekçisi (hatta kendi çıkarları için olsa da destek verenleri) bulunmayan Doğu Türkistanlıları cesaretsizlikle suçlamak haksızlıktır.

Neden komünist rejiminde insanlar böyle cesaretsizdir? Çin rejimi ve Çin hapishaneleri daha iyi anlaşılırsa bu soru da cevaplandırılmış olacaktır.

Açık Hapishane

Benim geçmişimden Çin rejimine bir bakış

1973 yılında ben on altı yaşımıdayken, arkadaşlarla Çinlilere karşı bir teşkilât kurduk. Ben o zamanlarda daha yeniden edebiyat fanatikliğiyle tanınan “çocuk şair”dim. Bundan dolayı teşkilâtımızın programını yazmak, doğal olarak bana düşmüştü. Her şeyimiz, her davranışımız çocukça, gülünç bir şekildeydi. Projelerimiz de gerçek dışı şekilde, çok fantastikti. Gerçek bir iş konusunda hiç bir şey konuşmuyorduk, hep hayalî şeyler... Sonunda bir devlet bayrağı tasarladık (çünkü var olan Doğu Türkistan bayrağını bilmiyorduk)... Dikkatsizlikten dolayı bu söyleşmeler (her hangi bir işi gerçekleştirilmeden) Çin emniyetine ulaşmış ve içimize ajan sokarak bizi üç ay gizli takip ettikten sonra tutuklamışlardı. Hapis dışı sorgulama dört ay kadar sürdü. Sonunda bizi “komünist partinin kalbi geniş”liğinden yararlandıklarını, partiye teşekkülde bulunmamızı söyleyerek, sorgulamayı durdurdular. Her halükarda biz kurtulmuştuk.

Ama Çin rejiminin bir özelliği de şuydu ki, hapis cezası vermese de tüm çevre, tüm toplum sanki ceza evi gibi olduğundan, yine ceza hedefine ulaşılır; suçluyu aynı ölçüde azaplayabilir, sınırlandırabilirler. Bunu ben acı tecrübelerim sayesinde sonradan anladım.

Komünist rejiminde herkesin bir gizli dosyası olur, onu “arhip” (arşiv) derler. Bu dosya orta okuldan (veya okulda olmayanlar için benzeri yaştan) başlar. Nereye gitsen gizli dosya peşinden gelir. Her insan bir yere bağlıdır, bağlı olduğu

yerden gerekli belge (izin evrağı) almadan ikinci bir yerde işe başlayamaz. Başka okula gitmek, başka yere çalışmak için gitmek, yeni vardığı yerde ihtiyacı olduğu her hangi bir makama baş vurmak için, önceki yerinden verilen izinle (damgalı evrakla) yetinmeyip, ayrıca onun gizli dosyasına bakılır. Asli yerinden gizli dosya henüz gelmediyse, her hangi bir cevap verilmeyecektir. İlgiliye, “henüz arhipin gelmedi, gelsin bakalım...” denilir. Adamların vaziyeti gizli dosyada belirtilir. Gizli dosyayı, hiç kimse göremez, ancak ilgili kişilerden ilçe belediye başkanı derecesinden yukarı olanlar, “arhip” görevlileri görebilecektir. Kimin dosyasında neler yazılmış olduğunu adamın kendisine veya başkalarına aktarmak, hatta tek kelime söylemek o görevliyi hapise atmaya yeterlidir.

Ben liseye başka bir ilçede başlamıştım. Babamın iş yeri değiştiği için lisenin son yılını asıl doğduğumuz şehirde bitirdim. Liseyi bitirince o zamanlar yapmamız şart olan “tekrar eğitim” için yurdumuzdan yüz kilometre uzaktaki bir bozkıra gittim. (Tekrar eğitim, köylere, dağ ve yaylalara, fabrikalara gidip orada işçi, çiftçi, hayvancılardan “eğitimi”ni almayı kast eden terimdir; komünistlere göre aydınlar, bilginler, okuldan yeni çıkanların hepsi burjuvazinin manevî zehirleriyle zehirlenmiştir, bu zehiri yıkamak, proleterce temizliğe varmak için, işçi ve çiftçilerin terbiyesini almak gerekir). Orada en az iki sene çalışmam gerekecekti, sonra yüksek okula veya resmî bir iş yerine göndereceklerdi.

Bir sene olunca arkadaşlar işçi, memur... olarak gitmeye başladı. Biz burda sanki suçlular gibi ağır emeklerle çalıştırılırdık. Ama hakkımızı vermezlerdi. Sadece yemeğimiz bedeli için çalışırdık. Yaşama şartları çok kötü olmasına rağmen, hiç kimse şikâyet edemezdi. Çünkü şikâyet, bizim mefküremizin tam burjuvazice olduğuna, henüz temizlenmediğine delil olarak görülebilirdi. Bu şu demekti:

Bizi daha bir kaç sene fazladan “yıkamak” için sebep olacaktı. Bu nedenle her hangi bir zorluk çeksek bile şikâyet edemedik. Aksi halde “partinin şefkatleri”ne teşekkür borcumuz olduğundan, idarecileri emin kılmak zorundaydık. Buradan gitmenin tek şartı “mefküremizi temizlemek, partiye sadakatimizi ifade eden davranışlar” denilse de bazen babalarımızın idarecilerimizle olan ilişkileri, rüşvetler de faydalı olurdu (Ama komünist rejimde siyasî suçla ilişkili her hangi bir iş için rüşvet teklif etme cesareti bulunmaz. Hiç kimse de böyle işler için rüşvet kabul etmeye cesaret edemez; rüşvetle bir katil kurtulabilir, ama komünistler hakkında hafif bir şikâyette bulunan kimsenin böyle şansı bulunmaz). Ne yazık ki, o denli iyi çalışmama, her zaman arkadaşlar tam oyla beni “emek modeli”, “münevver çalışmacı” seçmelerine rağmen ben bir türlü bu bozkırdan gidemedim. Yöneticiler benim yeni işlerime, iyi ifadelerime aldanmadan, gizli dosyamdaki ifadelere göre muamele kılmaktaydı. İki sene oldu, beraber gelen arkadaşların hepsi gitti; işçi, memur, polis... oldu. Ben yeni okul bitirenlerle aynen devam ettim. Çok dilekçeler verdim, memurluk ve başka iyi işleri seçme şansımın yokluğunu anladıkça hiç kimsenin gitmek istemediği yerlere işçi olmak istedim. Ama beni hiçbir yere göndermek istemiyorlardı.

1977 senesinde yüksek okul sınavlarına hazırlık yaptık (On sene bu işler biçimsizce yapıyordu, sınavsız, yöneticilerin takdim etmesiyle okullara gidilirdi). Sınavlarımızın haberi geldi. Ben tüm il çerçevesinden sınav veren 3.000 öğrenci içinde en önde gelen beş altı öğrenciden biri olmuştum. Az sonra okulların davetleri gelmeye başladı. Arkadaşlar okula gitmeye koyuldu. Bekledim bekledim, sadece bana davet gelmiyordu. Sonunda belli oldu ki, beni kabul etmiyorlarmış! Çünkü benim siyasî kimliğim şüpheliymiş! Üniversiteye gidemedim. Çok azaplandım. Yine

“tekrar eğitim” alma yerine - o bozkıra- gittim! Öyle ki, ben üç seneden fazla çalıştıktan sonra, çok gayretle inşaat şirketine işçi olarak gönderildim. Benim birkaç meslekte biraz yetkim vardı: Marangozluktan, inşaattan, sac ürünleri yapmadan... biraz anlıyordum. Şirketin ise bir kaç ilişkili şubesi vardı: Marangozluk, sac kovaları ve başka sac ürünleri üreten esnafhanesi, demircilik... vardı.

Önce sac ürünleri işine alındım. Burada usta eksikti, benim bu hünerden anlayan birisi olmam ustabaşının çok hoşuna gitti. Adımı sordu, söyledim, çıktı. Tekrar dönerken, dedi ki: “Adın öyleyse buraya verilen yeni işçi sen değilmişsin, kusura bakma, git, iş yerini sor.” Ben çıktım, çok üzülüm. Beni çıkararak yerime hiç becerisi olmayan birini soktu (Çünkü Çinlilerde, binlerce seneden beri devam edegelen memur, kadro veya her hangi bir çalışmacı seçme nizamı bulunmaktadır: “Deli olsa da peki, ama sadakatlı olsun”). Çocukluğumda söylemiş olduğum muhalif laflarımdan dolayı olmaktadır bu işler. İmalathanede çalışmamı da fazla görüyorlardı! Seneler geçse de iş yeri uğruna “*siyasî suçum*”, bana engel olmaktadır! Çıktım. Yeni iş yerimi buldum, burada iki sene ustaya siva götürdüm!

Çamurla uğraşırken, 1978 yılında yine yüksek okul sınavına girdim. Neticem o sene sınava giren 2.500 öğrenci içinde birinciydi! Çok ümitle okulların göndereceği daveti bekledim. Yoktu. Hiç kimse kalmadı, okullara davet de bitti. Okullara başlanıyordu, artık, benim beklememin sonu da hiç oldu!

Siva götürdüğüm çalışma yerimden, iki sene sonra çok rüşvet vererek kurtuldum ve biraz daha rahat bir işle yer değiştirdim. Hayat boyu şüpheli bakışlar altında yaşadım. Bir çevrede bir olay meydana gelince önce ben ve benzerlerim tesbit edilirdik...

Seneler sonra çoluk çocuğu bırakıp kaçmak zorunda

kaldım. Şu anda onlardan haber alma imkânım yok. Duyduğuma göre Çinliler bazı komşularımızla olan eski anlaşmazlıklarımızı körükleyip onları ailemize karşı kışkırtmışlar, hafiyeye olarak kullanmaktalarmış. Komşuların tetikte duruşu sebebiyle kapımız önünden geçmesi gereken tanıdıklarımız, akrabalarımız, dostlarımız bile, evlerine başka yollardan dolaşıp giderlermiş. Kapımız önünden geçenler şüpheli sayılmış ve onların, önceden benimle her hangi bir ilişkisi olduğu anlaşılırsa onun geçişi, kasıtlı geçiş olarak değerlendirilmiş, Çinliler emin olana kadar göz altına alıp sorguya çekerlermiş. Yardım etmek isteyenler de ellerinden hiç bir şey gelmediğinden üzülmüyor, çoluk çocuklarını ise, dost akrabasız, yardımsız bir durumda kaldılar. Hatta hanıma selam verenler, onunla konuşanlar da istihbarat servislerine yetiştiriliyormuş. Şu anda evimizdeki telefona gizli dinleme aygıtı yerleştirilmiş durumdadır. Bizim eve gelen her hangi bir telefon konuşması kasete kaydedilir ve incelenir. Bundan başka her hangi bir kimseye yurt dışından gelen telefon da, istihbarat servisine kaydolunmuş.

Mücahitlerin bu gibi yetim bırakılan ailelerini görünce, bir çok insanların cesareti sönecektir. Aslında o kadar bilinçli olmayan halkımızın, bu gibi zorluklardan dolayı umutları kesilir. Haberlerin sıkı kontrol edildiği bu rejimde, olayların gizli tutulması toplumu, sessiz sedasız, emniyetli gösterir; iktidarı, güçlü, hassas, uyanık, keskin zekalı hissettirir. Bu durumda hiç kimsenin karşı koymadığı, hiç kimsede karşı koymak cesareti olmayan bir güce, “ben” nasıl karşı koyabilirim? diyen (kendisinden başkasını görmeyen, duymayan) pasif ideal, ruhları söndürür. Bazı zamanlarda “falan filan yerde patlama olmuş” gibi haberler duyulduğunda halkın kanının dalgalandığı bilinmektedir, olay arkasından olay çıkmaktadır. Ama çoğu zaman böyle haberler sıkı kontrol edilmektedir.

Görüyorsunuz, Çin rejimi tam bir hapishanedir, duvarsız, tavansız bir hapishane sanki!

Çinlilerin Hapishaneleri

Türkiye’de Yerleşmiş Olan, Doğu Türkistan Mücahidi Barat Hacı, Çin Hapishaneleri Hakkında Şöyle Yazıyor^①

“...onlar (istihbarat polisleri) gittikten sonra, taşımacılık şirketinin^② emniyet elemanları, beni bekçi evine hapsetti. Polis yetkilileri onlara, beni yerli usulle işkence etmelerini emretmiş, dolayısıyla şirketin emniyet görevlisi Pirdevs ve iki Çinli, daha başka dört elemanla beraber bana işkence yapmaya koyuldu. Başıma kamyon tekerleği demirini giydirdi. İki elimi bağlayarak iki taraftaki kerevete çattı. Beni diz üstü oturttu ve dizimin altına (dizin eğilen yeri, iç tarafı) iki metre uzunlukta bir üçgenli demiri araya soktu. İşkence başlamıştı. Dayanamadım, onlara küfür ettim, Çinli tüfeğin kundağıyla omurga kemiğimi üç dört defa dövdü... 30 dakika içerisinde, tüm kuvvetimi sarf etmeme rağmen bayılmışım...

“Kaç zaman geçti bilemiyorum, kendime gelip gözümü açtığımda, bekçi evinde yerde yattığımı, pantolonumun necasete bulaştığını hissettim...”. *Bir ilave gerekir: Bunları yapanlar hapishane veya emniyet polisleri değil, polis karakolu veya polis idaresinin elemanları da değil, sadece bir şirketin emniyet bekçileridir.*

“...10 gün sonra bir gece polisler girdi ve başıma çuval giydirdi, ellerimi sırtımdan bağladı. Başka bir yere götürdü.

^① Barat Hacı'nin “Facia ve Kavga İçinde Geçen Hayat” kitabından nakledilmiş.

^② Öncelerde Barat Hacı'nin çalıştığı şirket — YNç

Orası neresi bilemedim. Çinliler “döv! döv!” diye bağırıyordu. Orada sağ elimin baş parmağıyla sol butumun parmağını birleştirerek bağladılar ve butumdan tavana astılar. Öyle asılmış durumda bir saat civarında durduğumu biliyorum, sonra bayılmışım. Kendimi bilmeden kaç saat öyle yattığımı bilemem, kendime geldiğimde, yine şirketin bekçi evinde, eski yerimde yattığımı öğrendim. Gözümü açtım, ama gündüz mü, gece mi bilemedim? 3-4 gün kıpırdamadım. Butumun baş parmağı çok acıyordu; baktım, parmağıma çivi çakmışlardı. Parmağım irinlendikten sonra çiviye çekebildim...”

Barat Hacı mücadele arkadaşlarının hapisanedeki durumlarını da hikaye kılıyor:

“...polisler, beni tehdit etmek amacıyla, Nurnisa diye bir kadın arkadaşımıza, benim yattığım koğuşun önünde işkence yaparak sorguluyordu, dövüyordu... Ona da benim gibi üçgen demirle işkence etmiş olduklarından dolayı onun yedi ay olan hamilesi düşmüş, altından çok kan gelmiş. Ben kapımın üstündeki küçük delikten bakıyordum. Askerlerin eşliğinde doktor geldi, işkence yapanlardan biri “bunun çocuğu öldü, onu hastaneye götürmek gerekir” dedi. Kadını tabut gibi bir şeyle götürdüler, altından kan akıyordu... Dört gün sonra öldüğü duyuldu...”

“Hezimov’un hapisaneye girdiğinden iki ay geçtikten sonra, onun kaldığı koğuşa, kendi kızına tecavüz eden bir Çinli de hapsedilmiş. Koğuş çok dar olduğu, üstelik de bir köşede dışkı kovası, bir köşede yemek kovası olduğu için ikisinin sığması çok zor olmuş. Hezimov çok takva adam olduğu için, o halde de namazı terketmemiş. Namaz okuduğu zaman Çinliye “o yana dur, bu yana dur” diyormuş. Çinlinin öfkesi taşmış da, bir gün Hezimov namaz kılariken dışkı kovasıyla onun başına vurmuşlar, sonunda Hezimov’u öldürmüşler. Gerçekte bu Çinlilerin bir suikastidir. Çünkü

Çinliler bir adamı çok tehlikeli bulduysa, ama onu idam etmek için de suçu yoksa, ayrıca onun halk önünde çok nüfuzu varsa, onu değişik usullerle öldürürler (Meselâ “intihar etti” dedikleri bir varyantı da bulunur). Onun cesedini da koğuştan çıkarmışlar.

“Doğu Türkistan millî ordusu 13. Tümen komutanı olmuş Ablayov Emin sorguya çekildiğinde Çinliler onu ufak kırılmış cam kırıntısı üstünde çıplak oturtmuş, hatta ufak cam kırıkları üstünde çıplak döndürmüşlerdi. Sonradan o benimle aynı koğuşa hapsedildiğinde onun tüm bedeni yara izleriyle dolduğunu, katı kabarmacılar, deliklerle korkulu hale geldiğini görmüştüm. O, kışın aşırı soğuk geçelerinde çıplak olarak gece boyu dışarıda asılı kaldırılmış olduğu, ağır soğuk aldığı için, gece gündüz durmadan öksürür, uyamadığı için koğuş içinde gece boyu ayaküstü yürür ve sonra yorulunca bayılır ve durduğu yere düşerdi. Yarım saat uyuyabilir sonra gene öksürmeye devam ederdi. Yaralarının deliklerinden irin veya kan akıp duruyordu. Böyle sessiz sedasızca ünlü bir milliyetçi, yüksek rütbeli bir memur dört ay içinde azaplarla öldürülmüştü...”

Barat Hacı’nin hatıralarında bir çok milliyetçi, din adamlarının nasıl öldürüldüğü yazılmıştır. Onlar arasındaki cesaretli, kuvvetli oğlanlara çok az yemek vermek suretiyle altı ay sonra ayağa kalkamaz duruma getirmiş, süründürüp yürüyemeyecek hale düşürmüşlerdir. Bazılarının bacaklarını kırmış, onları kendi ihtiyaçlarını beceremeyecek vaziyete salmış, çıkardıklarını temizlemeyi başka tutuklular üstlenmişlerdir.

Barat Hacı’nin hapisane geçmişlerinden de bir hikaye verelim; belki bu, Çinlilerin “insanlık sıfatı”nı anlamaya yardımcı olabilir:

“ ...Bir gün çok sıkılmıştım ve dolayısıyla Sadır’ın[®]

[®] 1864 yılındaki büyük ayaklanmanın kumandanlarından biri· Doğu Türkistan’ın yakın zaman tarihindeki büyük kahraman ve ünlü türkücü·

türkülerini söyleyerek iç sıkılışımı bastırmaya çalışmıştım, Çatıdaki Çin askeri 'bağırma!' diye seslendi. Biraz sonra bir gardiyan iki askeri koğuşuma soktu ve kendisi çıktı. İki asker ise bana sert bağırdı: 'bükül!' ve birisi tüfeğin kundağıyla enseme güçlü bir şekilde vurdu. Ben büküldüm. Elimdeki kelepçeyi bacağımdaki zincire taktılar ve 'buraya gel!' diyerek beni tavan penceresinin^① tam altına doğru getirdiler. Bükük durumda orada durmuştum, çatıdaki bir asker tavan penceresinin kapağını kaldırdı. Koğuş biraz aydınlanmış oldu. Sonra Çinli asker 'part - purt' edip dışkıladı! Çinlinin dışkısı başıma, boynuma indi ve sırtıma doğru kaymaya başladı. Sonra işedi. Çinlinin dışkı ve sidiği arkadaşımın elbiselerine de sıçramış. Askerler kahkahayla gülüşerek çıktılar ve kapıyı kapattılar. Ben öfkeden kendimi tutamadım ve dört saat durmadan kapıyı vurdum, ama hiç kimse kapıyı açmadı..."

Doğu Türkistan mücadelesi tarihinin bir şanlı sayfası olan Barın silâhli ayaklanmasının teşkilâtçılarından, mücadele arkadaşım A. Nur şöyle bildiriyor:

"Çinliler bir kimseden şüphelendi mi yeter, inceleyip açıklamadan tutuklar, ne delile baş vurur, ne de suç üstü yakalamayı şart koşar! Şüphelenmesi de son derece kolaydır: Yakalanan birisinin arkadaşı olmak; onunla her hangi bir ilişkisi olduğunun öğrenilmesi; hatta bir iki defa onunla beraber oturduğu gibi bahaneler. Böyle tutukluların on, yirmi sene hapsedilenleri de vardır.

Çinliler şüphelenmiş, ama adamda suç yok, suçum yok

^① Doğu Türkistan'ın güneyi kurak olduğu, yağmur az yağdığı için evlerin üstü düz yapılı, eski zamanlarda duvarda pencere olmayıp, tavadan çatıya doğru 0.5 m×0.5 m delik bırakılıyordu. Delik, yağmurlu günlerde ve kış günleri kapalı, başka günlerde ise açık oluyordu. Hapishanelerde ise hava değiştirmek için kullanılır, normalde kapalı olacaktır.

derse inanmazlar, işkence yapar, senelerce işkence bitmez, ama adam hiç bir şey söylemiyor. O söylemeyince Çinlilerin şüphesi artar. Adamı tutukluların önde gelenlerinden zannedmekle, işkenceyi arttırır. Gerçekte konuşacak bir şey yok. Sonunda ona hiç bir şey demeden (ne mahkeme eder, ne suçu gösterir, ne de suçsuz olduğunu itiraf eder), utanmadan bırakırlar. (Bu da iyi, binlerce insan bu halde çürüyüp ölür, ancak hapishaneden ölüsü çıkar)

"Beni neden hapsedtiniz ve şu anda neden salıverdimiz? Benim suçum neydi? Suçum olmadıysa olmadığını itiraf edin ve bu hatayı yapanlar sorumluluğu üstlensin..." denilir miydi? Yok! Tek kelime konuşmadan evine döneceksin. Öyle sorma hakkın da yok! Sordun mu, onlar diyor: "Salıverdiğimiz için partiye teşekkür beyan kıl ve defol! Daha fazla konuşursan yatacaksın!" Onlar şaka yapmıyor, öyle örnekler de çok görülmüş, bunu da herkes biliyor, onun için teşekkürle dönmek en iyisi. Çinlilerde yanlış tutuklama, normal bir iş. Çünkü binlerce senelerden gelmiş olan gelenek şudur: "Bini yanlış tutuklanırsa tutuklansın, ama birisi de ağdan inmesin (kaçmasın)!" Genellikle bu geleneksel politika Doğu Türkistan'da tam olarak uygulanmaktadır.

Çinlilerin hapishaneleri gibi kötü hapishane dünyanın hiç yerinde bulunmaz. Çin hapishanelerin yöresi de, yönetilmesi de kötüdür. Gardiyanların tutuklulara davranışı da kötüdür. Doğu Türkistan'daki seksen altı ilçede ve ilçe dereceli bölgelerin her birinde bir hapishane olmakla yetinmeyip, yine her ilçede bir iki toplama kampı bulunmaktadır. İl merkezlerinde il hapishanesi ve şehir hapishanesi diye iki hapishane vardır.

Çinliler tutukluyu hemen hapishaneye götürürler. Hapishane kapısına geldiği zaman tutuklunun tüm vücudunu araştırır, tutuklunun cepinde ip kadar bir şey bırakılmayacaktır, her şeye el koyarlar (Tutuklandığı zaman

bir defa arama yapılır, polis mahkemesine götürüldüğü anda bir defa daha arama yapılır, bundan başka hapisshaneye girmeden önce yine aranır). Sonra hapisshane çatısı üstündeki Çin askerine “ben geldim, onbaşım, emrinize hazırım” diye selam veririr (Her defa soruşturmaya giderken ve gelirken de öyle selam veririr ve Çin askeri müsaade etmeyince bekletilir; tuvalete gider ve dönerken de öyle. Bundan amaç adamların gurur duygularına darbe vurmak, hüviyetlerini aşağılayarak, aşağılıklara alıştırmaaktır). Ve sonra tutuklanırken ele saldığı kelepçeyi açıp alır ve koğuşa kuşatır.

Ünlü siyasî tutuklular için özel koğuşlar olur, onların genişliği 1.2 m. uzunluğu 1.5 m. veya 1.8 m. olur. Böyle koğuşlara tek kişi hapsedilir, bazı durumlarda iki kişi hapsedilir. Normal koğuşların genişliği iki metre, uzunluğu üç metre, tavanın yüksekliği iki metre olmaktadır. Duvarı betonarme, 0.5 m.×0.5 m. büyüklüğünde demir tellerle ağ haline getirilmiş pencere olur, elektririk ya da başka aydınlatma aracı olmaz, ısıtıcı araçlar da bulunmaz.

Tutuklular, kış günleri soğuktan üşüyüp oturur, yaz da pis kokudan nefesleri kesilir ve sırayla pencere yanına geçer. Çünkü koğuştaki yatan sekiz dokuz adamın dışkıları, sidikleri bir köşede kovada durur.

Koğuşun kapısının olduğu duvarla paralel yarım metre genişliğinde boşluk bırakılıp kalan kısmı çamur ve topraktan 20 cm. yüksekliğinde seki yapılmıştır. Adamlar seki üstünde bir dizi halinde yatarlar. Bir koğuşa kaç kişi sığacaksa o kadar adam kuşatılır(sakın bunu yanlış anlamayın, ne kadar sığdırma normları tabî ki, tutukluların azadeliğı açısından belirlenen değıller, bu demek, orda hiç boşluk kalmayacağı anlamındadır). Seki dışı bırakılan yerde, bu koğuş sakinlerinin yemek kâseleri, evlerinden gönderilen yemekleri, bir kova su, bir yanında ise “taşınabilir tuvalet” (necaset kovası) konulur. O sebeple yaz ayları yeni gelen tutuklular

koğuşun böyle havasına dayanamadan kusuverir, ya da sınırları bozulmuş bir durumda kapıya bütün gücüyle vurup bağırır: “Adam ölüyor! İmdat! Adam ölüyor!” Böyle bağırma gibi işler de hapisshane kurallarına aykırı sayılır ve cezalandırılır. Ama adam dayanamadığından mecbur kalır. Bağırmaı duyunca gardiyan kapı önüne gelip olayı sorar, adam havadan şikâyet eder, gardiyan kapıyı açmadan: “sen yasayı hor görür ve şu denli suç işlemiş olsan da, hükümet sana serbestlik edip, yemek veriyor, yatacak yer veriyor, şükür demen gereken yerde, şikâyet mi ediyorsun? Sana taze havalı bahçe mi verilecekti yoksa? Daha bağırırsan, sesin başka türlü kesilecek!” derler ve gider. Zor olanı pis kokunun havayı bozması değil, altı yedi adamın göz önünde kovaya dışkılamaktır! Onun içindir ki, kural bozma cezalarından birisi, haftalarca kovayı boşaltmamaktır.

Yemekler şöyledir: Her sabah bir tane “moma” (ekşimiş hamurdan yapılan ve buharla pişirilen Çin ekmeğı, bir tanesi 100 gr. unla yapılır), bir piyale (bardak) çay; öğlede bir “moma”, bir piyale çay; akşam aynı “moma”, bir piyale suda pişirilmiş sebze verirler. “Moma”, çok düşük kaliteli undan yapıldığı, “suçluların yiyeceğı” diye önem verilmediğı için, temizlik bakımından da çok düşük halde oluyor; içinden her şey çıkabilir: Kurt ve böcek, ip, ufak taş, fare gübresi... Bunlar adamı tiksindirir, ama yemekten başka çare yok. Ölmek için zorla da olsa yemek gerekir.

Akşam yemeğinden sonra her koğuştan bir adam, koğuştaki “taşınabilir tuvalet” olan kovayı boşaltmak için dışarı çıkarır. Kova boşaltmak için dışarı çıkanlar, biraz olsa da taze havayla nefes alacağından dolayı, kova dökmek için herkes tartışır. Onun için bu iş sırayla yapılır.

Tutukluların işi sorgulanıp bitmeden (mahkeme ona verilecek cezayı belirlemeden) önce, hiç kimseyle görüştürülmez, hatta sorgu sonlanmadan (Çinliler şüpheli her

şeyi elde etmeden) on, yirmi sene geçse bile durum aynıdır. Soracak, alacak hiç bir şey kalmadığına emin oldukları zaman ceza belirlenir, işkence sonlanır, ağır emek kamplarına gönderir, ancak görüştürme o zaman, ağır emek kamplarında başlatılır. Görüştürme ayda bir defa, ancak beş dakika gerçekleşir, aynı zamanda elbise, çamaşır, yemek falanlar alınır (ama öyle kontrol edilecek ki, yemeklerin altı üstüne getirilir, meyvelerin de “şüpheli” olanları parçalanır). Siyasî tutuklularla görüşmek için yakın akrabalarından başka kimseler cesaret edemezler, çünkü Çinliler, akrabası olmayan birinin tutuklu ile görüşmeye gelmesinden şüphelenir, **bu nasıl bir ilişki** diye araştırma başlatırlar. Akriba olmayan bir kimse bu ilişkiyi nasıl açıklayabilir ki? Ya dostuyum derse? Bu tam onunla aynı görüşteyim, anlamı taşıyor mu? Aman Allahım! Çünkü Çin komünistlerine göre, komünist düşmanlarının dostu olamaz, yada olmaması gerekmektedir. Bu tür toplum atmosferini anlatan şu cümleleri nakletmekte yarar vardır:

“Merhametin ortadan kalkması tesadüf değildir. Kitle baskılarının yoğun olduğu zorlu yıllarda, kişilere kendi hemşehrilerine, komşularına, güç durumdaki ailelerine yardım etme izni verilmiyordu. Zan altındaki ve sürgündeki insanların çocukları himaye altına alınamazdı. İnsanlar sert hükümleri bile alkışlamaya zorlanıyordu. Hapistekilere anlayış göstermek dahi yasaktı. Merhameti andıran tüm hislere şüpheyle ve hatta suç gözüyle bakılıyordu... Merhamet duygusu, gayrı meşrulukları ve zalimlikleri önlemeye çalışabilir, hapis cezalarına, yasaların ihlaline, ithamlara, dayaklara, beyin yıkamalara karşı çıkabilirdi. Otuzlu ve kırıklı yıllarda merhamet kavramı lügatımızdan çıkmış ve ondan sonra da hiç kullanılmamaya başlamıştı.”^①

^① Z. Brzezinski “Büyük Çöküş” Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Çinlilerin hapisanelerinde, kültür hayatına ait hiç bir şey tasavvur edilemez. Radyo dinlemek yasak, kitap okumak yasak(bunlar hayal bile edilemez)! Şarkı söylemek yasak! Bir şey yazmak imkânsiz (kağıt kalem yoktur). Sadece, ceza müddeti belirlenen ve ağır emek kamplarına gönderildikten sonra, tutuklular için özel yayınlanmış komünist gazetesinden yararlanabilir!

Tutuklulara saç sakal onarmak yok. Bir kimsenin yeniden tıraş edilmiş saç sakalını görünce gardiyan bunu soruşturur, tıraş bıçağının kimin evinden getirildiği öğrenilene dek işkence yapar ve sonunda tıraş bıçağı getirteni bulur. On beş günden bir aya dek ağır zincirleme cezası verilir (Zincirlerin 10 kg.-20 kg.’ları bulunur, hapisane kurallarına muhalif söz ve hareket yapanlara, suç derecesine göre uygun bulunan ağırlıkta zincirleme cezası verilir, başka dövme cezası da var, her türlü işkence cezaları da var). O gün (tırış bıçağının getirildiği gün) nöbetçilik yapan gardiyan, hapisane yöneticisi de aranıp bulunur ve onun dikkatsizliği de kendilerince uygun bir ölçüde cezalandırılır (ama tutuklu, ceza müddeti bitip veya suçsuz olduğu anlaşılıp, bırakılmak üzereyken, onun senelerdir onarılmayan saç, sakalları zorla aldırılır. Tutuklu, hatıra için bir parça fotoğraf çektirip sonra yaparım dese de müsaade edilmeyecektir. Onlarca bu durumla topluma çıkarsa “sosyalizmin nüfuzuna leke sürülmüş” olacakmış!).

Ceza evinde yıkanma yok. Yıllarca kalanlar da öyle. Bilhassa cezası belirlenmemiş tutuklulara, hiçbir iş müsait değildir. Ondandır dolayı bitler çok büyüyor ve korkulu bir halde çoğalıyor.

Doğu Türkistan’da ceza evlerinde her hafta bir defa arama yapılır, arama zamanı belli değildir. Bir gün aniden koğuşu askerler basıp girer ve “arama!” diye bağırlar. Tutukluların ellerini kaldırıp duvara yapışmış durumda, sırtı

askerlere doğru durması lazım. “İyi durmayanlar” dövülecekler. Ceplerden her şey çıkartılır. Askerlere yarayan bir şey çıkarsa “bana hediyen olsun” diye alınır. İtiraz edildi mi, suç yüklenir: “Hapishane kurallarına aykırı iş yapmış, devlet memurlarının ödev yapmasına engel olmuş.” Ve işkenceyle cezalandırılır; bundan başka her defa “arama” fırsatında öğ alırlar. Tutukluların yanları arandıktan sonra koğuşun tüm yeri aranır, delikler, necaset kovası, yemek kâseleri, elbise konulan çantalar... Kısacası bir tane çekirdek sığacak kadar bir yer bırakmazlar. Arama sonucu yarım sayfa kağıt, bir satır yazı gibi bir şeyler bulunursa başın dertte. Kitap, gazete gibi şeylerden söz açmak mümkün değil. Hapishane kurallarına aykırı bir şey bulunursa onun sahibi aranır, sonra onu ne zaman, hangi yolla elde ettiği sorulur. Tutuklulara ceza uygulanacağı, zaten belli, onunla bitmiyecek. Şu gün, şu saatta nöbetçilik yapan gardiyan, asker, sorumlu kişi da ortaya çıkarılır. Bunlardan tekrar hata yapanlar, tekrar olmazsa da özel karakterli hata yapanlar, işten çıkarılır, hapsedilir, iş dereceleri aşağı indirilir, vs (Türkiye’de ceza evlerinde silahlanmışlar! Farklara bakın).

Ben tutuklandıktan üç ay kadar zaman geçtikten sonra bir gün koğuşdaşlara imam oldum, sabah namazı kıldık (tabii ki abdest alma imkânımız olmuyor, teyemmümle kılıyoruz, iki saf olacak alanımız da yok, bir birimizin sırtına secde kılınacak). Namaz okurken çatı üstündeki Çinli asker bir şey karıldı. Namazı sonlandırıp oturmadan Çinli askerler hızla girdiler ve “şarkı söyleyen kim?” diye bağırdılar. Hepimiz “biz şarkı söylemedik, namaz kıldık” dedik. Askerler: “bağırıp okuyan kim?” (Ben o denli sesli okumamıştım aslında, ama sabah vakti her yer sessiz olduğundan, sesim askerlerce duyulmuştu) “Ben okudum” dedim. Onlar beni deri kemerle dövmeye başladılar. Ayakta duramadım, yere devrildim. Onlar, ayaklarıyla çiğnemeye koyuldular. Sonunda,

bir gardiyan girdi ve onlara ikaz etti ve onların gazaplarını söndürmeye çalıştıktan sonra, onlar çıktılar. O gün tüm bedenim çok acıdı. Ertesi günü göbeğimin altı dayanamayacak şekilde acıdı. Acıya dayanamadım, yerde yuvarlanmaya koyuldum.

Başka tutuklular kapıyı vurup gardiyanı çağırdılar, gardiyan önce aldırmadı, sonra kapıyı açıp içeri girdi. Durumumu gördükten sonra ceza evinin doktorunu çağırıp getirdiler. Doktor araştırdıktan sonra “hiçbir şey yok, hilekârlık yapmış” diye işi sonlandırdı. Biraz sonra yine polisler geldi ve beni tutuklulardan birine kaldırtıp arabaya bindirdi; arabayla Kaşgar ili 2. hastanesine götürdüler. Orda hemen ameliyat kıldım... Hastanede yatarken bir elimi kelepçeyle kerevete kilitlemişler. Ameliyat kıldığımın ertesi günü ceza evine geri götürdüler.

Doğu Türkistanlıların tutuklanma nedeni çok basittir. Böyle “suç”ların, dünyanın hiçbir yerinde suç sayılma ihtimali yoktur. Bir kelime, bir cümle demek yeterlidir. Bu yalnız söyleyeni suçlamaya yeterli olmakla kalmaz, baş sallayanlar, hiç bir şey demeden dinleyenler de suçlu olur. Hatta söyleneni anlayamayacak kadar okuma yazma bilmeyen alelade adam olsa da suç ortağı sayılır. Buna bir delil vermek güzel olur sanırım; işte şu belge, Çin mahkeme hükümlerinden (yargılarından) biridir:

(92) K O S cinaî işler 1. mahkemedem, 66. numara.^① “...Kaşgar ili orta dereceli halk mahkemesinin cinaî işler hükümlerinin”nin 4. sayfasında şöyle yazılmıştır:

“...mahkeme araştırmasına göre, suçlu Ablet Nur, eylül 1989 yılında Maralveşi ilçesinden dinî eğitim almak için Kaşgar’a gelmiş ve suçlu Abdureşit Emin, Hasancan

^① Bunlar bu tür yargı belgelerinin sıra numarasıdır.

Muhammed, Yasin Kasim'larla tanışmış, onlara dinî eğitim vermiştir. Bu anda Barin köyünde kurulmuş anti devrim teşkilâtının başkanı Zeydin Yüsüp Kaşgar'a geldiğinde onunla tanışmıştır...”

Adı geçen hükümnamenin 6. sayfasında şöyle yazılmıştır:

“...suçlu Abdulkeyyum Muhammed, 1984 yılından itibaren Kaşgar'a dinî eğitim almak için gelmiş, bu anda Ablet Nur'dan da ders almıştır. 1990'ın 20 mart günü, Hamut Rozi, Yasin Kasim'lerle Barin köyüne varmış, Camal Muhammed'in evinde Zeydin Yüsüp'le görüşükten sonra dönmüş. Ve Abdulhimid'in “Cihad Kanunu”nu tercüme etmekte olduğunu görmüş. 1990'ın 4 nisan günü Karvan mağazasının önünde (Kaşgar'a gelip gitmekte olan) Zeydin Yüsüp'le hayrleşmede o da vardı. 1990'ın 9 mayıs günü Obulkasim Eli ile Piçan'a^① giderek, orada Nizamiddin ve Kemeriddin'lerle görüşmüş, orada yedi gün kalmışlardır.”

Görüyorsunuz, işte bunlar (tanışmalar, beraber durmuş olmaları, görüşmeleri, selamlaşmaları) suç sayılarak bir adamı tutuklar ve onu senelerce ceza evinde çürütürler. Meselâ zikredilen hükümde adı geçen Kemeriddin'e 18 senelik hapis cezası verilmiş, Nizamiddin'e 16 sene verilmiştir. Bir ilaveye ihtiyaç vardır: Başka ülkelerde olduğu gibi Çinlilerce bir gece gündüz üç gün hesaplanmaz, bir gece gündüz sadece bir gündür (Türkiye'de üç günmüş).

Doğu Türkistan'da bir Çinli öldürülse veya bir yerde patlama meydana gelse, Çinlilerden şüphelenilmez. Doğu Türkistanlılar şüpheli sayılır ve o çevredeki gençlerin,

^① Doğu Türkistanda bir ilçe, kuzeydoğuda yer almıştır.

önceden gizli dosyalarına “Çin aleyhtarı” olarak kaydedilmiş olanları, millî duyguları uyanık adamların hepsi tutuklanır. Onları ceza evinde tutarak arama araştırmaları sürdürülür. “Problemi hafif” olanların 3 aydan 6 aya dek bir süre içinde araştırmasını bitirip, ceza parası ödetip, “bundan sonra hayatım boyu yasaya aykırı iş kılmayacağım, partiye karşı söz ve hareketlerde bulunmayacağım...bulunanları duyarsam, hemen ihbar verecem...” anlamında bir parça makbuz (senet) yazdırır, ceza evinde “gayri meşru yenilen yemek” parasını da ödettikten (Tutuklulara verilmekte olan yemeğin kalitesi hakkında bilginiz olmuştu, tam şu yemek için yemek parası diye ailelerinden yıllarca harcamaya yetecek parayı ödettirirler, böylece ailesinin ekonomisini minimuma indirmiş olur) sonra serbest bırakır. “Problemi ağır” olanları bir kaç sene ceza evinde tutarak “araştırır,” onun söz ve hareketlerine şüpheli anlam verip, küçüğü büyültüp, hafifi ağırlaştırıp, işkence aracılığıyla onu “ikrar” ettirip ceza uygularlar.

Böyle küçücük bir iş dolayısıyla yüzlerce, binlerce adam tutuklandığı, cezaya uğradığı için, ilk fırsatta toplumun cesaretini söndürmek amacıyla Çin ajanları toplumda fitne dağıtmaya başlar: “Nasılsa bizim hâlimiz şu kadar, gücümüzün yetmeyeceği işi kılmamalıydılar. Biz bir yumurtayız, hükümet bir taşır, yumurtayla taş vurmaktan ne sonuç elde edilir?” Bununla toplumda halkın destekleme duygularına karşı psikolojik savaş başlatırlar.

Ben 1993 yılı nisanda hapisneden çıktım, hemen Gülca'ya gittim. Gülca'da dört ay kaldım. Haziranın ortalarında Kaşgar'da mühim bir askerî ambarı süslemek için üstüne inşa edilen bir mağazada patlama meydana gelmiş. Şu zamanlarda benim kaldığım Gülca şehrine Kaşgar'dan otobüsle beş gün yürümekle ulaşıldı. Komşu köyde meydana gelen olayı duyurmamağa çalışan Çinlileri biliyorsunuz, pek uzak olan Gülca'da benim bu olayı duymam

da mümkünsüzdü. Böyle bir olay hakkında haber yayanlar, söz edenler de sorguya çekilir, hatta “anti devrimci,” “anti devrim propagandası yapmış” suçuyla cezalandırılır. Ondan dolayı da böyle haberler kolay duyulmazdı. Ben ağustosta yurda döndüm, yurdum olan Maralveşi ilçesi, Kaşgar şehrinden 200 km. uzakta olsa da, Maralveşi gençleri de tutuklanmışlardı. Ben geldiğim günü hemen tutuklandım. Üç ay ceza evinde kaldım. Patlatmayı gerçekleştiren mücahid tutuklandıktan sonra başka tutuklu “şüpheli unsur”lar serbest bırakıldı. Ben de o anda bırakılmak üzereyken, önce “hükümetin iznisiz hiçbir yere gitmem” içeriğinde bir senet imzalamaya mecbur oldum, sonra 3 aylık “gayri meşru yemek”in parasını ödemeye zorlandım.

Doğu Türkistan’da dinî tebliğ yasaktır. Böyle işlerde de tutuklama olur, cezalandırılır. Önce zikri geçen “hükümname” (yargı)’nin 1. sayfasında şöyle denilmektedir:

“Adı geçen Ablet Nur, 23 yaşında olup, oturma yeri Maralveşi ilçesi, Çonkurçak köyü, 19. bölge, 2. mahalledir. Suçlu Maralveşi ilçesi çevresindeki beş yerde dinî tebliğ yaptığı için 24 Şubat, 1990’da tutuklanmış, 14 Nisan, 1990’da Kaşgar il emniyet mahkemesince resmen göz altına alınmış, 18 Ağustosta kanuna göre hapsedilmiştir...”

Aynı hükümnamenin 9. sayfasında şöyle denmektedir:

“...Adı geçeninin suçu ağır, etkisi kötü, deliller yeterli olduğu için "Çin cumhuriyeti cinayât işler kanunu" nun 98. bölüm, 2. paragrafındaki belirlemeye göre ceza vermek uygun görülerek, aşağıdaki hüküm çıkarıldı: **Adı geçene iki senelik sürekli hapis cezası uygulansın!...**”

Aslında 98. bölüm “anti devrimci teşkilât kuranlar”a

uygulanacak olsa da, burada dinî tebliğ kılanlara da uygulanmaktadır.

Daha gülünçlüsü, bana iki senelik hapis cezası uygulandığı zaman, benim üç seneyi bitirdiğim zamandı. Ama ben fazla yattığım bir sene için hak talebinde bulunabilir miydim? Tabii ki, hayır! Bunun için Çinlilerin yüzleri kızaracak mıydı? Onlarda böyle duygu bulunmuyor.

Doğu Türkistan’da bir mücahid başka bir yere gitmiş olsa onun ailesi tutuklanacaktır. Örneğin 2000. haziranının başlarında Çinliler ancak Maralveşi ilçesinde 380 kişiyi tutuklamışlardır. Bunların hepsi Çinlilerin öldürme veya tutuklama tehlikesinden kaçanların aile üyeleridir. Mücahidlerin çoğu Çin’e kaçmışlardır (çünkü pasaport almanın zorluğundan bahsetmiştik), az bir bölümü dış ülkelere kaçmışlardır. Çinliler onların aile üyelerini tehdit ederek “kaçan adamın gelirse serbest bırakılacaksın, onları getiremezsen yerine hapsedileceksin” demişlerdir. Zikredilen kaçaklar içinde ben de vardım ve tutuklanan aileler içinde benim ailem de vardı. Ben 1997. senede Doğu Türkistan’dan Çin yoluyla kaçmıştım. Önce mücadelemi Orta Asya Türk cumhuriyetlerinde sürdürdüm. Propagandalar yaptım, gençlerin eğitimiyle ilgilendim. Ben bu kardeş cumhuriyetlerin davamızı destekleyeceğini ummuştum. Sonra onların Çinlilerin yardımına koşarak mücahidlerimizi tutuklayıp, Çin’e teslim etmesi gibi şerefsiz olaylar meydana gelmeye başlayınca, kimlik değiştirip oradan da kaçmak zorunda kaldım. Doğduğumuz, aklımıza geldiğimiz günden itibaren tek umudumuz olarak bildiğimiz Türkiye’den başka nereye kaçacaktık? Kaçacak başka bir yerimiz mi vardı? Tabii ki arkadaşlarla beraber kaçarak Türkiye’ye geldik. Burda son zamanlarda meydana gelen Türk - Çin ilişkilerine ait olaylar bizim son umudumuzu da yok etti. Bu manevi darbeler yetmiyormuş gibi aile tutuklama olaylarında Çinliler benim

ailemi da hapsetmişler ve sık sık polisler baskı ile onlara telefon açtırtıp beni tehdit ettiler. Ailemden hapsedilmiş adamlar şunlardır:

Babam Nur Kasim (85 yaşında), annem (70 yaşında), eşim, üç çocuğum (büyüğü 7 yaşında, küçüğü 4 yaşında), ağabeyim. Çin polisleri onlara zor kullanarak yedi defa telefon açtırdı ve bana “eve dönmezsen bizi bırakmazlarmış, sen gelene dek bizi ceza evinde göz altında tutacaklarmış...” dedirtti.

Şimdi ceza evlerinde uygulanan cezalar, işkence usulleri hakkında biraz duralım.

Vahşice dövüş.

Çinliler tutukluları elektrikli sopayla döverler. Bu alet naylondan yapılmış, güçlü elektririk dalgası çıkaran bir araçtır. Birisi onunla döverken, öbürü sopayla bedene vurur. Elektririk kalbi titretir ve devam ettikçe sinirleri bozar ve sezgi dengesini kaybeder. Bu hale getirilen tutukluya sorgu başlatılır.

Uyutmamak ve yemeksiz işkence.

Önceki usulle hiç bir şey elde edemediği zaman, bu usulü ek olarak kullanırlar. Örneğin 1990 haziranında beni sorguya çektiler. Vahşice dövüşü altı saat devam ettirdikten sonra polisler değişti, başkaları geldi. Sorguda beklediği cevabı alamayınca öfkesi kabarak beni ayakta durdurdu. Bu halde 36 saat ayakta durdum. Bu zaman içerisinde 6 defa polisler değişti. Bir gece gündüz aç karınla ayakta durduktan sonra kuvvetim bitti. O anda sorgulama başlattılar. Ara sıra döverlerdi, bu dövüşle devrilirdim; onlar beni köpeği sürükler gibi sürükleyene dek gözüm yumulur, uykuya dalardım. Onun

için bu dövmelerden biraz hoşlanırdım...

Elektirikli sandalyeye oturtma

Tutuklu soyundurulduktan sonra bu sandalyeye oturtulur. Elektirik verilir, tutuklunun kalbi titremeye başlar. Kalbin hareketi izden çıkar. Bu usulle işkence bir kaç gün sürdürüldüğü takdirde adam korkak duruma gelir, cesaretini kaybeder. Onun için Çinliler bu usulü tüm siyasî tutuklulara uygularlar.

Köpeğe dalatmak usulü

Bu usulü ünlü siyasî suçlulara uygularlar. Cesaret'i söndürme, korkak yapma amacıyla bu usule baş vurulur. Tutuklu geceleri uykudayken gündüzkü olayların vahşetinden sayıklar. Sayıklarken bazı ipucu verir ya da akli dengesini kaybeden adam her şeyi diyecektir.

Not: Yurt dışına çıktıktan sonra hür dünya araştırmacıları tarafından yazılan belgelerden gördük ki, bu köpekler sıradan köpekler değilmiş; adam eti yemeye alıştıran, özel yetiştirilen türlerdenmiş.

Siniri sıkma işkencesi

Çinliler siyasî suçluların sinirlerini naylon sıkıcı araçla sıkıp işkence ederler. Suçluyu sandalyeye kımıldayamayacak durumda sıkı bağlarlar, sonra naylon sıkıcı araçla başı şakağından sıkırlar. Bu işkence yarım saat devam eder, adamın siniri patlıyormuş gibi acır, sıkılış gittikçe güçlenir, kan damarları sanki yarılacak gibi kabarır ve adam bağırmağa başlar. Bu durumdayken soru sorulur. Sorucunun sesi çok

garip, yüksek, baskı verici olur. Bu usulle işkence karışık sorgulama iki saat sürdükten sonra adam öyle bir duruma gelecek ki, deli oldum mu? diye düşünür adam. Ama deli olmaz, normalim diye düşünür, anormal düşünceler onu rahatsız eder... Hiç bir şeyi büsbütün tefekkür edemez, akla her türlü yarım yamalak tasarım, düşünce, sisli görüntüler gelir ve siniri düzensizliğe uğratar. Bazen türlü türlü donuk manzaralar görür, o manzara içinde sayısız elbise birbirine girmiş de pürüz yapmış gibi olur. Gâh darlanır, gâh genişlenir, çok yönlere bölünür ya da toplanır... Bu kafa karıştırıcı görüntüler durmak bilmeden tekrarlanır... Adam kendini bazen yuvarlak bir şeye çevrilmiş hisseder, bazen uzun uzanan (halat gibi) bir durumda hisseder; bazen ağır bir şey altında ezilmiş ve yassı hale gelmiş gibi, bazen kendini kan gibi kırmızı sise çevrilmiş ve gök yüzüne doğru uçar gibi hisseder. Sanki üstünde ağır, çok ağır bir şey, belki bir dağ varmış gibi dehşete düşer, diri diri gömülmüş gibi bir duygu zihnine saldırıp korkutur... Bunlardan dolayı tutuklu kendini çok güçsüz, zayıf zanneder ve kendine bir destek arama isteğine kapılır. Bu durumdayken sorguculardan biri devamlı tehditle soru sorarken, öbürü ona destekçi gibi görünme çabasıyla teselli eder. Destekçi gibi soru başlayan biri, tutuklunun yetimlerce durumuna yönelerek onu sözüyle okşamak aracılığıyla sakin sorar. Tehditle sorgulayana verilmeyen cevapları, öbürüne demeye başlar suçlu. Ne zamandır tutuklunun “dedikleri” “hatırlatılır.” Suçlu bu “hatırlatma”dan her işi bitti zaneder ve bazen düzenli, bazen düzensiz konuşmaya başlar. Onun zayıflaşan aklıyla dedikleri düzensiz cümlelerden, Çin emniyeti gerekli şeyleri bulabilir...

Soru sonlandığında suçludan şöyle sorulur ve yazılır:

- Biz seni dövdük mü?

- (cevabın ne olduğuna bakmadan “hayır” yazılır).

- Biz sana işkence yaptık mı?

- (daha öyle yazılır).

Sonra, sayfa sonu suçluyu imza ettirilir.

İşkence Türleri:

Sırası gelmişken, Doğu Türkistan’da Çin hapishanelerinde uygulanan ceza ve işkence türlerinden bazılarını merhum tarihçi Hacı Yakup Anat’ın hatıralarından alıntı olarak anlatmak istiyorum:

“1. Tırnak altına iğne batırma.

2. Erkek mahkumların cinsel organına çubuk sokmak.

3. Mahkumları ağaç kazığa oturtma.

4. Sol elini masaya metal çivi ile çakıp, sağ eliyle itirafname yazdırmak.

5. Çemberle kafa tasını sıkıştırmak.

6. “Gang’za”ya bastırma.^①

7. Burnuna acı biber suyu akıtmak.

8. Çıplak bedene kaynayan yağ saçmak.

9. Aşil tendonunun kesilmesi.

10- Aşık kemiği ezme.

11- Ayak bileklerine yıllarca 10 kilogramdan daha ağır pranga vurmak.

12- Ellerine sürekli kelepçe takmak.

A. eller önde.

B. eller arkada.

C. Bir el omuz üstünden, bir el omuz altından alınarak çapraz bir durumda bağlama.

13. Boğazına kadar suya sokma.

14. “Buz koğuşuna” koyup dondurma.

15. Ağır falaka.

16. Telle kaplı kamçılarla çıplak bedeni kırbaçlama.

17. Çivi çakılmış tahta üzerinde durdurma.

^① Bu bir tür Çin geleneksel işkence aletidir.

18. Küçük kömür ve cam parçaları üzerinde dizlendirme.

19. Boyu eni bir buçuk metre olan hücrelere hapsetme .

20. Aç bırakma cezası.

21. Sert emek cezası.

22. Birinci bağlak cezası.

23. Asmak cezası. 3 çeşit:

A. Eler yukarıda asılmak.

B. Eller arkadan bağlanarak asılmak.

C. Baş aşağı asılmak.

24. “Güreş kılmak.” Binlerce insan önünde “güreş” kılınır, özeleştirme yapmaya zorlanır. Güreş Kılma’da söz konusu kişi mahkumların huzurunda, yüzleri boyanıp, başına külâh geçirilerek gülünç bir hale getirilir ve suçu kabullenmeye zorlanır. Bu aynı zamanda diğer mahkumlar için bir gözdağıdır ve adı geçen için itibardan düşürme de olur.

25. Emek işkencesi; kamplarda yazın 12 saat çalıştırılır. Ayrıca kişi başına 1000 kg tarladan sap toplama cezası verilir. Bütün bunlar iş vaktinin dışında yapılması gereken işlerdir.

26. Uykusuz bırakarak, sorgulama.

27. Gündüzleri koşullarda istirahat ettirmeden suçunu düşünme istilâti cezası.

28. Hastayı tedavi etmeme.

29. Kerpetenle tırnak çekmek.

Su Dolu Koşullara hapsetme

Zikredilenlerden başka, siyasî suçlular 0.5m, 1m derinlikte su doldurulmuş koşullara kuşatılır. Bu vaziyette ne uyumak, ne uzanmak mümkün olmadığından mahkum, aylarca ayakta durmaya mecburdur. Bu halde yorulur ve kendini kontrol edemeyecek hale gelir de düşer, boğulmaktan nefesi

kesilmeye başlayınca kendine gelir, uyanır ve ayağa kalkmaya mecbur olur yada sadece oturabilir. Aylarca devam eden bu durum sonucu mahkumların bu şekilde işkence görenleri kemikleri zayıflaştığı için mi, sudan ve uzun zaman güneşi görmediğinden dolayı mı, ayağa kalkamayacak bir tür madarsızlık hastalığına maruz kalır, hayatı boyu kendini bakacak kadar sağlıklı olamadan, bitkisel yaşar yada çok geçmeden ölür biter.

Şunu hatırlatmada yarar var: 1997.sene Şubat ayında meydana gelen Gülca ayaklanmasından itibaren hapse girenlerin sağlıklı veya diri çıkmasına son verilmiştir. Siyasî suçlular ya öldürülür, ya bedeni sakat veya akıl hastası yapılır, sonra serbest bırakılmaktadır.

Zikrettiğimiz gibi, öldürme sadece idam değil, “intihar etti” iftirası da çok yaygındır. Ancak, hapishane içinde işkence veya çeşitli “deneme”lerle öldürülenlerin cesetleri akrabalarına verilirken, onun yıkılıp kepenlenmesi yasaktır. Elbiseleri de soyundurulmadan gömülmesi emredilir ve uyumsuzluğun olmaması için, baştan sona sorumlu bir ya bir kaç polis personeli beraber olur, ta toprağa verildikten sonra ayrılır.

Bu anlamsızlık, akıllara türlü şüpheler salmaktadır. Örneğin, Amerika’ya sığınan bazı Çin doktorlarının sonradan ifşa ettikleri komünist Çin cinayetlerinden biri, idama hükmedilenlerin önceden beden organlarının alınması ve yaşlanan idarecilere, zenginlere transefer edildiği yönündeydi! Acaba elbiseleri bile soyundurulmadan toprağa verilmesi sağlanan şu şehitlerin organları çalınmış mıydı? Yoksa işkencenin ne derece olduğunu kanıtlayan izlerin görülmemesi için miydi?

Veya adam eti yemeye alışkın Çinlilerin talebi üzerine onların kalpleri, böbrekleri, karacigerleri yakınları tarafından armağan mı edilmişti? Çünkü, polis yetkililerinden yakınları

olan bazı Çinlilerin, idam edilenlerin bazı organlarını koparıp kendine vermesi yönünde anlaşmaları olduğu hakkında da çok hikayeler gezmektedir. Çinlilerin bir çoğu hala hurafî deyimlere, geleneklere inanıyor ve adam organlarının neysi neye, adam kanı neye faydalı olduğu kanaatindedir. Bunun daha faydalı olanı, organların diri olanıymış!

Adam eti yeme alışkanlığı hakkında daha yaygın ve herkesçe bilinen üstelik suç, yada ayıp da sayılmayan bir iş, doktorlarla anlaşarak, düşük yapanların çocukları, çocuk eşi gibileri elde ederek yemektir. Bu tür garip alışkanlık, mahkumların organları hakkındaki hikayelerin gerçek olduğuna inanmaya itmektedir. Bu inanılmaz ve insanlık yüz karası alışkanlık hakkında yaşadığımız yörede delile gerek olmazsa da, hür dünyada buna adamları inandırmak zordu. İyi ki, Anadolu Ajansının net haber web sitesinde yayınlanan bir haber bizi buna delil göstermek zorluğundan kurtardı. Aşağıda bu haberin aynı metnini ithal etmeyi fazla görmüyorum:

Çinli sanatçı ölü bebek yiyecek, TV de naklen verecek

İnsan eti yiyen birinin ekranlara taşınacak olmasının da İngiliz kamuoyunda hararetli tartışmalara yol açması bekleniyor

ÖLÜ BEBEK YİYEN ÇİNLİ SANATÇI ZU YU

İngiliz "Channel 4" TV kanalı, bir Çinliyi ölü doğan bebeği yerken gösterecek. Geçen ay bir otopsiyi ilk kez TV'den yayınlayarak sansasyon yaratan TV kanalı, perşembe akşamı geç saatlerde "Pekin Swings" adlı belgeseli ekrana getirecek. Belgeselde, Çinli bir sanatçı, ölü doğmuş bir bebeği yerken görülecek.

Guardian gazetesinin haberine göre, Çinli sanatçıların yapmakta serbest oldukları "acayip ve aşırı şeyler"e ilişkin belgeselde, ayrıca içinde kesilmiş penis bulunan şarabı içen

bir adam gösterilecek.

Bebek yiyen sanatçı Zu Yu, yaptığı şeyi savunurken, kendisinin Hıristiyan olduğunu belirterek, "hiçbir dinde yamyamlığın yasak olmadığını, insan eti yemeyi yasaklayan bir yasa bulunmadığını" söylüyor.

"Channel 4", 20 Kasım akşamı, bir Alman doktorun herkesin gözü önünde yaptığı otopsiyi yayınlamıştı. Program tartışma yaratmıştı.

İnsan eti yiyen birinin ekranlara taşınacak olmasının da İngiliz kamuoyunda hararetli tartışmalara yol açması bekleniyor.

KAYNAK : Anadolu Ajansı

2002 yılı 30-Aralık , www.nethaber.com

Ayaklanmaları Önleme Tedbirleri

Kukla Başkan Seçme Yeteneği

Çinliler, kendilerinin işine yarayan kuklaları seçmede çok yetenekli ve dikkatlidir. Toplum içinde bulunan ajanları aracılığıyla herkesi takip eder, herkesin kalp direnliklerine kadar inceleyip, gizli dosyaya kaydetip dururlar. Bu dosya aracılığıyla önce adaylar belirlenir. Ama bunu adayın kendisine de bildirmeyecekler (aday, kendisinin bir mevkiye atanmak üzere olduğunu önceden bilirse tabii ki haddi hareketlerine dikkatli olması, mevkiyi elde etmeye kendisini münasip göstermeye çalışması mühtemeldir; bununla onun daha açıklanmayan yanları gizli kalma ihtimali doğacaktır. Onun için son güne kadar o takip edilecek, bilinmeyen yanları olsa aldatmasın diye onun sun'î uyumlu gözükmesinin önü alınacaktır). Aday, çok uzak bir zaman gizli takip edilir, onun dosyası epey kabarır. Sivil toplum içindeki dosyasından başka emniyet, gizli servisler tarafından hazırlanmakta olan bir gizli dosya da olur.

Bu arama, araştırma, incelemeler sürdüğü zamanlar içinde aday, hiç problem çıkarmadığı takdirde, bu adayı bir mevkiye atamak için bir toplantı düzenlenecektir. Böyle adaylardan bir kaç, bir defada müzakereye konulur. Toplantıya Çinlilerin “beş komplit rehberlik grubu” denilen, en önemli beş yüksek makam bir araya gelecektir. Bunlar: Parti, hükümet ve onlara bağlı makamlardan oluşmaktadır. Bunun içinde dikkat çekici olanı emniyet müdürünün de bulunmasıdır. Toplantı sonucu aday onaylanırsa onu bir makama atamak yazılı belgesini “teşkilât ofisi” dediği bir

makam ilan edecek, gösterişte bu işi sanki o ofis belirlemiş gibi göstermektedir.

Kendileri için, “gençleştirme, bilgi sahiplerini seçme, meslek sahiplerini seçme” prensip olarak kullanılırken, azınlıklar için ise, “abdallaştırma, yeteneksizleştirme, millî şuursuzlaştırma” prensibi kullanılmaktadır. Bu prensip, Çin geleneklerindeki “abdal (veya deli) olursa da peki, ama sadakâtlı olsun” diyen eski prensibi aynen benimsemişlerdir.

Bazı hâllerde azınlıklar içinden seçilenler Çinlilerce “yanlış” da seçilebilir. Ama o (bizimçe iyi adam) da hiç şey yapamaz. Çünkü tüm toplum sanki gizli polistir. En küçük bir davranışı da emniyet duyacak, hükümet duyacaktır. Senin yirmi sene önce yaptığın küçücük bir iş de unutulmaz. Bunlara da bir örnek verelim:

80’li yılların sonlarında Çinliler fabrika, şirket yönetim usulü çerçevesinde büyük çapta reform başlattılar. Ekonomî sorumluluğu şahıslarca üstlenmek usulüyle fabrikalar, şirketler belli bir adama yazılı kontrat imzalanarak verildiler. Arttırılan karın belli bir kısmı sorumluluğu üstlenene mükafat olarak verileceği, devamlı kâr kazanan şirketlerde işçilerin ve yöneticinin maaşı da yükseltileceği gibi insanın aktifliğini körükleyecek çareler ortaya konulmuştu. Senelerdir Çin komünistlerinin güzel sözlerine defalarca inanan, ama sonuçta kandırıldıklarını anlayan insanların, komünistlerin güzel prensipleri, her zamanki gibi kâğıt üzerinde kalacak bir yalancılık, diye inanmayacaklarını da önceden tahmin eden komünistler, halkın inancını kazanmak için ilan ettikleri reform tedbirlerini savunan kanunlar(örneğin şirket kanunu) çıkardılar. Amelî örneklerde halkı inandırmak için şirketleri, fabrikaları kimin yeteneği olsa ona veririz, komünist olmazsa da peki, siyasî görüşleri farklı olsa da peki, diye propagandalar yaparak halkı daha bir defa kandırmayı başardı.

1987’inin sonunda benim çalışmakta olduğum -su ve

kanalizatsiyeye- şirketi de sorumluluğa verileceği duyuruldu. Bununla eski başkanımızdan bıkmış arkadaşlar beni seçime katılmaya teşvik etti. Ben “Çin komünistleri benim çocukluğumda yapmış işimi unutmuyor mudur?” diye tereddüt ettim. Sonra teklifi kabul ettim. Hazırlığa başladım. Ben ya utacaktım, yönetmenliği -geçici olsa da- alacaktım; veya Çin komünistlerinin yalancılığını ispat edecektim.

Adaylar şirketi nasıl yöneteceği, nasıl geliştireceği, nasıl kârı çoğaltacağı konularında kendi tasarımlarını, “mal sahibi”(Çin yöneticileri) önünde ortaya koyacaktı. Denildiklere göre kimin tasarımı akla uygun gelirse şirket ona sorumluluğa verilecekti. Aralık ayında anlaşma yapma-sorumluluğa verme grubu (il başkanı, büyük şehir belediye başkanı, parti başkanlarını da içeren sekiz makamın başkanlarından oluşan heyet) şirketimize geldi. Onlar mülk sahibi olarak imza atacaktı, şirketin ekonomîk sorumluluğunu üstleyici şahıs ise öbür taraf olarak imza atacaktı. Bu işi ele almak amacıyla şirketten üç kişi rekabet edecektik. Biri eski başkanımız, biri şirketin muhasebecisi- Çinli genç bir kadın, üçüncüsü ben, şirkette teknik, mühendisdim. Her birimiz şirketi nasıl yönetip, nasıl zengin kılacağımız hakkında hazırlanan tasarımı heyetler ve şirket personelleri önünde okuduk. Rekabetcilerden biri kendi tasarımı okurken, diğerleri alanda olunmaması gerekirdi. Tek tek okurduk. Önce şirket personeli içinde gizli oy verildi. Sonuç ilan edilmeksizin işçiler dağıtıldı. Heyet kendi içinde tartışmışlar, oy kullanmışlar. Sonunda karar alınmıştır.

Çinli kadın başarılı olmasını temin etmek için, eski başkanın, şirketin parasını çalmasına ait bir kaç delil elde etmiş, ve bunu şu günü heyetler ve şirket personellerinin eline dağıtmıştı. Bu yüzden eski başkanın düşmesi kesinleşti. Çinli genç kadın ise profesyonellik açısından benim rekabetçim olamazdı. Onun kendisi için yapmış iş, benim lehime olmuş ve

ben kazanmıştım.

Benim şirket başkanlığına atanma emri, geleneklere göre “teşkilât ofisi” tarafından değil, yeniden meydana gelen “reform ofisi” tarafından çıkarılmıştı; eskisi gibi emniyet müdürünü de içeren “beş komplît rehberlik grubu”nun toplantısında müzakere edilmemişti.

Bu yüzden olmalı, sonra çok geçmeden benim mevkiden alınacağım hakkında laflar ortaya çıkmaya, yayılmaya başlayınca, ben, önceden beni cesaretlendiren ve destekleyip bu mevkiye gelmeme büyük ilgi gösteren “reform ofisi” başkanını ziyarete gittim. Duyduğumki, ben bu mevkiye atandıktan sonra, emniyet müdürlüğü buna tepki göstermiş, emniyetin fikrini almadan münasip olmayan adamlara yetki vermenin çok büyük yanlışlık olduğu kanaatında direnmişler; benim yerimden alıp atılmamı savunmuşlar. Ama “reform ofisi” kendi yaptığı ilk işte yenilgiye sürüklenmeye de razı olmamış, “halkı inandırdığımız propagandaları yalana çıkaracak davranışlardan sakınmalıyız” diye hükümeti uyarmıştır. Bu tartışma yarım sene kadar sürmüş, ve sonunda şu karara varılmıştır: “reform ofisi”nin nüfuzunu kırmamak için, üç senelik sorumluluk sürecinde, sorumluyu yerinden almamak, ama üç sene sonra şirket hemen geri alınacak ve bir daha bu hata tekrarlanmayacak; aynı zamanda onun çalışmaları yakından izlenecek, dikkatli olunacak vs.

Denildiği gibi yarım sene sonra başlanan şirketi araştırma ekipleri- ekonomî sorunları, yolsuzlukları araştırma ekipleri-bitmek bilmeden gelmeye başlamıştı. Haftanın bir günü yoktu ki, ben sorgulara maruz kalmayım. Gâh ekip gelir ve şirkette araştırma, soruşturma yapar; gâh beni mahkemeye, mufettişçe çağırır, orada sıkıştırırdı. O kadar usandırmışlar ki, üç senelik sorumluluk sürecim bittiği 1990 aralık ayının sonuna doğru mevkiden ayrılma dilekçelerimi iletmeye koştum.

Şirkette sorumluluk üstlendikten sonra, ben de kendi

kabiliyetimi denemek için, tüm tefekkür ve keşif potansiyelimi harekete geçirip, büyük sonuçlar elde ettim, hatta sorumluluk antlaşmasında belirlenen sayının altı katında kâr kazandırdım. Yaşadığım gerçekler gösterdi ki, Çin komünistlerine kabiliyet sahibi - pratik kâr değil, kendi mefkürelerine uyan, sadakatlı köleler gerekti!

“Reform” dönemlerinde, şirket ve işletmeleri sorumluluğa vermenin ilk döneminde, şu bilinmişki, Çinlilerin tevekkülcülük ruhu çok zayıfmış. Onun için atanma yoluyla mevkilere getirilen Çinlilerin çoğu ekonomik sorumluluğu üstlenmeye cesaret edememiş, sonuçta bir çok şirket, işletmeler yerlilerin eline geçmişti. Bu durum ise Çin yönetimini endişelendirmişti. İlk dönemdeki denemelerin sonucunu gören Çinliler ikinci dönemden başlayarak eskisi gibi mevkilerde çoğunluk oluşturmuşlar. Yerliler türlü yollarla sıkıştırılmış, sun’î cinayetler bile uydurulmuş, sonunda hepsi yerinden atılmıştı.

Sahte “Mücahit” Teşkilâtları

Çin gizli servisleri, ortalığı karıştırmak için kurmuş olduğu sahte “direniş teşkilâtları” bir çok insanın tuzağa düşmesini sağlamaktadır. Hatta öyle haller varki, Çin polisleri de zaman zaman gerçek mücahitlerle sahte mücahitleri ayırtedememektedir. Bir polis memuru arkadaşlarıyla içki içerken, sarhoşlukta demişki: “otuzdan fazla teşkilâtın izini bulduk, ama hangileri gerçek, hangileri komünistlerin kurduğu tuzak olduğunu da ayırmak zor...”.

Ben Uygurca yayınlanan “*Ayna*” namlı kitabımda, “*Politikadaki ‘siyah ışıklı lamba’*” başlığındaki makalemde, Çin istihbarat oyunlarının bu çeşidi hakkında durmuştum.

“**Siyah ışıklı lamba**”, çiftçilik teknolojisinde, bitkilere

zararlı böcekleri bir araya toplayıp yok etme yöntemidir. Burada, böceklerin çoğunluğunun ışığa bağlılığından istifade edilir; tarlanın belli bir yerine altında zehirli madde olan tas, üstüne- siyah kanatlar ortasına-lamba yandırılır. Işığı devredip dönen böcekler, siyah kanat’a çarpıp, altındaki zehir tasına düşüverirler.

Politikadaki “siyah ışıklı lamba” ise, muhalefet güçleri avlamak için kurulan sahte direnişçi teşkilâtlardır. Tıpkı böcekleri birbir avlamanın zor olduğu, bir araya toplayıp yok etmenin ise hem masraf bakımından, hem de personel gücü bakımından çok ekonomik olduğu gibi, mevcut iktidara karşı güçleri böyle bir “ışık” altına toplamak, ister onları değersiz işlerle uğraştırıp, zamanını meşgul etmede, ister, direksiyon kendi ellerinde olduğundan dolayı, emniyetli durumda zararsız tutup durmada, ister hepsinin listesi kendi elinde olduğu için toplu olarak tutuklayıp yok etmede, öyle ekonomik, avantajlı yöntemdir.

Çin ajanları genellikle gençlerin sıcakkanlılığından istifade ederek kendisi söze başlar ve “ateşli” sözleriyle hedefi etkilemeye, kâlp derinliklerine girmeye çalışır. Halkımızın istihbarat anlayışı sıfırın altında olduğundan dolayı, meselelere çok basit bakar ve çok kolay kendini ele verir, tuzağa düşer. Vatan uğrunda ölmek, hapse düşmek şeref denilse de, bu derece kolay, bu derece “ucuz” bedel vermek gene de kâlp acıdır. Doğu Türkistan’da şehid olan ve hapse düşenlerin çoğunluğu, hiç iş yapmadan, yalnız kâlp sırlarını açıkladığından belâya mazur kalanlardır; bir millet, bir insan olarak, en basit arzusunu, isteğini- bağımsız olmayı- ağzından kaçırıldığı için hayatından ayrılmaktadırlar. Millî psikolojimizin bu zayıf yönünü (kolay inanma, kolay heyecanlanma vs) iyice araştıran Çinliler kolayca sırlarımıza ulaşmakta ve işi halen teorik durumdayken yok etmektedir.

Sorumluluğa Vermek

Bu garip yöntemle, her yöre, her bölge, şu bölge, şu yörenin başında olana sorumluluğa verilir. Bunu sakın yanlış anlamayın, her yerde öyledir, demeyin. Çünkü Çinlilerin sorumluluğa vermesinin amacı, normal sorumluluk, normal iş çerçevesinde değil, aksi hâlde şu yöredeki insanların hayal ve düşüncelerine, en gizli haddi hareketlerine dek hakim olmayı talep etmektir.

Kendi bölgesini-şehri, köyü, beldesi, mahallesi,...ni sorumluluğa alan kimse şu yörede birer eylem- direniş hareketleri (bağımsızlık uğraşları), Çinlilerin deyimiyile “bölücülük”- meydana gelirse, sorguya çekilecek, neden böyle bir olayın meydana gelmesine seyirci kaldığı, önünü almadığı, uyanık olamadığı, böyle olayların meydana gelmesine uygun çevre olmasının nedenleri, ... hakkında ifade vermeye zorlanır.

Bu yöntem gerekçesiyle şehir başkanı şu şehirde yaşayanlar içinden “bölücü” çıkmaması konusunda il başkanı önünde sorumluluk üstlenirken, köy başkanı şehir veya ilçe başkanı önünde, bu konuda vaad verecektir; mahalle muhtarı da kendi başkanına böyle vaad vermesi kaçınılmazdır. Böyle olunca camiilerin hocaları da dışarıda kalmaz; onlar da şu camii cemaati içinden Çinlilere karşı söz ve hareketlerde bulunacak kimselerin çıkmaması konusunda “dinî işler idaresi” başkanı önünde sorumluluk üstlenecektir. Bununla camii hocaları, ekmek temin etmekte olan minberinden mahrum olmamak için, tabii ki, vatandaşlar arasında her şeyin kokusunu sürmeye, yakınlarını da yardıma çağırarak, duyduğu her şeyden kendisini haberdar kılma konusunda ikna etmeye mecburdur. Hatta bir baba, kendi çocuklarından sorumlu tutulacaktır!

Normal hizmetler ne derece kötü işlense ve bu her derece mevkii sahiplerinin beceriksizliğini ortaya koyacaksa, hiç ilgi çekmez, ama “bölücülük”e karşı uyanık olmayan mevkii sahipleri hemen kariyerini kaybeder. Kariyerini koruma ihtiyacı - yaşama mücadelesi - çok doğal olarak onları birer hafiyeye dönüştürüleceği muhtemeldir.

Durum böyleyken, insanlar sanki halatla biri birine bağlanmış gibidir. Herkim birer ajan, birer hafiyedir!

Senet İmzalatmak

İlk okulu bitiren çocuk, orta okula girmek üzereyken, çocuğun babası çocuğunun “bölücülük” hareketlerine katılmayacağı hakkında kefalet vermesi zorunludur. Böyle bir senet imzalamayı kabul etmezse, çocuk okula kabul edilmemektedir.

Bu gibi senet imzalatma yöntemi uygulanan çevreler sadece okula girme öncesinde, okul ve babalar arasında değil, toplumun her köşesinde bu tür yöntemle karşılaşmak mümkündür.

İş yerleri, idareler, okullarda günler boyunca, normal hizmetler durdurularak, beyin yıkama sürdürülür, sonunda herkesten birer yazma ifade vermeleri talep edilecektir. Beyin yıkamalarda herkesin bilmesi şart olan şeyler, veya başka bir deyişle komünistlerin bilinç altına yerleştirmeye çalıştığı konular şunlardır: “Doğu Türkistan (onların deyimiyile Sincan) önceden Çin’in koparılmaz bir parçası”, “Doğu Türkistan halkı geçmişlerde çok acılar çekmişken, komünist Çin onları acılardan, zorluklardan kurtarmıştır, o bir kurtarıcıdır...”. yabancı yazarların ifade ettiği gibi, Çinlilere göre “*tarih, olanlar değil, olması gerekenlerdir*”.

Bu çalışmalar zaman zaman sürekli kurslar halinde,

normal çalışma saatleri içinde bir gün, yarım gün iş durdurularak, adamların kendileri bağlı olduğu yerlerde, komünist çıkarları için önemli sayılan kitapları okutmak, merkez komitesi belgeleri, özel yasaları okutmak suretiyle gerçekleştirilmeye çalışılır.

“Marksizmce millet teorisi ve partinin millî siyaseti”, “millî muhtariyat kanunu”, Mao’un, Deng’in ilgili eserleri ve komünist parti merkez komitesinin her türlü kararnameleleri, belgeleri, emirleri, bu tür kurs ve toplantılarda öğrenilmesi şart olan şeylerdir. Bu kurs veya iş üstü öğrenişlerin sonunda, sanki okul sınavları gibi sınav alınır, gerçekte ise bu sınavlar birer yazılı senettir. Çünkü bu sınavlarda muhakkak varolan, her zaman değişmeyen bir kaç soru vardır: “neden Sincan(Doğu Türkistan)ı vatanımızın koparılmaz bir parçası diyoruz?”

Muhakkakki, bu kastlı sorulara herkes mekanik hâlde, önceden belirlenen cevabı verecektir. Bununla Çinlilerin hakimliğini itiraf etmiş oluyor, ve bu görüşünden bir daha dönmeyeceği konusunda senet vermiş da olacaktır!

Bundan başka, şu çevrede birer olay meydana gelirse de, haftalar süren beyin yıkama okuşları sürdürülecektir. Bu olayın yanlış, halka karşı olduğu hakkında yorumlar yapılır ve herkese itiraf ettirilir. Bilhassa bu olayın yerli halka(Çinlilere değil!) vereceği zararı, yerli halkın menfaatlerine karşı yıkıcı olay olduğu çok gerçek gibi yorumlanır ve beyinlere doldurulur. Tabii ki, büyük bir çoğunluk (anlayışları bozuk olduğu ve ya kültürel kalitesizliği nedeniyle) bu yorumları benimseyecektir, geri kalanı ise benimsemiş gibi görünmeye çalışacaktır(çünkü mecburdur, gerçek görüşü açıklamaya cesaret edemezler). Sonuçta büyük katliamlarla çoluk çocukları öldüren katilleri, bir kurtarıcı olarak görmeye ve onlara teşekkürler, saygılarla dolu bakışlarda bulunmaya mecbur edilecektir!

Ve sonunda olaylar hakkında da birer yazma ifade alınacaktır; konu: “Siz bu olaya nasıl bakacaksınız? Bu olay hakkında görüşleriniz nedir? Sizce bu nasıl bir hareket?(doğru mu? Hata mı?)vs”. Tasavvur etmek mümkün ki, bu sorulara da Çinlilerin beklediği, önceden belli olan cevaplar mekanik olarak verilecek(sanki bir robot gibi), Çinliler ise bunu büyük halk kitleleri, büyük çoğunluk bizi desteklemektedir, “bölücülük”ü istememektedir,... gibi yorumlarda delil malzemeleri olarak toplamaktadır.

Olaylara karışmış olarak şüphelenenler, suç ortağı olarak tutuklanan ve sonra ilişkisi olmadığı ortaya çıkınca serbest bırakmaya mecbur olduğu kimseler, saliverilmek üzereyken, olaylara bir daha katılmayacağı, böyle olaylar hakkında birer ipucu bildiği takdirde, hemen polise ihbar edeceği konusunda yazılı senet vermeye mecburdur. Böyle bir senete adamların ne derece sadakâtli kalacağını sanıyor Çinliler? O sadakatlı olmadığı hâlde de Çinlilere hiç zararı olmayacaktır. Bu bir psikolojik baskı rolü oynamaktadır. Bununla adam arkadaşları içinde şüpheli sayılır, hiç kimsenin inanmaması ise onu Çinlilere doğru sürükler, sonuçta onun gerçek bir hafiyeye dönüşme ihtimali büyüktür.

Hatta başka ülkelere göç eden ve vatandaş olanların akraba ziyareti ve başka nedenlerle yurta gitmesi sürecinde, Çinliler, uluslararası kuralları çiğneyerek, yabancı pasaportlu bu hemşehrileri, kaldığı otellere gidip yada ofislerine götürüp sorguya çekiyorlar. Tehdit yöntemleriyle onlardan, yurt dışındaki Doğu Türkistan faaliyetlerine katılmış olduğu hakkında hesap soruyorlar. Sonunda, döndükten sonra yurt dışında olacak her türlü Doğu Türkistan faaliyetlerine katılmazlık konusunda senet vermeye mecbur ediyorlar. Bu çare her hâlde Çinlilerin işine yaramakta, yabancı ellerde yerleşen bir çok insanımız, Çinlilerin talep ettiği seneti vermiş, sonradan birer Çin uşağı haline gelmiş ve “Çin büyüktür”

propagandası yapmaktadır!

Bu tür maaşsız çalışan, “gönüllü Çin uşakları”na yurt dışında sık sık rastlanmak mümkündür. Onlar her yerde Çinlilerin büyük olduğu, güçlü olduğu, onunla düşmanlaşmanın hiç yararı olmadığı yönünde “halis” propaganda yapmaktadırlar.

Olağanüstü Zamanlar

Yakın yörelerde birer olay olduğu zamanlarda, meselâ: direnme hareketleri, patlama, yada cezalıların çalıştırıldığı ağır emek kamplarından suçlu kaçma olayı gibi, böyle zamanlarda yollarda polis yada askerlerden meydana gelen özel ekiplerin yolcuları arama yerleri kurulur. Şehirler arası yollarda 20 km civarında birer yerde, şehir içi, köy içinde ise daha yakın mesafelerde birer yerde böyle tesbit etme, arama yerleri olur.

Böyle zamanlarda kimlik kontrolü her yerde yapılır. Atuş şehriyle Kaşgar şehrinin arası 45km olsa da bu mesafede iki yerde araçlar durdurulur (1997-1998yıllarında bu mesafede altı yerde arama kampı kurulmuştur), arabalar sık kontrolden geçirilir, yolcular otübüslerden indirilir, ne varki, otübüslerden sadece yerliler indirilir! Çinliler kalır. İndirilenler üzerinde yapılacak arama, çok dikkatlice sürdürüleceği ve çok zaman alacağından dolayı, otübüs yollanır. Arama sonunda indirilen zavallılar içinden tabii ki, kimliği evde unutulmuş olanlar, yada aranan kimselere biraz benzemesi yüzünden, bir kaç tutuklanacak, ve başkaları yoldan geçen başka bir otübüse bindirilip yollanır, yeniden bilet satın alması gerekir tabii!

Hatta zaruri bulunduğu hâlde kimlikle de iş bitmiyor. Bağlı olduğu yerden özel belge alması gerekir. Bu belgede adı geçeninin gerçekten mahalleden (köyden, şehirden, kasabadan...) çıkması gerek olduğu sebepler yazılacaktır.

Böyle yazılı evrakı olmayanlar, ilk arama yerinde durdurulur ve tutuklanırlar.

Tutuklananların yüzde 99'u suçsuz olmasına rağmen, açıklanana kadar çok işkencelere mazur kalırlar; dövülür, hakaretler, açlık, kötü şartlar içindeki tutukluluk, ...

Sonunda onlar birer yazılı senet verecek, hükümete karşı söz hareketlerde bulunmayacağı, bulunanları duyarsa hemen haber verme konusunda vaad verecek, ve tutuklu zamanında yediği yemekleri için, yattığı “oda” için para öder, ve sonra serbest bırakılır.

Onların burda ötediği bir iki aylık yemek parası ve “oda” parası ise, çoğunluğun yaşam şartlarına göre çok büyük sayı sayılabilir. Bu sayı tüm ailesi için yıllık masraf olabilir yada ondan aşar.

1997'den sonra garip yöntemler uygulanmaya başladı; sakal, bıyık bırakma yasak oldu! Memurlar, öğrenciler, emekliler, hatta genç çiftçiler de sakal, bıyık bırakamaz oldular. Camii önünde gizli polisler cemaati izler, onların içinde memurlar, öğrenciler, emekliler... var mı tesbit ederler, bulunanları kendileri bağlı olduğu yerlere rapor eder, orada ise, “ya maaşı seç, yada Allah'ı!” Diye zorluyorlardı. Tabii ki, korkudan hepsi maaşı seçmişler!

Camiilere tayin edilen imamlar “siyasal danışma konferansı”nın üyeleri olduğu- Çinliler tarafından belirlendiği için, dinin mahiyetine göre bunların arkalarında namaz kılmak dürüst olmazdı. Bazı genç din alimleri böyle vaaz yaparken halkın çoğu buna uyar ve camiye çıkmak istemez, evinde namaz kılmaya başlarken, Çinliler bundan da endişeye kapılarak, onları sorguya çekmişlerdir. Onların camiilere çıkmaması imamları temiz bulmadığından, Çin uşağı sandığından mı kaynaklanmıştı? Yoksa başka mı nedenleri var? Bunu araştırmışlar. Çoğunluğun aniden camiye çıkmaması normal görülmediğinden, cemaati camiye zorlamışlar!

Önceleri toplu namazlardan endişe eder ve evlerinizde kilsanız ne olacak, diyen Çinlilerin, birdenbire camiye davetçi olmaları çok gülünç bir olaydır! Demek halk neyi isterse, Çinliler onun tersini yaptıрмаğa kalkmaktadırlar.

Mücahitlerle Halkın Arasını Açma Hileleri

Mücahitlere iftira etmek yoluyla Çinliler iki amaca ulaşmaktadırlar: Biri dünya kamuoyunu aldatmak, sanki onun idaresinde siyasî suçlular olmadığını kanıtlamak; diğeri yandan ise, yurt içinde mücahitlerin sevilmesini önlemek, halkın mücahitlere sahip çıkmamasını sağlamak, onları nefrete mazur bırakmak, yetim bırakmak.

Millî direniş hareketlerine katılanlara her zaman bir iftira yüklenir; hırsız, uyuşturucu kaçakçısı, pornocu, küçük kızlara tecavüz etmek, kumarbazlık...

1989. daki Tian'anmen öğrenci eylemlerinin önde gelen isimlerinden Uygur genci Örkeş^① de bisiklet hırsızlığı olarak ilan edilmişti!

İşin daha kötü yanı, halkın aşırı cahil olmasından dolayı bu iftiralara inanma eğiliminde olmasıdır!

Bu usulla Çinliler bir çok din adamını "küçük kızlara tecavüz" iftirasıyla toplumda çürütürken, bazılarını homoseksüel olarak ilan etmiştir. Bununla onların itibarı biter, ve bir daha halkı teşkilatlandırma imkanı olamaz!

Yurt Dışı Önlemler

^① Bir çok yabancı yazar bu ismi Çince yozlaşmış şekliyle Wei er Keixi olarak yazmışlar. Doğrusu Örkeş (Uygurcada "dalga" anlamına gelmektedir, genellikle deniz dalgasını ifade eder).

Son yıllarda Çinlilerin uluslararası arenada nüfuzu arttıkça, yurt dışında Doğu Türkistan davasını tam olarak söndürmek için ağırlık vermeye ve çok başarılı olmaya başladı.

Eski Sovyetler Birliği'nin dağılması, Orta Asya'da bize soydaş cumhuriyetlerin meydana gelmesi, Çinlileri şaşırtaan olay oldu. Bu cumhuriyetlerin, Doğu Türkistan mücadelesi için beşik olarak kalma endişesiyle yola çıkan Çinliler, genç cumhuriyetlerin ekonomik sıkıntılarından istifade ederek, çok kısa bir zaman içinde, Orta Asya'da nüfuz kazandı ve buralarda Doğu Türkistan istiklâl mücadelesini geliştirme ihtimalini yok etmeye yönelik geniş çaplı operasyon başlattı.

Bunu Çin Komünist Partisi Merkez Karar Komitesinin 19.mart 1996 tarih ve MK (1996) 7No.lu 10 maddelik gizli karardan açıkça görmek mümkündür:

"Doğu Türkistan'daki bölücülerin esas kaynağı; Türkiye, Kazakistan ve Kırgızistan'dır. Çin Halk Cumhuriyeti, uluslararası arenada sözü geçen güçlü bir devlettir. **Bu durumda diplomatik yollarla yukarıda adı geçen devletlere siyasî baskı mutlaka yapılacaktır.** Adı geçen devletlerde, bölücü güçlerin hiyanet planlarını icra etmeğe fırsat verilmemelidir. Bu devletlerdeki bölücü unsurların arasındaki casusları güçlendirmemiz gerekmektedir. Biz bölücü unsurların arasına adamlarımızı yerleştirerek onların faaliyetlerinden devamlı haberdar olmamız lazım. Onları birbirine düşürerek yalnızlığa itmemiz gerekir. Ne olursa olsun bölücü unsurların esaslı ve güçlü bir kuvvet haline gelmesine **bedeli ne olursa olsun** müsaade etmemeliyiz... Yurt dışındaki bölücü unsurların Şincan (Doğu Türkistan) meselesini sorun haline getirmesine kesinlikle izin verilmemelidir."^①

^① Bakz: Adı geçen kararnamenin "Şincan'ın istikrarının korunması" başlıklı

Bu karar 1996'den 2000 sonlarına kadar aynen icra edildiğine şahit olmuşuz. Biz(ben ve arkadaşlarım) bu zaman içerisinde Orta Asya'da yaşadığımız, Doğu Türkistan istiklâl mücadelesi için elimizden geldiği kadar hizmet verirken, yaşadığımız olaylar, facialar, tanıdığımız şahıslar... bir araya getirilip yorumlandığında, yaşananların, adı geçen kararnamede belirlenenin tam aynısı olduğu açıkça görülmektedir.

Çinlilerin, yurt dışı casusluk şebekesini güçlendirmek için, yeni ve eğitilmiş casuslar gönderdiği açıktır. Bununla kalmayıp, kendileri de karşılıklı "istiklâlcı" teşkilâtlar(önceki başlıklarımızda ele alınan "**siyah ışıklı lamba**" tipi teşkilâtlar) kurmuş, vatan severleri bu teşkilâtlara toplamış ve görüş ayrılığını yaratarak birbirlerine düşürdüğü de ortadadır.

Çinliler, yurt içinde kınama propagandasıyla "falan filan bölücü unsurlar Afganistan'da ve Orta Asya'da şöyle böyle faaliyetler yapmaktadır..."gibi "ters reklam" yöntemiyle, gayri resmî olarak kendi teşkilâtlarını tanıtmışlardır (Çinliler böyle "Kınama" propagandasıyla her zaman kendi casusları için nüfuz kazandırmayı başarmaktadır) ^①. Çinlilerin kınadığını "iyi" bilmeye, Çinlilerin övdüğünü "kötü" görmeye alışmış Doğu Türkistanlılar, gayet tabii ki, Çinlilerin böyle "kınama" tuzağına düşmüştür (Hatta hala düşmeye devam etmektedir).

karar metninin 8No. lu maddesi.

① Hoten ilinde bir camide, Cuma namazı kılındıktan sonra cemaat dağılmak üzereyken, Çin polisleri bir propaganda evrağı dağıtmışlar ve kâğıtta yazılan içerikte, kimlerin liderliğinde Afganistan'da "bölücüler" in eğitim kampları kurarak, Çin'e karşı savaş hazırlığı yapmakta olduğu yazılmıştır. Gayet tabii ki, bu aksi yönden "lider seçme" hilesi halkı kandırmış, bir çok insan içlerinde o "lider"lere, yapmakta olduğu iyi işlere, duada bulunmuş, hatta bazılar çocuklarını ticaret bahanesiyle Orta Asya yolundan bu "iyi iş"e katılmak için yollamışlardır. (!) ve tuzağına düşmüşlerdir.

Çinliler bu gibi "kınama" şeklindeki "reklam"larla, kendi istihbarat elamanları olan "lider"leri, dünyaya sanki Doğu Türkistan'ın en büyük lideri oymuş gibi mesaj vermeyi ve sonunda mücadele hareketimizin direksiyonunu kendi ajanlarının eline tutturmayı, en azından kendileri için tehlikesi az olan kabiliyetsizlerin eline vermeyi amaçlamış olmalıdır.

Zikrettiğimiz dönemlerde, öyle bir ortam yaratılmışki, bizim okuma yazma bilmeyen insanlarımızı tam olarak döndürmüşler, kime, hangi teşkilâta inanacağını da bilemeyecek derecede ortalığı karıştırmışlar. Sonunda bunlara katılanlar da, para desteği verenler de, son derece usandırılmış ki, uzun bir zaman içerisinde tekrar böyle çağrılara katılmayacak, yada para desteği sağlamayacak, ruhî yönden uzun bir zaman toparlanamayacak hale getirmişlerdir!

Orta Asya'daki genç cumhuriyetlere kendi desteğini haklı ve zaruri göstermek, buralardaki Doğu Türkistanlıları tehlikeli, barbar, terörist göstermek amacıyla, bu teşkilâtlar aracılığıyla "Doğu Türkistan'a sokulmakta olan silahlar" komidisi oynanmış, ve bu silahların gümrükte yakalanması sağlanarak, Kazakistan'ı bu oyuna inandırmayı başarmışlardır.

Öncelikle Doğu Türkistan istiklâlini savunan kimseleri açığa çıkarmak amacıyla geçici olarak yoğun bir propaganda için imkân veren Çinliler, propaganda sonucu Doğu Türkistan'dan ateşli duygularla Orta Asya'ya çıkmış zavallıları, bu (sözde "Doğu Türkistan istiklâli için" çalışmakta olan) teşkilâtlara toplamış görünüyor.

Aslı çok basit, çok net olan hedef, yurt dışına çıkınca hemen dönük, karmaşık duruma gelmişti: vatandayken tek bir hedefleri vardı: Çinlileri kovmak, vatani bağımsız kılmak. Ne yazık ki, yurt dışında "liderler" in beceriksizliği, yada onların niyetlerinin temiz olmaması nedeniyle, temiz kâllpli, sade gençlerimizin, çok basit, sade, biricik olan hedefleri gömülmüş sanki, kaybolmuş. Ortalıkta yeni hedefler doğmuş:

tüm dünya Müslümanlarını kurtarma (bu da iyiydi, ama öncelik Doğu Türkistan Müslümanları değil), Afganistan, Keşmir, Filistin'i kurtarma, arkasından Amerika'yı ortadan kaldırma gibi büyük ve karmaşık hedefler meydana gelmiş. Hatta bazı gençler bu hedeflerin "ciddiyeti", "önemi", "zarureti"ni anlayamadan; "neden kendi vatanımız hakkında bir şey söylemiyoruz da, başka büyük laflara kapıldık? Neden daha zavallı olan, daha desteksiz olan kendi halkımızı unuttuk da pek ilgisi olmayan bir şeylerle meşgulüz?...” gibi soru sorarken, onun kafası “vatan, millet” diyen zehirlerle zehirlenmiş, diye “yargılanmış” idam cezasına çarptırılmıştır!

Tarafların her ikisi de Çin istihbaratı tarafından yönetilmiş olduğu kanaati veren olaylar yaşanmış; başta olanlar sağ salim yaşar, ama saf niyetli vatanseverler iç kargaşalarda birbir öldürülmeye başlar. Bunun yararı da Çin lehine gelişir, bunu Uygurların **terörist** olduğunun birer delili olarak göstermeye yarar. Örneğin 1998. haziran ayında Almata'da öldürülen dört mücahidin cesedi 1999'un mart aylarında ortaya çıkmasıyla tutuklamaların başlamasına yararlı bahane olmuştur.

Orta Asya'ya toplanan Doğu Türkistan mücahitleri gizlenmeye, imkânları dahilinde başka ülkelere kaçmaya başlamıştır. Bu döneme gelince Çinlilerle Orta Asya devletleri arasında resmî anlaşmalar da geliştiğinden dolayı, yoğun bir arama operasyonu başlatılmıştır. Bununla gizlenenlerin de bir bölüğü sahte pasaportlarla kaçmaya devam etmiştir. Bir çok genç kaçarken tutuklanır, bir çoğu pasaport kontrolü olmayan Pakistan, Afganistan'a gitmeye mecbur kalmıştır.

Hatta kaçmayı da, gizlenmeyi de başaramayan, her zaman tetikte yaşama zorunluluğundan sınırları zorlanan bir çok genç, ölümü göze alarak yurda dönmüş, gayet tabî ki, gümrükten geçer geçmez tutuklanıp hapse atılmışlardır.

Böyle sıkı durumlarda da zorluk çekmeyen bazı “lider”ler,

faaliyetlerini devam ettirirken, sıkı hayattan bıkmış bir bölük genci kandırmaya muvaffak olmuş, ve onlarla zikri geçen Kazakistan'daki Doğu Türkistanlılarla Kazak polisi arasında meydana gelen olayı gerçekleştirmiştir. Bununla Doğu Türkistanlıları, Kazakistan hükümetine kötü gösterme amacına tamamıyla ulaşan Çinliler, Kazak polislerinin kin dolu hâlde büyük çapta arama, tutuklama başlatmasını sağlamıştır.

Kırgızistan'da da iş için Bişkek'e gelen Çin polis ve memurlarına kurşun sıkma olayı yaratılmış^①, ve şüpheleri, Çinliler, yorumlarıyla Doğu Türkistanlılara doğru yönlendirmişler, bununla Kırgızistan'ın da kendi komedilerine inanmasını sağlamıştır. Kırgız hükümeti de yoğun arama ve tutuklama başlatırken, daha bir bölük genç tutuklanıp Çin'e teslim edilmiş, veya aynı yerde hapsedilmiştir.

Davamızın çok yetim, desteksiz olduğu gerekçesiyle, faaliyetlerimiz çok gizli sürdürülmesi gereken bu dönemde ortaya çıkan “lider”ler lüzumdan fazla, yerli yersiz gürültü kopararak, Orta Asya devletlerine kastlı mesaj vermiştir aslında. Tecrübesiz olmasından ötürü, eğitim bakımından da çok yetersiz olan mücahitler ise, “lider”lerin sınırsız atan büyük laflarınca kolay kandırılmış, kendilerini pek güçlü hissetmiş; sanki tüm dünya onların yardımına gelmekteymiş gibi, ondan dolayı bu ülkelerde sürdürdükleri faaliyetler, hiç istihbarat uzmanları gerektirmeyecek şekilde açıkça, meydana yapılmışlardır!

Böyle gürültüyle “liderler”, kendilerini büyük iş yapmakta olan gibi gösterip, cahil olmakla beraber kurtuluşa

^① Yukarı sayfalarda sıralanan Orta Asya devletlerinde meydana getirilen olayların Uygurlara iftira etmek için önceden yaratılmış “delil”ler olduğu, bu kitap yayınlanmadan doğrulandı: Çin'in İstanbul konsoloslüğünca dağıtılan, Uygurların “terörist” olduğunu “kanıtlayan” iftiranamesinde bu sun'î “delil”ler bir bir sayılmıştır.

çoktan zarar olmuş halkı- kurtuluş için her şeye hazır duruma gelmiş halkı- kandırarak, para koparmakla, istihbarat masrafını da bu zavallıların cebinden çıkarmış görünüyor, ve Orta Asya ülkelerinin dikkatini çekmek amacına da başarıyla ulaşmıştır. Bu olan bitenlere Orta Asya ülkelerinin dikkatini yönlendiren Çinliler, kendi uyarısında haklıymış gibi görünmesi muhtemeldir.

Kuzey Afganistan'da bulunan Türk boylarının Doğu Türkistan mücadelesine yardımcı olma ihtimalini göze alan Çinliler, böyle bir ihtimali de engellemek için, önceden Afganistan'da bulunan Çin ajanlarından meydana getirilen sözde "mücahit"leri harekete geçirerek, Taliban saflarında Kuzey'e karşı savaşa katılmasını sağlamak suretiyle, bu hedefe de ulaşmıştır; Ahmet Şah birliklerine esir düşenler içinde Uygurların bulunması, bunu görünce kuzey birliklerinin öfkesi kabardığı bilinmektedir.

Kırgızistan sınırlarını geçerek Özbek hükümetini tehdit eden Cuma Namanganı birliklerinde de yer alması sağlanan Uygurların, Özbekistan tarafa esir düşmesi, Özbek hükümetinin yeterince öfkelerini taşımıştır. Ardından Cuma Namanganı kendi amacını ilan ederken, en önce Doğu Türkistan'ı kurtaracağı yönünde konuşması, kasıtlı bir mesaj olduğu, açıkça Çin oyunu olduğunu bildirmektedir. Bu olaylar aracılığıyla Çinliler ve Ruslar, Orta Asya devletlerinin tehlike ortamında olduklarını ispat ederek, kendilerinin yardımını çok zaruri hissettirmekte de yararlanmışlardır.

Orta Asya devletlerini sıkıştırarak, Doğu Türkistan mücahitlerini teslim etmeye mecbur edebilen Çinlilerin, neden Pakistan'a da öyle yapmadığı, Pakistan'da bulunan Doğu Türkistan'a ait Hacihane (yurt dışındaki zenginlerimizin yaptırdığı binalar. Orada parasız garipler kalacaktı)leri kapatmayla yetindikleri hayret vericidir. Bundan amaç, oraya sığınmış gençleri çaresiz bırakmak. Böylece bu gençler ya

yurda dönmeye, yada Afganistan'a geçip Çinlilerin bulundurduğu sahte mücahit teşkilâtlarında toplanmaya mecbur kalacaktı. Çinliler için şuan gerekçesiyle, mücahitlerin Afganistan'a geçmesi, sözde "mücahit" gurubumuza katılması daha faydalı olacaktı; onlardan istifade ederek "**Uygur teröristi**" propagandasını doğrulayabileceklerdi. Bu ise bir kaç çocuğu tutuklamaktan daha kârlıydı; Çinliler uluslararası destek kazanabilirdi!

Afganistan'da bulunan bu grubun Çin lehine çalıştığı nasıl anlaşılıyor? Öyle olmasaydı, Talibanla iyi geçinen, onlara kara yolu inşası ve telefon iletişim sistemi kurmada, hatta gizli olarak silâh temininde yardımcı olan Çinliler, Taliban'a talepte bulunarak, onları teslim alabilmez miydi?!

Sözde bu mücahit teşkilatımızın, Doğu Türkistan istiklalı konusunu yasaklayıp, dünyavî İslam sloganı atmaları, tam Çin propagandasında ileri sürülmekte olan "Uygur teröristleri dünya İslam terörist ağıyla bağlantılı" olduğu iddialarıyla uyum halinde değil mi? Çinlilere ne sözde, ne de pratik harekette karşı iş yapmayan bu gurubun, Pakistan'da "iç savaş"a geçmeleri, burda da günahsız, vatan sevgisiyle yurttan çıkmış bir çok gencin kurban edilmesi de Çin lehine değil miydi? Çünkü bu zamana gelindiğinde, bu(sözde İslamî) guruplar birbirine düşürülmekte olan başka bir gurup önceden darmadağın olmuş ve şuan için bu grubu içinden bölerek, birbirine düşürmek ihtiyacı doğmuştu.

Bunların Çin istihbaratınca yönetildiğini kanıtlayan başka bir olay ise, ötmüşte iki adam öldürmüş ve Çinlilerin cezasından kuşkulu bir şekilde saklı kalmış eski katilin, yurt dışında bu guruplardan birinde "mücahit"olarak gözükmesi (onun yurt dışına çıkabilmesi de şüpheli, çünkü o iki adam öldürmüş olduğundan, en azından hapiste olması gerekti), burda da mesleğine uygun olarak "kurala uymayan"ları cezalandırma grubunda görev alması; bu bir taraf darmadağın

olduktan sonra onun, “hak’ı tanıp” Afghanistan’a gıdıp karşı gruba geçmesi, orada da aynı şu görev(ceza timi) üstlenmesi, burda da bir çok mücahidi “iç savaş”ta öldürmesi; bunlar da darmadağın olduktan sonra tekrar Orta Asya’ya dönüp son görev, Çin diplomatını öldürmekle, Çinlilere büyük delil gerçekleştirmesi aklı başında olan her çocuğun görebileceği kadar açık Çin oyunu değil miydi?

Böyle gülünç ve iğrenç oyun, Çeçenistan cephelerini de boş bırakmadı. Çinlilerin oraya gönderdiği üç beş adamından ikisi Ruslara esir düştü. Ruslar ise onları televizyon kanallarından dünya kamuoyuna takdim ettikten sonra, uçakla Pekin’e yolladı! (Şu anda zikri geçen bu “esirler” Ürümqi şehrinde sapsağlam dükkan açıyormuş!)

O kadar az sayıdaki (sözde)“Uygur mücahit”lerin kolay kolay esir düşmesi, birkaç esir alınmış her yerde bunlardan bir iki tane gözükmesi dikkat çekicidir. Meselâ şu Çeçenistan’da olsa olsa üç beş Uygur olmuş olabilirdi, ama onlardan da ikisinin esir düşmesi kuşku değil mi? Rusya televizyonlarının bu Uygurlar konusunu o kadar detaylı anlatarak yaygara yapmaları, Orta Asya ve eski Sovyetlerin her yerinde “faaliyette olan” “Uygur teröristler”den söz edilmesi, Çinlileri Rus çıkarına doğru sürüklemek için mi yapılmış oyundu? Yada Çinliler onları öyle kanaata getirip kendi amaçları için kamuoyu hazırlamakçı mıydı?

New York’ta meydana gelen “11 eylül” olayından sonraki ABD’nin Afganistan operasyonu sırasında, alana varan Türkiye’nin NTV muhabiri, Abdureşit Dostum’un hapisanesinde bulunan Uygur esirleri ziyaret etmiş. Onların buralarda ne işi var diye soran gazeteciye esir Uygurlar şöyle cevap vermiş: onlar önce Afganistan’ı, sonra Keşmir’i, ve sonra Filistin’i kurtaracaklarmış; ve sonra Amerika’ya cihad ilan edeceklermiş!

Görüldüğü gibi onların tüm gündeminde de, Çinliler

hakkında, Doğu Türkistan hakkında hiç bir şey yok. Bunu, Çinlilerin aşılacağı anlayış, Çin yapımı oyun demeye yeterli bulmayanlar varsa da; böyle bir anlayışı, normal anlayış demeye hiç kimse cesaret edemeyecektir. Çünkü, Doğu Türkistanlıların başında o kadar büyük bela varken, başka kimseleri kurtarma konusu, ve bir kere de kendi vatanı ve kendi halkı hakkında düşünmemeleri normal sayılamaz!

Bir Fransız gazeteci Uygurlara ilişkin zikrettiğimiz ülkeler, olaylar ve şahısları araştırırken bizim kanaatimizi doğrulamıştır. Onun dediğince de burda çok yoğun bir Çin oyunu sürdürülmüş olması gerçeğe en yakındır.

Bundan başka, İstanbul’da Çin konsoloslugu Uygurların “terörist” olduğunu delillemek çabasıyla bir iftiraname dağıtmışlardı. Kitabımızın ön sayfalarda Çin oyunu olduğu hakkında kıyasen söz ettiğimiz olayları birbir sayan Çinliler, bunları “terörist” olduğumuzun delili olarak göstermiştir! Demek, önce istihbarat çalışmalarıyla “delil” yaratırken, sonra bunları iftiralarında “koz” olarak kullanmışlardır. Bu da kıyaslarımızın doğru olduğunu delillemektedir.

Çin’de bir kitap yayınlanmış, şans eseri onun Uygurca tercümesini okudum ve bu da aynı Çin’in İstanbul konsolosluğunca dağıtılan iftiranamenin ta kendisiydi: onunda da Uyghurların “terörist” olduğunu delillemek için kendileri yaratan sun’î delilleri dünya kamoyu önüne yaymaya çalışmış. “Orta ve güney Asya’daki millet, din çarpışması”^① adlı bu kitap, bilimsel araştırma gibi görünse de, Çin yayımcılığını gizleme, Çin çıkarları için kamu oyu yönlendirme amacıyla yapılan kasıtlı döndürmeler, sömürücülük ruhuyla dolu, bağımsızlık arzularına karşı kin ve nefretle ahlaksızca saldıran, sanki köpeğin ürmesi gibi kaba sözlerin yığınıdır!

^① Bk.Çince“中 南 亚 的 民 族 宗 教 冲 突” veya Uygurca: «ئوتتۇرا ئاسىيا، جەنۇبىي ئاسىيادىكى مىللەت ۋە دىن توقۇنۇشى»

Mesala, onunda Çarlık Rusya'nın istilasından, Çeçenistan'ın istila edilmiş toprak olduğunu yazıyor da, gene Çeçenleri "bölücü"likle suçluyor. İstila edilen halkın istiladan kurtulma arzusunda olması doğal değil mi? Onun böyle karmaşık beyanlarının altında gizlenen şey, Doğu Türkistan'ın da istila edilmiş toprak olduğu ve bu benzerlik açısından, onların hürriyete kavuşmak için çırpınmasını haksız olarak görmeye itmekteydi!

O "kökten dinci"lerin şiiileri kafir ilan ettiği, onların aralarında uzlaşmaz düşmanlık olduğunu yazarken, birdenbire Çeçenistan direnişini İran'la ilişkili olarak göstermeye çalışıyor. Onlar nasıl anlaştılar? Ve hepsinin sonucu olarak İslam dini tüm belâyı afetlerin kaynağı olarak göstermiştir!

Rusların nefretini Türkiye'ye doğru yönlendirmek için Çeçenleri, silah ve başka yardımlarla Türkiye'nin desteklediğini yazarken, destek için Türkiye "Kürdistan'daki" havalimanı kullandığını yazıyor (Bu "dost ülke" nize bakınız!).

Dudayev hakkında yazarken öyle abdalca bir şaşılışını gizlemiyor ki, bu şaşılma tam "Çin milletinde vicdan ve adalet duygusu eksik" ^① olduğunu delillemektedir: "Sovyetler Birliği'nde şu kadar uzak zaman Marksizm, Leninizm terbiyesi alarak sağlamlaşan hava kuvvetleri generalinin, anîden cihadın savunucusu ve liderine çevrilmesi, onun mefküresinin anîden değişmesi şaşırıktır" diyor. O milletlerde doğal olarak bağımsız olma arzusu ve eğilimi olacağını da bilmiyor mu? Yoksa bu "Çin anlayışı" mıdır?

Ve o Rusların Çeçenleri misillemenin en iyi fırsatlarını kaçırdığı yorumlarını verirken, bu olayın devamından rahatsız

^① Bu cümle, önceleri Çin ordusunda askerken Doğu Türkistan'daki Barin silahlı ayaklanmasını misillemeye katılan, sonradan Amerika'ya sığınan bir Çinlinin avkatı (Amerika vatandaşı Çinli)'ya aittir. O bu sözü Hür Asya Radyosunun ziyareti sırasında söylemiş_YN.

olan duygularını gizlemiyor, Rusların şefkatsizce davranarak bu Çeçen olayını tam söndürmemesinden son derece yakınıyor.

Bu kitabın detaylı olarak reddiye vermeye değer hali olmadığı için şu kadarıyla yeteneceğiz.

Çinlilerin yurt dışı önlemleri ele alınmakta olan bu sırada, daha bir pis oyunu da anlatmakta yarar görüyorum. Çinliler, yurt dışında sıkışmış mücahidlerin, eninde sonunda bir ülkeye sığınmasını göze alarak, bu yolu kapatmak için de, çaba harcamış bulunuyor. Sahte mücahitler, veya başka deyişle ajanları, demokratik ülkelere sığındırmış, kabüllendikten sonra daha Çin bağrına sarıldırarak, Uygurları güvenilmez hale, çok samimiyetsiz kimseler olarak göstermeye, bununla onların iltica etmelerini de zorlaştırmaya çalışmışlardır.

Bunun sonuçları hemen görülmüş, gerçek sığınmacılar bir ülkeye, yada Birleşmiş Milletlere iltica ederken çok dikkatli oldukları, ve hatta bazılarının "siz Uygurların işinizi ele alırken, bir yere geldiğinde kayıp olacaksınız, ilticanızın gerçek olduğu da kuşku gibi geliyor..." gibi konuşması bunu daha açıklayıcıdır.

Demek ki, Çinliler yüzünden dünyanın hiç yerinde Doğu Türkistanlılara iyilik kalmamış sanki!

Yeni Tasavvurlar

İnternet sayfalarında bir Çinli "bölücülük"ü önlemek için kendi tasavvur ve tekliflerini dile getirirken, şöyle şefkatsiz şeyleri sunmuş:

"Bölücü"lerin tüm malı mülküne el koymak, hatta evlerini de yıkmak, yakmakla çoluk çocuğu sokağa bırakmak. Hepsini serseri etmek. Bununla onlar Çinlilere karşı gelmenin, ne demek olduğunu iyice anlar ve hiç unutmayacak kadar ders alır, ve de başkalarına iyi bir örnek olarak, tereddütte olanların

cesaretlerini söndermeye yarar; yapanlar acı pişmanlık içinde yanar, yapmayanlar yapma niyetlerini sonsuza yıklarlar...”

Bu şefkatsizliği nasıl gerçekleştirebilirki, olur mu öyle şey? Diye düşünmüştüm o zaman. Ama çok geçmeden memleketten gelen haberler öyle geldi ki, bu tasavvurlar, namussuz teklifler yerine getirilmiş bile! Çok sayıda mücahidin kendisi tutuklanıp hapse atılırken, ailesi sokağa atılmış, evi yıkılmıştır!

Böyle şefkatsizca davranış bugünkü günde meydana gelmektedir; yanı, insan hakları yaygaraları sürmekte olan, insan bir yana, yabani hayvanların bile hakları korunmakta olan şu günlerde gerçekleşmektedir! Bir Filistin’li öldürüldü, diye gazete, televizyon, radyo... tüm medyadan haykırınların hiçbiri, Doğu Türkistanlıların başına gelenlerden habersizdir. Binlerce, on binlerce insan sessizce bittirilmektedir, fakat bunlar hakkında herhangi bir detay olmaksızın, sadece genel olarak Çinlilerin Doğu Türkistan’da insan haklarını çiğnediği söylenir. Böyle söyleyiş ise detaylar gibi acı uyandıramaz, etki yaratamaz, çabuk unutulur.

Manevî Ortamı Değiştirme Uğraşları

Komünist Çin rejiminde insanların hayal, fantazi, düşüncelerine bile hakim olmak iddiası sürdürülmektedir. Bunu sık sık tekrarlanan merkezin şu çağrılarında açıkça görmek mümkündür:

“İdeayı, adımı, hareketi birliğe getirmek.”

Ancak makinaların hareketini, adımını birliğe getirmek mümkün olabilir. Daha önemlisi, insan, insan olurken, onların ideasını birliğe getirmek olur şey mi? Mümkün mü? Bilhassa bir milyardan fazla insanın, üstelik 56 etnik guruptan oluşan insanın idea, düşüncelerini birleştirmek hedefi tabii ki zulüm, işkence, baskı gerektirir; ama şu hâlde de, ancak içten birliğe kavuşmak mümkün olmayacak, birlik gibi görünenin sadece şeklen, göstermelik bir şey olacağı muhakkaktır.

Komünistler, gördüğü gibi, insanı makinalara- denetim düğmesi Pekin’de olan robotlara dönüştürmeye çaba harcamakta, böyle bir doğaya karşı uğraştan, usanmamaktadırlar. Onların iddialarınca, tüm vatandaşlar, onlar gibi düşünme, onlar gibi hayal etme, onlar gibi istek, arzularında bulunma, hiç de ayrı düşüncelerde olmamaları gerekmektedir. Pekin’de bulunan “düğme”ye basıldığı zaman bir milyar “robot” sağa, başka bir düğmeye basıldığında sola hareket etmesi; başka bir düğmeyle “bir milyar robot” şöyle düşünmeli, diğer düğmeyle ise, böyle böyle konuşmaları gerekmektedir!

İnsanların bedenine hakim olmakla yetinmeyen, ruhuna da hakim olmağa uğraştan zalimlerden, başka bir örnek tarihlerde de bulunmayabilir.

Onlar, bu tür akıl almayacak taleplerine ulaşmak için sadece zorlama yöntemi uygulamakla sınırlı kalmamaktadır. Bundan başka insanların manevî ortamını değiştirmek, idealarını şu hedefe doğru yönlendirmek için, şu amaca uygun olarak sun'î örnekler uydurmaktadır. Bu örnekler; “milletler ittifakı modeli”, “sosyalistik emek modeli”(veya kahramanı), örnekli köy, örnekli şehir, kasaba, şirket, fabrika, her kesimden birer tane yaratılır ve insanları o örneklerden öğrenmeye mecbur ederler. Bu tür mecbur etme yöntemleri de çok usulca, ustaca, *saman altından su yürütmek* gibi, dıştan bakılırsa hiç zorlama yok, kendileri içten isteyerek yapmaktaymış gibi hissedilen biçimde olmaktadır.

Mao'un döneminde bu tür “kahraman örnekler” daha yaygındı. Ve denilirdi: “Mao Zedong çağı, kahramanlar çokca yaratılan çağdır”. 80'li yıllardaki dışa doğru açılma sürecinde biraz hafiflemişti. Batılaşma ve eskisi gibi yöntemlere masharalı bakma ortamı meydana gelince, komünistlerin işi kötüleşmeye gidecek gibi görünüyordu. Gerçekte de böyle ürünler görülmeye başlamış, bu ise komünistleri çok rahatsız etmekle, çok endişelendirmişti. Bu nedenle, Pekin Tian'anmin meydanında olan öğrenci eylemlerinden sonra, komünistler tekrar “aklını başına topla”yarak, Mao dönemindeki yöntemlerden bazılarını çok ustaca reform ederek, yeni döneme uygun bir şekilde getirerek kullanmaya koyuldu.

Mao'yu eleştirme cesaretine varan yayınlar durduruldu, aynı zamanda, Mao'a saygı uyandırmaya çalışmaları sürdürülmeye de başlandı. Çin'e ancak sosyalizmin uygun olduğu iddiası ileri sürülürken, asıl amaç ise, “Mao yönteminin en uygun” olduğunu topluma benimsetmek, itiraf ettirmekti.

“Milletler İttifakı” Uydurmasının Amacı

Mao döneminde örnek şahıslar sık sık doğurlardı. Kendini feda ederek devlet mülkünü kurtaranlar, kendini feda ederek başkaları kurtaranlar, hak almadan bedava çalışanlar, aile menfaatinde halk menfaati(sözde “halk menfaati”, gerçekte ise komünist azınlığın menfaati) üstün koyan kahramanlar, halk menfaati aleyhinde konuşan (veya iş yapan) babasını(ve ya başka yakınlarını) ihbar eden (yakalayıp polise teslim eden) genç kahramanlar, neler olmazdı ki!

Şuanlarda, istilâ altında olan milletler arasında sürdürülen en yaygın “örnekcilik”ten biri “milletler ittifakı” örnekleridir.

Bu da komünistlerin, başka örnek verme ve sonra toplumu örneklerden öğrenmeye zorlama, örnekler peşine doğru yönlendirme yöntemleri gibi, kuruluşlardan şahıslara kadar, her kesimin birer modeli yapılmaktadır. Bunun daha bir “yan komşusu” olmaktadır; o da “ordu halk ittifakı” örneğidir.

“Ordu - halk ittifakı” örneğinin daha bir izotopu “polis - halk ittifakı”dır. Bu örnekler Tian'anmen meydanında öğrencilerin kanları, ordu, polis tarafından akıtılmış ve halk nezdinde lanetli olduklarından sonra, onları zorla sevdirmek amacıyla, bu slogan sık sık tekrar edilmektedir. Televizyon dizileri de bu yönde çok hizmet vermişler: Halk manfaati için fedakarlık gösteren, devletin, halkın refahı, emniyeti için durmak bilmeden koşarken, ailesini bile unutmuş polislerin, askerlerin örnekleri yapılmaya, kafalara, asker ve polisin ne derece sevimli kişiler olduğu kanısı aşılana başlanmıştır.

Bu yöntem gereği her sene bir karşılaştırma pahalama işlemleri sürdürülür, sonunda bir şirketin, bir köyün, bir fabrikanın, ilçenin, ilin, modeli seçilmektedir. Her kurumun

kendi kurumu içinden seçilen bu örneğe kendini uydurması beklenir.

Şahıslardan başka kurumlar ara seçim sürdürülerek, bir ilçe içindeki kurumlardan biri örnek seçilmektedir. İle bağlı ilçeler arasından bir ilçe, eyalete bağlı iller içinden bir il seçilir; devlet boyunca ise bir eyalet örnek seçilmektedir.

“Seçim” sözcüğü kullandığımızı karşın, seçim diye bir işlem mevcut değil. Bu tür örnekler kastlı olarak da belirlenir; gizli mesaj vererek, “seçtirilir”.

Mesala benim çalıştığım şirket ben işten ayrıldıktan sonra hemen “ordu halk ittifakı” modeli seçilmiş, şehrimizdeki itfaiye ordu birliğiyle “dost kurumlar” olarak “elele” olmuşlar. Neden benim işten çıkmamla böyle olduğu da kastlı gibidir.

Bir yılı Doğu Türkistan’ın güneyindeki Poskam ilçesi, “milletler ittifakı”nda ilçelerin modeli seçilmişti. Aslında güney petrolünün işletme fabrikası Poskam ilçesi içerisinde yer aldığı, petrol işçilerinin Çinli olmasından dolayı, yerlilerle aralarında çatışmaların çıktığı, çıkacağı göze alınarak, ilçe yöneticilerine, “siz milletler ittifakı çerçevesinde model ilçesiniz, bunun için davranışlarınız da bu şerefli adınıza uygun olmalı” mesajı vermek içindi. Ama ne yazık ki, bu “şeref” ilçeye verildiği günün geçesinde bir Çinli öldürülmüş, bu şerefe çamur atılmıştı!

Şahıslardan meydana getirilen “örnekler” de bazı hallerde siyasî ihtiyaç gereğince belli birine düşer; “şeref tacı” zorla denilecek kadar giydirilir. Şurası ilginç ki, “milletler ittifakı” çerçevesinde örnek olan şahısların hepsi yerli milletlerden olması! Böyle “şeref”e hep mahkum millet üyelerinin lâıyk görülmesi şüphelidir. Adeta, bir kuruşlu menfaat varolan yere, işe, sahneye, yerlileri yakın getirmek istemeyen Çinlilerin bu “şeref”i neden yerlilere iltifat etmekte olduğu düşündürücü değil mi?

Canlı bir örnek vereyim; ben şirket sorumlusu olduğum

dönemde bir yılı sekreterimiz (her kesimde bir memurî başkan, birde siyasî başkan olmaktadır, siyasî başkan, gerçekte komünist partinin bu kesimdeki temsilcisidir. Onlara “sekreter” denilir) beni “milletler ittifakı” modeli olarak göstermek niyetini bildirdi (bu bir iltifat yerinde kâlp avlama için de yapılırdı. Sekreterin bana da bir ihtiyacı vardı, beni “mutlu” etmekle kalbimi avlayarak, kendi işini halletmeği düşünüyordu).

Bilenlerin anlayışına göre bu, bir tür hakaretti. Bu demek, “bu adam Çin dostu, Çin uşağı” anlamı taşıyacaktı. Ama bunu aşikar red etmek şüpheye yol açacaktı. Yani “milletler ittifakı” örneği olmak istemeyecem, münafik olmak istemeyecem, anlamı verecekti.

Ben biraz zekice uslupla red etmem gerektiğinden dolayı, sekretere “ben böyle bir büyük şerefe henüz layık değilim, fazla çalışmam, şu değeri hak etmem gerekir, sonra olur. Ama şuanda başka daha lâıyk birine verelim. Meselâ siz buna daha uygunsunuz” dedim. Sekreter şu zaman bu “şeref”in sadece yerlilere has olduğunu sözlerinden sızdırmıştı. “yok, ben olamam, onaylanmayacak, bu azınlık millet arkadaşlara verilmesi gerek” demişti. Görülüyor ki, böyle işlerle Çinliler insanî ve millî hislerimizi öldürmek, hakarete alıştırmayı amaçlamaktaydı.

Şirketimizde yerlilerin sayısı biraz çoktu. O nedenle burda çoğunluk olduğumuz için oy olarak geçerli bir gücümüz vardı. Öyleyken seçim yoluyla bu örneği belirlemek gerekirse, hiç kimsenin bu “şeref”i almak istememesiyle, sonuca varılmadan zaman geçecekti. Çünkü bu aşikâr “münafıklık” levhasını almağı isteyen Uygur yok gibiydi. Münafıkların olması muhtemeldi, ama, millî ortamımız bunu aşikâr kabul etmeye münasip değildi; pek rezil olacağını her kes biliyordu. Üstelik mükâfat tüm şehir toplanan platformda, tyatro sahnesinde, cemaatin gözönünde verilecekti.

Bir münafik olduğunu açıkça itiraf ederek, sahneye mükâfat levhası ve malî mükâfat şeylerini teslim almak için çıkmak, tam haince tabiat gerektiren, münafıklığından utanmayacak kadar aşamaya gelen, namussuz bir kişilik gerektiren işti. Ama bir model çıkarmamız kaçınılmazdı.

Bunun için sonunda sekreteri ikna ederek, şöförümü “şereflendirme”yi kararlaştırdık. Şöföre sekreterin de karşı olamayacağı belliydi, o ise iyi bir komünistti. Kendisi hazır olmadığı için redetme şansı da yoktu, o bunu duyduğu zaman sadece sahneye çıkmak, mükâfatı teslim almaktan başka iş kalmayacaktı.

Bu “münafıklık diploması”na talepkarları çoğaltmak, telaşla almağa, kendini vuracak aşamaya getirmek, onu şeref hissettirmek, büyüklük hissettirmek için, verilecek mükâfatın değeri oldukça pahalı ayarlanmağa çalışılmaktadır. Doğu Türkistan halkının çok fakir olduğu dikkata alındığında, bu mükâfat kaba bir şey sayılmazdı. Bundan başka, “modeller”i tatil köylerini gezdirmelerden yararlandırarak, buna bağlılığı arttırmağa çaba harcanmaktadır.

Örneklerin yararlanmakta oldukları özellikleri, menfâatları görünce, ister istemez bir hâlde- anlayışsızca- seçilme isteği doğurmak amaçlanmaktadır.

Şunu da itiraf etmeliyiz ki, yarım yüz yıl durmak bilmeden sürdürülen psikolojik saldırılar karşısında bir çok insan “teslim name”ye “imza atacak” duruma getirilmiş, namussuzluğu şeref bilmeye başlamıştır. Bu komünistler ne denli korkulu! Ne kadar kaba, ne kadar tehlikeli!

İdea Yönlendirme Çabaları

Bir önceki başlık altında yazdıklarımız da, bir türlü idea yönlendirme çabalarındandır.

İnsanları, türlü mâlî menfaatlara bağlayarak, onların asıl estetik ölçülerini bozmak, değiştirmek amaçlanmaktadır. Rezil şeyleri güzel olarak kabul ettirme, iğrenç şeyleri şerefli olarak benimsetmek, komünistlerin kendi hükümranlığını devam ettirmenin gerekçesi gibi görülmektedir.

Haberler sık kontrol altındadır. Nelerin haber kılanacağı yönetim tarafından belirlenmektedir. Sosyalizmde selbî iş, selbî akibetlerin olmayışı ölçüsüne göre, her şey sentezlenir, güzelleştirilir, her şey yolunda gibi gösterilir. Hatta tabîî afetler meydana geldiği takdirde de dünya kamuoyundan gizlenmeye, daha gülünçü kendi içine de gerçeği anlatmamaya çalışılır, yardıma ihtiyaçları yokmuş gibi davranılır. Bir zamanlar şöyle gülünç durumlar da olmuştu ki, sosyalizmde trafik kazası da olmayacaktı! (Bu üslupla bulaşıcı hastalıklar da gizlenirler).

Medyanın komünist çıkarları için gerçekleri döndürerek, sun’î atmosfer yaratmağa çalışması, bir Çin geleneği olarak, komünistliğin yalancılığıyla tam uyum halindedir, komünistlik, **yalancılıkta Yesârizâdeye rahmet okutan Çinlilerin** geleneklerini daha geliştirmiştir.

Medya ne yapmasını iyi bilen adamların elinde olduğu için, ne tür olaydan, ne tür yalan uydurmayı; ne tür haberi nasıl döndürmeyi çok iyi bilmektedirler: Mesala, Ciang Zemin’e devlet nişanı veren olayı, haber saatlarında defalarca göstermiş, bununla Türkiye’ye ümitlerini bağlayan mazlumların ümitlerini kırmak, ümitsizliğe kapamak amaçlanmıştır. Bunun yorumlarında ise, “Türkiye sizin değil, bizim dostumuzdur, istediğimizi yaptırabileceğiz, sakın Türkiye’ye inanıp da yanlış şeyler yapmayın” anlamları taşıyan propaganda oyunu oynamıştır.

Direnmeleri, “bir avuç kötü niyetli adamların bozgunculuğu” olarak anlatmaya çalışan propagandaları usanmadan ve utanmadan tekrar etmektedirler. Böyle

yorulmak bilmeden tekrarlayan idea yönlendirme uğraşları beklendiği sonuçları da vermekte bile.

Kendi yaşantımdan bir örnek vereyim: Küçüklüğümde her köşede, okulda, toplumda, her yerde komünist propagandası dolu bir ortamda büyüdüğüm için, gerçe küçük yaştan komünist karşıtı olmama rağmen, ister istemez (ansızın) onların zehirleri beynime sindiği, 80'lerde başlayan dışa açılma sürecinde belli olmuş, hatta kendimi bile hayran bırakmıştı: "Kapitalizm", "kapitalist", batı dünyası deyince göz önümde bir cehennem dehşeti canlanırdı. Kapitalistler, zengin sınıf mensupları, işveren yada her derece mevkii sahipleriyle halkın arası açık, her zaman düşmanca bakış, onlar vahşi hayvan gibi tehlikeli, korkulu, yaklaşmak mümkünsüz kimselerdi ki, onlar hatta gülmeyi bilmezdi, ancak mazlumların azaplandığını gördüğü zamanlar hariç, hep gazaplı görünüşte olurdu,... sadece komünist liderler halka yakın, halkın derdine dikkat veren, halk ta onlardan çekinmeyen, gerçekten "halkın köleleri"ydi. 80'lerde başlayan dışa açılmayla dış dünya hakkında bilgimiz olmaya başladı, ilk defa bir çocuk hikayesinden Linkolin'in bir çocukla balık tuttuğunu okuduğum zaman şaşırılmışım. "Vallah, olur şey mi ya? Başkanla beraber olmak ne demek?" Bu "halkın kölesi" olan komünistlerde de hayal edilemezdi. Sonra bu tip hikayelerin çoğalmasıyla şaşırışım aşağı doğru kaydı, ama, başka bir noktaya dikkatim çekildi ve ona şaşırıldım kaldım: komünistleri yalancı diye tanımama karşın, onların anlattıklarına nasıl bu kadar uyumlu kaldığım hayret vericiydi!

Çünkü gerçeğin ne olduğunu görmek şansı yok denenecek kadar az olduğundan, insan, her an kulak dibinde tekrarlanıp duran şey'e inanmaya itilmesi kaçınılmazdır. Örneğin Tian-an-men öğrenci olayını ben kendi gözümde görmüştüm, öğrencilerin sayıları milyonlara ulaşmıştı, yürüyüşü överek seyredenler, ruhen, göz yaşlarıyla katılanlar ise daha çoktu. Ama onlar hakkında da "çok az çok az bir avuç

bozguncular, gerçeklerden haberleri olmayan masum çocukları kandırarak kullanmışlar..." şeklinde propaganda kılınırları. Asgâri anlayışta olan halk, üstelik ülkenin her köşesinden gerçeği görme imkânları ve duyma imkânları olmadığı için, tabii ki bunlara yavaş yavaş inanmak zorundaydı. Çinlilerin ata sözünden gelen tekrarlamaydı bu: "Yalanı üç defa tekrar etsen, gerçeğe dönüşür". Çinliler, bunun şöyle olacağına şüphesiz inanırlar.

Ölenlerin sayıları da gülünç biçimde az gösterilir. Kana bulaşmış Tian- an-men'de sadece on üç adam öldüğüne herkes ikna edilmiş, bu sayı her kurum, her kuruluşlara giden "hizmet grubu" tarafından vatandaşlara ezberletilmişti. Ben 1990'da da Pekin'e gitmiş, yüksek okullarda 13 adam öldüğü hakkındaki ezberletme çalışmalarına da şahit olmuşum.

Bu tür çalışmalar Doğu Türkistan'ın millî mücadelesinde de söz konusudur, belki de yöntemler daha utanmaz, daha acımasız, yalanlar daha gülünçtür. 1990' Mayısındaki Barın silâhli ayaklanmasında evler, birer düşman kalesiymiş gibi kurşuna tutulmuş olmasına rağmen, bir tane sivil de ölmemiş, sadece altı tane Çin polisiyle, atışma sırasında ayaklanmanın lideri Zeydin Yüsüp ölmüş denilmiştir.^①

Demek, ideoloji gerçek tarafından değil, çarpıtmalar, hayaller ve yalanlar tarafından belirlenmektedir.

Önceki sayfalarımızda zikredilen yazılı ifade vermeye zorlama yöntemlerinden bir amaç da, bu ifadeleri ortada okutmakla, münafıklığa alıştırmak, hakarete alıştırmak, insanî gururlarını çürütmek, uyutmak, gurur duygularını silmeyi amaçlamıştır. Çoğunluğun içinde münafıkane ifadelerin okunmasıyla, herkes vijdanını yitirmiş gibi atmosfer yaratmak, herkes münafıklaşmış kanaati yaratmak, bununla kamu saygı

^① Barın silâhli ayaklanmasını misilleme savaşına katılan bir Çinli asker sonradan Amerika'ya sığınırken, Hür Asya Radyosunun ziyaretini kabul ettiğinde şöyle demektedir: "Bu köyde diri canlı kalmadığı kanaatındayım..." - Radyonun 1. ekim 2002 tarihli programı.

duyabilecek kimse kalmamış ortamı meydana getirmekle, ümitleri tamamen kırmak hedeflenmiştir.

Ortaya atılan her dönemin siyasî sloganı -siyasî yönü gösteren hükümet eğilimi- nı herkese yavaşça aşılacak, kadife eldivenle zorlayarak ezberletmek, sanki herkes partileyle aynı istekteymiş, aynı görüşü paylaşmaktaymış gibi ortam yaratmak içindir. Herkes kendisi zorla ve sadece ağızda “parti ile düşünce birliği”nde olduğunu bilse de, başkalarını gerçek yada kendisi gibi göstermelik benimseyen olduğuna kesin karar veremediği, üstelik korkularından dolayı görüşlerini birbirlerine samimî açamadığı için, herkese kendisinden başkaların hepsi, komünistlerle aynı görüşteymiş gibi gelir ve karşı görüşünden dolayı kendini yalnız, yetim hisseder.

Komünistlerin her kuruma “halk” adını eklemesi de psikolojik etki yaratmak içindir, örneğin “halk hükümeti”, “halk mahkemesi”, “halk yargıtayı”, “halk hava yolları”, “halk sineması”, “halk tyatrosu”, sanki komünist rejiminde her şey, her iş, her kurum, tüm varlık halkınmış gibi duygu aşılacak. Bununla insanlarda böyle bir yönetime karşı gelmek, sanki halka karşı gelmek gibi hissedilen manevî ortam yaratmak içindir. Halkın menfaatları en asgari seviyede olmasına karşın, komünistler halk adını ağızlarından düşürmemektedirler.

Kültür Sömürgeciliği

Doğu Türkistanlıları barbarlaştırmakla dünya kamuoyu nezdinde kendilerinin yönetimini, katliamlarını, haklı göstermeyi amaçlayan Çinliler, bununla kalmayıp, Doğu Türkistan halkını dünya kamuoyunun kafalarından tam olarak silmeyi de kast etmektedir.

Dünyaya unutturmak için, Doğu Türkistanlıların dünyaya

açılma yollarını engellemek, her hangi bir yolla Çin Cumhuriyeti “içlerinde”, kaç milyonluk, kültürlü bir milletin olduğunu duyurma, tanıtma ihtimali olan her şey, her iş, herkesin önünü kesmeğe çalışılmaktadırlar.

Naziler Polonyayı işgal ettiğinde, Polonya aydınlarını kasıtlı olarak yok etmeyi talep eden Hitler şöyle demişti: “Polonya halkının dahisi olacak ihtimali olan herkes öldürülmelidir, onların taraftarları da temizlenmelidir”. Çinliler de aynı yöntemi uygulamaktadırlar. Ama onların yaptıkları Nazileri çoktan aşmaktadır.

Naziler, ancak siyasî bakımdan meseleye yandaşmış- dahi (lider) olma ihtimalindeki kimseleri yok etmeyi amaçlamışsa, Çinliler herhangi bir meslek dalında ünlü olanları yok etmeğe önem vermektedir. Son bölümde ele alınan “**sevme ve sevilme imkânımız da yok**” başlığı altında bir kaç örnek verilecektir. Bilimsel alanlardan spora dek “ülke aşırı” ün kazanmayı önleyen tavırları açıkça görülmektedir. Her şeyde, her alanda Çinlilerin peşinden gidilmeli, onları aşmak yok! Bununla bir kültürsüz millet, kendi kendini idare edemeyen bir millet, “Çinlilerin iyiliği”yle ayakta kalmaktaymış, yaşamlarını sürdürmekteymiş görünümünü vermek amaçlanmaktadır; Çinlilersiz bu zavallılar hiç işe yaramazmış gibi sanki! Tabî ki, böyle bir “barbar millet”in bağımsızlık iddiasında bulunması haklı görünmeyebilir.

Burda başka bir kaç örnek de vereceğiz.

Adil Hoşur’un Rekuru

Adil Hoşur, 1995 yılında “genius”(cinyis) dünya rekoru yaratan ve “gök şehzadesi” adını alan Kanadalı tel cambazı (akrobatçı) Cocklen’in, Çin’deki Sanşa boğazından tel üstünde yürerek geçen rekorunu çok uzaklarda bırakıp geçen 26 yaşlı Uygur gencidir.

Cocklen 28 ekim 1995'te bu boğazı su seviyesinden 402 metre yükseğe bağlanmış tel üstünde, 640 metre mesafelik aralıktan 53 dakika, 10 saniyede geçerek "genius" dünya rekoru yaratmıştı. O, 28mm kalınlıkta olan bu çelik örgü teli boğazın iki yakasına çekmek için, 1milyon 200 bin yuan(takriben 145 bin dolar) harcamışken, kullandıktan sonra, boğazın bulunduğu Fengjie ilçesine satıvermişti.

1997'de Adil Hoşur burdan geçmeye ve Cocklen'i yenmeye niyetlenirken, Uygurları da içine alıp hepsini "Zhonghua milleti"(Çin milleti) demeye alışmış Çin hükümeti, bu cesareti desteklememekle kalmayıp, aksi halde her yönden ona engel oluşturma çapası göstermiştir. Fengjie ilçesi Adil Hoşur'un telden geçmesi için 1 milyon 216 bin yuan ödemesini talep ederken, işin diğer yanı ise, teli sabitleştirmek için 72 yerden bağlanan yan teller, Cocklen'den sonra söküverilmiş, bunları tekrar bağlamak için ise, bir Çin inşaat şirketi 1 milyon 200 bin yuan para talep etmişler. Hiçyerden para desteği alamayan Adil Hoşur, Uygur tüccarların azıcık bağışlarıyla sabitleştirici telleri bağlama işini kendileri yapmışlar, sadece bir uzman teklif ederek, arkadaşları, meslekdaşlarıyla bu işi 80 bin yuanla bitirmiştir.

Rakibi Cocklen, 72 yerden bağlanmış sabit tel üstünde yürmüşken, Adil sadece 36 yerden bağlanmış, dalgalı tel üstünde yürmeye mecbur kalmıştır. Cocklen'i telin başlangıcı bulunan dağ üstüne helekopterle götürmüşlerken, Adil, 40 dakika yaya tırmanarak dağ üstüne çıkmaya mecbur kalmıştır!

Şu halde, 1997 yılı, 22 Haziran günü Adil Hoşur, su seviyesinden 402 metre yüksekte olan tel üstünde, 640 metrelik mesafeyi 13 dakika, 48.9 saniyede geçerek, Cocklen'in yarattığı rekoru çok uzakta bırakmıştır. Şeref yaratıldıktan sonra onu "Çin milletinin fehri" demeye acele eden Çin hükümeti, onun küresel ün kazanmasını önlemek için, son derece şerefsizlikler yapmıştır.

Bu rekordun sonra, Cocklen tel üstünde iki hafta oturmuşken, Adil 25 gün halat üstünde oturmuş, uyumuş, aldı arkaya yürüyüp oynamıştır.

O Çinli olsaydı, onu dünya çapında tanıtmaya, onu alıp dünya turuna çıkmaya, dünyayı gezmeye başlaması muhtemeldi. Ama o, Uygur olduğu için, onun hakkında münasip şekilde medyalarda bile haber vermeye de istekli olunmadı. Çinlilerden başka hangi bir istilacı bu derece gözü küçük olduğunu hatırlıyorsunuz?

Bir örnek daha verelim:

90'li yıllarda Turpan şehrinde bir lise öğretmeni uçak yapmış ve başarı kazanmıştı, uçağa "Turpan I" diye ad vermişti herhalde. Önce ilin fen-teknoloji idaresi onu ödüllendirmiş gibi çok az sayıda parayla göz boyamaya çalışmışlar (tabii ki bu para onun harcadığı parayı dolduramazdı). Kendi zenginlerimiz onun daha ileri denemeleri sağlaması için para bağışlarında bulunmuş, o ise "Turpan II"yi yapmış ve daha hızlı, daha düzgün uçabilmiş. Öncekini Çinliler yetersiz bir "ödü"le götürür, Pekin'de hava sahası müzesine koymuşken, ikincisini zorla almış ve onu bir daha böyle şeylerle uğraşmaması konusunda tehditkâr uyarılarda bulunmuşlar. İkinci uçak "Turpan II"nin nereye götürüldüğü belli değildir.

Burda dikkat çekmesi gereken şey şudur: Bir lise fizik öğretmeni, hiçbir teknik alet, şart ve şeraitin olmadığı bir ortamda uçak yapabilmiştir. Böyle bir yaratıcılık, Çinlilerden biri tarafından gerçekleştirilmiş olsaydı, tabii ki, onu ödüllendirmekle kalmayıp, onu kabiliyetini gösterebilecek sahalara, daha geniş denemeler yapabilecek ortamlara götürürdü, devlet bütçesinden onu desteklerdi. Ama öbürünün suçu "Uygur olmak"tı!

Millî İzleri Yok Etme Çalışmaları

Dünyada herhangi bir istilacı, işgal ettiği topraklarda millî izleri yok etmeğe Çinliler gibi önem vermemiştir. Bugünkü komünist Çinliler değil, eski zamanlardaki Çinliler-Mancu imparatorluğu çağlarında da bu tür metodu kullandıklarını doğrulayan hatıralara rastlamaktayız.

Merhum İsa Yusuf Alptekin'in hatıralarına bakılırsa, eski Çinlilerin, millî izleri yok etme çalışmaları hakkında, Çinlilerin çok dikkatli, planlı, kastlı davrandığını görmek mümkündür: Bir önceki millî bağımsız devletimize ait olan-bağımsız bir dönem yaşandığının şahidi olan herşeyin yok edildiği; millî hakimiyete ait idare binaları, millî üslup taşıyan herşey yok edildiği görülmüştür. Bir baş kaldıran mücadelecü kuşağın evladından, Çinlilere sadakatlı uşaklar yaratmak da, şunlar cümlesindedir. Mesala: İsabey'in dedeleri başkaldıranlardınmış, İsabey'in babasından başlayarak Çince okutmak süretiyle, "Çinci" yaratmak için uğraşılmış.

Bu gibi örnekler günümüzde de doludur. Bununla bir psikolojik ortam- Çinlilere karşı gelmeğin ne derece abdallık olduğu kanısı-yaratmak kast edilir; oğul babasına karşı konulur, bir kuşak bir öncekinin düşmanına çevirilir! Çince okutmakla millî psikolojiyi bozmak için önceleri Tibetliler Çin'e götürülüp okutulurdu, yakın zamanlardan bu yana Doğu Türkistanlılar da orta okuldan sonra Çin'a götürülerek, liseyi Çince okutmağa koyulmuş, bununla eritme politikası hızlanmış olunuyor.

Çince okuyanların Çinlilere sempati duymaya, Çinlileri övmeye başladığı açıkça görülmektedir; böylelerin yurt dışında karşılaşmalarına baksanız da, bu noktayı net görebilirsiniz.

Tarihî millî izlerin silinmesi hakkında son bölümün "Arkoloji Komidisi" mevzusunda bazı örnekler gösterilmiştir.

Şimdi, bugünkü komünist Çinlilerin bu yöndeki yeni keşifleri hakkında durucağız.

Komünistler Doğu Türkistan'ın, eski tarihlerden buyana Çin topraklarının koparılmaz bir parçası olduğu iddialarını fizik yönlerden de kanıtlamak amacıyla, bu topraklardaki yer adlarını(şehir, il, ilçe, dağ, ırmak gibi) Çinlileştirmeye önem vermekte, harita, atlaslarda kendileri yeniden adlandıran adları veya Çin lehçesiyle yozlaşmış adları kullanarak, dünya kamuoyunu da buna alıştırmaktadır. Alıştı bile! Hatta doğrusunu bilmesi gereken Türkiye'de de yozlaşan- Türkî ad olmaktan uzaklaşan- manasız "adlar" kullanılmaktadır.

Yer adları üç kısma bölünür; biri yeniden meydana gelen şehir, kasabaların adları, bunlar gayet tabîî olarak Çince adlandırılmaktadır. Biri, Çin lehçesiyle bozulan yoz şekli, bu en yaygındır ve yozlaşmayan bir ad bile yok! Üçüncüsü, Çinliler Çince adıyla, yerliler aslı adıyla adımda olan yer adları.

Birinci türe giren şehirlerden Şihezi, Çangci, gibiler var. İkinci türde ise yer adlarının tümü yozlaştırılmış şekliyle kullanılmaktadır (çünkü, herkese belli olduğu gibi, herhangi bir yabancı kelime Çinlilerce doğru talaffuz edilmez, ve onların yazı dedikleri şekillerle doğru yazılma imkanı da yoktur), uluslararası da Çin atlasları, Çince coğrafi belgeler esas alındığı için, Çin lehçesiyle yozlaşan şekli yaygınlaşmaktadır. Mesala Kaşgar(Türkiye'de de pek doğru telâffuz edilmemektedir, çünkü yeni Türkçe'de eski Türkçe'de olan bir kaç sesin ortadan kalması nedeniyle doğru transkripsiyonu yazılması zordur; aslı Uygurca talaffuzuna yakınlaştırmak gerekirse Keşker daha uygundur^①. Ama

^① Bu da pek doğru sayılmaz, قاشقار sözcüğündeki her iki "k" sesi, Uygurcada "ق" dır, ancak Türk alfabesinde buna karşılık harf olmadığı için "Keşker" in herhalde yakın olduğunu diyebiliriz, _Y.N.

Türkiye'deki batılaşma çabaları buna da yansımıştır; yani, Türkiye yayınları Kaşgar adını direk Doğu Türkistan lehçesinden değil, batılı Türklogların eserlerindeki şekilden kopi etmiş gibi görünüyor. Çünkü batılılar Keşker'i Kaşgar olarak yazmaya alışmışlardı), Çin yazısının sesleri değil, heceleri ifade ettiği özelliğinden dolayı "Ka-shi-ka-er" olarak yazılır ve söz kısaltma alışkanlığı dolayısıyla, adeta "Ka-shi" olarak ilk iki hece kullanılır. Bu ise, dış ülkelerde yayınlanan Doğu Türkistan'a ilişkin şeylerde öyle yazılmaya başlaması korkulu bir olaydır. Daha üzücü olanı Türkiye'de de bu gibi yozlaşan veya Çinceleştirilen yer adlarına uyulmasıdır.

1997'de bir gazete Kaşgar hakkında yazarken, "Kashi, Çince anlamıyla ışıldayan inci demektir" diye yazmıştı! Uyghurca bir adın Çinceye döndürülmesi ve şu halinde "anlam" taşıması ne derece gülünç olduğu ortadadır. Diyelim ki, Maraş sözcüğünü önce "Marash" olarak yazalım ve "Marash" Yunanca şöyle şöyle demektir, desek ne olur? Doğru mudur? Daha açıklayıcı bir misal verirse, İzmir'e Yunanca veya Rusça'da ne anlam verilecek? "Berlin" Türkçede ne demek olur? Bir şey ifade edecek mi?

En eski zamanlardan mevcut olan tarihî bir şehrin adını önce Çin lehçesiyle pisleştirip, sonra ona Çince mana vermek, en azından Türkiye'de olmaması gereken bir şeydi! 1997 şubatındaki Gülca olayları gazetelerde yayınlanırken hep Çince yozlaşan şekliyle Yining olarak yazmışlardı. Yining, "İli" sözcüğünün Çinceleştirilmiş şekliydi (heceleri esas alan Çin dilinde "İ" diye hece olmayışı, onu zorla "Yi" olarak yazmaya götürmektedir). İli, şehrin değil, İli nehrinin ve sonradan İli ilinin adı olmuştur. Çinliler kendilerince adıymaya alışkın olduğu için, "İli" diyen tek sözcüğü değişik Çin karakteriyle yazarak, iki başka ad yaratmışlar bile! Bunlardan biri (Yining)ni Gülca şehri için, başka biri (Yili)ni ise, İli Özerek ili için kullanmaktadırlar. Bundan başka eski adlardan

Çöçek de, Tacheng olarak Çince kullanılmaktadır. Bu da hem yozlaşan, hem tersine kullanılan addır: Tacheng, Tarbağatay (Kazakça) adının yozlaşmış şekli ve il'in adıdır; ama Çinliler, bunu da il merkezi olan Çöçek şehri için kullanmaktadırlar.

Yerliler eskisini, Çinliler Çincesini kullanan birçok ilçe ve şehirler bulunmaktadır. Kaşgar iline bağlı Yenişehir'e, Çinliler "Suli" demekte, hatta bazı hallerde "Hancheng" (Çinliler şehri) demektedir. Suli, bu yerin eski zamandaki Uygurca adı olan Sulluğ'dan gelmiş. Çin lehçesiyle bozulan şeklidir. Ama bugün bu adın kökü Uygurca olduğunu anlayanlar yok denecek kadar az ve bugün için o ilçe Yenişehir olduğu halde, Çinlilerin onu Suli demeleri iyi niyetlerinden değildir. Kaşgar'ın daha bir yakın ilçesi olan Konaşehir (eski şehir) de Çinlilerce "Shufu" denilmektedir. Bu yerin eski bir adı ise Tokkuzak'tı. Tokkuzak, görüldüğü gibi tarihi Türk boylarından "Sak"lardan gelmiş, "Dokuz Sak" (Uygurca Tokkuz Sak)'ın bugünkü fonetik dönüşümüdür.

Kaşgar'da daha eski zamanlardan mevcut bir şehir Maralveşi (Maralbaş - dişi geyiğin başı anlamında) de Çinlilerce "Baçu" olarak kullanılmaktadır. Bunun da kökü Uygurca tarihî ad olan "Barçuk"tan gelmiş ise de, bugün bu ilçe Uygurca "Maralveşi" olarak ad almışken, Çinlilerin başka türlü adlandırmaları iyi niyetten değildir. Peyzivat (Peyziabad) ilçesi de Çinlilerce başka türlü- "Jiashi" olarak adlandırılmaktadır. Bu adın nasıl meydana geldiğini bilmiyorum, belki o da eski Uygurca adlardan yozlaştırılmış ad olabilir, ama bugünkü telâffuz itibarıyla Uygurca değildir.

Doğu Türkistan - Çin sınırlarında yer alan bir ilimiz Kumul, o da Çince "Hami" olarak kullanılır ve yurt dışında, hatta Türkiye'de de bu şekli kullanılmaktadır. "Hami"nin kökü de eski Türk adlarından gelmiştir, ama eski adın ne olduğunu şuan hatırlamadım, bu şehrin bugünkü adı Kumul'dur.

Esaslı şehir kasabalarımızın Uygurca (Latin alfabesiyle transkripsiyonu), Çince, Çin lehçesinde yozlaşan şekillerini aşağıda karşılaştırma olarak tabloda göstermekte yarar gördüm (Tabloda Uygurcanın Latin alfabesiyle asıl sese en yakın olan transkripsiyonu gösterildi ve bugünün Türkçe'siyle nasıl yazılacağı da gösterildi. Kitap metninin sonunda yer alan ek tabloya bakınız. Çin lehçesinde adların ne derece gülünç hale dönüşeceğini de karşılaştırıp görebilirsiniz).

Derdimiz bununla bitmiyor, şahısların adları da resmî kayıtlarda Çin lehçesiyle yazılırken, yozlaşan adlarda erkek kadın farkı anlaşılmayacak derecede olanları da, asıl adın ne olduğu farkedilmez duruma gelenleri de bulunmaktadır.

Genellikle, Çin dili ve yazısıyla yabancı adlar doğru ifade edilmemektedir. Çünkü onların diline uygun yaradılan yazısı hecelerden oluştuğu için, fazladan fazla sesler eklenebilir, mecburen onlarda sanaklı olan hecelerden, biraz benzeyen birine uydurulmaktadır; bununla başka millet adları uzundan uzun bir şeye dönüşür veya aslına hiç yakın gelmeyen bir şeye çevrilir. Örneğin: “Washington” Çince “Hua-sheng-dun”, Varşova “Hua-sha”, Donkişot “Tang-ji-ke-de”, Shakespeare “Sha-shi-bi-ya” olarak yazılmaktadır. “Abdülkadir”, Çince hece hece olarak yazıldığı için şöyle olmaktadır: “A-bu-du-ka-de-er”. İlgili formlarda adlar için ayrılan boş yer adlarımızı tam yazmaya yetmiyor(çünkü yalnız Çinlileri göze alarak yapılan formlar sadece üç Çin karakteri yazılacak kadardır, Çin adları iki yada üç karakterden fazla olmuyor) ve bu nedenle baba adımız yazılmıyor(bizde soyad yerine baba adı kullanılır), sonuçta benzeri adlar çoğalır ve kimin kim olduğunu ayırmak zor olmaktadır. Hatta bazı yurt dışına çıkanların pasaportlarında bile tek bir ad(Çin lehçesinde) yazıldığı için, onlar, Çinli zannedilmektedir. Bu tür olaylar, hacca gidmek üzere olan hacilerimizin başına fazlaca dertler

açmaktadır: Bu adlardan Müslüman oldukları anlaşılmadığı için Suudi konsolosluğu vize vermemekte, ayrıca “İslam dini derneği”nden Müslüman olduğunu kanıtlayan belge getirmelerini istemektedir. İşin gülünçlüğü yanı bu adların aslında Arapça adlar olduğu halde, bu derece anlaşılmaz duruma gelmesidir! Mesala, benim adım da asıl Arapça köle(Allahın kölesi) anlamı taşıyan Ğulam(baştaki ses Türkçe hariflerle de tam doğru ifade edilmemektedir, aslı sesin Latin alfabesiyle Gh olarak transkripsiyonu Uygurca’da yaygın olarak kabul edilmiştir), Çince’de hiç doğru ifade edilemez, ilk heceyi, bazıları Hu(胡) olarak yazarlar, bazı Çinliler ise Wu(吾)olarak yazarlar. Sonunda bu ad Hu-la-mu(胡拉木) yada Wu-la-mu(吾拉木)olarak yazılır (gerçekte de, benim kimlik belgelerimden bazılarında o türde, bazılarında bu türde yazılmıştı), görüldüğü gibi hecelerden meydana gelen Çin yazısında, yalnız bir “m” sessizi olmadığı için, adın sonunda fazladan bir “u” sesi çoğalmış bulunuyor.

Adlarımızı her Çinli her türlü yazarken bu da bize çok dertler getirmektedir. Posta yollanmalarını teslim almak, bankalardan para havale etmek ve teslim almak gibi bir çok ad ve kimliğe ilişkili işlerde kendileri türlü yazarken, bizi günahkar bulur ve bu iş için haftalarca zaman harcamağa mecbur kalacaktık. “ben yazmadım, ne bileyim, nasıl yazıldıysa sen gibi bir Çinli yazmış, ben mi suçlu?” diye anlatamazsın.

Aslında değişik alfabe kullanan ülkeler, pasaportlarda kendi yazısı yanında adları Latin alfabesiyle yazması, yaygın olsa da, Çinliler bunu da doğru olarak yapmamaktadır; onlar Çince yazısı altında Latince de yazar da, ama asıl sesin Latince transkripsiyonu değil, Çin yazısının okunuşu(pinyin)nu yazarlar. Bununla hiçbir şey değişmez, aksi halde daha kötüleşir: yabancı ülkeler Çin yazısının okunuşu olan Latinceyi asıl adın transkripsiyonu zanneder ve şunu esas

alarak adlarımızı öyle gülünç şekilde yazmayı devam eder, hatta doğru telâffuz edebilen milletler- Müslüman ülkeler de pasaportumuzdaki yozlaşan adlarımızı esas alarak belgelere, ilişkili formlara yazmayı devam ederken, bunun doğrusunu anlatamadığınızdan yakınacaksınız. Bir masal daha 1989. Tian-an-men öğrenci eylemlerinin liderlerinden Uygur genci Örkeş, yabancı yazarların kaleminde Çince pasapotta yazıldığı gibi “Wei-er-Kai-xi” olarak kullanılması bunun bir örneğidir.^①

Adlarımızın yozlaşması yurt dışı baş ağrılarımızın bir türünü oluşturmaktadır ve yabancı ülkelerin vatandaşlığına geçtiği halde de, adlar, Çin pasaportunda yazıldığı gibi garip halinde kalmaktadır. Oysa başka herhangi bir milletin fonetikasi, Çinceye oranla dilimize daha yakın olduğu, benzerliği çok olduğu için, doğru ifade edelebilirdi.

^① Bakınız: Willem Van Kemenade’in “Çin, HongKong, Taiwan A.Ş” kitabı.

Sonuç

PKK militanları gerçekleştiren olayların haberleri medyalarda verilir, bu PKK için bir türlü propaganda rolü oynayabilir: bazılarında cesaret uyandırır, bazılarında kıyas duygusu uyandırabilir. Ama Çinliler bir köyde meydana gelen olayı komşu köye duyurmadan yok eder, hiç iş olmamış gibi işi bittirir. Ondandır dolayı çok uzak süren “sessizlik”, umudu keser, cesareti söndürür. Bu psikolojik saldırdır. Olaylar duyulunca çoğalır, çok oldukça adamlar cesaretlenir! Bakınız, Çinliler öyle ufak tefek meselelere de önem verirler.

“PKK gibi devlet hakimiyet çevrelerine adamlarınızı sokun, gizli eğitim verin, adam yetiştirin...”. Böyle iddialarda bulunan arkadaşlar önceki sayfalarımızdan bir cevaba erişmiştir sanırım. Bu konu hakkında şunu söylemek daha yerinde olacaktır: 40’li yıllarda Nazilerin hakimiyet tabakalarına Yahudileri sokmağa benziyor. O ne derece mümkünse bu da aynıdır. Çinliler sertliğiyle, könlü darlığıyla Nazileri uzakta bırakmaktadır.

Bundan başka, son zamanlarda ortaya çıkan gerçekler gösteriyorki, PKK’ın arkasında kaç ülke olduğu, kaç para harcamış olduğu, onlara yapılan eğitim, danışmanlık, plan, silahlarla temin ettikleri öğrenildi.

Ceza evlerinde olanların sağ salim olmaları için de, Avrupa dikkatte duruyorlar.

Bu durumda PKK veya benzerleri neden cesaretlenmesin? Daha onun için cesaretlenmişki, onlar hapishanelere girse de hiç önemi yok; korkacak bir şey yok! İdam cezası yok! Hapishanedeki durum bazılarının evinde olduğu yaşamından daha

rahat (Bu hapishanelerdeki durum Doğu Türkistan'ın en zengin ailelerinde olabilir, ama benim evimde öyle bir durum henüz bir fantazi gibidir). Doğu Türkistanlılardan binlercesi çocuk oyunu gibi öldürülüyor, ama hiç kimse Çin'a dur demiyor. Buna mı benziyor?

30 bin insanın ölümüne yol açan Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması konusu tartışılmaktadır. Hapishanelerde silahlanmışlar, dışarda silahlanma imkânı daha geniş tabî. Böyle imkânları varken neden cesaretlenmesin? Bunlara benzetmeğe bir benzer yeri varmı zavallı Doğu Türkistanlıların? Senelerdir Doğu Türkistanlılar elinde hiç bir şeyisi olmadan, arkalarında hiç bir destek olmadan, silâh kullanma bilgisi olmadan, ne politika bilsin, ne de askeri bilgi, nüklardan ta tabançaya dek silâhlanmış düşman'a karşı, ancak bedeniyle, et ve kanyla mücadele etmektedir. Silâhtan bahsederken, şunu da ilave edelim: Başka ülkelerde olduğu gibi Doğu Türkistan'da, yahut Çin'de silâh satan dükânlar bulunmuyor. Silâh kullananların elindeği silâhlar da sık sık kontrol edelicektir, verilmiş mermilerin sayıları her an gözde tutulacaktır. Mahkum milletlerden olan kukla polislerin silâhları bir olay meydana gelen zamanlarda hemen geri alınır, olay bastırılıp bittikten sonra tekrar eline verilir. Askere gidenler çok azdır, gittikçe azalmaktadır. Askerden dönen yerlilerin dosyaları dikkat altında tutulacaktır.

Bundan başka, Kürtler Türkiye'de dışlanıyor mu? Bir Diyarbakırlı elinden geldiği halde İstanbul'un en güzel yerinden villa satın alsın, yerleşsin, bir engel mi var? İsteddiği yere fabrika kursun, yüzbinlerce insan çalıştırsın, bunu Türkiye, ülkesinin gelişimi olarak kabul ediyor ki, hiç engel olmuyor; buna mı benziyor bizim halimiz?

İsteddiği zaman pasaport alabilir, yurt dışına çıkabilir, okuyabilir; bunlara benziyor mu bizim durumumuz? Hayır, hayır! Dünyada bizim daha bir benzerimiz olduğuna beni ikna

edemezsiniz.

Yurt dışı önlemeğe gelince, çok başarılı olmuş diyebiliriz. Çünkü Çinliler bu iş için çok cömertce para harcamış olabilir; aynı 7. Nolu merkez komitesi kararnamesinde denildiği gibi, **bedeli ne olursa olsun** diye yola çıkmış olması muhtemeldir. Bunu yurt dışı teşkilâtların hepsi benzer şekilde -passif, ölü, etkisiz, sanki aslan resimi gibi- “ava yaramayan” hale geldiğinden açıkça görmekteyiz. Halkın hür dünyayla bağını kesmek için sadece gümrükleri sıkı tutmayı, dışardan girecek “idioloji zehirleri” önlemek için yeterli olmayacağını iyi anlayan Çinliler, dış ülkelere Uygurca yayın yapan radyoları da etkisi altına almış görünüyor; radyoların uslu üslupla yaptığı yayınlar, sanki Çinlileri rencide etmemek için gibi geliyor adama.

İşte bu Çin rejiminin küçücük bir köşesidir.

HALKIN GERÇEK YAŞAM DURUMLARI

Millî Eğitimin İç Yüzü

Millî eğitim sadece aldatıcıdır. Boş bırakmaktansa, biraz olsa da kendi zehirlerini kafalara doldurmak, işlerine geldiğinden sürdürülmektedir. Onun için ki, zehirlemeye ait dersler dışında tüm fen bilimleri o kadar ağırlıklı eğitilmemekte, önem verilmemektedir.

Ders içeriğindeki ilişkisizlik, anlamsızlık, böyle şeylere uzundan uzun zaman verilmesi, gereksiz ve geçici şeylerin ezberletilmesi, dediklerimizi doğrulamaktadır.

Siyasî yönden kafa bulaştırmağa ait dersler biricik değil, değişik adlarla sanki bir çok çeşit dersler varmış gibi gösterilmekte olan derslerin hedefi aynıdır: Örneğin “Vatanımı seviyorum”(burda vatandan kast tabî ki, Çin cumhuriyetidir), “mefkûre ve ahlâk” (tabî ki ahlâk olarak kafalara doldurulmakta olan şey, komünist Çin’in kurallarına şartsız uyum sağlamaktır; mefkûre çok doğalki komünistlerin amacına direk giden yoldur), “siyaset” (bununda dos doğru olarak Çin siyasetlerinin insanları uyutmağa ilişkin yönleri kafalara aşılacaktır). Bununla bitmez, daha iktidarda olan başkanların adları ezberletilmektedir. Bu başkanlar yukarıda Can Zemin’den başlayarak, aşağıda ilçe başkanlarına kadar ulaşır. Bununla da bir çok zaman- hayatı teşkil eden değerli zaman- harcanmaktadır. Bundan başka, zaman zaman ortaya atılan yeni politik dönüşümler hakkındaki aldatıcı

propagandalar, gündem dışındaki “ders”lerdindir. Böyle yeni politik oyunlara halkı inandırmak, adamları uyutmak için, bu tür politikalar uygulanmaya koyulmadan epey önce, böyle bir-ruhu alıştırma - propagandası başlatılmaktadır. Akli başında olanlar, bu çabalar sürerken, komünistlerin yakında hangi yönde işe başlayacağını kıyas edebilirler. Bu tüm toplum kapsamında sürdürülmektedir.

Komünist parti kurultayları açılmış, yada genel heyetler toplantıları açılmış zamanlarda ise, uzun bir süre kadar bu kurultay yada toplantının kararları, içeriği, katılan temsilcilerin adlarına kadar tüm toplumda öğrenildiği gibi okullarda da öğretilmektedir.

Hatta matematik, fizik, kimya gibi idiolojiye ilişkisi olmayan, propaganda için elverişli olmayan fenlere de bir çaresini bulup, dönemin siyasî uygulamalarına ilişkin cümleler eklenecektir. Mesala: “Komünist partinin doğru önderliğinde, geçen sene on köy zengin köy olmuş, bu sene onbeş köyü daha zengin yapmışsa, artış kaç persent olmuş?” gibi...

Okullara ayrılan bütçelerde, açıkça ırkçılık politikası uygulanmaktadır. Çin okullarının yapımı güzel, yeni olursa, yerlilerin okulları harabe durumundadır. Hatta uzak köy okullarında ham tuğla üstüne oturup, dizleri üstünde yazı yazan “okul”lar da vardır. Oralarda sıralar fantazi gibi gelmektedir. Bazı okulların duvarları yıkılacakmış gibi eğilmiş, tavanı şuan düşecekmiş gibi durumdadır. Her yere eklenmiş sütunlar zorla tutmaktadır. Sınıflarda cam diye bir şey genellikle bulunmazlar. Kış günleri dışardan farksız sınıflarda ders almanın ne derece zor olduğunu tasavvur etmek zor bir şey değil. Pencerelere kağıt yapıştırılsa da çok geçmeden rüzgarlarda koparlar, yada çok yabancı biçimde olan çocuklar koparırlar. Çok soğuk olduğu ocak ayında çocuklar gündem dışı tatil yaparlar. Sınıflarda soba, olacak şey değil

tabî.

Şuana dek yerlilerin nüfusundan az sayılan, Çinlilerle yerli halkın öğrenci sayıları karşılaştırıldığında korkulu bir dengesizliği görmek mümkündür: 1998 senesinde Doğu Türkistan'da yüksek okullara kabülünecek olan öğrenci sayısının 28000 olacağı belirlenirken, 25000 öğrenci göçmen Çinlilerden; ancak ve ancak 3000 öğrenci, başka ondan fazla azınlık etnik guruplardan kabül edileceği açıkça ilan edilmişti!

Yerlilerden yüksek okullara gidenler neden böyle az? İlk okuldan öyle mi? Yoksa gidgide azalmış mıdır? Bunun için okul kitaplarının basım sayılarına bakılırsa, ilk okul kitaplarının milyonlarca sayıda basıldığı, orta okul kitapları ise yüzbinlere indiği, liseye gelince on binlere indiği bilinmektedir. Ama bilindiği gibi, Çinliler herhangi bir istatistik sayıları yerlilerden gizlediği, ilan edilen sayıların yalan olduğu için, tam doğru sayılara ulaşmak oldukça zordur (Onun için kitapların basım sayılarından meseleye bakılmıştır).

Yeni uygulamaya konan yöntemler daha yıkıcıdır. Bütçe bakımından devlet, köy okullarının masraflarını şu köy halkının sırtına yükleme, herkes okumakta olan çocuk sayısına göre ödeme vermesi uygulanmaya başlarken, halk fakir olduğu, bu yükü sırtında taşıyamadığı için, çocukları okutmamayı tercih etmektedir; toplumda iş verenlerin hepsi Çinli olduğu için, yerli dilde eğitim görenler işsiz kalacağı çok doğaldır. Bununla kendi dillerinde eğitim almaktan soğutmaktadır, yerli dilde eğitim veren okulları "kendilğinden" kapanma durumuna sürüklemektedir. Şehirlerde az sayıda insanlar çocuklarının gelecekte aç kalmamaları için, Çince okutmağı tercih etmeye başlayınca, Çinliler bir yerli çocuk Çince okula girmek isterse alınacak ödemeyi ilan etmekle, bu yolu da kapatmıştır. Çünkü bu ödeme adeta paralı yüksek okullar kadar büyük olmakla, bu kadar para ödemeye müsaid Doğu Türkistanlılar çok az olmaktadır. İlk okuldan başlayan bu büyük sayılı ödemeler,

aşama aşama artması durumunda, bir adamın hayatı boyunca günlük masraflarına yetecek kadar olması muhtemeldir.

Görüldüğü gibi Çinliler Doğu Türkistanlıları cahil bırakmağı hedef almıştır: Kendi dilinde okursan işsiz kalacaksın, Çince okula girmek istersen, okuldan sonra ta ölene kadar alacağın maaş kadar para ödeyeceksin! Bununla neyi tercih edebilirler ki?

Cahil bırakma niyeti şu misallerden de bilinir:

Eğitim kalitesi kastlı düşürülmektedir; 50'li yıllarda orta okul mezunu olanların yapabildiği işleri, şuanlarda Üniversite mezunları yapamamaktadır. Doğru düzgün bir parça dilekçe yazamayan Üniversite mezunları pek nadir değil.

Mao'un ölümünden sonraki dışa doğru açılışın ilk anlarında Japonlar Hoten ilinde bir okul yapmak, yerli halkın kültür seviyesini götürmeye yardım etmek talebinde bulunmuş. Çinliler, Çinli öğrenciler için de birer okul yapma şartıyla kabül etmişler. Bu elektronik aletlerle donatılan, modern okul olacaktı.

İki okul yapılmış; Çinlilere ve Uygurlara birerden yapılmış bu okullar, çok geçmeden birbirinden çok farklı kismetlerle karşı karşıya gelmiştir: Çinlilerin okulu devamlı dikkat altında, bakımlı olduğu için orjinal durumunu korurken, Uygurların okulu harebeye dönüşmüştür. En azından, başka yerli okullardan farkı olmayan, sıradan bir okula dönüşmüştür.

20. yüzyılın başlarında, Türkiye'den- Avrupa'dan da diyebiliriz- ilk asrî okul getiren Musabaylar soyundan olan, komünistlerin yurda gelmesiyle hür dünyaya sığınan Talat Musabay, 1986'lerde doğduğu köye - ilk asrî okul kurulmuş köye - moderin bir okul kurmak istemişti. Bu konu uzak tartışıldıktan sonra, rededildi! Biri kendi parasıyla okul kurmak istese de izin vermeyenleri, millî eğitimimizi geliştirecek demek çocukluk olmaz mı?

80'li yıllarda başlayan dışa açılmayla, yabancı dili öğrenme eğilimi ateşli büyür, yer yerlerde yabancı dil kursları, akşam kursları açılırken, bu da Çinliler için olmuştur. Yeni yüz

yıl modernleşme hedeflerine doğru teşvikleri, hepimiz için diye düşünen; onu, sadece Çinlilerin modernleşmesi için diye hiç kuşkulananmayan sade Doğu Türkistanlılar, ateşli isteklerle yabancı dil kursu açarken, mesele, yani Çin niyeti belli oldu: size modernleşme yok! Ama bu da sinsî, tam Çin uslubuyla uygulandı. Delil de vereyim: ben şirket başkanı olduğum zamanda, şirketin konferans salonunu İngilizce akşam kursu için bedava vererek, kursu desteklemiştim. Başıma dert açtığım çok geçmeden belli oldu.

Birileri, salon girişine yakın duvara, çok küçük bir kağıt üzerine anti Çin sloganı yazmış ve yapıştırmış, slogan olup da mantıklı bir cümle değil, çok karmaşık, bir birini tutmayan üç başka içerik vardı. Bu sözde slogan, büyük kargaşa yaratıp beni hapise yollayacak gibiydi. Çok zorda yakamı kurtardım, ama bu bahaneyle kursu, yasa dışı deyip kapattılar.

Meselenin gülünç bir yanı daha var; her zaman anti Çin sloganı meydana gelirse bulmadan bırakmayan Çin polisi, bu dafa slogan yazanı bulamamış!

Bence, Çinlilerin kasıtlı yok etme politikasının, cahilleştirme, abdallaştırma politikasının iç yüzünü görebilmemiz için bu örnekler yeterlidir.

Günlük Yaşam Şartları

Doğu Türkistan'ın gerçek yaşam şartları deyince, dile getirmek istediğimiz, yabancı ziyaretçilerin görebileceği alanlarda yaşayanların yaşamları değil, Doğu Türkistan'da yerleşen göçmen Çinlilerin yaşam şartları da değil. Aslı Doğu Türkistan yerli halkının yüzde doksanını kapsayan halkın durumu, şüana kadar dünyada pek az bilinen yönleri ele alınacaktır.

Kültürden, şehirlerden uzaklaştırılan halk çoğunluğu, iptidâî seviyedeki köylerde yaşıyor. Yabancı ziyaretçiler ve araştırmacılar sadece büyük, küçük şehirlere gidebilir, şehir yakınlarındaki köyler ve köy halkını görebilir. Bu durumda Doğu Türkistan halkının gerçek yaşamını değerlendirmek, gördüklerine göre yorum yapmanın çok yanlış olacağı muhakkaktır.

Bir Türk milliyetçisi Ürümqi şehrine gitmiş ve dönerken duygularını şöyle dile getirmiştir: “Çinlileri kötü diyorsunuz, ama Çinliler Doğu Türkistan şehirlerini sanki New York gibi yapmış ya!” ne derece abdal düşünce! Ürümqi şehrinde Uygurların sayısı yüzde 2.5%, başka azınlıkların sayısı 2.5% olduğu bir yana, şu 2.5% oranındaki Uygurların, görüldüğü *New York gibi* güzel, yüksek binalar, lüks hoteller, süper arabalar,...dan ne derece yararlanmakta olduğunu araştırmış mıdır? Bunu bir kere düşünmüş müdür? Bizim için mi öyle güzel yapmış şehirlerimizi? Bizi yararlandırmak için mi yapmış? Kalın kafa düşünceleri!

Doğu Türkistan'ın, tüm Çin ekonomi seviyesindeki en aşağı nokta olduğu tartışılmaz ise, şu sayılara dikkat çekmek

istiyorum. Willem Van Kemenade, Çin ekonomisti Hu Angang'ın sözüne dayanarak şöyle anlatmış: Zenginler, ortalama millî gelirin yedi sekiz kat üstündeyken, fakirler ortalama millî gelirin on kat aşağısındadır. 1993'teki ortalama gelir 319 dolar olmuşken, on kat aşağısında olan Doğu Türkistan'da yıllık gelirin 31 dolar olduğu meydana çıkacaktır.

Öyleyse, şimdi gerçek durumun nasıl olduğunu öğrenmek için adım adım içeri girmeye çalışacağız.

Evlerin Durumu

Bahsetmekte olduğumuz köylerde adamların evlerinden başlayalım. Buralarda köylülerin kaldığı evler ancak ve ancak onların kaldığı nedeniyle “ev” denebilir. Oysa evden çok ahıra, hatta dış dünyada gördüğümüz ahırların da en kötüsüne (çoktan kullanılmayanlarına) benzemektedir.

Bu “ev”ler nelerden yapılmıştır? Kerpiç? Tuğla? Ham tuğla? Yok yok! Bu şartlar onlar için çok pahalıya mal olacaktır, oysa, böyle şartlarda ev yapma masraflarını karşılamıyacaklar. Onun için onlar, evleri kuru çamurdan yapmaktadır! Tarılmayacak tarlaya^① su konulur, su siner ve biraz sertleştiği zaman çamur, çapayla koparılacaktır. Birkaç ay tarlada olduğu yerde bırakılırken, çamur kuruyacak, oldukça sertleşecektir. İşte şu kurutulmuş çamur parçaları, ham tuğla yerinde duvar yapımında kullanılmaktadır. Çamur parçaları çok düzensiz, büyük küçük olduğu için, duvar pek sabit olamaz; onun için duvarı yüksek yapmak mümkünsüz ve tehlikelidir. Bu nedenle duvarlar iki metrenin üstünde olamaz.

^①Buralarda su az olduğu, yada ekonomik şartlar imkân vermediği için, zaman zaman o yada bu tarla tarılmadan “dinlendirilme”ye mecburdur. Bu toprağın verimsizliğinden dolayı, birer sene güneşe salmak için de öyle ak kaldırılmaktadır.

Böyle alçak duvar bittikten sonra sıradan ağaçlarla çatı yapılır. Ağaç düz ve düzenli değil, hatta dal budakları da dibinden alınmamış durumda kullanılır. Çünkü düz büyüyen ağaçlar pahalı olduğundan, onların maddi imkânları haricindedir. Kendi imkânlarına göre bulduğu ağacı biraz olsa da düzenli biçime getirmek marangoz emeği gerektirdiğinden dolayı bunu da yapamazlar. Böyle yapılan çatının ortasından bir delik konulacak, bu 50cm×50cm kadar büyüklükteki delik evi aydınlatmak içindir, buysa yağmur yağın zamanlarda, kış günlerinde kapatılacaktır. Duvardan pencere açılmayışının nedeni, duvar düzensiz çamur parçalarından yapıldığı için, pencere bırakmağa pek elverişli değil; pencere bıraktığı takdirde de ona pen ve camlar gerekecek, buda masrafı arttıracak şey; ondan başka, eğer cam takılmadığı takdirde güvenlik açısından işlerine gelmez; köpek, kedi gibi hayvanlar girebilir; çatı üstünden aydınlatma aracı bırakmak herhalde onların hal ve şartları tarafından belirlenmiş seçenektir.

Bu kadar alçak tavan, adamların başlarına dokunmaz mı? Dokunur tabii. Tavan düz olsa da iyidi, ama ağaçların düzensizliğinden bazı yerler içe doğru asılıp duruyor, bununla alçak tavan, daha alçaklaşmış oluyor. Bu alçaklığı, biraz olsa da gidermek için, adamlar evin iç yüzünü 50cm derinliğinde kazarlar. Ev içi yüzeyinin, dışındaki yer yüzünden çukur olması başka bir felakete yol açar; yağmurlu günlerde yağmur suyu eve doğru akar, çukuru doldurur. Bu nedenle evin kapısı önünde suyu engellemek için toprak yığımından an yapılır, bununla yağmur sularının eve doğru akması engellenmeye çalışılacaktır.

Eğri büğri ağaçlar üstüne, ekonomik şartları bir az iyi olanlar ağaç dalları ve üstünü ise kamıştan dokunan hasırı örterek yaparken, çoğunluğu hasıra yetişmemektedir. Çünkü hasır sadece Karşehir ilçesi çevresinde dokunduğu, onu getirmek pek pahalı olduğu için, ot saman, pirinç gövdesi, dal

yapraklar gibi kendi çevresinden elde edebilen şeylerle örter, onun üstü ise sıvanır.

Evin karanlığından dolayı bir şey aramak için gündüzleri de yağla yanan lamba yakmaya mecbur olmaktadır. Böyle ışktan çıkan duman, evi o kadar karartırki, her şeyi tutarken siyah bulaşır...

Evin içi nasıl? Evin yüzeyine örtenecek hali ve ya benzer şeyleri bulunmaz. Kalın iplikten dokulan yerli “palaz” bulunur, o da yeterince değil. Bir iki parçacık. Yorğan da pek kolay erişilmez şeylerdendir. Onların pamuklu tonları^① bulunur, bu ise gündüzleri giysi yerinde, geçeleri yorğan yerinde kullanılır.

Bir çok aile ev yapmaya zor yetiştiği, ahır yapmaya imkânsız olduklarından dolayı, evi ahır yerinde de faydalanmaktadır; biricik eşek, yada biricik keçisini gündüzleri dışarıda, duvar dibine halatla bağlarken, geçeleri ve kış günleri evin bir köşesine kuşatmaktadır. Sanki iptidaî insanlar mağaralarda ilk evcil hayvanlarla beraber kaldığı gibi.

Bu durumda ev içinin kokusu dayanamayacak derecede olsa da, onlar alıştıkları için hiç umursumuyorlar. Bu evler de en fazla üç hane, az olduğunda tek bir hane olmaktadır.

Zaman zaman eve su girdiğinden, veya ev yüzeyinin dışardan çukur olmasından dolayı, rutubetli olmaktadır. Buna karşın, oturur yada yatarken altına salınacak kalın bir şey olmadığından, tek bir kat palaz(iplikten dokunmuş ince hali) onlara hali, yatak, ...her şey olarak hizmet etmektedir.

Bu evlerde hayat nasıl geçiyor?

Halkın Olağan Gıdaları

Onların günlük yiyecekleri çok basit olmakla, uzak

^① Ton: _ Orta Asya Türkleri'nin hepsine ortak bir terimdir, Palto gibi uzun, pamuklu, kış giysilerinden biri _ YN.

zamanlar değişmeyen, bir türdedir. O durumda aksil falanlardan, vitaminden haberleri bile yok. Beden ihtiyaçlarında neyin eksik olduğunu bilecek halları olmadığı, bir an önceki yazmışlarımızdan anlaşılmuştur; kaldı ki, bildiği takdirde de karşılama imkânlarının yokluğu meselenin ciddî yanısıdır.

Yumurta, et, süt, yoğurt, kaymak, sebze türlerinden söz edemeyiz. Onlar genellikle un yiyor, un olmakla da ancak mısır unu, hatta hayvan yemleri için yarayan hububatların unundan ekmek yapıp yerler. Günlük yiyecek şey ekmek ve çay, yada ekmek ve su. Bu tür yemek günde iki vakit sabit olmakla, zaman zaman üç vakit da öyle olmaktadır. Bir vakit, genellikle ahşam yemeği “aş” olmaktadır.

“Aş” dendiği şey de un, su, soğan, şalgamdan mürekkeptir. Yağ ve etten söz etme şansı olmayışı yanında, başka tür sebzeler de olmamaktadır. Un dediğimiz de çoğu zaman bugday unu değildir.

Bazı aileler koyun, keçi, inek beslemekte olsa da, et yemek için değil, çünkü hayatı boyu etin tadının nasıl olduğunu bilmeyenler pek nadir sayılmaz. Ev hayvanları sadece gübresi için beslenir, ve küçüğü büyültüp, zayıfı şişirip satmakla günlük masraf parası kazanmak için beslenir.

İnekler de, sütünü içmek için değil, sütü satmakla biraz para kazanmak içindir. Zaman zaman inek besleyen aileler sütün tadını tadmaz, çocukların acı nidalarına bakmaksızın, sütü çoğaltmak, biriktirip yogurt yapmak gerekir. Ne yapsın? Onların bundan başka gelir kaynağı yok, sütü kendisi içerse, aile tekerleğini ileri döndürecek enerji duracak! Ama böyle inekleri olan şanslılar bir köyde ancak bir kaç aile olabilir.

Bazılar sorar, etten söz etmeyelim, peki, neden sebzeleri olsa da çok tararak, çok türlü sebzeler yemiyorlar? Neden türlü türlü meyveler üretmiyorlar? Köy olduğu hâlde, çiftlik olduğu hâlde neden böyle imkânlar yok?

a. Sebzeler için istendiği zaman su olması gerekir, ama onların suyu istediği zaman gelmeyecek, nöbeti gelince gelir ve çok sınırlıdır.

b. Yerin verimliliği de müsaid değil.

c. Üstelik onların idareciler tarafından belirlenen pamuk ve hububat ödevi var. Bu ağır ödevler zorla yerine getirilirken, biraz yüzeyi sebzelere ayırmak, meyvelere ayırmak imkânları yok.

ç. Önceden böyle gelindiği için, başka sebze türleri tarımını, beslemesini de bilmiyor.

d. Nereye ne tarımını idareciler belirler, herkes kendi isteğine göre tarırlarsa, yerleri zorla sürülür, tarım şeyleri tahrip edilir! Üstelik başkaldıran sayılır ve cezalandırılır.

e. Onlar, çok iptidâî yöntemlerde, iptidâî seviyede hububat tarımdan başka şey düşünmeyen, başka türlü deyişle, böyle düşünme ve deneme fırsatı olmamış insanlardır.

f. Gelişmeye doğru rehberlik etme, yol göstermelerden söz etmek de mümkün değildir. Tam tersi, hep yanlış yönlendirme, hata rehberlik etmekle, zavallıların hayatıyla oynanmaktadır.

İçme Suyu

Bu köylerde içme suyu büyük bir sorundur. Tarlalar için su nöbetle gelmektedir. Nüfusun artışıyla önceleri sık sık gelen su, gidgide bir ayda bir defa, bir buçuk ayda bir defa gelecek duruma geldi.

Nüfus artışı dediğimizde tabî ki Çin göçmenlerinin çoğalmasındır (oysa suyumuz kendimiz için uzak gelecek yüz yıllar kadar yetecekti). Çin nüfusu artıkça Tarım Çukurluğu içerisine doğru yeni Çin köyleri meydana gelirken, suyun bir kısmı o köylere bölünme zorunluluğu doğurdu; şehirlerde nüfusun çoğalmasıyla köy tarımcılığı için giden suyun bir

kısmı şehirlerin içme suyu olarak alındı. Sonuçta evlattan evlada refah içinde yaşayan yerlilerin rahatları bozuldu, su bir bela, bir felaketin başlangıcı olarak kaldı; su yüzünden kavgalar, kargaşalar çıkar, hatta ölümle sonuçlanan olaylara neden olma durumuna geldi.

Hatta öyle ilginç durumlarla karşı karşıya gelecek oldular ki, yüksek dağlardan gelen ırmak suları Çinli köylerine, veya yeni şehirlere ayrılırken, geleneksel olarak bu suyun kullanıcıları kandırılarak, “sizlere kuyu kazıp verecez, kuyu suyu daha temiz, istediğiniz zaman var, sanki kendi avucunuzda...” denildi; partinin bu şefkatine karşı teşekkürde olmaları da önerildi. Tabî ki öyle olmalıydı sanki. “Parti, halkın partisi” olduğu için halkın gamını kılmış, halkın su sorununu böyle güzel halletmiş, neden teşekkür etmesin ki?

Sonuçta öyle bir felaket de meydana geldi ki, hiçkimse önceden bunu sanmamıştı; dağlardan inen doğal su- ucuza gelen su- şehirlerde kalır yada Çin köylelerine verilirken, yerli halk için “şefkat mahsulu” olarak kazılmış kuyuların suları pompayla çekip çıkarıldığı için, ona elektrik gerekirdi. Elektrik ise çok pahalıydı. Bu şehir yakınlarındaki köylerin sorunu. Aslında da 40 türden aşan vergilere şunda elektrik parası eklenmiş bulunmaktaydı.

Üstelikle, kuyu sularının kimiyevî terkibi her zaman uygun olamazdı; terkinde kurşun, cıva(Hg) olan sular insan sağlığı için çok zararlı olsa da, bunlar insan sayılmadığından hiç önleme tedbirleri alınmazlardı.

Örneğin ben Atuş şehrinin su ve kanalizatsiyeye şirketinde yedi sene çalıştığım, mühendis, yönetici mevkiilerinde de bulunduğum için biliyorum ki, Atuş şehrinin yer altı sularında cıva terkibi ağırlıklıdır. Onun için şehrin su borularına kuyu suyu verilmesi yasak olmuş, sonra doğal kaynak suyu şehir su borularına alınmıştı. Şehrin genişlemesiyle, nüfusun çoğalmasıyla su talebi artarken aşağı

köylere giden suyu azaltma karşılığında şehir içme suyu çoğaltılırdı. Köylerde kuyular vardı. Kuyuların suları tabî ki, zehirliydi.

Sonraları Birleşmiş Milletlerin yardımı ve zoruyla, bazı şehir yakınlarındaki köylere su boruları projesi ele alındı. İçme suyunun çevre kirliliğinden etkilendiği, pislendiği, çok zararlı olduğunu öne süren uluslararası araştırmacıların ısrarıyla bu işi yapmak zorunda kalan Çinliler bu işi de doğru dürüst yapmadı: Atuş şehrine bağlı bazı yakın köylerde içme suyu boruları işlenirken, borularda akmakta olan su, cıva dolusu kuyu suyu oldu! Önceden şehirde içmekten yasaklanan su, şu anda bizim köyümüz ve başka köylere verilmektedir! Onun için ki, şehirlerde Çinliler var, köyde ise hepsi Uygur!

Uluslararası yardımları göstermelik için şehir yakınlarındaki köylerin içme suyu için birazcık harcayan Çinliler, şehirden uzak, yabancıların gidemeyeceği köylere hiç iş yapmadı, yapacak da değillerdi.

Şehirlerden uzak köylere gelince, bir ay, bir buçuk ayda bir dönüşen nöbet(sıra) su geldiği zaman, mahalle havuzlarına doldurulacak, daha bir nöbet su gelinceye kadar, havuzdan içilecektir.(Şehirle bitişik olan bizim köyümüzde de 90'lara kadar öyleydi).

Havuzlardan hayvanlarda içebilir, içerken işeyebilir, hayvan gübreleri, sidikleri havuz sahilinde, suda, su yakınında gözükmeleri pek garip hissedilmez. Alışmışlar. Bazı zamanlar su, tarlaları sulamaya yetişmezken, havuzlar doldurulmaz. Çünkü su nöbeti ihtiyaçlar bitene kadar değil, belli bir zamanla sınırlıdır. Bununla havuzun dibinde kalan suyu üçüncü nöbet su gelene kadar içerler.

Havuzun durumuna gelince, havuz toprak üzerine kazılmış, yüz kare metre yüz ölçümündeki çukurdur. Onun üstü, yada etrafında her hangi bir tür ihata olmayan açık havuzdur, başka muhafızkar işlemler, malzemeler (örneğin su

sinmeyi önleme, dış pisliklerden koruma gibi) de olmamaktadır.

Durum böyleyken, yaz günleri su çabuk azalır, havuz dibindeki azcık suyu kovalara almak için eğik yamaçtan aşağı inilir. Böylece sık sık adamlar kolayca suya doğru kayar, suya düşerken, su içmekte olan hayvanların sidikleri yamaçtan suya doğru akar ve suya katılır. Su altından su bitkileri yetişirken, su yüzünü kaplamış, kovaları doldurmayı güçleştirir. Su bitkileri, hayvan sidikleri, gübreleri koalisyonundan meydana gelen koku ve tad herkesin tasavvuru dahilindedir.

Daha kötüsü yaz aylarında suda yaşayan ve suyun yenilenmeden uzak zaman pis kalmasıyla çoğalan küçük böcekler (larvalar)^① genellikle sivirsinek larvaları milyonlarca sayılarda kıvıllı kıvıllı yüzüşüyor. Bir kaşık suda bunlardan onlarca bulunacaktır.

Aslında şehir dışında her köyün hali buydu. Sonradan uluslararası yardımlarla şehre yakın köyler, yabancı gözleri aldatmak için, göstermelik için oldukça önemsemeyerek yapılmış işlemlerle böcekler, pisliklerden kurtulmuş oldu, ama zehirli su içmeye başladılar.

Giyisiler

Onların çoğunluğu, bilhassa erkekler hiç zaman yeni bir kıyafet giymek şansı yakalamamıştır. Yaz günleri erkek, kadın, çocuk - herkes çıplak butla yürümektedir. Böylece hayatı boyu ayakkabı giymeyenler azınlık değil. Hatta onlar öyle alışmışlarki, tarlada, kırdan çalışır, dikenlilerle uğraşırken de, çıplak butla hareket etmektedir.

Kış günleri eskici pazarından üçüncü yada dördüncü el çizmeler, veya başka tür ayakkabıları satın alıp, parçacık

^① Larva: — kelebek tipi böceklerin yumurtadan sonra, krizalit olmadan önceki yumşak böcek devri.

kumaşlarla sarılan butuna giyerler. Kışta giyilen ayakkabılarını gelecek kışlar için korumak zarureti, Mart'ın girişiyle hemen çıplak yürmeyi başlamalarını zorunlu kılmaktadır. Üstlerine giydikleri tonu^① geçeleri yorğan rolü almaktadır.

Yazda giydiği bir gömlek çürüp bitene kadar değiştirilmez, çünkü yedekte başkası bulunmamaktadır. Yıkılmaz, yıkansa da sabunsuz, sadece soğuk sula yıkandığı için temizlenmez.

Yaz ayları buraları gezersen, çocukların çırılçıplak oynamakta olduğunu, üstleri uzaktan beri çukurlarda duran ve pislenen sulara yüzüp oynadığından, tıpkı şu suların kokusu gibi koktuğunu, su altında çüreyen siyah çamurların bedenlerini sardığını, güneşten derilerinin kırmızı siyah renk aldığı görmek mümkündür.

Bu çocuklar büyük mağazalarda dizili, bin türlü oyuncakların mevcudiyetinden bile habersiz büyüyor, yaşıyor ve ölüyor! Çocuk bahçeleri, çocuk yurtları, çocuk parkları gibi şeylerin olacağı, onların tasavvurları haricindedir. Parklarda bulunan türlü oynama kuruluşlarını oynamak bir yana, duysa da inanmazlar. Çünkü onlar kendi çevresinde adamların, hayatta kalmak için nasıl mücadele vermekte olduğunu, nasıl mücadele etmeleri gerek olduğunu görüp ve hissedip büyüdükleri için, bir aile için yıllık masraf olabilecek parayla oyuncak oynamak, onlar için efsane, ütopya gibi geleceği gayet doğaldır, hatta bunu söylerseniz onlar bu adam kafasını mı yedi? Diyebilir.

Bir kere bile çocuklara özel elbise giyme şansı yakalamamıştır; hep büyüklerden kalan eskileri olası bir şekilde, terzi gerektirmeden, kesip, söküp küçültüp veren şeyleri kiyafet yerinde giyiyorlar.

^① Ton: _ önceki nota bakınız.

Yakıt Sorunu

Yakıt deyince akıllara araçlar için benzin, falan yakıtlar gelmesin sakın. Bu, zikrettiğimiz evlerde yemek pişirmek, kış günleri ısınmak için yakılacak odun anlamındadır.

Petrol ve doğal gaz zengini olan bu topraklarda, adamlar evlerde gaz yakıyor mu? Onlar yer dibinden çıkacak bir şey olduğu ve onu yakıt olarak kullanmak mümkünliğini anlamayacak kadar cahil bırakılmışken, evlerde bundan istifade etmek, ne demek efendim?

Bu köylerde gaz temini olsa bile, onların ekonomik gücü müsaid olmadığı için, satın alamayabilirdi. Çünkü tüp, ocak, işlem hakkı vs. köylülerin yıllık gelirini aşacak kadardır. Onlar yıl boyunca nakit para görmeden yaşamakta olduğu göze alınırsa hatta tüpler bedava verildiği takdirde de gaz doldurma hakkı için para bulamaması bir gerçektir. İlginç olanı şu ki, gaz onlar için en ucuz, onlar gibi yoksullar için en uygun, ekonomik yakıt olsa da, peşin satılan gaza, onlarda hiç zaman bir defalı dolmuş hakkı kadar peşin para olmayışı, gaz yakmaktan alakonacağı kesindir.

Hatta şehir yakınlarındaki köylerde de, son derece değerli şeydir bu gaz. Çinliler onu köylüler kullanamayacak kadar karmaşık, kullanmayı bilmek için de en azından lise seviyesi gerekmiş gibi göstermekle, parası olanların da bir çoğu satın alamayacak derecede sıkı tutuyor, ancak rüşvetler, tanıdığı başkanların aracı olmaları gibi yöntemlerle elde edebilirler. Buralarda bir gaz tüpüne sahip olmak son derece mutluluktur. Çok az insana nesip olan gaz tüpü de sınırlı temin edilmektedir; tüp olmakla yetinmez, tüpün numarası gaz şirketince kayıtlı - “nüfuslu” tüp olması gerekmektedir. Fazlaca elde edilen tüp olduğu takdirde da ona gaz dolduramazsınız; “nüfus”u yok, kaçak tüp! Zaman zaman gaz

şirketi, müşterileri geri çevirir, “gaz yok, gelmedi” denilir. Zaman zaman ortaya kaçak tüp karıştı mı, diye arama, tarama sürdürülür, sık sık tekrar listeleme, arşivle karşılaştırma sürdürülür; bunların her birinde tabî ki işlem hakkı alınır, az olsa da bir şey koparmak peşinde, herifler!

Rekabet olmayan, tekel ticaret türü olduğundan dolayı, başka bir kim bu yokluğu dolduramaz. Gaz ve petrol veren toprakların asıl sahipleri bir avuç oduna saatlarca çalışırken, onlara gaz yakmayı o derece sırlı gösterip vermezlerken, Pakistan’ın Sos gümrük kapısına gelseniz görüyorsunuzki, bizlere o kadar değerli gösterilmiş gaz tüplerinden binlercesi burada, Pakistan’lılara yardıma gelmiş bulunuyor. Petrol veren toprağın sahipleri yakıt için dilenci durumdayken, komşu ülkeye verilmekte olan bu yardım, tabî ki, onların, Doğu Türkistan davasına karşı politika izlemesini sağlamak içindir. Pakistan ise bunun ve başka benzeri yardımlar-topraklarımızın zenginliklerinden alınan yardımlar-karşılığında Müslüman Doğu Türkistan halkının istiklâl mücadelesi konusunda, Çin taraftarı politika uygulamaktadır.

Şimdi gelelim, zenginlik sahipleri ne yakıyor. Onların yakıt sorunu aç kalma tehlikesinden geride değil. Odun almak için kır’a gidemezler; iptidaî ormanlar istilâ hükümetince korunduğu için, oralardan bir dal almak suç olur, ceza parası ödemeye kurtulmazlar da, gene hapise mahkum olabilir. Dağlarda dikenli bitkiler var, onlara ulaşmak için hayvan arabalarıyla haftalarca yürüyüp, bir araba getirirler. Ama bu haftalarca çalışma sonucu elde edilen odun bir kış yetecek kadar değil, bir hafta yetecek kadar.

Çoğu zaman oduncular, odunu satmak için getirir, kendileri yakmak için ise bu odun pek pahalı gelir.

Zikrigeçen köylüler genellikle hayvan gübresi, saman, mısır ve benzeri ziraatların gövdesini yakıt olarak kullanırlar. Bu yakıtların hafifliğinden dolayı gücü de zayıf olduğu için bir

adam durmadan ocağa bakmalı, saman(odun) atmalıdır. Sık sık söner ve altını püfleyerek tekrar yandırmaya çalışılır. Pek çok toz duman çıktığından evlerin tavanı, duvarı pislenir; ocağa bakanın gözleri yaşlanır, yüzü gözü toz dumandan tanınmaz hale gelir, böylece bir vakit yemek pişirilmektedir.

Türkçe tercüme edilen bir kitaba tercüman not ederken, Doğu Türkistanlıların 70%i gaz lambası yakmaktadır, demişler (tabî ki, bu iyi niyetli kardeşimiz Doğu Türkistanlıların elektrik kullanma şansı olmamakta olduğunu ifade etmek için böyle demiş). Bu çok yanlış bilgilendirmedir. Çünkü elektrik kadar aydınlık veren gaz lambası nasip olsalardı, gene mutlu sayılırdı. Ne yazık ki, onlar mazot bulabilse mazotla yanan en iftidaî ışıklar yakarlar, mazot bulamazsa, kendileri de pek yiyemedikleri yağlarını yakmak zorundadır!

Isınmak için ne yakıyorlar? Isınmak için bir az sert gövdeli ağaçların odunu olduğu hâlde, onundan biraz yakar ve kuru bir demir kaseye koyarlar, kaseyi alçak bir sandalye altına yerleştirir, sandalye üstünü yorğan veya yorğan yerinde kullanan tonlarıyla örter; aile üyelerinin hepsi bu sandalyeyi çevreleyip, butları kaseye yakın - tonun içine doğru - sunarak yatarlar. Sıkı örtüldüğü için korunmaması uzun sürer, bir kase korla bir geçeyi sıcak geçirmek mümkün olacaktır.

Ama bu güzel ısınma yöntemi için mutlaka sert odun gerekmektedir. Saman, mısır gövdesi, pamuk gövdesi gibi odunlarla kor elde edilmediği için, bu yöntem de kullanılamaz.

Sert odun için kaynaklardan biri, zikrettiğimiz gibi, dağlara, uzak beyavanlara gitmekse, daha bir kaynak, rutubetli, sürülmemiş, ama sürülmeye hazırlamak istenen yerlere dikilen iğde ağaçları, odun için bir kaç senede bir kere kesmekle elde edilir. Ama herkesin iğde ağaçlığı olmamaktadır.

Günlük Masrafın Gelir Kaynağı

Köylüler günlük zarurî masrafları için parayı nasıl buluyorlar? Tabî ki bu merak konusu olması muhtemeldir.

Yağla yanan ışık için mazot, yağ, yemekler için şalgam, soğan, giysiler için, neyse biraz para olmazsa olmaz tabî. Oğul kız evlendirmek için de para biriktirme, zorunlu. Para gerek olmayan ne var ki! Ama tarımcılık, onlara gelir sağlayamaz. Hububatlarından satarlar, ama çok para tutmaz, ondan kazanan para su parası, yer kirası, vergi falanlarla bitseydi, iyi sayılırdı. Yetişmez! Yıl boyu on çuval bugday için uğraşıyorsun, onun tokkuz çuvalı masrafına gider. Bırak şu yer sürmeyi, demek istiyor her kes. Ama ecdatlar “yer demek, altın kazık” demişler. Onun için hiç faydası olmasa da yerle uğraşmaktan kendini çekemezsin. Tabî ya, yerini bırakıp yapacak başka bir iş mi var? İşte asıl sorun bu!

Pamuk tarıyanlar peşin paraya satar diye reklamlar sürüyor, ama onu da bir parçacık senet verip alırlar, yarı peşin, yarı kağıt. Şu hâlde de pamuğu o diyor, bu diyor, dereceye ayırıyorlar, mümkün olduğu kadar az para olacak dereceye düşürmeye çalışacaklar. Onun parası da biriktirmeye yetmez.

Kaldı ki, tarımcılıktan boşanan zamanlarda şehirlere gidip iş bulup çalışmak gerekir. Ama şehire gidebilecekler de çok olamaz. Fırsat bulup kaçacaksın. Bir kaç ay şehirde serbest çalışacaksın, biraz parayla eve döneceksin. Bu da kolay değil; şehirde çalışırken “serbest çalışma” izni almamışsın diye tutuklar, ceza parası ödemeye gerek, bazı şanssızların tüm kazançları cezayı ödemeye yetmez, evdeki birdenbir eşiği, yada koyunu satar cezayı öderler. Böyle durumlarda ömür boyu toparlanamayacak kadar geriye giderler.

Paranın bir bölümünü harcayarak, çalışma izni alıp da pek

kar edemezler; yurda dönerken köydeki büyük küçük idareciler, onun parasını almak için pek akıllı planlar hazırlamış olacaktır. Bedava çalışacak emeklere katılmadıkları için ceza koyarlar. Çünkü köylüler her yıl 100gün bedava emeklere katılmak zorundadırlar (bu kanundur!). Herhâlde onların toparlanması için izin yok gibi geliyor bu işler.

Pek az insan, bu engelleri yenip geçerek küçük tüccar olabilir. Onlar yakın şehirlerden top satın aldığı malları köylerde parça satarlar. Köy bazarlarının yöre tarifi için ayrı kitap yazmak gerekecek kadar berbattır.

Bu az sayılı tüccarların içinden daha az sayıda bir bölümü bir az zengin sayılır, onlar Çin’e gidip mal getirir ve Doğu Türkistan şehirlerinde dükanlarda satarlar.

Bu az sayıdaki zengin sınıf ise Çinlilerin serbest pazar mekanizması, reform gibi gürültüleri yeni başlayan, Çin tüccarları da oldukça sabî, iptidaî olduğu zamanlarda fırsatı yakalayıp, kendini toparlamış olan şanslılardır. O zamanlar Çinlilerin de pazar mekanizması hala gelişmediği için, herkesin yaptıkları çok eski yöntemlerde olurdu.

Ama sonradan Çinlilerin tüccarları hızla büyüdü, hakimiyet sayesinde onların gelişmesi, kısa zaman aldı. Çünkü hükümet onlara malî ve aklî taraflardan destek sağladı. Çinliler çuvala mal götüren küçük tüccardan, şirketler yöneten patronlara dönüştü; şirketler gurubu meydana geldi. Rekabet gücü oldukça arttı.

Doğu Türkistan’ın en önde gelen zenginleri de hala şahıslar halinde, çuvala mal götüren eski yöntemiyle kalmışlardır. Onların sözde “ticaret” dedikleri gerçekte köklü (kalıcı) bir iş değil, çok kısa vadeli, geçici tezgah ticaretidir. Onun için, önceleri onlar Çin’den mal getirip toptan satar ve Doğu Türkistan’ın iç pazarlarını temin etmişken, sonra Çinli tüccarlar sürü sürü halinde gelmiş, Doğu Türkistan’ın büyük

şehirlerinde top dağıtım pazarları kurarken, rekabet gücü zayıf olan Doğu Türkistan tüccarları iflas etmeye yüz tuttu. Onlara devlet desteği yoktu, vergiler günbegün kasıtlı olarak artardı.

Şuanda ise, orta ve küçük şehirlerde de Çinlilerin top dağıtım pazarları ardarda kurulmaktadır. Bununla daha az sayıda Uygur tüccar can çekişmeyi sürdürmeye cesaretli olabilirken, çoğunluğu Çin tüccarlarının pazarlamacısı olarak kaldı, yada dükân, tezgahları kapatıp köylerine dönmüşler.

Doğu Türkistanlılar, şirketleşmeye, sanayileşmeye (tüketici den üreticiye dönüşmeye) çalışmadı mı?

Çinliler, yayğalarla reformu yeni başlayan zamanlarda daha bir kez Çin yalanlarına kanmış zenginlerin bir kısmı sanayileşmeye çalışmıştı. İplik fabrikaları, pamuklu kumaş dokuma fabrikaları, çorap fabrikası, boya, şeker fabrikaları kurmaya başlamıştı.

Ne yazık ki, onların işleri iyi gitmeye başlayınca, Çinlilerin içi zehirle dolmaya başladı. Onları mahvetmeye kararları vermiş olmalı, ama açıkça emir ve yasalarla Doğu Türkistan'ın yerli ahali sanayile uğraşmasın, derlermiydi? Yok, bu işler Çince, sinsi yöntemlerle gerçekleştirilecekti!

Örneğin, fabrikaya elektrik idaresinden gelir ve bir baş ağrısı doğurur; su ve kanalizatsiyeye idaresinden gelir, başka bir sorun yaratır; çevre temizliği idaresinden gelir, ceza koyar; plan - istatistik idaresi gelir, bir talebi onun da var; vergi gelir eksik kalmış vergileri bittirme gibi bir sorunu keşif eder, ... bunların sonu bulunmaz. Usandırmak, bıktırmak uslubuyla sanki “kendiliğinden” kapanmış manzarası yaratır. Çin iş adamlarına ise rağbet verme, vergileri belli bir süre kadar af etme, azaltma, uzmanlık açısından yardımlaşma tutumunda olurken, yerlilere böyle tutumda davranmışlardır.

Gerçekte de öyle oldu zaten. Benim bildiğim bir fabrika vardı, Atuş şehrinde ilk olarak kurulmuştu. “İpek yolu dokumacılık fabrikası”ydı adı, onun makinaları çoktu, üretim

seviyesi de yüksekti; on altı tür kumaş dokuyabilecek makinalardı. Başka her türlü çorap da dokurdu. Ama sıkıştırılmaların acılarından dolayı kumaş makinaları hiç de çalıştırılmadan eski demire dönüştü, çok fedakarlıklarla bir kaç sene bir iki tür çorap dokudu, sonunda dayanamadı. Hükümet, böyle işletmelere destek verecekmiş gibi görüşmeler oldu(gerçekte genel siyaset öyleydi, ama o sadece Çinliler içindi), banka yardım vermiş oldu da, ama bir şartla: onun plastik fabrikası kurması için! Onun tüm parası plastik ham maddesi satın almaya harcatıldı, makinalara parası yetişmediği zaman hükümet yardıma yetişeceği laflarıyla, tüm parayı ham maddeye harcatan hükümet, yardım hakkında tekrar çeneleri açmadı. Bununla dokuma fabrikası mebleh olmadığı için durduruldu; plastik fabrikası ise hiç gerçekleşmedi! Makinalar eski demir olarak satılır, fabrika arazisi de satılırken borçlar ödenmiş, sanayileşme rüyası berbat olmuştu!

Atuş'ta arda arda meydana gelen kazak fabrikası, ve benzeri giysi atölyeleri nasıl bir ateşli duygularla arda arda meydana gelmişse, sıkılış, baskılar karşısında da öyle çabuk kapandı. Kaşgar'da da aynı olaylar olduğunu duydum. Kaşgar büyük şehirlerimizden olduğu için, orada daha çok sayıda küçük fabrikalar, atölyeler meydana gelmişti.

Bunların, bu tür yöntemle mahvedilmesi aydınlara şu mesajı vermiş oldu: Çinliler bizim sanayileşmemizi, üretici olmamızı istemiycek! Ebediyen köylü olmamızı, çiftçi, hayvancı olmamızı korur; şehirden, kültürden uzak kalmamızı sağlar. Ve bildiler ki, Çin istilacı hükümetinin sömürge politikasının gizli maddelerinden biri de: yerlilerin sadece tüketici olarak kalmasını sağlamak, köylü olarak kalmasını sağlamak! Amaç buyken, büyüyen ticaretlerin, sanayinin, muhtemel gerektireceği şehirlere göç etme, şehirlere yerleşme sonucu, Çinlileri endişelendiriyordu. Şehirden uzak, kültürden

uzak tutmak için, yerlilerin ticareti gelişmemeli, büyümemeli; sanayileşme hakkında hiç düşünmemeli!

Bunun delilleri de yaşandı; 1996 senesinde mahvedilen, Ürümçi şehri çevresine kurulmuş bir Uygur mahallesinin kaderi bunlar cümlesindedir.

Ürümçi şehrinde dükkanları olan, ticareti olan, hayat faaliyetleri, gelirleri, kısacası iş yerleri Ürümçi’de olduğu için, Ürümçi’de kalmaları gerekenler, nüfus sorunu nedeniyle, Ürümçi içinde yer bulamazken, gayet doğal olarak bu mahalleyi kurmuşlar. Çok hızlı olarak büyüyen bu mahallede sonraları okullar da kurulmuş (kendi paralarıyla), öğretmenlere de kendileri maaş vermek süretiyle okul yürürlüğe konulmuştu. Toplam beş milyon yuana mal olan bu mahalle Çin hükümeti tarafından öyle yok edilmiş ki, yöneticiler orada delil olarak harebesinin kalmasını da istememiş, öyle temizlenmiş ki, orada hiç zaman bir mahalle olmamış gibi; kirpiç, tuğla her şey uzaklara taşınmış, derelere dökülmüştü!

Belki denilir, “ya, bu izinsiz kuruluş olsa, öyle yapılması gayet tabii, her ülkede öyle olacak iş bu”. Tamam, öyle de diyelim, ama Güney Tren İstasyon’u arkasındaki dağ aralarında, sanki pantolonun dikişlerinde yuvalanmış bitler gibi yerleşen Çinlilerin mahallesi yasal mıydı? Yüzbinlerce Çinlinin düzensiz evleri izinli miydi?

Öyle de olsun, ama bu Uygur mahallesinde oturanları, mecburi şekilde memleketlerine dönmeye zorlamayı nasıl açıklar ki? Hatta onların Ürümçi’de kalmalarına vesile olanlar - ev kira verenler, yardım edenler- cezalandırılacağı kararları, emirleri, duyuruları ne içindi? Çin niyeti belli değil mi?

Çalışma Yöntemleri

Konularımızın objektivi Doğu Türkistan’ın güney kesimidir. Çünkü burası yerli nüfusun yoğun olduğu bölgedir, oranın genel durumu, Doğu Türkistan’ın gerçek durumuna temsil olabilir. Başka yerlerin biraz iyileşmesi ancak Çin nüfusu yoğunlaşmakta olduğu, onların arasında kalan azınlığın Çinlilere verilen özel yararlanma desteklerinden biraz istifade ettiği içindir.

Çalışma yöntemlerine gelince, okurlarımızın bin sene öncesini göze almalarını tavsiye ederim. Üretim araçları o kadar geride kalmış ki, bugünün insanları bunu tasavvur edemeleri güç olacaktır.

Esas üretim aracı elle kullanabilen araçlar, başka ise üretim hayvanlarıdır. Üretim hayvanları da herkeste bulunmamaktadır.

Bu kadar geride kalan üretim yöntemine bakmaksızın, onlara yüklenen ödevler dayanabilecekleri sınırı çoktan aşmış durumundadır.

Kilometrelere uzanan rutubet giderme kanalları (normalde 2metre çukur, dipi bir metre geniş, üstü iki metre geniş kazılıyor), bitmek bilmeyen yol angaryaları, kanallar, sel taşkınları, tarlaları kareleştirme emekleri,... hepsi elle, iptidaî üretim araçlarıyla tamamlanmaktadır. Hatta milyonlarca küp hacminde su barındıran barajların tamamı da adamların el emeğinin ürünüdür, taşıma aracı ise eşeklerdir.

Bu kadar iptidaî üretim şeklinde durgun kalan insanlara üstlenen ödevler “sosyalizmde gerileme yok” teorisini esas aldığı için yıldan yıla artmaktadır. Örneğin, sahte istatistik

sayılar oluşturmak için, yıllık üretim tasarımı her kesime, kasabaya, köye taksimlenirken, en son şahıslara kadar gelir, ve doğal şartları, imkânları hiç göze almamaksızın, en aşağıda olan küçük idareciler, kendi isteğine göre ödev bölerler. “Mehmet geçen sene bir ton pamuk vermişti, bu sene bir ton iki yüz versin” şeklinde. “Başkanım, bu yılın doğal şartları geçen yıla benzememekte olduğu dikkatiniz dahilindedir, kuraklık oluyor, tamamlayamam, bir az azaltsaydınız, hiç olmazsa geçen senedeki halinde kalsın...”. “Sen ne diyorsun, herif! Sosyalizmde gerileme yok. İlerleme var! Sadece ilerleme! Ben yukarıya nasıl cevap verecem? Senin yüzünden köyümüzün parti önündeki itibarını düşürecek miyim? Sen evvela şu dediğime evet de, raporu yollayım, gerisine kendimiz bir şeyler yaparız; önce, üst düzeydekilere verilecek teminatı, ilerlemeye uygun vermek zorundayım”.

Sade adam “evet” der, ama başı derde girer. Yıl sonunda ödev sayısı tamamlanmazken, onu hırsızlık(?) yapıp, ürünün bir kısmını sakladı mı? Diye evleri aranır, hatta sekileri kazılır; Allah korusun ki, böyle ödev tamamlanmayan yıllarda birer yeni yorğan, veya pamuklu ton(yerli palto) dikmişsen, hırsızlık yapmış sayılırsın(kendi emek mahsuluna kendin sahip değilsin!). Yorğan sökülür, tartılır, ödev eklenir! Ton (palto) da aynı yapılır, tabii (çünkü yorğana yetişemeyen insanlarımızın az olmadığı hakkında durulmuştu).

Hububatlar konusu da başka türlü değil. Ödev hepsini verip de kurtulamayacak yıllar olur, böyle zamanlarda evdeki paraya yarayan birer eşya satılır, parasına pazardan hububat (veya pamuk, ödevden ne eksik kaldıysa) satın alınır, idarecilere teslim edilir, ödev böyle tamamlanacaktır.

Çin üslûbuna uygun, bozuk sosyal ahlak dolayısıyla, ödev vermek, teslim almak işlerinin hepsi belli bir yasaya göre, eşitlik prensibiyle yapılmamaktadır; idareciler apaşkar halde yakınlarına hafif ödev verirken, kendisine “başkaldıran”, önce

birer anlaşmazlığı olanlara ağır ödev vermekle öç alırlar. Bu küçük idarecilerin şafkâtsizliği, Çinlilerin kendilerinden aşağı değillerdir.

Böyle sosyal adaletsizlik karşısında, hak iddia etmek, haklarını savunmak akıllara bile gelmemektedir. Sanki idareci demek, her şeye yetkili, diri diri yese bile indmeden durulmalı!

Kültür Hayatı

Zikri geçen köylerde kültür hayatına ait hiç şey yok. Elektirik olmadığı için, televizyon yok, radyo yok. Fakat köy belediyesinin radyo evinden yayın yapan hatlı radyo, her evdeki hopörlörlerinden halka idolojik zehirleri serpmeye çalışıyor.

Zaman zaman hopörlörün hakkını ev sahiplerinden koparmak suretiyle, evlere yeni höperlör takılmakta olsa da, mal kalitesinin düşüklüğü, üstelik te onda yayınlanan şeylere pek istekli olmadıkları nedeniyle, hiçkimse onun bakımına zaman ayırmadığı için, çok çabuk bozulmaktadır; evin bir köşesinde sivirsineğin vızıldışı gibi, duymak güç, hatta hiç duymak mümkün olmayan vızıltı sesi gelip duruyor, sonra sınırı zorlanan birisi söküp atacaktır.

Bununla uzak bir zaman hiçkimsenin hatırına böyle bir şeyin varlığı, onun nasıl olduğunu tespit etmek geçmemektedir. Köyün başkanlarından biri değiştiği zamanlarda, bu yeni başkan, halka birer “iyilik” yapmak niyetiyle, hopörlörleri yeniden takacaklar(tabii ki parası alınacak).

Komünist propagandasının aracı olan bu aletler de, doğru düzgün çalışmamaktadır; her 20 evden birindeki sağlıklı olsa, başkaları bozuk olmaktadır. Bu da tüm köylerde değil, şehir yakınları, ekonomik şartları müsaid olan köylerdeki “özellik”tir.

60’lı yıllarda bizim köyümüzde (köyümüz il merkezine bitişik ve şu zamanlar iyi örnek olarak seçilmiş durumdaydı) “kültür evi” denilen ev vardı. Orada bir kaç tane kitap

bulunurdu. Akşamları mahalla gençleri sanata organize edilirdi. Şarkı, dans gibi türlerde bir şeyler hazırlardı ve çiftçilere sunulurdu. Tabii ki, kalite çok düşük, taklit olmak bir yana, şarkılar dönemin siyasî sloganlarından başka bir şey değildi.

Böyle sanat ekipleri mahalleden eyalete kadar her idarî bölgenin kendine özgü ekipleri olurdu; mahallenin sanat ekibi günlük iş ödevlerini bittirdikten sonra, akşamları sanatla uğraşıyordu, bedava, boşboşuna. Köyün ekibi ise işten ayrılan ekipti, ama tam profesyonel değildi, maaş verilmezdi. İlçe ekibinden başlayarak, profesyonel olurdu, maaşlı, resmî kuruluşu.

Ama hepsinin söylediği şarkı, oynadığı rol aynıydı; birbirinin taklidiydi. Çok tatsız olurdu. Mao’ya medhiyeler, komünist partinin kurtardığı için teşekkürler, o kurtarmasaydı, mahvolurduk içeriğindeki kölelerce pohpohlardan ileri gidemezdi. Bazı zamanlarda ilçe sanat ekibi köylere çiftçilerin könlünü avlamak için gönderiliyordu. Manevî hayatın sefaleti dolayısıyla, böyle tatsız şeylerden başka bir şey bulunmadığı için, adamlar onların “sanat” numaralarını da çok merakla seyrederdi.

Bu dediklerim bizim köyde yaşadıklarımın örnekleridir. Ama ahalemizin esas bölümünü teşkil eden uzak köylerde de durum aynı olmuş muydu? Buna kesin bir şey diyemem. 1985 yılı gezdiğim köylerin durumuna bakılırsa, buralar, bin sene öncesinden buyana aynı biçimde yaşamakta gibi gelmişti bana.

80’li yıllarda başlayan ekonomik reform döneminden sonra, köylerin çölleşen “kültür evleri” hakkında, bozulan hopörlörleri tamir etmek yada değiştirmek hakkında kafa yoruyacak kimseler kalmamış gibidir. Her şey parayla ölçülür, herşeyden önce kârı ne olacak? Sorusuyla bakılacak gibidir.

Bu durumda tabii ki, mahallede boşboşuna elin keyfi

için çalışan bir gurup genç bulunmayacak, hükümet de sanat ekiplerini köylere gönderip, çiftçilerin gönlünü mutlu etmeye çalışmayacaktı. Sanat ekipleri de şirketler gibi, ekonomik sorumluluğa verilirken, sorumluluk üstlenen başkan, birilerinin gönlünü mutlu etmeği değil, nasıl kazanacağı hakkında çok kafa yoruyacaktı. Bunun için ise köylere değil, şehirlere gitmek, zengin yerlere gitmek daha yerinde olacaktı. Kaldı ki, köylüler için kültür denilen bir şey düşünülmez olmuştu artık.

Bu durumda Tarım havzası çevresindeki köylerde ne olacak ki? Elektrik olmazken, radyodan, televizyondan söz etmek ne demek? Kütüphane? Kitaplar için para nereden gelecek? Hükümet mi verecek? Bizim kültürümüzü yükseltmek için düşman bir hükümet para harcar mıydı? Ya bağışlarla kendileri halletse? Onların bağış yapabilecek kadar zenginleri de tasavvur dışıdır; üstelik, onların kültür seviyesi - manevî kalitesi - çok düşük olduğu için, bağış vermek isteyen olsa da kültür sahaları aklından geçmez. Pek ileri gitse camiilere verir, kendisi yürüyen yoldaki birer bozuk köprüyü tamir eder, biter (köprü derken, küçük kanalçeler üstüne bir iki tane ağaçla inşa edilen, yürüyerek geçip ölse de, atlayıp ölse de olacak kadar köprülerdir, tabii). Ama onların dinî inançları da doğru düzgün değil. Öyle olduğu için, Müslüman bir milletin köle durumunda, önce camii mi yapacağı, yada milleti mi kurtaracağı konusu hakkında, dönük anlayış içerisindedir.

Zikri geçen köyleri bin sene önceki seviyede dedik, fark yok mu? diye sorulur belki. Fark varsa ancak, şu anların bin sene öncesi değil, 21. yüzyıl olduğunu hatırlatan bir şey var; ilçe ve ya il başkanlarının zaman zaman halkla temasta olduğu, halkın derdini dinlediği hakkındaki göstermelik propagandalar gerekçesiyle, köylere geldiğinde bindiği cipin, yani arabanın köy yollarından bol bol toz duman koparıp geçişi; köy belediyesinin traktörünün, zaman zaman duyulan

sesidir. Bu köylerde araba görmek de bir müjde gibi geliyor. Onun için onlar araba koparan tozdan kaçmağın tersine, meraklı bakışlarla toz içinde dururlar, ta uzaklara gidip, gözden kayboluncaya kadar.

Daha bir fark var; bin sene evveleri olmayan düz çizgili yollar (bu zavallıların kan ve yaşlarından bitmiş), geometrik şekiller alan (kareleştirilen) tarlalar, ... bunlar da o kadar övünülecek derecede mükemmel değil, zaman zaman bozup, yeniden yapmaya kalkıştığı için, harabeler gibi!

Konumuz dışında kalan ve herneyse iyi sayılacak köylerde, hatta şehirlerde kültür hayatımız nasıl?

Edebiyat senette yazılacak konular parti kuruluşları tarafından belirlenirler. Esaslı konular partiyi medhiyelemek, sosyalizmin güzellikleri, iyilikleri, “milletler ittifakı” sahtekarlığı için uydurulan örnekleri övme...kısacası, insana zevk verebilecek bir şey bulmak çok zordur. Örneğin, parti kuruluşunun yıl dönümü, devlet bayramı, ordu kuruluşu yıl dönümü,... gibi bayramlar için edebiyat dergiler yazarlara mektuplar göndermek suretiyle, bu hatıra günler için medhiye içeriğinde eser yazıp göndermelerini, ve bunun mükafatlı olduğunu duyururdu. Ben de ordayken, her sene böyle mektuplar alırdım. Mektuplarda talep edildiği iğrenç içeriklerde yazmayı, çok yazar istemese de bazı münafık tabiatlı yazarlar bir şeyler yazıp yayınlardı. Bu yazılar dergininin şu sayısında en önemli eser sayılır ve en göze çarpan bir şekilde basılırdı. Tabii ki ona verilecek para da iki misli olurdu. Bundan başka, komünist parti yazarlardan ajanlar yetiştirmeye de çok önem veriyor, Şolohof gibi, sun’î “ünlü yazar” yaratmağa da dikkatlidir.

Bayram geçeleri, özel hatıra günleri, mükafatlı sanat yarışmaları için hazırlanan numaralar bile, genel politik çizgi çığırından gittiği bellidir. Gerçi Uyghur halkı şarkı, dans ustası deyip, Çinlilerin sahtekarca okşaması yanında, kendimiz de

övünsek de, sanat sahasında çok geride kaldığımız bir gerçektir. Sahnelerde sanat adında bir şeyler yaparken, o yapılanları görmekten de utanıyordum; ne zamanki seviye?!

Klassik halk şarkıları ve müziklerindeki yükseklik nerelerde kalmış ki, bu kadar aşağıya doğru gittik? Klassik müzik kamusumuz “12 mukam”ı yaratmış milletin bugünkü halına bak!

Hak ve Hukukları

Günlük hayatın her köşesinde Çin medyalarının beraberlik yaygaralarına karşın, berabersizlik - ırkçılık, şövenizmlik - göze çarpmaktadır.

En basit olaylardan, hayat ilişkelerinden ta büyük siyasî hak hukuk meselelerine kadar şöven politika, yok etme politikası yansıtmaktadır. Örneğin sokakta iki adam telaş etmiş, dövüşmüşse, onların biri Çinli olursa, tabî ki hiç soruşturma yapmadan Çinli haklı bulunur. Onun için yerli halk polise gitmeyi pek istemezler; çünkü polis Çinlilerin!

Uzun mesafeli yolculuğa çıkarken, otübüslerde “Uygurca koltuk” bulunmaktadır; bu demek size bilerek satılan bilet, sizi öyle bir koltuğa götürmekteki, bu koltuğun ya dibi delik, ya kırılmış, ya arka dayanağı yok, bilmem bir türlü normalsız, rahat oturulmayacak kadar bozuk olduğu bilinecektir. Bunundan şikâyetçi olursan, sana “istemezsen oturma” denilir!

Otellerde de “Uygurca oda”lar bulunur. Bu odalar Uyghurlara ayrılmaktadır. Odaların elektrîği yok olacak, yada yorğanları kırılı, yatağı berbat, tuvaleti akmayan, televizyonu bozuk, telefonu çalışmayan, camı kırılmış,...bu tür problemlerin biri muhakkak vardır. Çinlilerle aynı parayı ödersiniz, ama size böyle servis yapacaklar. Buna da itiraz edildiğinde verilecek cevap aynı: “istemezsen başka hotele git”!

Bu dediklerimiz oteller, kendi vatanımız içindekiler. Çinde ise, Doğu Türkistanlılara mutlaka oda verilmez, hiç otel almaz! Çin’de doğu Türkistanlılar barbar, eşkiya, yamyam,

yabancı, vahşi(adam etini biz mi yiyoruz ki?) olarak tanıtıldığı için, öyle müamele görmektedir. Kendi başımdan geçen gerçekle bunu kanıtlayabilirim. Ben bu tutum, belki otellerin kendileri Uygurlardan korkarak belirlemiş bir özel kural olmalı diye düşünmüştüm. Ama yanılmışım. Hükümetin emri öylemiş. Ben ve arkadaşlarım Guandong eyaletinde ticaret yaparken Huidong ilçesi çevrelerinde geç kaldık, bir Çinlinin özel oteline gittik, ben Çince bildiğim için konuşmaları ben yapardım. Çinli kadın(otel sahibi) benim ısrar etmeme karşın dediği, “evet, ben alardım tabii, para kazanmak için de, senin söylediğin acı sözlere dayanamadığım için de. Ama bize resmî duyuru var,(o duyuruyu gösterdi) madamki, geçeleri karakol arama yapsa ve yakalarsa sizin verdikleriniz, ödeceğim ceza parasına yetmez”. O zaman ben Çinlilerin nasıl niyetleri olduğunu öğrenmek, ve bunu resmen olarak kanıtlamak için çok öfkeli hâlde ısrar etmeye devam ettim ve dedimki, polisler geçe arama yaparken yakalarsa ben sorumluluğu üstlenecem, parayı ben ödeyecem, cevabı bana bırak. Ama o zaman, aramaya uğramamıştık. Ama resmî emniyet duyurusunu görmüştüm.

Guangco şehrinde Uygurlar için çok berbat durumda bir iki otel bulunmaktadır, Uygur tüccarlar oralarda kalabilir, başkaları dünyanın parasını verecek deseniz de sokmazlar. Ve Uygurlar için özel olarak izinli tayin edilen bu oteller de, Uygurlardan başka müşteri almazlar, sanki veba hastası, ayırıp kontrol edildiği gibi.

Bu konuda Çin yönetimi için utanç verici bir öykü var (tabii ki, eğer onlar utanmayı bilirlerse); bir keresinde Doğu Türkistan’ın Aksu ili, Toksu ilçesine bağlı Çong Yultuz (Büyük Yıldız) köyünün başkanı, ilçeden de bir kaç Çinli yönetici iş için, Çin’in Şanghai şehrine gitmiş. Bu ekip içinde sadece köy başkanı Uygur, başkaları Çinliymiş. Ekip Şanghai şehrine gelir, ilk günü otele yerleşmek için bir otele giderken,

ekipin Çinli üyelerine oda verirken, köy başkanı Uygur’a hiç oda verilmeyeceğini bildirmiştir. Beraber gelen Çinlilerin şahitlik etmeleri, adamı devlet memuru, komünist, iyi adam diye tarif etmelerine rağmen gene de otele sokmamazlıkta ısrar etmişler. Sonunda adamcağız, Çinli arkadaşlarından ayrılarak, o geceyi bir köprü altında geçirmeğe mecbur kalmıştır.

Ertesi gün ise, çok öfkeli kaban adam yurda döner ve kendi köyüne bağlı muhtarları toplayarak toplantı açmış. Toplantıda o kendi başına gelenleri anlatmış, bu Çinlilerin, bizlere nasıl bakacakları, hatta köpek gibi sadâkâtli olanlara da düşmanca bakacağını anlamış olduğunu bir bir söylemiş (Gerçekte de o, çok sadâkâtli komünist, tam bir Çin köpeği memur olmuşmuş). Sonunda o köyü bağımsız ilan etmiş, vergileri, hububat ödemeleri, pamuk ödemeleri ilçeye vermeyecekleri hakkında karar almışlar.

Bu olay uzun süre hükümetce bilinmemiş, bu bağımsız “Köy Devleti” varlığını sürdürmüştü. Bir kaç ay sonra onların davranışları birilerinin dikkatini çeker ve araştırma sonucu bu iş açığa çıkarılır. Adam mahkemeye verilir, duruşma sırasında o konuşurken, yaptıklarının asıl sorumlusu - baş cinayetçi - Çin hükümeti olduğunu delillerle ispat etmiş; kendisini bu karara götüren olayı da anlatmış, diyor ki, “sonra anladım ki, sizlerin ‘bölücü, bozguncu, falan filan’ dedikleriniz tamamıyla haksızmış. Onların da benim gibi mecbur kalmış olduğunu, kendi yaşamımla anladım. Asıl cinayetçiler sizlersiniz!”

Hak öyle olsa da, adama sonsuz hapis cezası verilmiştir.

Bir Türk vatandaşı hemşehirimiz 2002 ocakta Şanhay’a gidip gelirken, şuanlarda da otellerin Doğu Türkistanlıları kabul etmemekte olduğunu kanıtladı: O Şanhay’da karşılaşılan eski köydaşlarının otele girememesi sorununa yardımcı olmuş; yabancı kimliğiyle onlara oda ayırtmış.

Olağanüstü zamanlarda yollarda arama yapılırken,

araçlardan sadece yerli yolcuların indirileceği hakkında durmuştuk.

Çalışma sorunları, Doğu Türkistan halkının en büyük kaygılarından biridir. Aslında da sayıları yoğun olmayan şehir sakinlerimiz, gidgide işsiz bırakılmaktadır. Çin nüfusunun artması hayatın her köşesinden yerlileri sıkıştırıp çıkarmaktadır. İş verenlerin hepsi Çinli olması sebebiyle yerlilere iş verilmemektedir. Bunun doğurduğu felaketler, işsiz kalmalarından daha korkulu, daha büyüktür. İşsizlik sıkıntıları gençleri ahlakî taraftan bozmaya neden olmaktadır. Fuhuş, uyuşturucu kullananlar iyice araştırılırsa bunların çoğunun işsiz gençlerden meydana geldiği görülecektir. Çaresizlikte kalan genç kızlar, Çin tüccarları tarafından kandırılarak Çin'e götürülmekte, orada ise otellerde namusları kirleten "servis" yapmağa mecbur edilmektedirler. Erkek gençler, uyuşturuculukla mahvolmaktadır. Azınlık sayılmalarına rağmen uyuşturuculukla zehirlenenlerin sayısı Çinlileri uzakta bırakmaktadır. Uyuşturucuyla kendi kendilerini zehirlenmeleri için yeşil ışık tutulmakta olduğu, Çin gizli servislerinin "katki"larıyla yayılmakta olduğu da bir gerçektir. Uyuşturucu içenler polislerce tutuklanırken, ceza parası ödetilir de serbest bırakılır. Bununla onlar polis masraflarını devlet cebinden çıkarmaktan kurtulur, üstelik uyuşturuculara mevcudiyetlerini sürdürme fırsatı vermiş olacaktır. Ben kendi gözlerimle Ürümqi'de 12 - 13 yaş arasındaki çocukların uyuşturucu kullanma sonucu nasıl bir duruma geldiğini görmüştüm. Hatta gençlerin terbiyesizler ve az okuyanlar toplumunda eroin içmek şerefli bir iş gibi övünçle dile alınmaktadır: "Falancı mı, o var ya olağan adamlardan değil, o ak(beyaz) içenlerden..." gibi tarifleri sık sık anlamak mümkündür. Onların şeref duygularının ters çevrildiği dolayısıyla, şerefsizliği, şeref saymaya başladığı hakkında yazmıştık; ondan başka, "ak içmek" - parası

olduğunun bir kanıtı, zenginliğin delili olarak görülmekte olduğu da ortadadır. Bir uyuşturucu kaçakçısıyla konuşurken, ondan müşterileri nasıl bulucağını sormuştuk, o "müşterilerin bulunmayacağını, aksi halde yaradılacağını" söylemişti. Yani, onlar kastlı olarak alıştırma yöntemi kullanmakla müşteri yaratıyorlarmış. Bunun belli bir ölçüsü, objekt seçme şartları var mı? sorumuza o şöyle iğrenç cevap vermişti. "sıradan adamları alıştırdın mı, kâr kazanma yolun kapanacak, parası yok, iş yeri yok, toplumda itibarı yok olanlardan bir şey koparılmaz; en iyisi büyük parası olanların çocukları, birde güzel kızlar. Sonrakinin parası olmasa bile parası bitmeyecek. Sonra onlar seni arıycaklar, para akıp geliverir".

Hiç de terbiye imkânları olmayan çocuklar cinayete yönlendirilmekte, buysa onları yok etmeye meşru bahane oluşturmaktadır.

Zaman zaman bazı aşırı şöven olan Çin yöneticileri, Doğu Türkistan halkını yok etmeğe acele eder ve garip bahane uydurur, sert politika uygularlar. Ama karşılıklı direnmeler sonucu asıl Çin psikolojisine uygun olan sinsi yöntem yerine gelir.

1980'lere kadar mahkeme suçluyu gizli sorgular ve her iş bittiğinde sahneye çıkararak mahkeme kararı ilan edilirdi. Deng'in reformlarından sonra, sanki demokratik düzenler uygulanmaktaymış gibi avukatların savunması meydana getirildi. Ama bu bir komedi biçimindedir; sahne arkasında her şey Çin çıkarlarına göre hazırlanır, söylenilecekler ezberletilir, sonra sahnede oynanır. Bilhassa siyasî suçlular için savunma hayal bile edilemez. Avukat korkudan savunmak istemez, mahkeme tarafından savunucu avukat olarak mecburî ödevlendirilmiş durumda ise, Çin komünist partisinin şu kurumdaki temsilcisinin rızalığından geçirilen savunma sözü okunur ve sonunda sanki hak önünde teslim olmuş gibi, yenilgisini açık itiraf etmekle, şikayetçinin tutumuna katılır.

Son yıllarda birileri, Uygurların bir köyünü kültür dünyasından, insanlardan haberi olmayan(insanlarla, yönetimle ilişkisi olmayan) “yabanî adamlar” olarak ilan etmiştir. Bu bir Çinli “araştırmacı”nın bulgusu olarak “Bir yabancı adamlar köyü bulundu” başlığında yayınlanmıştı. Hoten iline bağlı bu köy Taklimakan çölüne doğru uzanan bir köydü. Köyde komünistler kommün kurmuşlar, kendi yöneticilerini önceden belirlemiş olmasına rağmen, bugünlere gelince, aniden bu utançsız keşifi ortaya çıkarmasının asıl amacı, onları Amerika Hindianlarına (Kızıl derililere) benzetmek, beyazlar onları yok edip de suçlu sayılmadığı gibi, Çinlilerin niyetleri bu “yabancı adamları” yok etmek, ama, kültürlü insanlar toplumunu “yabanilerin tehlikesinden kurtarmak”la iyi yapmış sayılmak, hiç de suçlu olmamak dışında, şeref kazanmaktı.

Ama bu “keşif”in hemen ardından medyada delillerle yayınlanan Uygur aydınlarının tepkisiyle, bu suikast suya düşmüş oldu.

Demokrasi, seçim hakkı, oy kullanma gibi hak hukuk meselelerine gelince, Doğu Türkistan’ın esas ahali olan köy halkı bunlardan hiç bir şey anlamazlar. Köy halkı anlamaz dedik de, ama bu şehirdekilerin bildiği anlamına gelmez. Çünkü komünistler hiç şeyin gerçek yüzünü göstermediği, gerçek anlamı anlatmamaya çalıştığından dolayı bunlar hakkındaki anlayışlar oldukça dönük olmaktadır.

Seçimlerin ne derece gülünçlü olduğu hakkında hür ülkelerde yaşayanların nasıl bir tasavvurda olduğunu duymak meraklıdır. Bence bunu yaşayan gibi anlamak değerlendirmek mümkün olmayabilir.

Özerk bölge eski reisi İsmail Ahmet indirilir, Tömür Davamet kukla reisliğe getirilirken, yapılmış “seçim”i örnek göstermek, sanki “aşın tuz tadını tadmak” gibi olacaktır: reis adayı sadece bir kişiydi; Tömür! Halk ise “demokratik seçim

hakkı”nı kullanarak onu “seçecek”ti! Bir kişi içinden bir kişiyi seçme! Gülünç değil mi? Aslında başka bir yada iki aday çıkarmakla da aynı amaca -Tömür’ü seçtirmeye- ulaşabilirlerdi, çünkü bunu yapabilmesini sağlayan çok yöntemler olduğunun yanında, korkuya alışan halk, hükümet kendi isteği hakkında gizli bir işaret verirse onu seçecekti. Başkasına oy verişle hükümete karşı gelmeye hiçkimse cesaret edemezdi. Ama Çinliler herhangi bir tesüdüfe yer vermezlik için adayı bir yapmıştı.

Yukarıda merkezden, aşağıda köy mahalla muhtarına kadar olan seçimlerin hepsi öyledir.

Bazı hallerde iki aday olabilir(ancak küçük makamlarda), ama halkın anlayışı çok bozuk, veya anlayışsız olduğu için, seçim ne, seçim hakkı ne, oy vermek ne, anlamazlar. Onların düşüncelerine göre makamlara hükümet atayacak, seçim dediği, sadece halka kimin hangi makama geleceği hakkındaki bir türlü duyuru yöntemi gibi gelmektedir. Bu nedenle seçimlerde, kendi menfaatları açısından adayları değerlendirmek hayallerine bile gelmez. Bir türlü zorunlu emekten çabuk kurtulmak istercesine, komşusu kime oy vermekteyse, o da onun adını yazar, kaçır. Komşusu bir şey biliyor muydu? Hayır, oda aynı, takriben birini yazmaktaydı. Okuma yazma bilmeyenler ise yanındaki birine havale eder, “kimi yazıcan?” “sen kimi yazsan, bana da onu yaz, bitsin bu iş” şöyle gider.

Çünkü onlara hiç zaman seçim, oy kullanma hakkında bilgi verilmemiş, adayların kim olduğu da pek anlatılmamış olmaktadır. Hakkında hiç bir şey bilmediğiniz iki aday varsa, hangisini seçeceksiniz? Duygu ötesi sezgilere dayanarak, adı biraz güzel duyulan birini seçmekten başka bir dayanağı var mı? Olması mümkün mü? İşte bu hak hukuk.

Çinlilere pasaport verir ve onları Orta Asya’ya ve kasıtlı olarak Avrupa’ya göç etmeye teşvik ederken, bir Doğu

Türkistanlının pasaport sahibi olmak için neler çekeceği konusunda da durulmuştu. Bizlere bin dolara mal olan pasaport, Çinlilere normal işlem parası alınarak verilmektedir. Orta Asya ve Avrupa'ya kasıtlı yönlendirilmekte olan Çin göçmenlerine ise, bedava verilmesi bir yana, devletten bin dolar civarında masraf verilerek yabancı ellerde yerleşmeleri teşvik edilmektedir.

Yurt dışında pasaportunun geçerli süresi biten Doğu Türkistanlı, pasaport süresini uzaltma, yada yeniden pasaport alma şansı bulamaz, memlekete dönmeye zorlanırken; onların yurt dışı konsoloslukları adam kaçırma istasyonları olarak hizmet vermekte, Çinlilere yurt dışında kalmaya gerekli yardımları yapmakta, Avrupa'ya kaçak adam göndermeyi organize etmektedir.

Yurt dışında - genellikle Türkiye'de bazı garip hallerle karşılaştım. Buralarda doğal afetlerden dolayı ulaşım etkilenirse, yolcu yolda kalsa da hükümeti eleştirirler; sel veya depremde evleri yıkılanlar da hükümetten şikâyetçi olurlar; hatta hırsızların saldırısından da hükümet sorumlu tutulur, televizyon muhabirlerine hükümeti şikâyet ederler. Ama Doğu Türkistan'da doğal afetler bir yana, sosyal afetler - Çin hükümeti hata yapma sonucunda meydana gelen afetlerden de hükümeti sorumlu tutma cesareti bulunmamaktadır; esirlerdir akıp gelmekte olan suları, Çinliler tarafından tutulmuş olsa da, bununla usuz kalmakta olsa da, şikâyetçi olamazlar. Bu bir alışkanlık haline gelmişliğinden dolayı, hükümeti sorumlu tutmak akıllarına bile gelmemektedir. Tam tersine, Çin yönetimi, afetlerin ekonomik ve sorumluluk yükünü halkın sırtına artmaktadır.

“Çin, Hong Kong, Tayvan A.Ş” kitabının yazarı Willem Van Kemenade” bir Doğu Türkistanlının dedikleri olarak çok gerçek dışı bir sözü yazmışlar, Aksulu bir Uygur şöyle demiş: “bağımsızlık elbette idealimiz. Ama Çinliler bizi asla

bırakmaz. Bizi tutmak için bilerseniz neler yapıyorlar. Han Çinlilerinin aklının ucundan geçmeyecek özgürlükler tanıyorlar. Biz ne istersek yapabiliyoruz”^①. Bu sözlerin ne derece yalan ve gerçek dışı olduğu, yazılmış satırlarımızdan açıkça bellidir. Diyebiliriz ki, bu sözü söyleyen Uyghur bir Çinci olabilir, münafık olabilir veya gerçeği söylemekten korktuğu için şöyle demiş olabilir, öbür taraftan ise, belki şu yazar Çin kökenli olduğundan dolayı, Çin yönetimini bize karşı çok iyi göstermek istemiş olmalı(çünkü, bir Çinli hür dünyada yaşasa bile Çin olarak kalacağı hakkında binlerce örnek vermek mümkündür)! Çünkü benim de yaşadığım gerçek şu ki, yabancılar halimizi sorduğunda hep gerçeği söylemeğe cesaret edemedik; “ya şu yabancı, dediklerimi adımı vererek yayınlarsa ne olacak” diye korkardık. Başka yönden bakıldığında, yazar Çin'i iyice araştırmış olsa da, Doğu Türkistan hakkında hiçbir gerçeği öğrenememiş durumda olması muhtemeldir.

Şu gerçek ki, “Han Çinlilerinin aklının ucundan geçmeyecek özgürlükler tanıyorlar” değil, herhangi bir köy Çinlisine uygun görüldüğü hak ve hukuklar da Doğu Türkistanlılara fazla görülmektedir. Şöyle bir mesalle bunu daha canlı olarak kanıtlamak mümkündür: tanıdığım bir genç vardı, o bir şirketin başkanıydı. Bir defa o, şirketin bir Çinli işçisiyle tartışıp kalmışken, Çinli ona hakaret etmiş, haksız taleplerle baskı yapmış, başkan ise kağıt üzerinde belirlenen yetkilerine dayanarak, ona cezalandırmak istemişken, Çinli ona açıkça demiş ki, “sen, başkanım, diye haddini aşma, şirket başkanlığın bir yana, eyalet reisi olsan da, bir Uygur'sun! Senlerin reisinden, Çinli çiftçi daha hak sahibidir! Hadı, bakalım ne yapabilsen yap, görelim!...”. Başkan çok uğraşmış, ama gerçekten hiçbir iş yapamamış, ve sonunda kendisinin bir

^① Bakınız: adı geçen kitabın 290 sayfası.

kukla olduğunu anlayınca, istifa etmeyi tercih etmişti.

Şuanki Çin'e "tek ülke, iki sistem" değil, "tek ülke üç sistem" diyebiliriz. Doğu Türkistan üçüncü bir sistem olarak daha diktatör, daha totaliter, merkeziyetçidir. Çünkü şuan Çin'e giden Doğu Türkistanlılar orada meydana gelen özgürlük, demokrasiye şaşırırmaktadırlar. Orada hükümet hakkında aşkar eleştiriler yapılır, kötülenirken, Doğu Türkistan'da sanki "kültür devrimi" döneminde olduğu gibi, anne babalar, kendi çocuklarına bile kâlb sırlarını açamayacak biçimdeki diktatörlük devam etmektedir.

Doğu Türkistan'ın, Çin'in genel siyasî hatta ekonomîk atmosferiyle aynı durumda olması, zarurî görülmemektedir. Çinlilerce, Doğu Türkistan için en önemlisi direnmelerin çıkmaması, istikrarı sağlamak için, hangi yöntemin etkili olacağıdır. Şu nedenle, tüm Çin'de nispi demokrasileşme dönemlerinde de, Doğu Türkistan için aşırı merkeziyetçi yönetim usulü geçerli olarak kalmıştır. Ekonomîk reformların bazıları da Doğu Türkistan'ın bir çok köylerinde çok kısıtlı veya eskisi gibi kalmaktadır. Zenginleşmek de Doğu Türkistan'ın istikrarı için zararlı olarak görülmektedir. Aşırı fakirlik ve bu dolayla eğitimsiz kalmak, kültürsüzleşmek, Doğu Türkistan'da Çinlilerin ebediyen ayakta kalmaları için esas ön şart olarak görülmektedir.

Ekonomîk reformdan sonra da, köylüler için, onların aile çiftçiliğine başlamasına izin vermek, ürünlerini serbest pazarda satabilmelerine olanak tanımak gibi reform, Doğu Türkistan'ın bir çok köylerinde uygulanmamaktadır. Onlar ürünlerini sadece hükümete satmaya mecburdur, hatta yıl başında belirlenen ürün ödevleri vardır. Ödev aynı rakamla ödenmesi gerekmektedir. Belirlenen ödeme ödenmezse cezalandırılacaktır. Hatta pazardan pahalı satın alarak, ucuz pahada hükümete ödemek, belirlenen sayıyı doldurmaya mecburdurlar.

Sonuçsuz Ve Bitmeyen Angaryalar

Mao'un teorilerinden biri de "**boş kalmak, revizyonizmi doğacak**" şeklindedir. Bu teori gereginde, adamlar boş durmadan çalışmaları gerekir. Boş durulduğu hâlde adamların düşünme, mülâhaza etme, karşılaştırma, neden? Niçin? Soruları doğurmaya zamanları olacak. Bunun sonucu baş kaldırma olacağı muhtemeldir.

Onun için, insanları ebedî itaatla tutmanın bir yöntemi, onlara dinlenme fırsatı vermemek; birbirleriyle fikir teatisinde bulunmak için imkân vermemektir.

Fikir teatisi, insanların düşüncelerini karşılaştırmada, düzeltmede, doğru hatayı farklandırmada, sabitleştirmelerinde, çok önemli olduğu için, insanları birbirleriyle sohbet etme fırsatından mahrum etmek, üstelikte, sürekli olarak birbirlerine karşı düşürerek, düşmanlık duygularını alevlendirmek suretiyle fikir teatisinin yolunu kesmek de, komünistlerin kindar yöntemlerinden biridir. Bu amaç için keşfedilmiş angaryalara bir bakılırsa, sanki toplumu geliştirme çabaları gibi de görünmesi muhtemeldir; yolları, kanalları, tarlaları zaruretsiz olarak düz çizgili hale getirmek için gerçekleştirilmekte olan angaryalar, derin araştırılmadan öyle görünmektedir.

Bunların son amacı ise, diktatör komünist rejiminin ömrünü uzaltmaktır. Bu yöntemin verdiği sonuç da önceden tasarlandığı gibi olmuştur; Mao döneminde, gerçekten insanlar karınlarının doymamasına rağmen, yönetime rızasızlık göstermemiş, yönetim aleyhinde söz ve hareketler de çok başarılı bir şekilde önlenmişti.

Aksine bakıldığında, reformlar getiren nispi refah(şehir yakınlarındaki köylerde, doğal şartları iyi olan kasabalarda) sonucu, karnı doyan insanlar düşünmeye başlamış sanki! Hak ve haksızlık hakkında söz etmeye başlamış, direnmeler, başkaldırmalar, patlamalar çoğalmış. Bunun farkına varan Çinliler, halkı fakirleştirme politikasına önem vermeye, Mao dönemi taklitinde yönetmeye başlamıştır.

Mao'un ölümünden sonraki reform, tarlaların çiftçilere kiraya verilmesi, yoğun çapta uygulanan özelleştirmeye, bazı uyanık köylerde -şehir yakınları, ekonomik durumu biraz iyi olan köylerde - bu sonsuz angaryalar durdurulmuş gibi görünse de, esas ahalimizin yerleştiği geniş bir bölgede, Kaşgar, Hoten illerinin köylerinde bu bitmek bilmeyen angaryalar sürdürülmektedir. Onlara duyurulan kural (köylü kanunu da diyebiliriz) şu: Her bir emekçi 100 gün bedava çalışma mecburiyetindedir! Ama, zaman zaman bu tür ücretsiz çalışma günü - "ciddî zaruretler dolayısıyla" yüz günü çoktan aşmaktadır.

Angarya türleri, çalışma yöntemleri, angaryayla ilgili kurallar, genel olarak aşağıdaki örnekler gibidir.

Yol Angaryaları

Yol angaryalarının içeriğine bakılırsa, yeniden yol inşa etmek, varolan yolları genişletme, yollara çakıl taşı dökme(yayıtma) vs.dır.

Yol yapma, bir bakışta çok önemli ve zarurî gibi görünebilir, bu bir türlü sosyal gelişme ürünlerinden biridir; ama, çevreye bakılırsa, daha zarurî işlerin hiç ilgi çekmemeksizin kaldığı bir alanda, öncelikle yolun ele alınması pek yerinde olmadığı açıktır. Öncelikle yolları düz

çizgili - geometrik şekillere - getirmeyi zarurî kılan ne gelişme var? Önce, insanların karnı doyuyor mu? Diye sormak gerekir.

Karnını doyuramayan bir kimsenin, azıcık parasına başka ev eşyası satın alması, dilimizde şöyle tarif edilmektedir: "Un satın almadan, dutar[®] satın almış gibi". Bu yol kuruluşları aynı bu tiptendir.

Bunlar hakkında da fazla durmayalım, yolları düz çizgili duruma getirmeyi "zarurîydi" diyelim, ama neden bu bir bütün planın aşamaları olarak yapılmadan, sanki çocuk yurtlarındaki hareket gibi, veya daha doğrusu, akıl hastanelerinde olduğu gibi tekrar ve sonuçsuz oluyor? Bunlara bakmak daha yerinde olacaktır.

Bu sene il veya ilçenin yeni parti sekreteri, 10 metre genişliğinde bir yol yapılmasına emir vermişse, düz çizgi gereği çok sayıda köylü evleri yıkılır. Ama Çinliler halkı öyle alıştırmış ki, "yol, kanal gibi kamunun zarurî müesseseleri gerektirirse, her şey yıkılır, ödeme ödenmez"! Hiç olmazsa işçi gücü için ücret verseydi, çok cömertlik olacaktı; ama ev sahibi kendi evini kendisi yıkması, "sosyalizmin parlak yolu"ndaki engeli, kendisi temizlemesi gerekmektedir!

Evsiz kalan köylüler, bedava çalışarak kendilerinin yaptığı düz çizgili yeni yol kenarından ev için ayırıp verilen arazilerine yeniden ev kurmaya başlarlar. Birbirlerine emek gücü yardım vermekle ortak dertten, ortak kurtulmaya hareket ederler.

"Şefkâtlî parti" onlara yalnız yol kenarından ev için arazi ayırıp verir; tabii ki yıkılan ev yeri devlete ait kalacak, üstelik, o eccatlardan kalmış miras ev, havlu, bağçe yeri, yenisinin en az bir katı kadar büyüklüğü de unutulmamalıdır.

Bu yol belâsı onların toparlanmasını on sene geri sürücektir (bu defa evi yıkılmayanları şanslı demeye acele

[®] Bir tür Uygur müzik aleti.

etmeyin sakın, yol belâsından kurtulmakla iş bitmez, kanalın düz çizgisi için yıkılabilir, yada tarlanın düz çizgi - kare -si yıkılabilir, herhalde şu muhakkak ki, evi yıkılmayan kalmaz). Şununla bitseydi bu dert, on seneyi geçmek de zor olmazdı. Ama zorda evi yeniden kurmaları ardından, daha bir yönetmen gelir de yolu beğenmemekle, yolun 15 metre geniş olmasını ister, bununla virancılık yeniden başlar...

Ama dinlenmeye fırsat olmadan, yolun tam yanlış tasarlandığı ortaya çıkar ve “aslî çizgi 10 metre solda, yada 15 metre sağda olduğu” anlaşılır! Demek bu defa yol, evin arkasındaki bahçeyi yıkıp gider, yada önündeki havluyu ortadan keser!

Her halde bu defa “yanlış” tasarlanmamış olsa, bu dert 20 sene yada 30 senelik geri sürülme için yeterlidir.

Bunların hepsi adamları yormak, dinlenme imkânı vermemek, düşünme fırsatı vermemek içindir. Bu kadar bitmeyen emekler sonucu yorulmuş adamlar, sadece kendi aramı, kendi baş sağlığından uzağı idrak edemeyen, iptidai an seviyesine indirilmiştir olacaktır.

Şunu da ilave etmeliyiz, yol belâsı köylerle sınırlı kalmamaktadır. Küçük şehirler - genellikle şehir sakinleri yerlilerden oluşan şehirler - , ilçe merkezlerinde de “yanlış tasarım” dolayısıyla tekrar virancılık kısmetimizde nadir değildir.

Kanal Angaryaları

Kanal angaryaları da aynı yol gibi, virancılık getirmekten başka yararı yok gibi gelir. Normalde, sulama işinde kullanılmakta olan kanalların derinleştirilmesi, kolay anlaşılır; onun için hiçkimse hiçkimseye ücret ödememesi de

garip duyulmuyor. Ama öyle kanallar kazdırılır ki, beyavanlara doğru; bunun neye yararı olduğu anlaşılmaz! Tarlalar ve mahalleler içinden geçen kanalların düz çizgili olması tıpkı yollar gibi ev, havlu, bağçeleri yıkarken, beyavanlara giden kanallar adamların dermanını kurutmaktadır.

Sanki çok acele edilmezse yetişemezmiş gibi, yazı beklemeden, soğuk kış günlerinde, giysilerinin durumu müsaid olmayan zavallıları, kanal kazmaya çağırırlar. Çıkmayanlara ceza! Dillerinden zehir fışkıran idareciler, herkesi bir başka hakaretle adlandırıp çağırır, sesinden baskı belli, tıpkı ceza evlerindeki suçlulara yapılacak gibi müameleler.....

Kaç sene giymeğe hedeflenen ayakkabı beyavanda, kar ve çamurlarda çabuk sökülür. Bu kanalın bir yararı vardysa, fakir insanların zorda yetişmiş ayakkabılarını kullanılmaz hale getirmede yararı olmuş sayılır. Ama hiç kimsesiz beyavanlara doğru giden kanallar ne için? Oralara yetişecek fazla su var mıydı?

Tarlaları Kareleştirme Angaryası

Aslında tarlaları kareleştirmeden de tarımcılık kılınabilirdi. Uzak geçmişten buyana böyle gelmişti zaten. Ancak, tarlaları kare şekline getirmeği zarurî kılan şey yeni çiftçilik teknolojisinin gelişimidir. Makinalarla tarım, makinalarla toplamak, makinalı bakım vs. bunu gerektirecektir. Çiftçilikte kullanan sığırları da yeterli olmayan köylerde bu gibi çalışmalar, önce tokum satın alıp, sonra at satın alan gibi tersliktir. Sonra “at alacak”sa da iyidir, ama ne zaman? Belli değil. Kırık senedir kareleştirme tekrar

edilir, mekanizatsiyeleşmek beklenir, ama o gelecek makinaların sesi şuan dek duyulmamaktadır.

Onun için ki, hazırlıklar bitip, o hayallarda olan makinalar gelmedikçe, tarlalar tekrar şeklini bozar, kanallar yer değiştirir; çünkü kullanmaya uymadığından. Çünkü kullanılmakta olan şekil ve kanal yeri uzak zamanlardan beri hasıl olunan tecrübelerin sonucu, pratiğin muhakkak neticesiydi. Ne yazık ki, pratiğe uymayan teoriden vaz geçecekler miydi? Hayır! Tekrar tarla işi ele alınır, düz çizgili, tam eşit yanlardan oluşan kareler yapılmaya başlar. Ne zaman çiftçi boş kaldı mı, onları süründürmek için bir belâ keşfedilir!

Hatta bir zamanlar Çin'in örnek köyü olarak yaratılmış Dazhey'den öğrenme faaliyeti çok ciddi bir önem verilen işti. O zamanlar “çiftçilik Dazhey'den, sanayi Daçing'den, tüm ülke, halk kurtuluş ordusundan öğrenme” sloganı gündemdeydi. Bu devletin baş hedefi gibi önem verilen bir işti ki, bu konuda yanlış davranışlar adamları hapisanelere götürürdü. Dazhey, dağlı bir köymişken, onun doğal şartları gereği tarlalar merdiven şekilli yapılmıştı. Ama ne gariptir ki, düz ovalarda tarlalardan merdiven yapmağın ne anlamı vardı ki, komünistler, adamları Dazhey'in tarla modunu da aynen uygulamaya zorlamış, ve bu delilik hakkında birer kelime hak söz ağzından kaçanları hapise atmışlardı!

Dünya dünya olandan bu yana, bu halkın başına gelen gibi böylesine belâları, başka bir halk yaşamamıştır muhakkak. Düzlüklerde olan köylerimizin tarlaları sun'î çukur ve sun'î yokuşlarla bozulur, Dazhey'ce tarlalar meydana getirilirken, bu kurak iklimde böyle merdiven tarlaları sulamak mümkünsüz olmuş. Dazhey'de ise tarlalar yağmurla sulandığı için problem yaşanmazdı.

Yeni bir başkan gelir de: “bu nasıl delilik? Dazhey'in ruhundan öğrenmek sloganı yozlaştırılmış, bu öğrenme, fiziki öğrenme değildi...” diyerek, düzeltmeye başladılar. Aslında

çukurlar kazılıp, yokuşlar yaratılmışsa, bu zaman geldiğinde yokuşların toprağı çukurlara taşınırdı. İşte bu sosyalizmin refahı! Komünistlerin, halkı mutlu ettiğinden örnekler.

Rutubet Giderme Kanalı

Doğu Türkistan'ın güneyinde rutubet sorunu, birde kum belası, birde kuraklık problemi ağırdır.

Çok geniş alanlar, üstü tuzlu kısrakla, kelin başı gibi hiç bitki yetişmeden yatıyorsa, tuz katmanının altı acı rutubetli ıslak yerdir. Geleneksel olarak böyle yerleri verimli toprağa çevirme yolu, rutubet sızdırma kanalı kazmakla, toprağın içerisindeki tuzlu su terkebini temizlemek, iğde ağacı ekmekle birkaç seneden sonra iğdeleri koparıp, tarım için geliştirmektir.

Sosyalizmin sözde “halka refah getiren gelişmeleri” de, geleneksel usuldan uzağa gidemediği bir yana, aynı geleneksel yöntem ve araçlarla - el emeği, ve çapulla - rutubet kanalı kazdırmak oldu. Zarurî olanlar dışında, hiç zaman su varamayan beyavanlara doğru uzanan bu kanalların bir yararı olduğunu söylemek oldukça güçtür. Mahalle içindeki- tarihten tarılmakta olan topraklara su yetişmezken, beyavanlara doğru genişleyen tarlalar ve onun için kazılmakta olan rutubet kanalları, bir bulmaca gibi gelir.

Sanki bu kuruluşların ardından bu yerlerde yeni gelişmeler olacakmış gibi ateşli sloganlarla başlanan bu işler her zaman aniden durdurulur, ve şu halyle ikinci bir deli yönetici hatırlayana dek öyle kalır. Orada boşboşuna uğraştırılan insanların çektiği ızdırıpların hiç değeri yok.

Bundan da görülüyor ki, amaç, insanları boş kaldırmamak, başka faydalı işlerle uğraşma fırsatlarını mahvetmek, yormak, düşünme imkânı vermemek, ...

Sürülmemiş Toprakları Sürmeye Hazırlama

Bu konu da öyledir, beyavarlarda adam azaplamak için keşfedilen sonuçsuz emeklerden biridir. Hepsî körlerce, tasarısız, plansız, bilimsel dayanağı olmayan bir türde, bir yöneticinin keyfine göre yüzbinlerce insanı azaplama hareketi meydana gelir.

Komünistler yeni gelen 50'li yıllarda başlayan, bu angaryalar sonucu açılmış yeni topraklardan, şuana dek kullanılmadan öyle kalanları çoktur. Zaman zaman adamlar uğraştırılır, ama gene de bırakılır, sanki unutulur, ta başka bir zalimin hatırına gelene kadar.

Nöbetleştirerek Tarımak

Önceki sayfalarımızda yazdığımız gibi, çiftçinin tarlaya ne tarıması gerektiği, idareciler tarafından belirlenir. Onların arkasında sözde çiftçilik teknikleri denilen, ama hayatı boyu kendi başına bir dal bitki yetiştirmemiş bir ekip oluyor. Bu ekip her sene tarım zamanında çiftçinin başında hazır oluyorlar. Kendisi iyi bilmesede, evlattan evlada, kuşaktan kuşağa yer sürmekte olan çiftçiye “rehberlik” edip dururlar.

Kendi isteğince bir şey tarımış olanlar varsa, onun bu tarlası zorla sürülür, altüst edilir, tarımış yeri mahvedilir, tohum zarar olması bir yana, bu tarla daha bir nöbet su gelip tarıma hazırlamağa kalır. Suyun çok değerli oluşundan bellidir ki, su bir ay, bir buçuk ay arası bir nöbet geldiği için, tarım zamanı geçer, ve bu tarla bir senelik ürün vermeden alakonulur. Bir tarlası verecek ürün eksik olduğu halde, onun yıllık ödevi yerine getirmesi mümkünsüzdür tabii!

Başka her şeyde olduğu gibi, Çinliler henüz sonucu garantisiz denemelerinin hepsini, Doğu Türkistanlıların zararına denemektedirler. Mesala, biyolojik silah denemesi, tıbbî ilaçların denenmesi gibi Doğu Türkistanlıların bedeni, deneme faresi olarak kullanılmışsa, çiftçilik teknolojisinde başarısız keşifler, deli başkan yada sözde agrutekniklerin rüya gibi hayallerini denemek için de, Doğu Türkistanlıların emeği boşuna harcanmakta, zararı kendisinin sırtına yüklenerek, denemeler yapılmaktadır.

Nöbetleştirip tarımak, bu denemelerin sadece bir türüdür.

Dendiği nöbetleştirip tarımak, bir tarlaya bir defada bir kaç tür hububat ve ya başka tür bitki tarımaktır. Yanı, bir sıra buğday, bir sıra mısır, bir sıra pamuk, ... gibi.

Bir çok denemeler gelişmiş ülkelerde başarı gösteren, kullanıma sunulan, yeni teknik yöntemler olsa da, bir yerin doğal şartları, iklimi, suyu, yeri, ... başarısız kılabilir. Ama Çinlilerin bu sözde çiftçilik uzmanları, gazetede yada televizyondan, falan ülkede böyle yapıp, beş kat çok ürün almış, gibi bir haberi duyunca hemen bunu Doğu Türkistanlıların zararına bedeline denemeye koşarlar. Hatta çok defa gerçekler bu yöntemlerin buralara uymayacağını ispat etmişse de, gerçeğe boy eğmiyorlar.

Böyle denemeler sonucunda ürün sayısı yarı yarıya aşağı inmiş, hatta hiç de ürün alınmamış durumlar olmaktadır. Ama bununla çiftçinin ödevi azaltılmamaktadır! Bu aynı biyolojik silah denemesi gibi, bizim hayatımızla oynayan denemelerdir.

Sel Taşkınlarını Önleme Angaryaları

Doğu Türkistan'da ırmaklar dağlardan, çok yükseklerden geldiği için, su akımı şiddetlidir; yağışlı havalarda sel

taşkınları korkulu bir halde olacaktır.

Sel taşkınlarını önleme işi, kalıcı olarak, sabit, kaliteli yöntemde ele alınmamaktadır. Her zaman geçici olarak, en iptidai yöntemlerle yapıldığı için, hiç bitmeyen bir dert olarak kalmaktadır. Irmak sahillerinde olan köylülere bu tür angarya fazlaca yük olmaktadır.

Sel taşan zamanlarda, köylüler kendi yiyeceklerini, yatacak şeylerini, küçük çocuğu olanlar evde bırakmaktan endişe ettiği için, beşikleriyle çocuklarını da beraber götürerek, irmağın her zaman taşıacağı yere haftalık, aylık süreyle gidecekler. Daha öfkeyi taşıyacağı, kendileri için o kadar nadir olan sert odun-ığde dallarından bir eşek yükleyerek, kendisine ayrılan ödev mıntıkasına gerekli müdafaa aracı olarak götürmesidir! Her sene yüzlerce ton ağaç dalları ırmak kenarına basılır, taş toprakla gömülür, ama bu adamlar kış günleri dondurucu soğuklarda üşürken, bu kadarcık dal budak kesme şansı bulunmamaktadır.

Haftalarca ırmak kenarında yatıp çalışanlar, yemeği kendi cebinden yer, üstelik ücretsiz çalışması yetmiyormuş gibi, belirlenen ödevi, iş başının hoşuna gidecek şekilde bitirmeden kurtulmayacak, cezalandırılacaktır. Küçük memurlarla başka bir geçimsizliği olanlar da, böyle yerlerde zararını çekerler; memurlar, birer sun'î bahaneyle öç alırlar. Demek ki, Doğu Türkistan köylüleri dünyanın tüm azapları için hedeftir sanki!

Angaryalara Katılmayanlara Cezalar

“Boş kalmak revizyonizmi doğacak” teorisinin tipinden daha bir teori ise “cebinde parası çoğalanlar itaattan çıkar” şeklindedir. Onun için, hesapsız para cezalarıyla, köylülerin cebini kurutmak, bir raslantı değil, planlı sürdürülmekte olan

fakirleştirme politikasının uygulanmasıdır.

Kurutmayı amaçlayan o teoriyi esas alarak yola çıkan Çinliler, köylüler çalışırken, günlük emeğinin hiç değeri yokmuş gibi davranırken (bedava çalıştırırken), eğer angaryalara katılmamışsa, o zaman her günlük emeğin bir değeri olduğunu ortaya çıkarırlar: Örneğin, “sen 10 günlük kanal kazma işine katılmadın mı? Demek her günlük iş hakkı üç yuan hesaplanırsa, o zaman sana 30 yuan ödeme gelecek”, şeklinde.

Kamuya ait işler dışında, köy başkanı için ücretsiz çalışma, mahalle başı için çalışma mecburiyetleri de vardır. Feodallar gibi bu idareciler nöbetle gelen köylüleri kendi tarlasında, meyveli bağçesinde çalıştırır; ev yapmakta olduysa inşaat işinde çalıştırır; bu da olmazsa onu paralı bir işe işçi gücü olarak satar, sırtından para kazanırlar. Bu da kamu işleri gibi katılmayan cezalandırılacak ciddî iştir.

Böyle zorbalıklara Çinliler yeşil ışık tutmaktadır. Çünkü, komünist rejimi denilen azınlıkların diktatörlüğünü sürdürmek, küçük idarecilerin rejime sadakatını sağlamak için, onların böyle kazançlara alışması gerekir. O, bu kazançlardan mahrum olmak istemezken, gayet tabii olarak bu kazançları sağlayan rejimi içten korumaya niyetli olacaktır.

Mecburî Doğum Kontrolü

Aynı siyasî işlerde olduğu gibi, halk içinde faaliyet eden hafiyeler kadınların karnı şişiyor mu? Diye dikkattadır. Bir kadının karnı şiştiği zaman “planlı doğum komitesi”ne rapor verirler. Gebe kadın bağlı olduğu yerin sorumlusu, hamileyi amiliyetle aldırmasını söyler, baskı yapılır, olmazsa tutuklanıp mahkemeye verilir; sonunda mecburî ameliyet yapılarak hamile alınır.

Doğum kontrolü, ilk başta evlenmek için belediyeye giden zamanda doldurulacak formlardan başlar; çocuk yapmam, bir çocukla yetinecem, iki çocuk doğuracam ve her çocuk arası en az üç seneden kısa olmayacak, gibi seçeneklerden biri seçilir ve senet verilir. Bu aşama basılmadan belediye evlenme belgesi vermez.

Bu konudaki propagandalar, sosyotenin her köşesinde göze çarpar, kulakları bu içerikteki çağrılarının sesi usandırır. Bütün bunlar üstünde durmak, konumuzla ilgili olsa da, çok uzak detaylara gitmemek için, insaniyetsizlikler, vahşi yöntemler, acımasız cezalar hakkında kısaca duracağız.

Tabiatından belli ki, senet verip de yerine getirmeyenler cezasız kalmıyacak; doğmayacam, deyip doğarsa, gerçi biri doğsa da, verdiği senete aykırı olduğu için cezalanması gayet doğaldır. Biri doğuracam deyip de, iki doğarsa da öyle. İki doğacak ama iki çocuk arası üç seneden kısa olduysa gene de ceza kaçınılmazdır. Bu tür kontrol usulü ancak şehirlerde, memurlar arasında etkiliydi. Çünkü onlar hükümetin elinden maaş aldığı için, maaşı kesmekle, cezayı uygulamak da kolaydı. Kırsal bölgelerde, köylerde bu tür yöntem pek başarılı olamadı; çünkü onlara zaten hükümetin vereceği bir

şey yok, mahrum olacak kariyeri de yok, onun için.

Ama gecikmeden, doğum kontrol siyasetinin uygulanmasında polis, mahkeme yardımı gönderildi: doğum kontrol makamları itaat ettiremeyen şahıslar üstünden dava açacak, adamı icraya verecek yeni yöntemler uygulanmaya başlandı. Bununla, kurala uymayan biri varsa (memurların tasması zaten onların elinde olduğu için, memurların uymayacakları yok diyecek kadar, söz, köy ve boz kırlarda yaşayanlar hakkında gidiyor), zanlı hakkında resmî suç duyurusu yazılacak ve mahkemeye verilecek, polis gider, zanlının evinde paraya yarayan ne varsa onu üç yada dört kat aşağı değerle cezaya hesaplar, adam karşı gelmeden rızalık gösterip usluca dursa, tamam. Karşı davranışta olursa, hem malı gider, hem kendisi göz altına alınır!

Dediklerimiz, gebelik devrinde başarılı saklanmış adamlar hakkında. Gebelik devri içinde bilinenler varsa, o zorla ameliyethanelere götürülecek, hamile hatta sekiz ayı dolduran olsa da; alınacak, bazı çocuklar diri alınırken, sonradan iğneyle öldürülmektedir.

İşin vahşi yanı, bilime aykırı, yanı, zorlu ameliyatlar tıbbî ilim gösteren şartlardan çok uzak, ameliyet yapmaya müsaid olmayan şart altında yapılmaktadır. Tıp ilmine hiç uymayan bu davranışları “ameliyat” demekten çok, yabanî bir biçimde, kasabın koyun kesmesine benzetmek daha yerinde olacaktır. Dezenfekte yok, bakterisiz aletler yok, yetkili doktor da yok, ameliyethane, ameliyet gerektiren hiç malzeme yok, rasgele bir yerde yabancı hayvan keser gibi yapılmakta olan bu “ameliyat” sonucu, çocuğu verip de kurtulmayan baba, eşini de vermektedir; bu tür ameliyatlardan onda sekizi başarısız olmakla anne ölümüyle sonuçlanmaktadır.

Bazı anneler bu tür zorla kesip atma “ameliyat”larından sanki yırtıcı vahşi hayvandan kaçarcasına kaçarken(veya kesmek için götürülen sığır gibi kaçarken), trafik kazalarıyla

ölenler, yere düşüp ağır darbe alırken, düşük yapıp ölenler de az değil. Bazı anneler mezarlarda saklanırken, hiçkimsesiz, şurada doğum yapar, onun yardımına varacakların da onun saklandığı yerinden haberi olmadığı için, doğduğu yerlerde çocuğu da, kendisi de can veren örnekler de görülmektedir.

Sağlık Hizmetleri Ve Bulaşıcı Hastalıklar

Tipki Charles Chaplyn'ın filiminde, çocuğu önünde camları kırıp giderken, Chaplyn arkadan camcı olarak servis yapıp gelen gibi, Çinliler bir yandan bulaşıcı hastalıkları sun'î bulaştırırken, bir yandan kalitesiz sağlık hizmetiyle, zavallıların son kuruşlarına kadar soyup bitirmektedir.

Her sene bahar gelişiyle “bulaşıcı hastalıkları önleme” hizmetlerine başlanır. Sanki bununla halkın hayatına son derece önem vermekteymiş gibi gelir. Ama hastanelerin bulaşıcı hasta bölümleri araştırılırsa görülür ki, hastaların hepsi yerlilerdir. Acaba şuanlarda bakteriler de anlayışlı mı, yoksa bunun başka mı nedeni var? Sorusu hemen akıldan geçer. Bir tane Çinlinin bile bulunmayışı çok kuşkuludur.

Bu duruma açıklama verirken, Çinliler hiç utanmadan “sizler temizliğe önem vermiyorsunuz, soguk su içersiniz, onun için kolay kolay hastaya yakalanırsınız” diyorlar. Bakın, Çinliler temiz olmuşlar da, biz pismişiz! Oysa Tayvanlı Çin yazarı Bay Yang “*İğrenç Çinliler*”^① kitabında Çinlilerin genel millî özelliğini dört esas noktaya toplarken, onun birincisi olarak “pis” demişti!

Onların bulaşıcı hastalığı sun'î bulaştırdığı, bu onların millî yok etme politikasının bir bölümü olduğu, böyle hastalıkları zaman zaman biyolojik silahları deneme sonucu doğurmakta olduğu, aydınların bilgisi dahilindedir. Çünkü durum çok açık, çok basittir, açıklamaya ihtiyaç da yok kadar. Gidgide bunu aydınlar dışında, akli normal herkes bilen duruma gelmektedir. Ama bilip de ne yapabilirdi? Kesilecek

^① Bakınız: Bay Yang: 丑陋的中国人.

koyun gibi, keseleceğini bilir, ama kesecek yere kendi ayaklarıyla gider!

1987' sonlarında Hoten ilinin bir köyünde bir türlü bulaşıcı hastalık daralmıştı. Buna Çinliler “gayrı A, gayrı B tipi kara ciğer hastası(A tipi de değil, B tipi de değil)” adını verdiler. Bu hastalık o kadar hızlı yayılan hastalıktı ki, bir kaç gün içinde bir köy halkı tümüyle ölmüşler! O zaman bu haber dış dünyaya da duyulmuş, gelişmiş ülkeler, uluslararası sağlık örgütleri yardım teklif etmiş, ama Çinliler böyle bir hastalığın gündemde olduğu gerçeğini itiraf etmemiş!

Bu bir deneme olduğunu yurt dışında yabancı kaynaklardan, yabancı araştırmacıların ve eski KGB elamanlarının itirafları içindeki Çin'a ait ipuçlarından öğrendik.

O zaman tüm Doğu Türkistan'da köyden eyalete kadar, büyük küçük hastanelerin hepsi karaciğer hastalarıyla dolmuştu; ne garip ki, bunların içinde bir Çinli bile yoktu!

Şundan başlayan karaciğer hastalığı, hersene baharın gelişyle gündeme gelmeye devam ederken, adamlar buna olağan bir şey gibi alıştı bile!

Bulaşıcı hastalıkların durumu böyleyken, sağlık hizmetleri nasıl? Bence bu konu hakkında detay vermeye gerek bile yok; yukarıda yazmış sayfalarımızdan anlaşılan Doğu Türkistan'ın genel durumu, halkın yaşam tarzı, Çinlilerin bizlere tutumu, davranışları, sağlık hizmetlerinin nasıl bir seviyede olduğunu, kalitesinin nasıl olduğunu tasavvur etmeye yeterlidir.

Ancak şunu ilave etmek yerinde olacaktır, şu kadar asgari seviyede olan sağlık hizmetlerine ulaşmadan, hastane önünde öleceklerin sayıları da az değil.

Doktorların ahlaksızlığı, rüşvet tamahı, rüşvet vermeyenleri göre göre ölüme yollayan acımasızlığı da, bu sağlık hizmetlerinin kalitesini tamlayan bir faktördür.

Daha bir namussuzluk da var, o da uslu insanların, herşeyden korkmağa alışmış insanların sırtına, bir başkasının(diyelim doktorun yakınları falan) tedavi masrafları yüklenir, cahil bırakılan bu insan bunun hiç farkına varmaz, şüphe etse de sözünü hiç bir yerde anlatamayacağını bildiği için ses çıkaramazlar.

Nüfus Sayımızdaki Çelişkilik

Şuana dek, nüfus sayımızda birbiriyle uymayan, hatta çok büyük farklı bir çok söyleyiş vardır. Bunlardan en azı Çin resmî makamlarının istatistik açıklamasıdır. Bu sayı son zamanlarda sekiz milyona ulaşmış durumdadır.

Uygurların kendileri, bu sayıları hiç zaman gerçekçi bulmuyor. Onun için çelişki Uygurların kendi içinde doğmuştur. Uygurlar bu sayıyı 10 milyondan 35 milyona kadar aralıkta farklı dile getirirler. Herkesin kendine göre bir teorisi var, hesap usülü var, hiç kimse bir başkasının dediğini benimsemek istemiyor. Bununla ortada gezmekte olan bu sayı o kadar çok çeşit ve farklı kalmaktadır.

Nüfusumuzun gerçek sayısını gizlemek sadece Çinlilerle sınırlı değil, Uygur yaşayan her memlekette aynı.

Kazakistan'da, Nazarbayev'in seçim rekabetçisi - ünlü yazar Muhtar Avizov'un oğlu, seçim kampanyası sırasında konuşurken, 1.5 milyon Uygurdan bahsetmişti. Gerçekte de, Yarkent, Uygur nahiyesi, Çilek gibi üç ilçede genel nüfusun Uygurlar olduğu herkes bilen iştir. Bundan başka Almata'da büyük bir çoğunluğun Uygurlar olduğu da gizlenilmez derecede meydandadır. Ne var ki, Almanların nüfus sayısı 3.sırada gösterilmekte olan Kazakistan'da Uygurların gerçek sayıları abdalca- inanılmaz şekilde gizlenilmektedir, ve bu yöntem dünyanın her ülkesinde Uygurlar için aynı olması dikkat çekicidir. Neden her yerde Uygurlara bu kadar haksızlık yapılır? Politika gereği öyledir tabii. Bundan başka, Çinlilerin baskısı, talebi icabı da öyle olmalıdır.

Nasılca, bu çelişkili nüfus sayıları konusunda, benim de bir kendi teorime göre hesaplanan, kendi sayım var mı? Yok

deyemem, var diyebilecek kesin bir rakamım da yok. Ama ben burda bir kaç ayrı kaynakta, 1910 yılından 1920 yılına kadar aralıktaki nüfusumuz hakkında verilen aynı rakama dikkat çekmek istiyorum, ve bu, her zaman benim kafamda nüfusumuzun gerçeğine ulaşmanın en güvenilir temeli olarak gelmektedir.

1. 1914' yılında Doğu Türkistan'ın Atuş köyünde asrî(modern) okul açan, Türkiyeli Ahmet Kemal İlkul'un rakamı; o bu zamanlardaki sayımızı on milyon olarak vermektedir.

2. Sovyet araştırmacısı A. Hakimbayev, "*Tarih Meseleleri*" dergisinin 1982. yıl 10. sayısında yayınlayan "Ekim ihtilalinin Doğu Türkistan'a etkisi" başlığındaki makalesinde 1918 -1920. yıllardaki *güney Doğu Türkistan* Türk nüfusunu 10 milyon olarak dile almaktadır.

3. Abdureşit İbrahim^①, "İslam Dünyası"^② da 1910'larda Doğu Türkistanda 12 milyon Türkün yaşadığını kaydetmiştir.

Bundan başka Yusuf Gedikli kaynak gösteren "The Economist" dergisi (13 temmuz 1996) Uygurların nüfuslarını 15 ila 22 milyon olarak göstermiştir.

Daha başka kaynakların olması muhtemeldir.

Sonuç olarak, sayıların en azını (on milyonu), zamanların sonrağı (1920)'ni alalım ve *sayımız 1920. yılında on milyonu* diyelim, nüfus uzmanlarının hesaplama usülüne göre şu ana dek artışları hesap edelim, sonuç ne olaksa bu bizim bugünkü nüfus sayımızın gerçek rakamıdır. Türkiye nüfusunun artış yüzdesinden istifade edilmeli: kurtuluş savaşından sonraki Türkiye nüfusu 13 milyon denilirken, şuanlarda 79 milyon denilmektedir. Ama o zamanlarda on

^① Abdureşit İbrahim, 1908 ve 1909 yıllarında Doğu Türkistan dahil, Çin'i gezen büyük Türk seyyahıdır(Yusuf Gedikli).

^② Hazırlayan Mehmet Paksu, İstanbul 1987, 2. cild.

milyon olan Doğu Türkistan nüfusu neden 30 milyona da ulaşmıyor?

Çocukluğumda köyümüzde olan aileleri bir bir sayabilirdim, hala bugün bilinerli derecede çoğalan bu sayıyı en az üç katında görüyorum. Çinliler 1982'deki genel nüfus sayımında ilk defa nüfusumuzun tasavvurlarını aşan sayısını görünce şaşırılmış ve yok etme politikasını yeniden tasarlamaya lüzum görmüşlerdir ve şundan bu yankı sert tutumlara bakılırsa, bu, iyice anlaşılmaktadır.

Sonuç

Çin'in amacı Doğu Türkistanlıları yok etmektir. Bunun yöntemleri görüldüğü gibi, cahilleştirmek, şehirlerden sıkıştırıp çıkarmak, çıkmayanları eritmek, kültürden uzaklaştırmak, dünyadan, gelişmelerden uzaklaştırmak, ekonomi açıdan fakirleştirerek, karın doyurma kaygısından ötesini düşünemeyecek duruma sıkıştırmak; manevî açıdan, kimliğini bilmeyen “mankurt”lara çevirmek, “dil bilen üretim hayvanları” olarak kullanmaktır.

Deng Xiaopeng “tek ülke iki sistem” teorisi keşfetmiş, bununla Hongkong halkını ve daha sonrasını düşündüğünde Taiwan halkını kandırmağı amaçlamıştı. Şuanda Taiwan henüz eline geçmediği için, gerçek yüzünü açmamaktadır; Hongkong'da, teoride kast edildiği ikinci bir rejim - kapitalizm rejimi - korunmaktadır (ama şuanlarda durum değişmeye başlamış bile). Şuan için bu iki tür rejim gerçek dışı değilse, Çin, işgal altındaki topraklar dahil, üç türlü rejim uygulamakta olduğu da gerçektir. Hongkong'da önceden alışıldığı demokratik sistem korunmakta olursa, Çin'in başka yerlerinde Mao'un ölümünden sonra biraz hür ve gidgide demokrasiye yaklaşan bir rejim izlenmektedir; üçüncü tür olarak Doğu Türkistan ve başka müstemleke elleri gösterebiliriz. Doğu Türkistan'da, daha diktatör, daha totaliter bir tür rejim uygulanmaktadır. Çinlilerin demokrasiye alışmayan millî psikolojisi göze alınırsa, onlar sözde “demokrasiye geçse” bile, “bir ülkede iki tür rejim” teorisinin verdiği akılla, Çin için batı demokrasisi benzeri bir rejim benimsediği hâlde, Doğu Türkistan için devamlı baskıcı rejim uygulamayı tercih etmesi

muhakkaktır.

Komünist rejimini daha uygun ifade eden şu satırlara yer vermek yerinde olacaktır: “Totaliteryanizm kişinin birinci elden (şahsen) tecrübe etmesi gereken bir şey. Uzaktan görülüp anlaşılması imkânsız... Bizim sistemimizde şiddet, maddi olmaktan çok manevidir. Diğer bir deyişle gizli kapalıdır. Dışardakilere buradaki hayat oldukça normal görünür. Sokaklarda yürüyen, birbirleriyle neşe içinde konuşan, alışveriş yapan insanlar görebilirsiniz -yani görünüşte her şey yolundadır ve katliamlardan eser yoktur. Sistemimizin zorbalığı hiçbir zaman turistler veya ziyaretçiler tarafından hissedilmeyecektir”^①.

DÜNYA’NIN BİR NUMARALI BELÂSİ

Çinlilerin nasıl “insan” olduklarını biliyor musunuz? Bu soru sorulduğunda belki bir çok Çinbilimci araştırmacı hemen, biliyoruz diye cevap verebilir. Böyle yaşantılarım oldu geçmişlerimde. Ama böyle cevap verenler teorik olarak bilmekte olduğu, konuştuğça anlaşılıyordu.

Bence başka biliyoruz cevabı verecek olanlar da bundan başkaca olamaz. Çünkü onlar yaşamamış, öğrenmiştir. Onun için gerçek manasıyla bilmeleri imkânsızdır.

Peki, ben biliyor muyum? Kesin cevap veremem. Böyle bir psikolojiyi nasıl tam olarak anlamak mümkün olacak ki? Nasıl bir dille anlayanlarımı tarif edebilirim ki? Bu çok araştırma, inceleme gerektirecek bir konudur. Üstelikle, benim ana dilimden başka bir dilde bu tariflere daha aciz geleceğim bir gerçektir. Öyle olsa da, imkânlarım dahilinde onları meselâlarla anlatmaya çalışacağım.

^① Bkz: Zbigniew Brzezinski’n “Büyük Çöküş” eserinde yer alan alıntı, aslı Çek politik muhalif Vaclav Havel’in sözüdür — YN.

Utanmaz Psikoloji

Uygurlar, şaka yoluyla *komünist* sözcüğünü, *kamnomus* (namusu eksik) şeklinde teleffuz ederler, bu şaka da olur, ama bir acı gerçeğin yansıması demek de mümkündür. Önceki yazmışlarımızdan anlaşılması olmalı bu namussuzluk, bu konu devam edecek:

Tayvanlı Çin yazarı Bay Yang “İğrenç Çinliler” kitabında, Çinlilerin özel millî psikolojisini toplarken: “Pis, düzensiz, bağırın, şüpheli” diye dört noktada gösterir. Bence daha önemli bir özelliği “utanç duygularının düşük olması”, “yapışkan”lığıdır. Bu noktayı ise, Hür Asya Radyosunun ziyaretinde konuşan Çinli avukat(O, Barin ayaklanmasını misilleme operasyonuna katılan ve sonra Amerika’ya sığınan bir eski Çin askerinin müracaatını savunmuş): “Çinlilerde, vicdan ve adalet duygusu eksik” demesiyle itiraf etmişti.

Bu özelliğini onların ünlü kilassik romanlarından, “**Üç padişahlık hakkında kıssa**”, “**Su kenarında**” gibilerden de açıkça hissetmek mümkündür. Ama gene de, onların içinde yaşamakla hissetmek daha etkilidir.

Erkekçe mertlik duygusundan mahrum olduğu için, onlara her yöntemle amaca ulaşmak caiz gelmektedir. Sanki ata sözlerimizde “namussuz kedi için, deponun kapısı açık” denilen gibi, onlara her iş makbül olmaktadır.

Çinlilerin, muhtaç durumda olduklarında herhangi bir büyük şahsiyeti de aşırı aşağılıklara sürüklenmeyi, herhangi bir sıradan insana da kulluk etmekten utanç duymama, herkese güler yüzlü, uslu, çalışkan, iyi niyet görünmeye doğal alışkanlığı vardır. Herkese kulluk etmekte olan, herkese güler yüz bakan, baş sallayıp herkese selam vermekte olan Çinlinin,

kendisinden kıl payı aşağı olan bir kimseye nasıl davrandığını görseydiniz, o uslu, güler yüzlü iyi adamdan iz kalmadığını, yerinde bir zorba, şefkâtsiz diktatörü görecektiniz.

Öyledir, her adım ilerleyen Çinli, bir aşağı adımda arkadaşına olana, birdenbire hükmetmeye başlayacaktır, idareci gibi davranacaktır. Kendisinin sıradan bir insan olup da en aşağı bir insan olduğu zamanlarda yardım edenlerle, sonradan-ışi yükselen zamanda- görüşürse de arkadaş gibi davranmazlar; en iyileri, ötmüşteki iyiliğe, iyilikle cevap verseler de, bunu arkadaşlarca tutumla değil, bir iyi niyetli başkan veya idarecinin, bir öksüz garibe kılmakta olduğu iltifat tarzında yapacaktır: çok yalvardırıp, çok eğildirip, kendisinin yapacağı iyiliğe önceden şükranlar tamah edip yaparlar... aniden kısmet ters gelir de o daha bir defa kariyerinden düşer ve eski yoksuz ve güçsüz durumuna gelirse, o arkadaşına bakmaktan, veya ona gözükmekten utanıp uzaklara mı gider? Hayır! Bir gün önce kiral gibi tutumla davranan adama iki saat geçmeden köle gibi kulluk etmek de onun gururuna dokunmaz. Hiç utanmak yok! İki saat ne demek? Kendi filimlerinde de ifade edilmekte ki, bir nefes aralığında da bir “kiral” dan bir köleye dönüşmede bir sakınca görmemektedirler.

Mesala, onun idaresindeki “küçük kırallık” a bir büyük başkan gelir, o başkanı tanımadığı için, ona kaba davranacak, ondan kulluk tamah edecek, ona aşağılayıcı muamele edecek, başkanı tanıyan birisi gelir de “oh vay, bu falan başkan değil mi?” deyince, onun tüm büyüklüğü saniye arasında değişecektir, ve hiç utanmadan ikinci tür ifadesine başlayacaktır. Böyle adamlar başka milletlerde de birer birer olabilir, ama her Çinli öyledir.

Mesala, şu aşağıda da dile getireceğimiz kadını kocaya verme, o yerleştikten sonra onun yanına sığınma gibi yöntemler, herhangi bir milletin erkeği için ölüm kadar zor bir

iştir. Ama Çinliler, bile bile kendi karısını kocaya yollar, kendini kadının akrabası gösterebilir, onun yanında kendisine sığınak haller. Tabiatı dayanıp, kendi karısı başka birine kadın olurken, onun yanında utanmadan kalıverirler. Eski tarih kitaplarında da zikredilmiş ki, kadınları alet olarak kullanmak umumîdir. Bu meşhur hile kitabı “*otuz altı hile*” içinde “güzeller hilesi” olarak ad almaktadır.

Utanmazlığının en görünen ifadesi onların “yapışkan”lığıdır. Çin yapışan yerden koparılamaz, Çin yapışarsa her iş Çinlinin istediğince olmadan kurtuluş yoktur.

Trafik kazası geçiren her şoför kazada yaralanan ya ölenin Çinli mi yoksa başka millet mi olduğunu bilene kadar kâlbî yarılıyormuş gibi gücenir. “Çinliyim!” dediğini duyunca o aklını kaçırabilir. Çünkü bu “yapışkan”lardan hayat boyu kurtulmak yok. Mahkemenin ne demesi önemli değil, Çinlinin tüm ailesi sanki bir sigortaya sahip olacak ki, yaralanan iyileşmekten daha aslan gibi duruma gelse bile, menfaat koparmaktan durmuyorlar. Onlardan kaçıp da kurtulmak yok. Kaçarsan, daha suçlu sayılırsın!

Yukarı doğru “ilerleme” için her şeye yapışır. Onlarda başkan olmak isteği umumîdir. Bu noktayı da “*İğrenç Çinliler*”de öyle ifade ediyor: “Çinlilerin bir özelliği var: başkan olmayı çok sever”. Öyle ki, bu yolda tarihlerine bakılırsa sarayda mertebe elde etmek için ne kadın, ne kızı kalmadan alet olarak kullanmışlığı konusunda çok beyanlara rastlanır. Mesala: “十大贱臣”^① da zikri geçen on vezirin hepsi kadınları alet etmişti. Onların bir ata sözü: “Su aşağı doğru akar, adamlar yukarıya” dır. Bununda “yukarı”dan kast mertebedir. Onun için mertebe düşkünü bu millet bugünkü medeniyet devrinde de inanılmaz pis hikayeleri gerçek hayatıyla yazmaktadır.

^① Tercümesi: *On büyük Münafik vezir.*

Usanmaz Psikoloji

Usanmazlık da Çinlilerin en önemli özelliğidir. Usanmazlık derken, amaca yetmek için bir yöntemle başvururken, yüzlerce defa yüzüne vurulursa da çekilmeden devam etmek; yapışkanlık, usanmadan usandırmaktır. Buna bir kaç geçmiş hikayeleri örnek vermek daha objektif olabilir.

Yeniden gelen bir Çinli aile Atuş sokaklarında sürünürken, görünüşü çok acınaklıydı; arkasında üstü başı berbat, giysi kıyafetleri serserice iki çocuğu, omuzundaki sarıgın bir ucuna asılmış sebette de bir zavallı çocuk, öbür ucundaki sebette eski yorğan, papukları tozup kopan eski elbiseler vardı; yanında sırtına kendileri kadar toz duman olmuş, köhnemiş bavullar yükleyen eşi, ... her şey çok berbat, gören herkesin canını acıtan görünümdeydi.

Şunu not etmek yerinde olacaktır, gelen her Çinli, yeniden Doğu Türkistan’a ayak basan günlerde şu tipte olacaktır; sloganları: “**sınır bölgelere yardım etme**”, “**kırsal bölgeleri çiçekletme**” gibi büyük olmasına karşın, durumu öyle zavallı ki, bıraksın şu yardım etmeyi de, kendisine iyi baksın, denilecek kadar; sefalet, pislik, açlık, çıplaklık içerisinde inleyen, sanki sinekler gibi...

Onlara burda yönetici olan, eski göçmen Çinliler o denli acıma gözüyle bakmazlar, ama bizim yumuşak gönül halkımız hemen onlara acımaya başlar, su verir, ekmek verir; budalalığından bir az önce gelenlerin de öyle zavallı bir biçimde geldiklerini, çok geçmeden kendi başında hükümdar olduğunu, zulüm etmekte olduğunu unuturlar; neyse insan kalbi.

Hikayemize gelelim, bu bir aile- “yardım için bize gelen” Çinlinin haline acıyan birisi onları bir boş evine başlar ve bir hayat yolu buluncaya kadar burda kalabilirsin, demişler. Göçmenlerin yerleşmesi için hükümet bir çok avantaj sağladığı için, Çinli çok geçmeden değişmeye başlamış; ağlayan gibi yüzünde, hileli bir gülümseme, üst başı da yenilenmiş, iş de bulmuş; ev sahibine iltica talaffuzunda söylemek yerine kuvvetli kuvvetli söylemeye başlamış; diyor ki, şurda kalacam, evine kira verip oturucam.

Öyle de olmuş. Ama gün geçerken, adam oğlunu evlendirmiş mi, yoksa başka bir ihtiyaç mı, her halde evi kendisi için gerek olmuş da, Çinliye söylemiş, durumu anlatmış, kendisine başka bir yerden ev bulmasını teklif etmiş. Ama Çinli hiç yere gitmeyeceğini söylemiş; senin evin çok, kaç hanelik evde oturuyorsun, şunlardan birini boşalt, ben sokağa mı atılıcam?

Tartışma sonucu macraya dönüşmüş. Adam Çinliye küfreder: “Hu anneni...Çinli pislik! Evimde ne hakkın! Çık!” o Çinlinin pis eşyalarını götürüp dışarı atmaya başlamış. O bir eşyayı atar ve ikincisini atmak için gelince, Çinli dışardakini eve taşır; o dışarı atar, Çinli eve taşır, ... böyle devam ederken, sonunda adamı usandırır. “Kendim abdalım! Kendim abdal! Sen Çinlileri bilmeseydim keşke, neden sana iyilik yapmak olduma! ...”

O mahkemeye arz eder; ama mahkeme Çinlilerin olduğunu pek anlamadığı için, mahkeme adaleti yerine getirecek diye inanır. Yazık ki, mahkeme Çinlilerin mafaatlarını korumağı amaçlayan kuruluş olduğu için, “Çinli başka ev buluncaya kadar o evde kalacak, mahkeme kararından sonra daha macra eden, Çinliyi evden kovmaya kalkışan her davranış cezasız kalmayacak” şeklinde karar verilir.

Çinliyi çabuk ev bulup taşınmaya mecbur etmek için,

oğlunu Çinliyle aynı avludaki odaya yerleştirirken, o Çinliye hergün küfredip, onu usandırırım deyince, Çinli pis alışkanlıklarıyla onu bıktırmaya başlar: Çin adetine göre bulaşık yıkayan suları avluya-kapı önüne serper(kapıdan dışarı adım atmadan dışarı doğru serperken, bir uçu avluya uzanırken, sonu kapı içerisine-Çinlinin ayağı kadar dökülür); pişiren yemeklerinin kokusu da dayanılmaz derecede, ... bunlara dayanamayan Uygur, sonunda kendi evinden vaz geçmiş, başka yere taşınmış, Çinli ise şu evde kalmışlar.

Böyle olaylar çok görülmüş, Çinliler bir mahalleden de tüm mahalle sakinlerini taşınmaya mecbur eden yaşantıları vardır; zorlukla değil, pislik, aşağılık alışkanlıklarıyla usandırarak!

Bu konuda Çinlilerin kendi itiraflarından örnek vermek konumuzu daha kuvvetlendirecektir. Zikri geçen “**İğrenç Çinliler**” adlı kitapta, Çinlilerin komşuluk etkileri hakkında şöyle bir hikaye verilmiştir:

Tayvanda okuyan bir Fransuz kız, Çinli arkadaşıyla evlenmiş, ve onlar Paris’ta yerleşmişler. On yirmi aile barındıran büyük bir binada çok geçmeden bu aile tek başına kalmışlar. Sebep: komşular pislikten usanmış, taşınmaya mecbur kalmışlar. Diyorki, Çinliler yerleşen mahallenin her yerinde kağıt parçaları, yemek kutuları, poşetler, ... çöp yığını oluşacaktır. Koku da çok özel olacaktır tabii. Onların kendileri de diyorlar ki, başka milletler yüksek kültürle istilâ ettikleri milletleri eritiyorlarsa, biz iptidaîlik, barbarlık, pislik-geriliklerimizle kültürü yeneceğiz!

Bir Uygur traktörle Atuş’tan Karacül kasabasına giderken, Çinlinin yapışma belasına uğramış başka bir hikaye verelim.

Kış günleriymiş, Atuş şehriyle Karacül köyü arasında olan Kızıl bel(yokuş) çok dik olduğundan şöförler çıkarken, inerken çok dikkatli olurlardı. Zikri geçen traktör şöförü Kızıl

bel dibine geldiğinde traktörü durdurur ve tekerlekleri, frenleri gözden geçirmişken, üstte bir şey varmış gibi bilinmiş, traktör sandığına bakınca gerçekten orada eski kumaşlardan sarılı bir şey varolduğunu görmüş.

O namalum şeyin yanına gelir ve butuyla dokunurken, o yuvarlak şey, kıpırdayıp, daha sıkı sarılmaya, köşeye sıkışmaya çalışmış. Demek ki, onun canlı bir şey olduğunu anlayan adam, onu yabancı hayvan mı diye epey korkmuş. Cesaret edemeyerek onun üstünü saran kumaştan tutup tartmışken, altından bir adam başı görünmüş!

- Kimsin?

Cevap yok.

- Nerede, nasıl bindin?

Cevap yok. Köşeye doğru giderek küçülüp sıkılmakta olan namalum adam soguktan titriyormuş, ama hiç cevap vermiyormuş.

- Çabuk in, seni alamam! Onu aşağı doğru tartarken, namalum adam şu yuvarlaklığından değişmezmiş, öylesine bir parça et gibi ölü duran bu şeyle uğraşırken şöför yorulmuş, ama onu aşağı doğru atamamış, - tamam, - demiş sonunda, - seni alayım, nereye gidiyorsun? Kimsin sen? Çok üşüyorsunuz?

Cevap yok, başını dizlerle katıp iki elinin arasına alan adam ses çıkarmıyormuş.

Şöför onun bir Çinli olduğunu, yeni gelenlerden olduğunu bilmiş, çünkü buralarda yerleşen Çinli, kış gününde değil yazda olsa da traktörün sandığına çıkmazlardı. Ama o erkek Çinli mi? Kadın Çinli mi? Bilememiş. Onun giysilerinden, geçenin karanlığında dönük görünen yüzünden bunu bilmek zordu. Sadece onun yüzünde mısır büyüklüğünde bir siyah beni vardı.

Usanan şöför onu indirmekten vaz geçer ve yola devam etmek için inerken, korkmaya başlamış. Kışın şu soguk

geçesinde o köpek üşüyüp ölürse ne olacak? Tabii ki, onu hapise yollayacak; hiçkimse Çinlinin şöfürden sormadan izinsiz bindiğine bakmazlar!

Şöför Kızıl belden çıkarken, gene traktörü durdurur, ve Çinliden sormuş: “Çok üşüyor mu?” Ses yok. O korkudan hemen yukarı atlar ve Çinliyi kıpırtatırken, onun diri olduğu anlaşılır. Oh be!

Yola devam eder, ve hedefi olan hayvancılık firmasının evleri önünde durur. Orda ilgili Çinli yönetmene geldiğini rapor verirken, başına gelen olayı da anlatır, ve onu burdaki Çinlilere teslim etmek istemiş. Yazık ki, Çinli yönetici şöföre kızmış, “neden bir adamı bindirirken, böyle sorumsuzca bıraktın! O üşürse ne olacak?” Onu bir yere yerleştirmesini isteyen şöföre, Çinli demiş ki, “bu gecede onu ben ne yapıyım? Evime mi götüreceğim? Getirmişken sen idare et, yarın bakamaz”!

Bu sorumluluk şöfürün başına bindirilmiş, ertesi güne kadar onu üşütmeden, diri olarak teslim etmek ona düşmüş. Ne yapsın, o Çinliyi kendisiyle götürmüş ve ona bir oda ayarlamış.

İkinci günü onun bir Çin kadını olduğu, firmanın yöneticisinin akrabası olduğu anlaşılmış.

Takriben bir sene sonra, diyor şöför, traktörle Atuş şehrinin bir idaresine yük getirmişken, öğle yemeği zamanı yaklaştığı için, yük indirecek adam bulamadan, ofislerde dolaşırken, Çinli kadına rastlamış! Onu yüzündeki mısır büyüklüğündeki beniden tanımış!

- Vah vah, kimlere rastlıyorum ben, sen beni tanıdın mı? Kızıl belde geçesi...

- Defol! - Çinli onu tanıyacak gibi değil, kıyafeti değişen, ruh hali de değişen, hükümran tavırla davranan kraliçeye dönüşmüş; bu durumda, eski hatıraları kurcalamak isteyen adam ona hoş gelmedi galiba!

- Ee, Çinli olduğun için sen böyle yükselmişsin, demek, şimdi ben sana yalvarmam gerek mi? Yapmış olduğum iyiliğin cevabı bu mu?

- Defol! - Çinliler yerlilere bu sözü çok kullanırlar, sıradan bir cevap ibaresi sayılır bu.

Ama bazı öfkesi kabaran yerliler, Çinlilerden bu sözü duyunca kendini tutamadan: “Nereye defolucam? Defolucak bir yerden mi gelmişim ben? Şurda doğdum, şurda büyüdüm, nereye defolayım? Sen defol! Bu daha mantıklı olacak, sen gelen yerine defolabilirsin!” diyecekler!

Neticede durumu tam değişen Çinli, şöförü tanımazlıktan gelmiş, umursamamamış, büyüklük nazarıyla aşağıya bakmış gibi bakmış. Bunu o kendisi hikaye kılmıştı.

Bu hikaye de Çinlilerin özelliğini anlamada yardımcı olabilir. Onlar ihtiyacı durumunda olduğunda öyle acınaklı görünürler, bu durumdan kurtulur kurtulmaz, bir aslana dönüşecek, ve tehditkarca böğüreceklerdir.

“Yumuşak Böcek”

Küçük bir deliğe milyonlarca böcek sığmış gibi, Çinliler, küçük bir ilişki, diyelim uzak bir akraba, kayınbiraderlik, çocukluk arkadaşı, ... gibi bir ilişki bulurlarsa, onun yanına sığınmak için bitmek bilmeden geliverir. Biri yerlişir yerleşmez, onun “akrabaları” doğar; üçüncü birinin de hiç bilinmeyen yakınları keşfedilmeye başlar, ...

Yeni gelen Çinlilerden beş altısı 4 metrekairelik bir eve sığar, şu yerde yatar, erkeği de var, kadını da var, kimi kimmiş, Allah bilir, herhalde karışık yerleşir; yemekleri de şu “ev”de yapılır; hatta o gündüzleri dışarıya servis yapan dükân da olur, içinde dikicilik yapan makineler...

Sessiz, sedasız, ne uslu halk, hiçkimseye zararı dokunmadan, hiçkimseye telaş etmeden, kendi ekmeğini kazanır, dünyanın hiç işiyle ilgisi yok gibi! Onlar Doğu Türkistan’a ilk geldiklerinde öyle gelmişlerdi. Bilhassa komünistlikle birleşince “Çinlik”, birbirini iyice tamlamış oldu. Komünistlikle “tamlanıp daha da mükemmel olan Çinliler”, Doğu Türkistan’a adım atan 1949-1950’lerde, ellerinde sepetleri, yollarda hayvan gübresi görürlerse, sepetine atar, sepetleri dolunca rastgele bir Uygur çiftçisinin tarlasına döker giderdi. Adamların kapısı önünü siler süpürür, temizler, su serperdi (kendi yörelerini yıllar geçer temizleme hatırasına geçmeyen bu Çinlilere bakın!). Yaşlı, dul, yalnız adamların ev işlerine yardım ederdi, hatta çiftçilik işlerine bile...Uygurlar şaşırır halde onlara bakar, ne iyi adamlarmış, demişlerdi. Onların yaptıkları iyiliğe, az olsa da cevap olsun diye, yiyecek içecek vermeye kalkardı, ama onlar teşekkür

edip almazlardı; “biz halkın kölesiyiz” derlerdi.

Halkın bu “köleleri”, işe öyle başlarlar. Şuanlarda da, halkı kandırmak ihtiyacı doğduğu zamanlarda, hep böyle bir oyunu bulurlar. Halk neyse sürü gibi, bile bile kanarlar. Ağacın en sert olanını böcek yer, şu sert ağacı yeyen böceğin ne derece yumuşak olduğuna bakılırsa adamın akli almaz. Bu derece yumuşak bir mahlukun son derece sert olan ağacı nasıl yediği merak edilecek bir iş değil mi? Çinlileri aynı şu yumuşak böcek zannetmek gerekir. Doğu Türkistanlılar Çinlileri öyle adar zaten: “**yumuşak kurut Hitaylar!**” Şuanlarda biyolojik silâhları Doğu Türkistanlıların bedeninde deneyen, yersizce binlerce insanı göre göre ölüme yollayanlar da aynı şu “iyi adamlar” - “halkın köleleri” değil mi?

“Beyefendinin öç alması on senede de gecikmez” (on senede de gecikmiş sayılmaz). Bu bir Çin deyimidir. Onların olağan davranışlarına bakılırsa, her Çinlinin yumuşaklığı arkasında gizlenen “güçlendiğim zaman öç alacam!” diyen katı kararı vardır. Ama onlar her zaman öfkelerini gizleyebilen, güçsüz haliyle, boşuna sert hareket etmeyen halktır. Onlar herşeyi sona bırakır, öç almayı, rahat etmeyi, hükmetmeyi, kibirlenmeyi, şöhretin keyfini sürmeyi, hukuk ve paranın tadını çıkarmayı...

Yaşlı mücahid Barat Hacı(şu anda o merhum oldu), 50’ li yılların başında gördüğü bir geçmişten şöyle hikaye kılıyor: Çinliler hala “halkın kölesi” sıfatıyla Doğu Türkistan’a iyice yerleşme peşinde olduğu günlermiş, o zaman Çin halk ordusu olduğu kadar, Doğu Türkistan millî ordusu da beraber mevcut zamanlardı, Barat Hacı Doğu Türkistan millî ordusu, güney birlikleri komutanı tüm general Eminov’un emrinde çalışıyormuş.

Bir gün Kaşgar’ın Yavaş mahallesinden “olay çıktı” diyen haber gelmiş. Bu zamanlar Çinliler küçük olayların büyümesi, millî sürtüşmelerin, millî bağımsızlık hareketine

dönüşmesinden çok korktuğu için, çok dikkatli davranırlarmış. Onun için ki, olay yerine bir Çinli askerî memur ve bir de Barat Hacı gönderilmiş; Çin komutanı Çinliye çok dikkatli olması, her ne kadar kaybedilse de istikrarı koruması konularında tekrar talimat vermişlermiş.

İkisi olay yerine gelirken, olayın ne olduğunu anlamışlar: bir Uygur genci, bir Çinli kadın memuru sokağın sakın bir köşesinde uğratmış, ve onu zorla bir ağaçlık içine götürmüş, tecavüz etmişti. Çinli kadın bağıyor, çağırıyor, “lekelendim, öldüm, onu cezalandırın!...” diye ağlıyormuş. Etrafta adamlar çoğaldıkça, Çinli sorumlu memur korkuyor, Uygurlar bu işi bahane ederek toplanıyor mu diye, adamları dağıtmak, ortalığı sakınleştirmek için Çinli, kadını susturmak, ve her iş bitti diyerek, toplananları inandırmak gerekiyordu. Onun için sorumlu Çinli, tecavüze uğrayan kadın Çinliye zıvıdamış ki, “bağırma! Ölmedin hâlâ, lekelensen ne olmuş? Öldün mü? Sesini kes ve çenenin kapat de, işine yürü! Şuanda bağırsan gerçekten ölürsün. Biz kimiz unutma, bir gün gelir biz bunu fazlasıyla ödöteceğiz; bir senin için, binlercesini lekeleyeceğiz ve bunlar o zaman gözleri göre göre hiç çenesini açma cesareti bulamazlar! Sen şuan için sus ve emrimi tut, git burdan!...”. O Barat Hacı’yi Çinceden hiç anlamaz zannetmiş, ama Barat Hacı yarım yamalak olsa da biraz anladığı için, şu içeriği anlamışlardı. Toplananlar ise, “günah bizlerden biride olsa da kendi adamına kızdı, ne iyi adamlarmış” diye mülhazalarını konuşa konuşa dağılmışlardı. Barat Hacı diyor, son zamanlarda Çinlilerin yapmakta olduklarına bakınca, yarım yüz yıl öncesindeki Çinlinin dedikleri hatıra gelir, o çok doğru söylemişti, onlar fazlasıyla öç almaktadırlar işte.

Çinlilerde gene “bıçağı ödünç alarak adam öldürmek” deyimidir. Bunu da çok kullanırlar. Ödünç alınmış bıçakla adam öldürürken, katil zanlısı olarak bıçak sahibi görülür tabii. Onun gibi suç işler de, başkaların eliyle işler, sonuçta nefrete o

hedef olarak kalırlar. Çinliler hatta sonradan ortaya çıkar da arabuluculuk yapar ve iyi adamlığı devam eder.

Mesala, şu fakir köylerde adamların kanlarını emme, şu köydeki küçük yöneticiler tarafından gerçekleştirilir; herkes tüm belayı getireni, kendi köylüsü falan filancı zanneder, neyse hiç okumamış insan, onun arkasında iktidar desteği olduğunu anlarlar mıydı? Onun arkasında, hatta öbürünün de arkasında saklı olan Çinlilerin tüm zülüm makinasının dreksiyonunu ellerinde tutmakta olduğu, okumamış sade insanlar bir yana, ortalama seviyede okuyanların bile aklına hemen hemen gelmez derecede perdelidir.

Bu hakta komünist rejiminin nasıl olduğunu anlatan konumuzun sonuç bölümünde, bir Çek aydınının tarifini nakletmiştik.

Zulümler sınırlardan taşacak duruma geldiğinde bir Çinli yönetici gelir görür, “ayvalla, böyle mi oluyor? Olmaz, olamaz, partimiz halkın partisi, hükümetimiz halkın hükümetiyken, böyle işlere yol verilmez!” diyerek küçük memurları çok sert dille eleştirmiş olur, ve halkın halına acımış gibi gözünü ıslayıp bir çok iyi laflar konuşur, yakın bir zamanda onların refaha kavuşacağına taminat verir, gider. Tabii ki, küçük yöneticiler halkın göz önünde onunla tartışarak “bu sizlerin kendi emirlerinizle olmuş değil miydi?” diyebilir miydi? Diyemezdi. Halkın mülahazası şu içerikte olacak tabii: “Şu Çinliler var ya, imanı olmasa da insafı var halkmış, onlar olmazsa var ya, bizimkiler bizi diri diri yiyecek galıba, görmedin mi, o bu halkı böyle mi zorluk çektirdiniz demişti, bunların sesi içinde kesildi. Ne diyebilirdi herif, tüm belanı başımıza yağdırmışlar”.

İşte bu Çinlilerin “yumuşak böcek”lik özelliği hakkında bir kaç misaldir. Ama bununla tam ifade edilemez.

Dünyada Çin Yayılması

Kendi yerlerinde çok basit şartlar altında da yaşayabilen ve şöyle yaşayabilme özelliği geliştiren Çinliler için, demokratik ülkelerde çok büyük genişleme, büyüme, sinip girme ve yerleşme imkânları yatmaktadır. Bu ülkelerin kendi insanların hissedemediği bu imkânları Çinliler hemen hissederler, çünkü onlar çok ağır şartlar altından çıkmış oldukları için öyledir.

Son yıllarda ise, Çinliler dünyaya yayılma politikasına hız vermeye başlayınca, Çin konsoloslukları şu ülke içindeki imkânlar; sığınma imkânları, yerleşme imkânları, yasalarda yararlanabilecek taraflar,... her şeyi incelemeyi, ve Çin kaçaklarının, mültecilerinin, göçmenlerinin bu ülkelerde kolaylıkla kalabilmeleri için danışmanlık yapmakta, rehberlik etmekte, yol göstermektedir.

Demokratik ülkelerdeki parası büyük olanların, devlet iktidarında bile sözünü geçerebilen durumu, lobilerin iktidar üstündeki önemli etkisi Çinlilerin dikkatinden kaçmamıştır. Bunun için, demokratik ülkelerde söz sahibi olmak için, Çin göçmenlerini zenginleştirmek, şu ülke ekonomisinde etki yaratabilecek duruma ulaştırmak için, “samanın altından su yürütmek” yöntemiyle hareket edilmekte olduğu bellidir. Bir devletin gizlice organize etmesi, yol göstermesi, gerekirse malî desteği olduğu için, Çinliler bazı ülkelerde korkulu bir güce sahip duruma gelmişlerdir.

Onun için Çin hükümeti, yasal veya yasal olmayan yollardan dünyaya yayılmaya başlayan Çin göçünün arkasında, dreksiyon başındadır diyebiliriz. Bunun sonunu çok küçük

tahmin edenler yanılacaktır; böyle yanlış değerlendirme, Çin psikolojisi hakkındaki anlayışın yetersizliğini göstermektedir. Belki, “baraj taşarsa her zaman durdurabilecek gücümüz var” diyen temenna vardır; ve birde Çinlileri hiçe saymak gibi mutekebbirlikten kaynaklanan abdallık vardır, ama neyse bu belâya bir an önce dikkat edilmelidir. Onu küçümsememelidir.

Orta Asya cumhuriyetlerine, önce geçmişte Rusça okuyan Çinliler, “eski arkadaşlarını aramaya”; kardeşleri olanlar “akraba ziyareti” için gönderilmek suretiyle, dikkatli incelenmiş, bu yerlerde kendisi için faydalı ve zararlı olan herşey göze alınmış, ve sonra tüccarların ticaret için gitmeleri başlamıştır.

O kadar ki, sanki tufan belası gibi Çin göçü, Orta Asya, Sibiryaya yayılmaya başlamış. Çökmüş devletin harabesinde yarı inşa halindeki hükümetlerin tecrübesizliği, sosyal düzenin izden çıkmasıyla başlanan yolsuzluk, küçücük para için büyük devlet manfaatlarını satmaya kadar giden bozukluklar, Çinlilerin iyice istifade etmesi için beklenmemiş fırsattı. Bu fırsatta Çinliler, Rusya’nın değerli eşyalarını, ahlakî bozulmaya uğrayan devlet memurlarından ucuza satın almakla, bir yandan şu gibi şahsiyeti için her şeyi satmaya hazır bürokrasi içinden, ilgili kişileri satın almaya, bununla her sahada iyice işini görmeye başlamışlar. Göçmen yerleştirmede bu boşluklardan iyi istifade edilmekle, düzenden çıkmış Sovyet laboratuvarlarında çalışanlar, nükleer silâhlarının çok değerli malzemelerini bir kaç şişe rakıya değiştiren aşamalara vardığından, çok sayıda uranyum gibi eşyalara da çok ucuz ulaşmışlardır.

Başka doğal maddeler, hammadeler, yarım işlenmiş sanayi ürünleri, bakır, hayvan derisi, gibi şeyleri Çin’e götürürken, Çin’in sahte, kalitesiz mallarını Eski Sovyetlerin her yerine döküp, doları süzüp ketmekte de geri kalmadı.

Sonradan Kazakistan ve Rusya, Çinlileri temizlemek için

her yerde Çinlileri kovmuş, Yeni Sibiryada 50 bine ulaşmış olduğundan söz edilen Çinliler, şu sıralarda caddelerde, sokaklarda tezgah açmaktadırlar, polislerin gelişiyile sanki mal sürüleri gibi kaçarken, hiç de yapmakta olduğu işinden vaz geçecek değillerdi; buradan kaçır, başka bir cadde kenarında tezgahını tekrar yayardı, oradan kovulduğunda üçüncü bir yerde devam eder ve hiç usanmadan devam ederken, sonunda polisler usanır, bir az rüşvet karşılığı onları görmezden gelmeye mecbur olurdu. Ertesi günü bu durum daha tekrar olurdu.....

Böyle giderken, rüşvetle yetişen, rüşvetsiz dünyayı tasavvur bile edemeyen Çinliler, Rus polisleri içinden sözü geçen kimseleri satın almayı başarmış olur, gittikçe işleri büyürdü. Sonuç şu oldu ki, Rusya’dan kaç bin Çin göçmeni çıkarıldı diye bir laf duymadık; demek ki, onlar hala o yerlerde yaşamaya devam etmektedirler, çoğalmaktadırlar. Yukarı mevzularımızda yazdığımız gibi, bir Çinliye müsaade edilen şey bitti demektir; biri, bini doğacaktır, akrabası olacaktır, yakın arkadaşı olacaktır, bitmiyecek, ama durdurulamayacaktır.

Kazakistanda ise, polislerin daha ahlaksız olması, millî anlayışlarının bozukluğu, onları iki kuruşa devleti satmaya kadar götürmektedir. Çinliler, önceleri Uygurların açmış pazarları gidgide işgal ederken, şuanlarda daha çoğalmış, bir çok pazarı da çoğaltmıştır. Pazarda sahte mallarla buralarda dolaşan doları süzmeyle kalmayıp, uzak kırsal kesimlere kadar giderek, türlü yöntemlerle yerleşmeye devam etmektedir.

Arap ülkelerinde de Çin yayılması giderek artmaktadır. Allah namıyla yemin ederek “Çinlileri iyi insanlar” olarak değerlendiren Araplar, çok geçmeden bu “iyi insanlar”ın yumuşak, kumaş ayakkabıları altında kalacağından habersiz olmalı ki, bir deyişte, Suudi Arabistan’a 2000 Çinli kadın, ev

uşaklığı için getirilirmiş! Bundan daha abdalca fikir olamaz! Bu kardeşlerimizin kadınlara düşkün olması, yasaların buna müsaid olması, çok geçmeden bu Çinli kadınları ev uşaklığından ev hanımı derecesine götüreceği beklenen bir şeydir.

Birleşik Arap Emirliği'nde şehir sokaklarında tezgahçı Çinlilerin gözükmeleri adamı şaşırtacaktır. Bunların mülayim yumuşak "tüyleri" altında yırtıcı dişli aslan varolduğu dikkattan kaçırılmış gibi geliyor.

Bu yayılma hareketi şuanlarda batıya doğru kaydırılmış gibi görünüyor. Her yerde Çin yayılmacılığı göze batıyor. Demokratik rejimin özelliklerinden iyice istifade etmek, dışlanırlarsa "ırkçılık"la suçlamak, "batılılar, kendileri 'insan hakları' diye haykırıyordu, bakın şu yaptıklarına!" diyebilmek gibi çift taraflı kazançla ilerlemektedirler. Kanada her sene 100 bin kadar Çinliyi kabul ediyormuş! Burda önceden yerleşmiş Çinlilerin gücü de epey büyük olduğu, şehirlerin en kalabalık yerlerinde evler, binalar, dükkanlar sahibi olan Çinlilerin de bulunduğu dikkata alınırsa, bunun sonucu korkuludur. Bu göçten iyi niyet bekleyenler, "hiç bir şey yapamaz" diyenler çok ağır yanılacaklar.

Sanki burası Çin'in bir şehriymiş gibi duygu veren şehir merkezinde her şey Çin yazısıyla yazıldığı göze batmaktadır. Sanki burada Çin dili hükümetin resmî dilimiş gibi, her yerde Çin okulları, kursları, Çince kitaplar, kütüphanelerde Çince için ayrılan bir bölümün mevcudiyeti, Çinlilerin buralarda ne derece söz sahibi olduğunu açıklayan delillerdir. Belki denilir, burası demokratik ülke, onun için herkesin kendi dili ve yazısını kullanma, geleneklerini koruma, ... haklarına saygı duyulacak. Tamam da, ama dikkatsizlik sonucu her şey Çinlilerin lehine gelişir ve bir gün gelir Çinliler söz sahibi olarsa, onlar da başka etnik guruplara öyle saygıyla davranacaklar mı? Beklenemez! Çinliler hiç demokrasiden

anlamazlar, anlamak istemezler!

Çinlilerin hakimlik anlayışı, kendilerini dünyanın merkezi zannedişleri(Çinlilerin dilinde devlet adı olarak *Çin* merkez devlet anlamı taşımaktadır), herşeyi sözde Çin yazısı denilen sembollerinin sözlük açıklamasına göre anlaması ve yazısı icabı anlam verişleri, herşeyin ölçme aracı onların dili ve yazısıymış gibi davranışları, onların tabiatından sömürücü karakteri olduğundandır. Daha bir açıklama vereyim. Her hangi bir millette hakka saygılı bir gurup insan olur ve kendi milleti tarafından sömürülen milletlere mütesanit tutumunda olabilir, taraftar olabilir. Mesala, İngiltere Hindistan'ı sömürge ettiği zamanlarda, Hindistanlıların bağımsızlık hareketlerine katılan İngilizler olmuş. İsa Yusuf hatıralarında yazıyor ki, hatta yönetim kurulu içinde İngilizlerin olduğuna tanık olmuşlar! Ama Çinlilerden böyle bir iş beklenmez. Çinlilerin çiftcisinden yöneticisine dek sömürge milletlere acımasızlığı bakımından aynıdır. Onların görüşünde, onların egemenliğinde olmak refahtır, buna rızasızlık anlaşılmazdır, sanki başka milletlerin bağımsız olma isteği de cinayettir! Böyle bir hakkı yoktur!

Ben Tayland'da Çinlilerin Çin dili hakkında "devlet dili" diyerek söz ettiğini duymuştum. Tayland'da devlet dili, tabii ki Tayland dili olmalı. Çinlilerin kendi dilini burda devlet dili diyerek sıfatlaması bilinç altında yer alan sömürücülük tabiatındandır. Bu olaya Kanada'da da rastladım. Burda da Çinliler Çin dili yerine "devlet dili" sözcüğü kullanırlar. Her devlette bir devlet dili vardır, hangi devlette durur, devlet dili derken, şu devletin devlet dili anlamını taşıyor mu?

Şu günlerde dünya Çinlilerin gelecek genişleme planı için ne derece acele etmekte olduğunu göre göre seyrçi kalmaktadır. Türkiye'in dönem hükümeti ideoloji benzerliği dolaylı Çinlilerin "Varyag" uçak gemisinin bogazdan geçmesine izin vermesi ve dünya bunu görmezlikten geldiği

için acı pişmanlıklar çekeceği kesindir!

Singapor'un geçmişini unutan dünya, bugün Avrupa'nın küçük kasaba, şehirlerinde bile Çinli kaçak, göçmenlerin onbinlerce sayılara ulaştığını dikkattan kaçırmaktadır, ve bunlar için de acı pişman çekeceği kesindir.

Kanada'da yerleşen Çinli göçmenlerden biri web sitesinde yazıyor ki, "arkadaşlar, sayımızın artışı böyle giderse, gelecek Kanada'sı bizimdir!" bunu gerçek kılacak çok unsurlar vardır, bu yönden gelecek korkuludur. Çünkü Çinli göçmenlerin hepsi sıradan vatandaşlar değildir, onun içinde sayısız ajanlar olması kesindir ve onların gayeleri Çin'in genişleme planı için meydan hazırlamaktır tabii.

Çinliler dünyayı rüşvetsiz tasavvur edemedikleri için, onlarda "**para her şeyi değiştirebilir**" inancı çok güçlüdür. Demek istiyorlar ki, para devletler siyasetlerine etki yapılabilir, yasalar değiştirilebilir, kirli adamlar yasaların gözünden kaçırılabilir, bürokratlar, hatta devlet adamları satın alınabilir,...

Ve bu düşünce tereddütsüz denenecektir, denenmekte olduğu hakkında hikayeler de vardır tabii. Örneğin, Kanada'da sürücü ehliyeti almak için Çinlilerle temasta bulunulsa, sınavsız 500 dolara hallediyormuş. Çinlilerin, bürokratları, devlet adamlarını rüşvete alıştırmada kullanmakta olduğu bir metod, hedefi geleneksel yeni yıl bayramına davet ederken, kırmızı zarflara para koyup, konuklara dağıtır ve bunu millî geleneğimiz, herkes bir birlerine gönlünü ifade etmek için böyle yapıyor diye yorumlar, rededilmemesini sağlar. Gerçekte onların geleneği küçük bir para olsa da, satın almak hedeflenen adamlar için çok sayılı bir rakam konulur ve adam bunu evine döndükten sonra açar, şaşırır, belki kızar, ama neyse para, paranın mihri çok güçlü şey olduğu için yavaşlar, kendine gelir, böyle alışır. Tabii ki, ikinci defa kendisi tamahta olmaya başlar. Böylece

Çinliler adım attığı her yerde, toplumun ahlakını izden çıkarır, kuralları felç eder, kendisine özgü bir çevre yaratmaya başlar.

Tam öyle olduğu için, devrilen eski sosyalizm devletlerindeki düzensizlik aşamasından istifade eden Çinliler buralarda iyice yerleşmiş ve çoktan kök salmaya yetişmişler. Çok nüfuz kazanmış, gerekli çevreleri satın almışlığından sözü geçen bir topluluğa çevrilmişler.

Bu denemelerden hemen sonra Avrupa ülkelerine doğru akmakta olan Çin göçü, arkalarında Çin devleti olduğu avantajından dolayı başarılı ilerlemeyi sürdürmektedir.

Türkiye’de Çinliler

Türkiye’ye dikkatle bakılırsa, burda da Çin yayılcılığı yavaş yavaş sürdürülmekte olduğu görülüyor. Bir çok sözde mafya, kaçakçılık gurubu, gerçekte arkasında Çin konsolosluğu olan, dünyaya Çin göçü organize etmekle görevli gurupların Türkiye’de de faaliyette olduğu hissediliyor. Onlar sadece Avrupa’ya kaçak pompalamayla kalmıyor, Türkiye’de de nasıl yerleşebilecekleri konusunda bilgi temini, danışmanlık, isterse her türlü yardımlar yapmak suretiyle çalışmalarını sürdürmektedirler.

Bunun gerçekten öyle olduğunu, oluşmakta olan pratikten görebiliriz.

Ben Antalya’dan Ölü Denize dek deniz sahillerindeki güzel seyahat yerlerinde gidgide çoğalmakta olan Çin restaurantlarını, lokantalarını gördüm. Daha iğrenç olanı, Türkiyelilerin “Çin lokantasında yemek yedik” diye övünmeleridir! İftihar duymasındır! Doğu Türkistan’da normal bir adam, inançsız biri olsa da, Çin lokantası önünden bile geçmez. Geçmek zaruri olduğunda da çok dikkatli bakar; birisi beni görüp Çin lokantasından yemek yeyip çıkmış mıdır, zannetmesin diye utanıyorlar! Ama Türkiye’de şeref duymaya başlamıştır.

Onun aşırı derecede haram yiyen kafirliğini demeyelim, çünkü Türkiye’de de inanmayan insanlar var, ama onların dünyada benzeri bulunmaz pis olduğu, kıpırdayan her canlıyı et olarak yiyecekleri, yerden yetişen her bitkiyi sebze olarak yiyecekleri herkesce bilinen iştir; hatta biz memleketteyken zaman zaman Çin’deki bir lokantada adam eti kullandığı

bilinmiş, tutuklanmış, diye duyuyorduk. Bu ne derece gerçek haber olduğu hakkında bir şey diyemem, ama onların kadınları doğarken, çocuk eşini yiyenleri hakkında haberler oldukça yaygındır ve bunu her kes kendi tanıdığı Çinliden sormuş, doğrulamış haberdir; bu sorulara Çinliler hiç utanmadan “ne olacak?” dediğini ben de duymuştum. “Çocuk eşini yese ne olacak?” Yani, olmayacak neysi var?

1962 yılında meydana gelen kuraklık afetinde, Çinliler Doğu Türkistan’da alınan hububat ürününün hepsini Çin’a götürmüş, ve Doğu Türkistan’da büyük bir kıtlık belâsı meydana getirmiş (sadece Bay ilçesinde on bin adam açlıktan ölmüştü), öyle olduğu için bu afet sırasında, çok sayıda çocuk kaybolmuş, Çinlilerin çocuk hırsızlığı hakkında vahim söylentiler ortaya çıkmış, çocukları Çinliler kaçırıyor, kesip yiyorlar diye, her kes çocuklarını dikkatle korumaya başlamıştı. Bizim bildiğimize göre Çinliler açlıkla karşı karşıya kaldığı zaman, herşeyden, adam eti dahil her şeyden, çekinmeyen bir millettir. (Ama ön sayfalarda verilmiş alıntılar delillemekte ki, onlar kıtlığa mazur kaldığı zamanlarda değil, alışkanlık gibi hevesleri de varmış).

Şu günümüzde meydana gelen bir olayı hikaye etmek fazla sayılmaz sanırım, 1995 yılında bizim köyden birinin çocuğu Çinlilerce kaçırılmış, 25 km uzakta bir yerde ihtiyaçları için dururken, hayvan arabalarında yoldan geçen Uygur oduncularla karşılaşmış, oduncular bakar, çocuk Uygur, arabada olanların hepsi Çinli, şüpheye düşmüş, ve biri Çinlileri sorgulamış. Çinliler böyle, adamlardan uzak yerlerde, polislerine kolay ulaşamayan, ordusundan yardım alamayan yerlerde korkaklığı meydana çıktığı için, uslu biçimde kendisini savunmuşlar, arkadaşımızın çocuğuydu, falan, demişler. Adamlar kıyasla onlara baskı yapar, çocuğu tanıyacmış gibi davranırken, Çinliler çocuğu bırakıp, arabasına atlayıp kaçmışlar. Oduncular çocuğu alıp götürür,

ama onun nereli, ve kimin çocuğu olduğunu bilemezler. Çünkü Çinliler uyuşturucu kullanıp çocuğu sarhoş ettiği için o uzak kendini bilmemiş. Sonunda kendine gelirken, nereli olduğuna verdiği cevap sadece mahalle adı olduğu için, o kadcık mahalle adını köyün, hatta şehirin dışında kim bilirdi. Kendi köylerine götürmüşler, ve orada çocuğun, adını verdiği mahalleyi bilen bir adam çıkar ve bu mahalle, hangi şehir, hangi köyde bulunan mahalle olduğu anlaşılır ve oraya çocuk hakkında haber yollarken, gerçekten öyle olduğu anlaşılmiş. Bu hakta polise haber verilirken, çocuk hırsızları hakkında ilgilenmek istememiş. Çünkü, genel politika Doğu Türkistanlıları yok etmek iken, Çocuk kaçırma da bir türlü yok etme, yanı politikanın bir türlü icraatı sayıldığı için, ilgilenmemiştir.

Asıl konuya gelelim. Çinlilerin şuanda istifade etmekte olduğu yayılma yöntemlerinden biri, ticari bahanedir.

Şuanda Türkiye’de çok sayıda dükkan açan, şirket kuran Çinliler bulunmaktadır. Onlar Çin’in son derece sahte, kalitesiz mallarını getirip, buradan dolar götürmektedir. Onlardan istifade edip, birer Türk vadaşısı karnına bakıyor diyenler yanılmıştır; çünkü, bir Çinli zengin, dükkan açmak, top dağıtmağı amaçlayarak gelirken, perakende satışları da göze alarak, kendi çevrelerinden bir sürü tanıdığı yoksulları, yada yakınları, akrabalarını peşinden getirmekle, perakende satışın ekmeğini bile Türk vadaşlarına vermemektedir.

Ve belki, her zenginin bir kaç fakir komşusu, yakınına beraber götürmesini, Çin hükümeti kastlı olarak şart koşmuş olması da muhtemeldir. Neyse, Türkiye’nin, (araştırmamız İstanbul şehrini esas almıştır) haftanın her günleri çeşitli mahallelerde bulunan perakende satış pazarlarına bakılırsa, tezgahçıların bir çoğunu Çinliler teşkil ettiği görülecektir. Türk tezgahçılardan müşteri kaçarak Çinlilerden satın alma alışkanlığı da ağırdır. Çünkü, müşteri anlayışına göre, mal Çin

maliken, Çinliler ucuza satacak, bizimkiler kar ekleyip satacak! Bu anlayış Çin tezgahçıların büyümesi için de yararlıdır.

Çinlilerin yayılma için başvurmakta oldukları ikinci bir yöntem, evlenmektir. Çin konsoloslukları her ülkedeki yasalar, kurallar, geleneksel ahlak prensipleri gibileri araştırır ve onların birer istifade edilebilecek boşluğunu keşfeder, bu bilgilerle adam kaçırma gurupları, sözde kaçakçılar, mafyaları temin etmektedirler. Her yerin kurallarından faydalanma yollarını iyice bilerek hareket eden Çinliler, yabancı ülkelerde kadınların evlenmesiyle kolay pasaport alabileceklerini bildiği için, yerleşmek için evlenme yöntemini yoğun olarak kullanmaktadırlar.

Çin kadınları memleketlerinde kocaları varken, yabancı ülkelerde evlenmektedirler; memleketteki koca da bilerek, onun için kadını önce yollamışlar, işte bu Çinlilerin klasik hile kitabındaki “güzeller hilesi”dir. Bu kadınlar yabancı ülke vatandaşlığını aldıktan hemen sonra boşanır, memleketteki kocasını getirirler.

Bu yöntemle Türkiye’de yerleşmekte olan Çinlilerin sayıları epey çoğalmaktadır. Duyduğumuza göre, kısa bir an içinde iki yüz Çinli kadın, Türklerle evlenmişler. Bunun sonucu nereye götüreceğinin farkında bile değiller. Tabii ki, Çinliler güçlü hale gelmedikçe, söz sahibi olabilecek duruma gelmedikçe kendisinin kaba yanını göstermezler, öyle uslu, çekingen, anlayışlı, hor, telaşmayan, hakaretlere bile güler yüzle baş sallayan kimseler olarak görünmeye devam edecekler. Onların nüfusları belli bir sayıyı bulsun, onların ekonomik gücü belli bir ölçüye yetsin, şu zamana varıldığında Çinlilerin kim olduğu anlaşılmaya başlar, ama çok geç kalınacaktır.

Eski çağlarda, Çin seddi civarlarında olan savaş ve bitmeyen kargaşa, kin ve nefreti kalbinde saklayan Çinliler, sinsi hareketlerle öç alma fırsatı elde etmek için çalışırken,

Türkler, o eski düşmanlığı unutmuş, Çinlilerin tehlikeli millî özelliğini unutmuş gibi davranmaktadır.

Türkler kendilerini büyük, güçlü, yenilmez, diyerek palavra atsalar da, tarihî gerçek şu ki, “yenilmez Türkler”in yerleri gidgide Çinlilerin eline geçmiş, Çinliler, kendisini kuşatan Çin seddini önceden aşarak, dışarı doğru taşmışlar; taşmaktadırlar! Bugün Orta Asya gelişmeleri de bu taşma olayının sürmekte olduğunu delillemektedir.

Sonuç

Çinlilerin dünya için bir afet olduğu konusunu anlatmak için imkânımız dahilinde çalıştık. Çinliler gerçekten dünyaya yayılmaktadırlar. Onların bu yayılma olayını çocuklarca sadelikle “komünist Çinden kaçmışlar”, “normal göçmen olarak gelmişler” şeklinde yorumlamak hataya götürecektir.

Bugünkü Çin göçü, kasıtlı bir yayılma hareketidir. Komünistlerden kaçmış bir Çinli de sonunda, Çinlidir, o sadece komünistlere karşı olabilir, ama Çin millî geleneklerindeki yaşama alanlarını genişletme isteğine karşı değildir. Öyleyken, herhangi bir Çinli, Çin yayılması için kendi katkısını katacağından şüphe edilmemelidir. Onun için her Çinli belânın bir tohumu sayılmalıdır.

Ama maalesef, dünyada son derece bir şuarsuzluk, bilinçsizlik yaşamakta ki, adamı endişeye itecek, telaşalanmaya götürecektir kadar. Aman Tanrım!

YURT DIŞINDAKİ DURUMLAR

Başımızda bu kadar dert varken, doğal olarak yurt dışında - demokratik ülkelerde durumumuz iyi olsaydı demek gelir içimizden. Ama, kaderimiz her yerde aynı, pek farklı değil. Nereye gitme, vatan Çin boyunduruğunda kaldığı için, bu kölelik damgası, aşağılık damgası, hür ülkelerde bile hissedilir! Aslı Doğu Türkistanlı ol da, bu meş'um kader haddi hareketlerinden bilinmesin!

Kâlpieri daha acıtıcı olanı, yurt dışında doğru düzgün teşkilatlarımızın, samimi çalışan vatansever kadrolarımızın olmayışıdır. O kadar dert çeken bir halkın üyesi ol da, yurt dışına çıkar çıkmaz, o halkı unut, kendi istegin, kendi menfaatin, ... için onların zararına davran! Bu ne denli aşağılıktır ki, insan ölçüye bilsin!

Kaderimiz Her Yerde Aynı

Uygurlar dünyanın her yerinde aynı kaderi paylaşmaktadır.

Eski Sovyetler Birliğinde yüz bin kadar nüfuslu azınlık milletlere de birer göstermelik muhtariyet, özerklik verilmiş; milyon nüfuslu olanların federatif cumhuriyetleri olmuşken, daha azınlık olanların muhtar cumhuriyetleri olmuştu. Ne yazık ki, şu kadarcık gösterme muhtarlık da Uygurlara verilmemişti. Aynı bir zamanlar, Yahudiler dünyanın her ülkesinde dışlanan, Yahudi olmak suç görülen gibi, Uygur olmak da suç olmuş, sanki!

Eski Sovyetlerde Uygurların nüfusları federal cumhuriyet şartlarına uygun olmasına rağmen, muhtar cumhuriyet de verilmemesinin nedeni neydi acaba? Uygurların Kazakistan'daki nüfusu 1.5 milyonu aşar, yerleşen yüz ölçümü ise Kırgızistan kadar büyüktü. Tarihî deliller gösteriyor ki, 1928'lerde Özbekistan'ın Fergane havzasında bir milyon Uygur yaşamıştı (o nedenle Uygur alfabesi ilk defa orada reform edilmişti). Kırgızistan'da da en azından üç yüzbin Uygur yaşıyordu. Bunlar biriktirildiğinde Kırgız ya da Türkmen nüfusundan az değildi.

Ne varki, Stalin yönetiminde Uygur olmak suç olmuştu. 30'lu yıllardaki Stalin'in "temizleme" hareketinde toplu katliama mazur kalan, kimliklerini gizlemek, yada teğıştirmek zorunda kalan Uygurlar hakkında, dünya kamuoyu bilgisiz kalmış gibidir. Çünkü hep Tatarların, Çeçenlerin Sibiryaya'ya sürüldüğü, fena işkence gördüğü hakkında yazan yabancı araştırmacılar, Uygurlar hakkında hiç çenesini açmadılar.

30'lu yıllarda kimlik değiştirmeye mecbur kalan Uygurlar, şu hâlde 60 seneyi baştan geçirirken, gayet doğalki, kimlik duyguları sönmüş; üstelikle komünistlerin “Sovyet Adamı” yaratma çabaları da rol oynamış, sonuçta bu adamlara kim olması farksız, neyse birer canlı olarak yaşaması yeterli hale gelmiştir.

Stalin yönetiminde korkudan değiştirilen kimlik, sonraları alışkanlık haline gelmiş, yada komünist zehriyle bozulan anlayıştan dolayı “kim olma” konusu merak dışı olmuştur. 60 sene kadar bir uzun süre, bir kuşağın dünyadan gitmesi ve yeni bir kuşağın dünyaya gelmesi için de yeterli olduğu, yeni evladın kimliği konusunda pek kalbı acımamasına, asıl kimliğine bağlılığını yitirmesine de yeterli neden olacaktı.

Bugünlerde ise Özbekistan'ın Fergane havzasında kendisini kesin olarak “Uygur’um” diyenler pek gözükmeyen aşamaya gelinmiştir. Fakat bir çok “Özbek”(kimlik belgelerinde öyle yazılmasına karşın) “babalarımız Kaşgarlımıışlar, Uygurlardanmış” diyorlar. Ama onlara şuanda kim olmanın farkı yok olmanın yanında, “Sovyet Adamı” anlayışının etkisinden, “kim karlı olursa, o olma” durumundadırlar.

Şu anda Orta Asya'da akrabalarımız hür olmuşlar, ama bu hürlük Uygurlara nasip olmamış. Komünist rejimindeki baskı biraz “renk değiştirmiş”, o kadar.

Kazakistan'da Uygur varlığı gülünç derecede gizlenmektedir. Kazak resmî makamları itiraf etmekte olan Uygur nüfusu, ancak Almata'daki Uygurların yarısı kadardır. Özbekistan'da ise Uygurların toplumu kaybolmuş durumda, ancak, 60'li yıllarda Doğu Türkistan'dan göç edenler ve evlatları hala direnmekte olsa da, onların da vatan, millet anlayışları bozuk durumdadır. Yaşamı sürdürme gerekçesi herşeyden üstün yer tutmaktadır. Komünist rejiminde de var

olan Uygur kuruluşları - enstitü, kültür merkezleri, araştırma merkezleri, dergi, gazete, radyo, televizyonlar - kapatılmış, ya da küçültülmüştür. Mevcut ama küçültülenlerde ise hiç bir faaliyet, hareketlilik yok, ölü durumdadır. Bu mali sıkıntı (devlet bütçe ayırmak istemiyor) ve manevî baskıdan kaynaklanmaktadır.

Bilhassa, Orta Asya'da Rus nüfuzunun zayıflamasıyla, çarçabuk bu vakumu doldurmaya yetişen Çinlilerin baskısından dolayı, bu yeni cumhuriyetler Uygurları yok etmede Çin planı gereği hareket etme durumunda olduğu açıktır.

Bu durum, ancak Orta Asya'da Çin nüfuzunun zayıflaması, batı nüfuzunun hakim olmasıyla hafifleyebilir.

Belki bazı arkadaşlar diyebilir, “telaşlanmaya ne gerek var? Orta Asya hepsi Türk ya?”. Doğru, teorik olarak “hepimizin Türk olduğu” benimsense de, her kes kendi boyu, kendi soyuyla mevcutluğunu sürdürmekteyken, neden Uygurlar yok olmayı - diyelim, Özbek, yada Kırgız,... - olmakla “varlığını koruma”yı istesin ki! Biz de “Türk ailesi” içinde “Uygur” olarak varlığımızı korumayı çok isterdik. Doğal değil mi? Bilhassa, Çinlilerce yok edilme kaderine itilince, en azından özgür yerlerde olsa da aslı kimliğimizle mevcudiyetimizi sürdürmemiz önemliydi; Çinliler “avucu içi”ndekileri yok etse de, onların “avucu” dışında davacılar bitmeyecekti. Tabii ki, bir Anadolu Türkü, bir Türkmen, yada bir Kırgız, ... Çinlilere “Doğu Türkistan davası” açması, ihtimal dışındadır (Bunun örneklerini yaşamaktayız). Onun için bizim “Uygur” olmamız daha zarurî, daha zorunludur; hür Türk ulusları için kim olmalarının o derece önemi olmayabilir; ister Kazak, ister Özbek, ... ama bizlere Uygur olmamız, bu kimliği sonsuza kadar korumamız şarttır.

Her yerde dışlanmamız, her yerde sıkılmamız, her yerde eritmeye uğramamız, her yerde nüfusumuzun az

gösterilmesi,... gibilere bakılırsa, kaderimizin her yerde aynı olduğu anlaşılacaktır. Böyle mutsuzluk, belki başka bir ulusun başına gelmemiştir. Belki Afrikadaki bazı milletler örnek verilir, onları daha mutsuz diyebilirler. Ama onların mutsuzluğu yoksulluk, sefalet, doğal afetlerin getirdiği felaketlerdir. Ama biz dünyadan kaybolma kaderiyle karşı karşıyayız. Millî baskıdan yakınmaktayız. Daha acısı, sizlerin mutsuz göstermek istediğiniz halk - kim olursa olsun - dünya kamuoyu dikkatindedir, ne çekmişse dünyaya malumdur; biri ölürse de haberlerde duyulur. Ama bizim yakınmamız onun için, Çinliler binlerce, onbinlerce öldürür de, dünya bu hakta duymuyor; bizim çektiklerimiz kamuoyu önüne serilmiyor! Sessiz sedasız yok edilmektedir.

Yurt Dışına Çıkanların Dertleri

Çinliler vatanımızı kendi topraklarının “koparılmaz bir parçası”, bizi ise, hiç utanmadan “Çinli” diye iddia etse de, kendi dediğini yalanlayan gerçekler - başka bir topluluk olduğumuzu, istilâ edilmiş halk olduğumuzu, hak ve hukukta beraber olmayan halk olduğumuzu kanıtlayan gerçekler- yurt içinde yeterince yaşandığı gibi, yurt dışında kendiliğinden daha net şekilde ifade edilmektedir:

Hiç bir ülke kendi vatandaşı yurt dışında birer zorluğa maruz kalırsa ve konsolosluga yada elçiliğine gitse dışlanmaz; Doğu Türkistanlılar böyle kismetle sık sık karşılaşmaktadır. Hatta bu nedenle, toplu yürüyüş yapan, “siz sahip çıkmazsanız Türkiye elçiliğine gidecez” diye tehdit ederek, Çinlileri ilgilenmeye mecbur eden olaylarda yaşanmıştı(1993, Kırgızistan’da).

Bir Özbek polisi şöyle diyor: “biz bir Çinliyi tutuklarken, Çin konsolosluğundan hemen adam gönderirler, tutukluyu serbest bırakmaya mecbur ederler. Ama yüzlerce Uygur hapishanelerimizde çürüyor, Çinlilerin bilgisi bile yok, bilse de ilgilenmez. Neden? Sizlere neden sahip çıkmıyor? Siz onların vatandaşı değil misiniz?”. Ben demiştim ki, “değiliz, gördüğümüz gibi, biz onlardan değiliz, onun için onların bizimle işi yok. Doğu Türkistan da onların toprağı değil, yaptıkları bunun başka türlü itirafı değil mi?”

Biz bu kitabın son düzeltme işlemlerini yapmakta olduğumuz anlarda, Bişkek şehrindeki Uygur pazarı Çin ajanları tarafından ateşe verildi (bu “fakirleştirme” politikasının bir parçasıydı). Bu olay sonucu dünyanın en

namrat halkı olan Doğu Türkistanlıların onlarca milyonu mahvolurken, olay yerine gelen yabancı gazeteciler, yabancı kuruluşlar, uluslararası kuruluşların temsilcileri, malı, parası yanıp mahvolan tüccarlarımızdan, olayla ilgili sorular sorar, yardım etmeye vaadlar verir, dertlerine acır ve duygusal olarak beraber yanarken, Çinliler memlekette onların ihtiyarlanmış anne babalarını yada ağabeyleri, kardeşlerini hapise atmış! Suçu mu? Suçu: “senin oğlun (veya akraban) yurt dışında yabancılara dertlenmiş!” Bunu nasıl bir dille tarif edebiliriz ki, böyle namussuzluk olsun?! Bu kadar acımasızlığı siz yabancılar tasavvur etmiş miydiniz?

Hiç ülke kendi vatandaşının yurt dışındaki hareketini zorlaştırmıyor, aksi halde kolaylaştırmada yardımcı olmaktadır. Ama Çinliler yurt dışına çıkan Doğu Türkistanlılara her anda zorluk doğurmaya, engel oluşturmaya, yurt dışından bıktırıp dönmeye mecbur etmek için çaba harcamaktadır: Bir ülkeden ikinci bir ülkeye geçmek isteyen Çin vatandaşı, önce şu ülkedeki Çin konsolosluğundan izin evrakı alması gerekmektedir; çünkü, hedef ülkenin konsolosluğuna vize için giderken, “vize almak için kendi konsolosluğunuzdan izin almanız, evrak getirmeniz gerek, Çin hükümeti öyle talep etmiş, ve biz de ilişkiler gereği buna uymak zorundayız” denmektedir. Bakınız, vize almakta yardımcı olmak yerine, benim vatandaşlarıma vize verme, diyen ülkeden başka birisi olduğunu hatırlıyor musunuz? Tabii ki, Doğu Türkistanlılar gitmez, gitse de izin evrağı alamayacağı bellidir, onun için. Çinlilerin kendileri ise engelsizdir, gitse de evrak alabilir. Çok az sayıda ülkeler Çinlilerin bu talebine bakmadan vize vermektedir.

Pasaportunun geçerli zamanı bitmiş olanlar, kaldığı ülkedeki Çin konsolosluğuna gidip rahatça uzaltma şansına sahip değildir. Onlar açıkça memlekete dönmeye zorlanırlar. En iltifatlı olduğu takdirde onlara sadece yurda dönmeğe

yarayan beyaz pasaport vermektedirler. Bazıların elinden zamanı bitmiş pasaportu alırken, ne beyazını, ne siyahını vermezler, hatta pasaportunu teslim aldığı hakkında evrak da vermeden ofisten kovmaktadır. Bu muameleyi, Çinlilerle bizim aramızda, onların iddia ettikleri “birlik bağı”nın olmadığına itirafı, diyebiliriz.

Bu gene başka bir yönden bakıldığında, Doğu Türkistanlıları cinayete sürükleme, suç işlemeye mecbur etme rolü oynamaktadır. Pasaport zorunluğu, tabii olarak sahte pasaport kullanma, hatta Çin konsolosluklarının damgalarını taklid ederek, kendileri “geçerli zamanı uzaltma” işlemleri yapmaya götürmektedir.

Doğu Türkistanlılar hak talebinde olurken, tanımazlıktan gelen Çin konsoloslukları, birer siyasî suçluyu memlekete götürmekte “**çok iyi sahip**” olarak davranmaktadır: memlekete dönmesi hayatî tehlike olacak olanlar, birer ülkede pasaport sorunu dolayısıyla tutuklanırken, Çin konsolosluğu hemen orada hazır olur, ve onun iadesini ister! Ne iyi sahipmiş!

Yurt Dışındaki Dava Hareketlerimizin Gerçek Durumu

Dünyada, belli bir yerde, -Paris'te, Londra'da, Cenevre'de, ... uluslararası bir toplantı (diyelim: İnsan hakları falan konularında), örneğin 26 ağustos - 8 eylül 2001 tarihleri arasında Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Durban kentinde Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen uluslararası nitelikteki "Dünya Gençlik Zirvesi", "Dünya Sivil Toplum Kuruluşları Konferansı" ve "İrkçılık, Yabancı Düşmanlığı ve bunlara Bağlı Hoşgörüsüzlüğe Karşı Dünya Konferansı" gibi uluslararası toplantılar açılınsın, Tibetliler hemen orada hazır olur ve yürüyüş yapar, protesto eder; dünya devletleri başkanları bir araya gelen bu fırsatta, Çin'in nüfuzunu yere vururlar. Dalay Lama'nın mücadele metodu "barış yolu" olduğu için bu faaliyet onun metoduna uyar veya tam barış metodu çerçevesinde yapabilecek faaliyet de budur işte.

Ama bizimkiler böyle meydanlarda hiç gözükmeyiz! Böyle önemli uluslararası platformlarda gözükmeyen bu beyefendilerin takip etmekte oldukları metod başka mıydı yoksa? Onlar pek iyi anlamazsa da, dünyada moda olan "barış metodu"yu benimsemiş, değil miydi? Ama onların barış metodu içeren faaliyet türlerinde neler olduğu şu ana dek pek anlaşılmamaktadır. Onlar, sadece kurultay, toplantı açarlar.

Toplantı ne için yapılır? Bir hareketin tasarımı, ön hazırlığı, ödevlerin belli personellere üstlenmesi için değil mi? Geçen bir kurultayda belirlenen projelerin icraatını ortada görmek, nasıl yerine getirildi? Ne derece yerine getirildi? Neden eksik kaldı? Ve ya neden böyle fazlasıyla yerine getirildi? Gibi yönlerden tartışmak, araştırmak; yeni

yöntemler sunmak için değil mi?

Ama, bizimkilerin açtıkları toplantıların, sonuçları neler olmaktadır? Hiç! Bir önceki kurultay açılmadan önce durum nasıl ise, kurultaydan sonra, ta ikinci bir kurultay açılana dek hiç bir şey değişmemektedir! İkinci kurultaydan sonra nasıl olacak? Gayet tabii ki, aynı!

Çünkü, bizimkilerin kurultay, toplantılarından amacı belli bir hareket hazırlığı, tasarımı, organize etmek değil; bir "büyük"ümüz bir kurultay üzere rapor verirken diyor ki, "bizim önceki kurultayımızdan bir hasıla(ve ya kurultayın tek bir zaferi) bu kurultayı açabilmekte olduğumuzdur..." demek, birinci kurultayın tek zaferi, kazancı, ikinci kurultayı açabildikleri; ikincisinin hasılası üçüncüsünü açabildiği... şöyle gitmektedir.

Gerçekte, kurultay, toplantılardan "açmak için, açmak"tan başka, beklenecek bir iş yapabilme ihtimalleri de yok. Bu teşkilat ve bu "lider"ler kendilerinin özel amaçları için halkın ilgisine muhtaçtır; ilgi çekmek için ise hareket, seda(ses), başarılı faaliyetler yürütmek gerekmektedir. Böyle bir işi olmayışından dolayı (halkın dikkatini, ilgisini çekebilecek, sevgisini kazanabilecek hiç işi olmadığı, olamayacağından dolayı) dikkat çekmek için zaman zaman toplantı düzenleyip, mevcudiyetlerini ilan etmek zarureti doğacaktır. Onun için ki, kurultay, toplantılarda gelecek için belirlenen projeler, ödevler, tasarımlar da yok; olsa da şu denildiği yerde- toplantı salonunda- bırakılır, kalır, ikinci kez hiç kimse onu hatırlamamaktadır.

Tabii, Tibet'lilerin maddi imkânlarıyla bizimki karşılaştırılır ve denilir: "Biz çok fakiriz, Paris'te, Londra'da hazır olamayız...". Doğru, ama siz toplantı (poka yaramaz toplantı) için dünyanın her bucağından Almanya'ya, Hollanda'ya,... toplanabilmektesiniz ya? Ne var ki, iş için olduğu zaman toplanamazsınız! "Barış metodu"nuza uygun

işlerden bir türü bu değil miydi? Veya sizin “barış metodu”nuzun tek içeriği toplantı açmak mıydı?

Başka yapacağı ne var? Orta Asya olaylarına cevap olarak basına bildiri vermeliydi. Orta Asya cumhuriyetlerinde Doğu Türkistanlıları çirkin göstermek, tehlikeli göstermek, barbar göstermek; Çin “yardımı”nı zaruri göstermek için sun’î olaylar oldu: Kırgızistan’da Çin polislerine kurşun sıkma olayı, Kazakistan’da, Kazak polisleriyle çatışma olayı, Özbekistan’a saldıran Cuma Namanganı birliklerinden esir düşenler içinde Uygurların bulunması, Taliban saflarında savaşanlardan Ahmet Şah tarafa esir düşenler arasında da Uygurların bulunması, hatta Ruslara esir düşen Çeçenler arasında da Uygurların bulunması apaçık ki Çin istihbarat oyunlarıydı. Ama bu “barışçılar” bu olaylar hakkında basın açıklaması yapması gereken, hiç ses çıkarmadı! Bunlar da “barış metodu”na ters gelecek işler miydi yoksa?

Onların metoduna göre yapacaklarının ne olduğu belli değil. Ama görülüyor ki, onlarda iş yapma niyeti bile yok!

Bu yurt dışı kurumlar, kuruluşlara toplananlara bakılırsa dediklerimizin doğru olduğu, daha net anlaşılacaktır. Onların iş yapma niyetleri olmadığı için, çevresine adam toplarken “Doğu Türkistan için, nasıl olsa faydalı olacak?”, “Kimin daha elinden iş gelecek ve çok iş yapabilir?” yada “Kimin siyâsî hedefimize daha sadakatı var?” gibi şartlarla adam toplamak yerine; “Kim bana sadakatlı kalacak? Kim benim koltuğumu elimden almaya kalkmayacak” gibi aşağılık, pis niyetlerle adam toplarlar. Tam şu nedenlerden oluşan bir kurumun ne iş yaptığına bakılırsa, bunu daha açıkça görmek mümkündür.

Hatta hür ülkelerin verdiği imkanları da pisleyip, berbat etmektedirler:

Hür Asya Radyosunda Uygurca yayının verilmesi, halkı, Çinlilerin mahvettiği haklara biraz olsa da bu araçla

ulaştırmak; saklanmakta olan gerçekleri açığa çıkararak halka bildirmek içindi tabii. Bu bir saat yayınlarsa, Doğu Türkistanlıları terbiyelemek, adamca yaşamak için, adamca hak hukuklarını arayabilecek bilgilere sahip kılmak mümkündür. Bu bir saat çok değerliydi. Bu bir saat sanki Doğu Türkistan’la hür dünya arasındaki bir pencereydi, aydınlık ve saf hava veren pencere! Onunla halkın mahrum bırakılan manevî ihtiyaçlarını vermek mümkündür.

Böyle bir radyo yayını Çinlileri rahatsız edmez mi? Çinliler ise, onu durdurma imkanları olmayınca, olsa olsun diyecekler mi? Tabii ki, hayır, onu içinden çürütmeye çalışacağı, anlamsız, faydasız şeylerle zaman kaybetmesini sağlaması muhakkaktır!

Bunun yansımalarını, zikri geçen pislikleri, aşağıda ele alınacak mevzularda daha açık göreceğiz.

Radyonun Doğu Türkistan halkı açısından önemi öyleyken, ama bu kurumda da, zikrettiğimiz gibi, pis niyetler ürünü olan şartlar çerçevesinde toplanan adamlardan dolayı, -tıpkı Çin idaresinde genel alışkanlık olan, yönetimde tanıdığı olması, aynı memleketlisi olması, rüşvet v. s. lere dayanarak iş yeri, kariyer bulmalar gibi, yurt dışına- demokratik ülkelere- de bu pis hastalıklarla çıkanlar, yetkilerini öyle kullanmakla, bu yerleri pisliklerle doldurduğundan, iyi istifade edilmemektedir. Sanki komünist yayınları gibi, komünist yayınevlerinde yayınlanan kitapların okunması, sadece radyoda çalışanların kabiliyetsizliği değil, daha doğrusu münafıklıktır! Çünkü şu bir saatlık hür yayından başka, Doğu Türkistanlıların sesini dünyaya duyurabilen nesi var? Dünyaya açılabilen nesi var? Onlar pis ve aşağılıklarından dolayı, şahsiyetleri için 30 milyon insanın menfaatıyla oynamaktadırlar! Bu değerli bir saati mahvetmektedirler.

Bazılarının bu pisliklerini savunarak, Amerika hükümeti sınırlayacak, belli konulardan dışarı çıkamıycaz,... demelerine

inanmam! Demokratik Amerika, açıkça Doğu Türkistan bağımsızlığı propagandası yapmaktan başka, hiç bir şeye hayır demezler. O halde, her türlü bilimsel konular, tarih, politik konular ve mülahazalar, Çinlilerin Doğu Türkistan politikasına yönelik açıklamalar(yanı bu politikanın asıl amacı ne olduğu hakkında yorumlar), tahminler,... verilebilirdi. Niyette şu zavallılara bir şey bildiriyim diyen şuur olursa, her bahaneyle bir şeyleri onların kulağına ulaştırma imkanı vardı. Hatta orada çalışanların Uygurcadan mukemmel bilgisi olmadığı, üzücüdür.

Sanki onlar ters yönden Çinliler için reklamcılık yapıyormuş gibi geliyor. Mesala, Çinliler çok dikkatlice hazırlayan bir “terörist” listesini Doğu Türkistanlılara ulaştırmada acele ederken, bunlar hakkında başka yönden bakma, değişik görüş sahiplerinin değerlendirmesine fırsat vermeye yanaşmadı. Bu listede önceki başlıklarımız(*Yurt dışı önlemler*)da yer alan “delil” yaratma operasyonunda rol üstlenen elemanların yer aldığı dikkat çekiciydi.

Onda hatta tüm “mücadele” hayatında Batı ülkelerinden ayrılmayan “terörcü”ler de vardı! 1996_99'lara dek yaptıklarından dolayı, gerçek yüzü halkça görünmüş ve tam olarak itibardan düşmüş bir sürü münafıkın bu listede yer alması, gayet tabii ki, onlara tekrardan itibar kazandırmak, halka sevdirmeye amaçlıyordu! Ancak bu listede bir kaç meçhul şahsın da yer alması, çok incelemelerden sonra, onların Çin menfaatlerine karşı büyük bir iş elinden gelmeyeşine hükmedilerek, öbürlerini süslemek için eklendiği hissedilir. Bunların Çin lehine halka duyurulması, cahil halkı daha bir kere yanıltma rolü oynayacağı bellidir.

Bundan başka, Bişkek'te meydana gelen, Uygur pazarının yakılması, otübüs faciası (bir otübüsle yurda dönen Uygur tüccarlardan yirmi kadar adam, belirsiz eşkiyalar tarafından soyulduktan sonra, kurşuna dizilmiş ve otübüsle

baraber yakılmıştı) hakkında halka açıklayıcı yorumlar vermektен kaçınmaları, onların önceden Çinlilerce devşirilmiş olduğunu göstermektedir. Onlar gerçeği anlattırsa (bire yorumcu dilinden, ziyaret şeklinde) buna Amerika hükümetinin engel olacağını sanmam, belki emir Çin hükümetinden gelmiş olmalı! Bunlar doğru değerlendirilmediği için, Çinliler kendileri organize eden bu facialarından kendi çıkarları için(önceden pılanlandığı gibi) ustaca faydalandılar: Bu yıkıcı olayı “Uygur teröristler yaptı!” demekle, bağımsızlık hareketlerini destekleyen zenginlerimizin kafalarına mücahidlere karşı nefret tohumları ekerken, öbür yandan, dünya kamuoyuna daha bir “delil” sunmuş oldular! Benim tanıdıklarımın gelen yanıtlardan bildim ki, bu abdal millet, gerçekten bu yalanlara inanmış, Uygur mücahidler yapmışlar diye küfredmeye başlamışlar! Bu kadar zararlı durum karşısında, buna doğru yorum o kadar zarurî olduğu halde, radyonun bunu dikkata almaması basit nedenlerden değildir!

Yurt dışında bir birleriyle durmadan mücadele eden teşkilatlar zaman zaman “birleşiş” sloganıyla toplanırlar. Ama bu şeklen bir birleşiş olarak kalmaktadır. Toplantı tamamlandığında birleşme komutanlığına hiç kimsenin uyduğu görülmemektedir. Bir kaç teşkilatın birleşmesi, bir kumandana itaat etmesi düşüncesi ne derece gerçekçidir? Böyle bir örnek tarihte görülmüş müydü? Bir kaç siyasî partinin birleşme olayından kaçına raslanmıştı?

Benim bildiğim kadarıyla böyle örnekler tarihte olmuş, ama hepsi sahte, fırsatçı “birleşim” olmuşlardı, her parti kendi çıkarı için, kendi iktidarı için önem vermiş ve sonunda parçalanmışlardı. Örneğin bizim bildiklerimizden Koumintan ve Komünist parti (milliyetçi Çin ve komünist Çin) Japonlara karşı böyle bir millî cephe almış gibi olmuşlar, ama aralarında baştan sona dek hiç sadakat olmamıştı. Hatta bu “birleşiş”

bahanesi, komünist Çin'in daha geniş çapta, yasal olarak silahlanmasına, milliyetçi Çin'in zayıflanmasına, sonunda komünistlerin iktidarı ele almasına neden olmuştur. Görüldüğü gibi, "birlik"e değil, kendi muddiasına bağlı kalmaktan sakınılmazdır!

"Birlik" güzel bir ibaredir, onun için onu teklif edenler iyi niyetli gibi gelir, onu istemeyenler kötü sayılır. Onun için siyasî bir koz olarak, kendi yerini yükseltmede canlı propaganda yerinde kullanmak için, siyasîlerin zaman zaman böyle bir sloganı ortaya atma alışkanlığı vardır, ama "birleşiş" sonucunda hiç bir zaman sadakat olmayışı gerçektir, hatta bu nedenle bazı teşkilatların zarara uğraması muhtemeldir; çünkü bu "birlik" teşkilî sırların açılmasına neden olabilir.

Bu konuda Hitler şöyle yazmıştı: Birleşiş, "hiçbir zaman zayıf gurupları kuvvetli gurup haline getiremez. Tam tersine, önceden kuvvetli olan bir gurup böyle bir birleşme karşısında zayıf düşer. Zayıfları biraraya getirip kuvvetli bir oluşum meydana getirmek düşüncesi çok yanlıştır". "Dünyada büyük olan herşey, birleşmeler tarafından meydana getirilen hararetili mücadeleler sonunda elde edilmemiştir. Büyük olan herşey daima tek ve galip tarafından elde edilmiştir". "İttifaklar, kaynakları dolayısıyla, gelecekteki parçalanma tohumlarını, hatta o güne kadar elde edilmiş iyi sonuçların tamamen kaybedilmesi sebeplerini kendi içlerinde taşırlar. Büyük ve dünyanın altını üstüne getiren manevi yapıdaki yenilikçi hareketler ancak bağımsız ve tek başına olan grup tarafından yapılan dev mücadele sonucunda iyi sonuca ulaşmıştır ve ulaşabilir. Dünyayı saran böyle bir hareket hiçbir zaman, gurupların birleşmeleri ile elde edilemez".

Birlik (tek kalmak), biri doğal seçilerek sona çıkmakla sağlanır. Bunun için ise, iki farklı yöntem gereklidir: Biri güçlü faaliyetleriyle kamuoyunu kendine çekmekle, diğerlerini yetim bırakmak, manevî yönden yok etmek -

rekabette galip gelmek; diğer biri, güç kullanarak başkalarını ortadan kaldırmakla, kendisi tek önder olarak kalmak.

Birbirleriyle yersizce mücadele etmediği takdirde, birleşmemenin, zararı yoktur; aksi halde halka hizmet yönünde rekabetin olması faydalı olabilir; dürüst niyetli "rekabet" şekli alan, hizmet yarışmasında fayda vardır. Aksı halde, rekabetsiz kalan bir kurum, gidgide baştan çıkabilir, vs. Bizimkilerin teşebbüs ettikleri başarısız "birleşiş"ler, sadece "tekel liderlik" tamahından kaynaklandığı için, ne "birleşiş" hedefine ulaşabildi, ne normal hizmet rekabeti sürdürerek, faaliyetlerde yarışma gerçekleştirebildi.

Sanki aynada yüzümüzdeki lekeyi gören gibi, şu misale bakılırsa yurt dışı faaliyetlerin ne seviyede olduğu belli olacaktır: Barın ayaklanması hakkında yazan yabancı araştırmacılar, bu ayaklanmayı Dunganların liderliğinde Kırgızlar yapmış diye yazmışlar! Barın köyünde tek bir Dungan olsa, ne de tek bir Kırgız olsa! Şansa bakın, Doğu Türkistan'ı dünyaya tanıtan, komünist istilasından sonraki en büyük ayaklanmanın şerefi de Dunganlara ait olarak duyulmuş! Böyle yanlış haberler nasıl bir kaynaktan alındığı merak konusudur; acaba kimdir birileri kastlı mı döndürüyor? Veya aslı şanssızlığımızdan mıdır? Yurt dışı faaliyetlerin dile almaya değer bir yanı olsaydı, tabii ki, böyle yanlışlıklar olamazdı.

Bir Diplomasi Dersi

Teşkilâtlarda "lider"lik mevkinde olan büyüklerin siyasî hassasiyetlerine bakılırsa, ümitsizliğe iteceklerdir. Onlar siyasette bir cümlenin değil, bir sözcüğün yanlış kullanılması, devlet manfaaatlerini zarara uğratacağı, büyük kayıplara götüreceğini bilenler değil. Mesala, 1999'da İstanbulda bulunan sözde "Milli Merkez" yönetim kurulu

üyelerinden en üst düzey altı adamın, bir Çinli dergi memuruyla anlaşma yapması, bir imza karşısında altı imza atması, onların ne derece abdallığını ortaya koymuşlardı. Onlar sıradan diplomatik bilgileri bilmezken, Doğu Türkistan'ı temsil edeceği iddiasındadırlar. Mesala, K. Kıbrıs sorunları sürerken, uzlaştırıcı olacak BM iki Kıbrıs liderini Amerika'ya çağırırken, birine "Sayın Başkan" şeklinde, birine "Sayın Denктаş" olarak teklif göndermişler, buna karşı doğan protestoların neden olduğunu anlayacak anlayışı var mı bu sözde "lider"lerin? Bu bir kelimedeki farkın nasıl anlamlar taşıdığını bilecek kafasitede değiller. Siyasî ilişkilerde, bir başkanı karşılamak için havalimana bir başkan çıkacağını, bir bakan için de bir bakan çıkacağını bilselerdi, devleti (Doğu Türkistan'ı) temsil edeceği iddiasında olan altı "büyük lider" bir derginin çalışanıyla imzalaşma gibi değer kaybeden aşamaya gitmezlerdi!

Bu iddiamızı delillemek için şunu örnek verebilirim:

0:17 FAX

中国民主党临时委员会
CHINA DEMOCRACY PARTY (CDP)
Postbus 10047, 1301 AA Almere Nederland
Tel:31-36.8445766 Fax:31-36.5332166 E-mail:CSESS@hotmail.com

维吾尔民族大会主席

尊敬的艾尼瓦尔江先生 (Mr. ANWARJAN):

本人曾於七月十六日，代表中国民主党临时委员会，前往德国慕尼黑，就汉维合作问题，与贵会发言人安瓦尔先生接待，商议双方合作事宜，拟就《合作意向书》。

Bu sözde Çin demokratlarının dönemin "Doğu Türkistan Milli Merkezi Reisi(Başkanı) Envercan beyefendiye gönderilen mektubunun baş tarafından bir kesintidir.

Mektup şu selamlama satırıyla başladığı dikkatimizi çekiyor: "Uyghur Milli Kurultayı reisi, sayın Envercan beyefendi"

Ama bu adamın reis olduğu kuruluşun adı önce zikrettiğimiz gibi, Doğu Türkistan Milli Merkezi(yada Kurultayı) di. Siyasî hassasiyet olmadığı için, aslında "yanlış adrese gelmiş, burası Uygur milli kurultayı değil, Doğu Türkistan milli kurultayı" diye zarfı açmadan geri gönderilmesi gereken mektup, adamcağız tarafından teslim alınmış, okunmuş, belki ne iğrenç cevap mektup da yazılmış olabilir!

Zamanların geçmesi konumuza yeni şeyler ekleme şansı getirmektedir. Kitabı mali sıkıntımızdan dolayı bastırmamız geciktikçe, bir çok şeyler daha eklenmektedir, belki bu da, hikmetle iş kılan Allahın işidir, gecikmede bu hikmet vardır belki. Bu zikri geçen mektupla ilişkili olay şudur:

Çinlilerin diktatörleri de, demokratları da, dinci yada konservatifleri de aynı şekilde nefret eden "Doğu Türkistan" adı, bizim içimizdeki bazılara da aynı ölçüde nefretli isim olarak, acı vermektedir. Bunlar, senelerdir (yurt dışında) **Uyguristancı, Doğu Türkistancı** olarak iç kargaşa sürdürüp geliyorlardı. Görüldüğü gibi, Çinlilerin demokratçıları da "Doğu Türkistan" demekten ölüncesine kendini kaçırıyordu. Normal akıllı bir adam Çinlilerin bu tutumundan gerekli akıllı olabilir diye düşünüyorum. Onlar bundan kaçınıyor mu? Demek, bunda bize bir iyilik var. Ama bundan akıl almak yerine, tam Çinlilerin isteğine uyum sağlamak aşamasına gelmiş bu dava! 2004'e gelince, Çinlinin mektubunda adlandırıldığı gibi "Uygur Kurultayı"la eski Doğu Türkistan Milli Merkezi yer değiştirmişler! Çinlilerle ilişkilerde, Çinlilere, dile getirme zorluğu çektirmemek için mi öyle ad değiştirmişler? Yoksa, en sonunda mücadeleyi **Uyguristancılar** mı kazanmış? Çinlinin mektubundan iki sene geçer geçmez, hatta davacıların teşkilât adlarında da Çin arzusunun yansımaları, direksiyonun kimin kontrolünde olduğunun açık belgesidir. Bu olan bitenlerin hepsi bir araya

toplandığında, davacıların önemsiz yaygaralardan başka, ciddi konulardan kaçınmalarının, derin sebepleri olduğunu anlatmaktadır.

Bu tür gerilemenin nereye götüreceğini bilmiyorlar mı, yoksa onların görevi de, tam şöyle yaparak, işi suya düşürmek, küçültüp, sonunda tamamıyla ortadan kaldırmak mıydı?

Bir devlet davasında, tarihi bir isimden çocukça vaz geçilmesi, davayı nereye götürecektir? Delilsiz kavgaya! Doğu Türkistan, tarihi bir gerçektir, onun tarihi delilleri vardır! Ama öbürünün bir tarihi dayanağı mı var? Çinlilerin bu isimden ölercesine kaçmalarının nedeni de bu değil miydi?

Bundan başka, Doğu Türkistan'da yaşamakta olan başka soydaşların öfkelerini kabartmak da Çinlilerin beklediği şey değil miydi? Bu Çin hedefine doğru uydurulmakta olan davanın sonuna yaklaştığının göstergesidir. Davayı devam ettirmek isteyenlerin, böyle teşkilâtı benimsememekle işe başlaması şarttır!

Türkiye’de Doğu Türkistan Davasının Durumu Ve Geleceği

Türkiye’de, dava hareketlerimizin gerçek durumunu ele almak üzereyken, Çinlilerin “siyah ışıklı lamba” tipi yöntemlere başvurup vurmadığını, bunun yararı hakkında da genel olarak benzetme yoluyla açıklamağa çalışacağız (bu konu önceki sayfalarda, “**yurt dışı önlemler**”de ele alındığında biraz açıklanmıştı, burda sadece Türkiye’de Doğu Türkistanlılar ortamı içinde bu yöntemin nasıl uygulanmakta olduğu ele alınmaktadır).

At, doğuştan koşmaya alışık olduğundan, yaylalarda, otlaklarda - geniş doğada koşmak ister; bu doğal isteği tam kesmek belki onu çıldırtabilir, ahır bozup kaçmaya mecbur edebilir. Bunun için, onu çit içindeki küçük meydana, tasmaından tutarak koşturup oynatmak, onun isteklerini biraz karşılamakla, onu yorup yavaşlatabilir.

Yurt dışında, genellikle Türkiye’de davamızın durumu, aynı şu atın kısmetine benzemektedir. Bir gurup oluşur, hatta üç dört kişilik bir parti oluşurken bile, hemen bir faili meçhul şahıs karışır; hatta bu sohbet grubunun, yada yakınlar partisinin başına geçerler, bu grubu organize edenlerden biri oluverir, her işi - “direksiyon”u - eline alır; bizim insanlarımız (yurt dışında) parası olana kulluk etmeye alışmış olduğundan, bunlar söz sahibi olmuşlar, diğer yandan sade insanlar onları iyi niyetli, hatta birer yurtsever olarak görürler, çok kolay kandırılabilirler.

Çünkü Türkiye’de öylelerin malî avantajları olmakla kalmayıp, daha kurumsal etki alanı - kuruluşlarda etkileyici

rolü ve yeri olmaktadır. Bu yüzden “*Doğu Türkistan dava atı*” belgesiz bir zamana dek “*tasması*” bunların elinde olduğu halde, “*çitle çevrilenen küçük otlak*”ta boşuna koşacaktır; koşturanlar ise, sade adamlar gözünde “*büyük binici*” olarak şöhret kazanacaktır.

Bütün bunlardan dolayı, Türkiye’de, işimiz bitmiş durumda, diyebiliriz. Bu yüzden, tam emin olan Çinliler, son yıllarda Türk vatandaşı olan Doğu Türkistanlıların bir çoğuna cömertçe ikamet vermekle Ürümcü’de dükân açmalarını sağlamakla, yurt içindeki mücahitleri açığa çıkarmada faydalanma yolunu keşfetmiş olduğu bilinmektedir.

Başka ülkelere vatandaş olduktan sonra akraba ziyareti veya ticaret için memlekete gidenlere şüpheyle bakan, peşine ajanları takan, hatta “sohbet”lere “teklif” ederek tehdit eden, sorguya çeken, “sonra herhangi bir Doğu Türkistan bölücü hareketlerine katılmaycam” içeriğinde senet vermeye mecbur eden Çinlilerin, bazı hemşehirlerimize yıllarca kalmaları için uzun süreli ikamet vererek, dükân açmalarını sağlaması, mantıklı olarak şüphe uyandıracığı muhtemeldir. Oysa yakın bir geçmişte, ajanların sokulması için kolaylık sağlamasından korkan Çinliler, Ürümcü’ye uçmakta olan hava yolunu iptal etmiş; ajan üssü olacağından şüphedip, Ürümcü’de THY servis ofisi bulundurulmasına izin vermemişti. Şu anda bakın ki, öyle cömertleşmiş! Bir çok Türk vatandaşı Ürümcü’de dükân açıyorlar.

Doğu Türkistanlılar nezdinde Türkiye’de yaşayanların hepsi mücahit olduğu, hiç münafık olacağı ihtimal göze alınmadığı için - hatta bu inanç Türkiye’den gelenleri melek gibi görece derecede olduğu için - yurt içindekiler Türkiye’den gelen “melek”lere kolayca kâlp kapılarını açabilirler; bununla yurt içindekilerin niyetleri açığa çıkarılabilir. Halkın Türkiye’ye olan sevgi ve bağlılığından bu yönde faydalanmak en yeni keşiflerden biri olması

muhtemeldir.

Türkiye’de herhangi bir türde dava hareketini felç etmek için, çoğunluk durumuna getirilen Çin uşaklarının son zamanlarda memleket içinde kullanılmaya başlanması, Türkiye’de bunlara ihtiyaç duyulmayacak derecede devşirilmiş duruma geldiğini açıkça göstermektedir.

Türkiye’nin Doğu Türkistan Davasına Tutumu

Dünyanın hiçbir köşesinde Doğu Türkistanlılar kendilerini Türkiye’de olduğu kadar hür ve hafif hissedemezler. Bir Doğu Türkistanlı memleketten çıkar ve Türkiye topraklarına ayak basınca sanki kafesten kurtulmuş kuş gibi hoşnut hissedecek kendisini. Bunu kimlerindir onlara tarif ederek, Türkiye öyledir, böyledir, Türkiye halkı bizi çok sever,... demelerine gerek duymadan, doğuştan bir sezgi, “altıncı sezgi” denilebilir, onlara bunu hissettirir. Herkes onlara güler yüz, herkes sevgi dolu gözleriyle bakan,... burası sanki bir yakın akrabanın evi ki, biz çoktan ayrı kalan ve şuanda görüşmekteyiz...

Batı ellerinde demokratik rejim dolayı hiçkimseden gönül kırıcı muamele görmeyeceksin, fakat gene de nedir bir şey eksik gibi, sanki yemeğin biraz tuzu eksik kalmış gibi bir duygu olur, neymiş o? Tam şu eksik Türkiye’de hissedilmez, tüm insanlar seninle aynı avluda büyümüş, herşeyi paylaşmış sanki. Bu kardeşlik bağından doğan yakınlık duygusudur. Halk da, hükümet de gelen Doğu Türkistanlılara öyle yakınlık göstermektedir.

Ama, Doğu Türkistan davası meselesine gelince durum değişir, doğrusu hükümetin tutumu.

“Türkiye Doğu Türkistan istiklâl mücadelesini destekliyor mu?” sorusu bence artık açıklayıcı değil ve

gerçekler şu kuşkulara sürüklüyor ki, Soru “Türkiye, Doğu Türkistan’ın kurtuluşunu istiyor mu?” şeklinde sorulmalı gibi geliyor. Böyle deyince belki bazı kardeşlerimizin kalbi kırılmış gibi hissedebilir, ama birinden rencide olursan kimden olabilirsin? Düşmanından mı? Yoksa yakınlarından mı? Düşmandan doğrudan doğru nefret edilir, tamam. Rencide olmak ancak yakınlar arasındadır. Diyelim Yunanistan veya İran bize öyle bakmadı, Çinlilerle böyle kaynaşıyor,... denilebilir mi? Kimmiş onlar? Her şey yapsa yaparlar, bizimle işi ne? Onlardan rencide olunur muydu? Yeri yok, onlarla hiç yakınlık bağımız olmazken, ona ne?

O nedenle Türkiye hakkında böyle deme cesareti oluyor, rencide olma yetkisi akrabalık bağımızdan geliyor. Öyleyse söze devam edelim.

İstekli olmak, ama imkânsız olmakla, istemezlik sonuç itibarıyla aynı gibi geliyor; çünkü her iki durumda yardım verilmiyecek. Ama, istekli olmanın daha çok farkları olacağı kesindir. Gerçeklere bakalım ve kuşkuya götüren delillere bakalım.

Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan buyana çok ihtiyatlı dış politika uygulanmaktadır. Hatta öyle dönemler olmuş ki, Sovyetlere iyi gözükme için ünlü millîyetçiler hapse atılmıştır. Sovyet tehlikesi ta demir perde dağılana dek somut bir mevcudiyetti. Ama Çinlilerin çok uzaktan Türkiye’yi zorlayabildiği anlaşılmazdır. Bilhassa yarım yüz yıl önceki Çin. Çünkü 30’li yıllarda Çinlilerin kendi dertleri yeterince olduğu dışında, onun gelişme seviyesi de çok düşük olduğundan, teknolojik ve ekonomik yardımlar da beklenmiyordu. Şu hâlde de Çinlilerden o derece korkulduğu, garip bir iştir.

Merhum liderimiz İsa Bey 1939 yılında bir defa Çin lehine propaganda yapmak için yurt dışına çıktığı zaman karşılaştığı olayları şöyle anlatıyor:

“Kahire’de Türkiye’imizin Büyükelçiliğini ziyaret ettim. Kendimi Doğu Türkistanlı diye tanıtıyorum. Büyükelçi elinden geldiğince ‘Şincan’ demeye gayret ediyor. Doğu Türkistan ya da Şarkî Türkistan demeye cesaret edemiyor. Çok çekingen konuşuyor. Çok ihtiyatlı konuşuyor. Hatta hicretten sonra biz bazı büyükelçilerimizi, hariciyelerimizi gördüğümüz zaman biz Doğu Türkistan diyoruz onlar “Sinkang! Sinkang! Sinkang!” diyorlardı. Kaçınıyor, bizimle hasbihal edemiyor. Bizim şikâyetlerimize katılamıyor. Türkiye’ye geldiğimde de bunu çok yakından gördüm.”

Şöyle devam ediyor: “Ankara Radyoevini ziyaret ettik. Orada, hiç olmazsa şurada Türkistanca da bir neşriyat olsa diye düşündüm. Halkımız, bu neşriyat vasıtasıyla Türkiye’nin ve dünyanın durumuyla ilgili haber alsa diye arzu ettim. Bizim Dünya ile bütün irtibatımız kesilmiş durumda. Dışarıya çıkamıyoruz. Dışarıdan kimseyi sokmuyorlar. Dünyadan, Türkiye’den, İslâm âleminden haber alamıyoruz. Ankara radyoevinde bir kaç dilden yayın yapıldığını gördük. Bir de Türkistan lehçesiyle yayın olsa ne kadar iyi olurdu; diyorum. Bunu da söyledim radyo yetkililerine. O zaman edindiğim bilgiye göre, böyle bir işe razı olacak durumda değillerdi. Aradan elli sene geçti, Türk Hükümeti gene böyle bir işi yapamıyor. Rica ettik, yaptıramadık. Amerikalılar, Almanya’dan Rusya’ya on sekiz dil ve lehçeden neşriyat yapıyor. Ruslar günde dört beş defa Doğu Türkistan’a Taşkent Radyosundan yayın yapıyor. Almaata Radyosundan yayın yapıyor. Pakistan’ın da Türkistan için Türkçe yayını var Karaçi’de. Suudi Arabistan Radyosunun da böyle bir yayını var. Türk dünyasının lideri, Türk dünyasının her şeyi olan bir devlet, diğer dillerin yanında Türkistanca bir yayın yapalım diyemiyor, diyemediler bu güne kadar. Farsça, Urduca yayın

yapılıyor. Neden Türkistanca yayın yapılmasın?”^①

Hatta İsa bey o zaman Ankara’da devlet adamları tarafından kabul edilemeyen kadar cesaretsizlikle karşılaşmış. Bir devlet misafiri olmasına, Çin parlamentosunda mebus olmasına rağmen, Doğu Türkistanlı olduğu nedeniyle devlet adamları ona karşı çok çekingen tutumda, dikkatli, ihtiyatlı tutumda davranmışlardı! Ancak, Ankara’da bulunan Çin maslahatgüzarı takdim ettikten sonra kabul etmişlerdi!

Türkiye’nin jeopolitik konumunu araştıran Amerikalılar bu konularda şöyle yazıyor:

Orta Asya Türklerine “Siyasal örgütlenmeler, bilgilendirme faaliyetleri ve her türlü ajitasyon katı bir şekilde yasaklanmıştır.”

“Avrupa ve Amerika’da yaşayan Sovyet ve Çin’den sürgün edilen eylemcilere kıyasla Türkiye yakın tarihe kadar son derece kısıtlayıcı bir tutum benimsemiştir.”

“Türk diplomatları kuşaklar boyunca Moskova’ya karşı aşırı bir dürüstlük politikası geleneği çerçevesinde ve Sovyet İmparatorluğundaki Türk ve Müslümanlarla kurulacak en hafif ve resmi kültürel ilişkiden fazlasının Sovyet misillemesine yol açması endişesiyle hareket etmişlerdir.” Bu görüşlerin dayanağı olarak yazar şu notu ilave etmiştir: “Zamanın Türk Dış İşleri Bakanı İlder Türkmen Mayıs 1981’de Ankara’daki ofisinde yaptığımız bir görüşmede, Sovyetler Birliğindeki Türklerin millî duygularının eninde sonunda Moskova için sorun yaratacağı yönünde spekülasyon yapan benim gibi Batılıların hiç de gerçekçi olmadığını söylemişti. Azeriler, Özbekler ve diğerlerinin Sovyet sisteminin kendilerine sağladığı ekonomik avantajların memnuniyetiyle iyi birer Sovyet vatandaşına dönüştüklerinde

^① İsa Yusuf Alptekin: “Esir Doğu Türkistan için” Doğu Türkistan Vakfı neşriyat merkezi yayınları, 1985, 359. 372. sayfalar — Y. N.

ısrar etmişti. Millî duygular eski kuşağın bazı üyelerini halen motive etse de, gençlerin komünizmin kendilerine sağladığı avantajlardan faydalanmaya razı olacaklarını, zira başka bir ekonomik veya sosyal sistem tanımadıklarını ve muhtemelen de yavaş yavaş Ruslaştırılacaklarını da söylemişti.”^②

Bu, Doğu Türkistanlılara da aynı değer taşıyan bir tutumdur. Yani biz için daha geçerlidir. Bu tutum dış Türklerin eriyip yok olmasını itiraf etme, benimseme; dış Türklerin ise mevcut durumlarından razı oldukları, millî kimlik istemek süretiyle şu anki mevcut refahlarından(?) vaz geçmeyecekleri hakkındaki görüşleri, daha dikkat çekici, daha ilginçtir!

Meseleye politik açıdan bakıldığında, devlet kendi manfaatlari için herşeyi feda edebilir, bunu anlıyorum. Onun için anlayışsızlar gibi rencide olmak niyetinde değilim. Benim yakındığım, Türkiye kendi gelişmesi, güçlenmesi için harcarken değerini harcarsa, israf etmesiydi, demektir.

Yanı, Türkiye hükümeti Doğu Türkistan davasını alet olarak kullanmaktayken, geregince istifade edememektedir. Cesaretsiz dış politika buna imkân vermemektedir. Doğu Türkistan sanki bir altın parayken, o bir çocuğun elinde değerini bulamamış, oysa bu altın paraya sadece bir “dondurma” satın almakla kanaat etmektedir.

Çünkü, Çinliler, Doğu Türkistan davasının dünya kamuoyuna çok duyulması, uluslararası platformda tartışılan bir konuya çevrilmesinden o derece korkuyordu ki, davayı susturmak için her işi yapmağa hazırlıydı!

Çinliler PPK’ya nasıl yardım verdiyse, Türkiye de, Doğu Türkistanlılara öyle yardım verse, Tanrıdağları, Karanlıkdağları içlerinde gerilla hareketleri organize

^② İan O. LESSER, Graham E. FULLER: “Balkanlar’dan Batı Çin’e — Türkiye’nin Yeni Jeopolitik Konumu” 37. sayfa ve notları. Alfa yayınları, temmuz, 2000.

edebilseydi, Çinliler bu hareketin desteğini durdurmak için ne derece büyük talebi de yerine getirirdi. Ama tereddütlü politika, cesaretsiz politika sonucu bu koz çok ucuz israf edilmiştir!

Türkiye'nin Doğu Türkistan davasına ilgisi, saygısı, önemi ne derecede olduğu şu örnekte daha net görünecektir: 12. kasımda anılması gereken “Doğu Türkistan cumhuriyet bayramı”, 2000. yılında, Türkiye'nin şuanki işine gelmediği için, önce kutlama faaliyeti 18. kasıma sürülmüş; sonra gelecek yıl(2001)ın 7. ocak gününe sürülmüştür. Onun içinmiş ki, 7. ocak günü Çin dış işler bakanı tam İstanbulda olacağından şöyle ayarlanmıştı!

Bu örneğin nederece kırıcı, üzücü olduğunu anlamak için şu kıyasla karşılaştırarak düşünelim. Diyelim, Türkiye'nin cumhuriyet bayramı iki hafta sonraya sürülerek kutlansa veya sonraki yılın başında kutlansa ne anlam taşıyacaktı? Hakaret, maskara anlamı değil mi? Onun oyuncak oynuyorcasına zamanı sürülmesi, davamızın oyuncağa dönüştürüldüğünü gösterirken, anma gününün kastlı olarak Çin diplomatının İstanbul'a geleceği güne ayarlanması, davamızın Türkiye'de kendi çıkarları için kullanma aracı durumuna getirildiğini göstermektedir!

Türkiye'de Doğu Türkistan davasını kendi çıkarları için kullanmak, devletle sınırlı değil; kuruluşlar, şirketler, hatta şahslara dek olduğunca istifade etmekte, kullanılmaktadır. Zengin olmak isteyen şahslar, büyüme, yükselme isteyen şirketler, kuruluşlar da bu dava peşinde gibi gözükerek, Çinlilerle olacak anlaşmaları, ticari ilişkilerini geliştirmek üzere koz olarak kullanırlar. Bunu çok kolayca öğrenmek mümkündür: Bir an önce kendilerini bu davanın yorulmaz mirascısı gibi gösterenler, Doğu Türkistan'a hürriyet diye haykıran şirketler, radyo, televizyon, gazete, dergilerin bir andan sonra susmaları, Doğu Türkistan'da tufan belâsi

olduysa da, bir kez dile almamaları; aksi hâlde Çinliler hakkında sevinçle yazmaya başlamaları, hiç utanmadan “Sincan” diye adamaya başlamaları yeterli açıklayıcıdır.

Daha ilginç olanı, Doğu Türkistan kuruluşlarında çalışanların da bu davadan alet olarak faydalanmakta olduklarıdır! Bu beyefendilerin kanlı yaşa batan Doğu Türkistan halkıyla hiç işi yok, onlar bu kuruluşları, bir devletin, bir milletin derdini bağırın, sesini sesleyen yer, ve kendilerini yüksek sorumlu bir işte çalışan gibi hissetmiyor, onlar için burası bir şirket, maaş temin eden iş yeri, veya Çin'le anlaşma temin eden veya anlaşmaları için bir denkleştirici faktör, tamam! Onlar bu kuruluşlarda, vatan, millet uğrunda kâlbî ateş gibi yanmakta olduğundan çalışmakta değil, maaşını şuradan aldığı için, yada başka tür manfaattan koparmak niyetiyle çalışmaktadır! Onları oralardan çıkarın, bakın; onlar bu davayla hiç ilgilenmeyeceği çok net şekilde bellidir!

Türkiye'de bir çok kardeşimiz “kendi içinizde birliğiniz yok, dava nasıl yürüyecek...” diyorlar. Davamıza meraklı bir kardeşimiz, davanın durgunluğundan yakılarak, kendi başına araştırmalar yapmış, sonuçta şu kanaata varmış: Çinliler davayı susturmak için her sene Türkiye'ye bir milyon dolarlık bütçe harcıyormuş! Bu bir milyon Türkiye'de yerleşen Doğu Türkistanlılar içindeki Çin uşaklarından ta Türkiye'nin ilişkili makamlarında çalışan personellere, ilişkili şahslara dağıtılıyormuş! Bir milyon bütçe harcayıp susturulmak istenen davayı alevlendirmek için, en az iki milyon dolar olması gerekmez mi? Var mı bu para?

Birlik yok, demek kolay. Ama birlik kendiliğinden gerçekleşecek mi? Birlik nasıl gerçekleşecek? Birliği, nüfuz ve güç, etkili hareket hâsıl kılabilir. Türkiye'nin maddi imkânları yokken, bu birliği hasıl kılmak için organize edebilirdi. Hiç olmazsa bu davayı - 30 milyon insanın canıyla ilgili bu davayı - oyuncağa dönüştürenleri durdurabilirdi. Bu

davanın başında olanların millî hassasiyetlerini takip edebilirdi, faili meçhul adamların dava başına gelmesine engel olabilirdi. Bunlara maddî şart gerekmezdi; Çin’le olan ilişkilerini bozabilecek pratik işlerden değildi. Ama kurtuluşumuzu istemedikleri için (daha doğrusu böyle bir ihtimalliğe inançları olmadığı, “büyük Çinden koparılır mı?” Diyen tereddüdü görüşte olduğundan dolayı) davayı oyuncağa dönüştürmeyi durdurmamakla yetinmeyip, oyuncak etmekte öncülük etmektedir!

Bir şahsın istihbarat imkânları, dava başında olanların millî sıfatlarını izlemek, takip etmeye olanaksızdır; ama bir devlet, kimin kim olduğunu iyi bilebilir. Öyleyken, hiç olmazsa davamızın başında olanlar iyi tesbit edilirse, Çinlilerle kaynaşmaların, konsolosluklarda misafir olarak ağırlananlar, ...ın dava başından indirilmesi sağlansaydı, bu da büyük yardım sayılırdı.

Türkiye, Çin ajanları, Çin uşakları için bir cennet haline gelmişken, bu ezici çoğunluk^① içinde gerçek mücahitlerin öksüz kalması, herkes tarafından ilgisiz bırakılan yetimlere dönüşen bir yerdir. Çin ajanları konusu tartışılırken, Türkiye’li bir kardeşimiz diyor ki, Doğu Türkistanlıların bir çoğunun Çinliler için çalışmakta olduğunu MİT biliyor, ama ajanların onlardan olması daha iyidir, onu izlemek, takip etmek daha kolaydır; çünkü o bellidir. Ama onlar yok edilse, Çinliler Türkiye’lilerden devşirecekler, o zaman onu izlemek, takip etmek zor olacak.

Demek ki, Çin ajanları için belli imkân; yaşama, faaliyet etme, varlıklarını sürdürme imkânları tanınacakmış gibi geliyor. Bilhassa bir Çin ajanı Türkiye’nin işina karışmadan sadece Doğu Türkistan işile ilgilenirse onun için her imkân

^① Böyle dememize yeterli sebep vardır, artık dört Doğu Türkistanlının beraber konuştukları her şey Çinlilere duyulmaktadır — y.

vardır.

Böyle dememizin da bir dayanağı şu ki, Doğu Türkistanda (düşmanın avucunda olmalarına rağmen) resmî yerler- sahneler, toplantılar- haric Çinliler hakkında, Çin hükümeti hakkında “avukatlık” yapma tarzında, övme tarzında konuşanlara, toplumun görüşü değişir; toplumun nefretine hedef olabilir. Dolayısıyla hiç kimse (resmî sahneler haric) böyle tutumda -Çinlilere dostane- tutumla konuşmaya cesaret edemez. Hatta biraz Çinci olsa da (öyle konuşmaya istekli olsa da), toplum önünde aşikar ifadelerde bulunamazlar.

Ama, Çin baskısından çok uzakta olan Türkiye’de Çin uşakları hiç utanmadan ve çekinmeden Çinliler için “avukatlık” yaparlar, sevinçle konuşuyorlar, Çin için “büyük Çin” propagandası yaparlar; ama hiç kimse ondan nefret etmeyi bile düşünmezler! (Yeter ki, bu Çin uşağının parası olsa!)

Önceden Türkiye’ye gelirken siyasî ilticada bulunan, vatandaşlığa geçtikten sonra memlekete rahatça ve sık sık gidebilen, yıllarca orada ikamet eden, hatta Çin hükümeti maddî “iltifat”larda olmuş hemşehirlerimiz bile, toplumda nefret uyandırmamakla beraber, Türk istihbaratının da dikkatini çekmemesi şaşırtıcıdır. Türkiye’deki Doğu Türkistan toplumun nefret etmemesi, ezici çoğunluğun Çin uşaklarından mürekkep olduğu anlamı taşırırsa, Türk istihbaratının ilgilenmemesi, Türkiye hükümetinin Doğu Türkistan davasına ne derece meraklı olduğunun yansımasıdır.

Soralım ki, Kıbrıs meselesinde Çin’in tarafsız kalmasını sağlamak amaçlanan bu tutum, bu gerilemelerin sonucunda, Çin’den beklenen şey elde edildi mi? Bahise girerim ki, Çin Türkiye’in beklediğini ebediyen yapmayacak, o bu kozdan çok iyi istifade eder ve Türkiye’yi tüm isteklerine uydurabilirler. Ama, Türkiye, Doğu Türkistan’ı koz olarak

kullanıp da Doğu Türkistan meselesini bir defa uluslararası platformlarda, diyelim BM’de gündeme taşıdı mı?

Şunu da eklemek istiyorum, Türkiye’de Doğu Türkistan yada Uygurlara ilişkin bilimsel çalışmalarda da çocukça muamelede bulunulmaktadır. Bilimsel olduğu halde, sıradan birşeylerde de son derece yanlış ifade edilmekte, yanlış yazılmaktadır. Bilimsel bir işe bilgi sahipleri (ilgili sahanın uzmanları) teklif edilmeksizin, sıradan bir insan çağırılır, “Doğu Türkistanlı mısınız? Uygur musunuz?” tamam, ondan sormak, fikir almakla yetinilmektedir (o çağırılmış adam da, bu işin kendi mesleği olmadığı ve yanlış ifade verebileceği hakkında samimiyet göstermesi, milletin bilimsel bir işinin değerini düşürmemesi gereken yerde, ancak kendisini “küçük düşürmemek” kadar çok küçük manfaat için büsbütün resmî bir işi mahvetmektedir). Bu tür muamele de Türkiye’nin Doğu Türkistan konusuna ne derece dikkatli olduğunu gösteren, her gün, her yerde karşılaştığımız sıradan mesallerdir.

Türkiye’de Ve Dünyada Doğu Türkistan Davasının Gerçek Durumu:

Bu başlık altında esas olarak Türkiye’deki durumlarımız ele alınsa da, aynı zamanda, tüm dış dünyadaki mücadelemizin gerçek durumunu da içermektedir. Türkiye’nin özel olarak dile getirilmesinin başka bir nedeni ise, Türkiye dışında dava daha berbat, daha kırıcı, açıkçası dava denilecek bir işin olmayışındandır.

Önceki sayfalardan biraz anlaşıldığı gibi, dış dünyada sevinecek kadar dava hareketi yok. Bu yoklukla kalmayıp, hatta kendileri isteyerek alet oldukları tarafa uyup, davaya engel teşkil etmeye kadar giden kuruluşlar da yok değil. İşte

misaller:

Dinî terbiyeyi, yeniden Rus mahkumluğundan kurtulmuş Kazakistan ve Mongolistan Kazakları için, millî benlik ve millî terkinin bir unsuru olarak görmüş Türkiye’li Kazaklar, Ahmet Yesevi Vakfı ve başka yerlerde yüzlerce öğrenciye dinî eğitim verirken, Doğu Türkistan Vakfı sanki komünist Çinliler gibi kin ve nefretle dine karşı davranmaktadır; öğrencilerin vakıf içinde kalanlarının namaz okumalarına izin vermemektedir! Çok doğaldır ki, onların toplantı ve kurultaylarda: “Çinliler Doğu Türkistan halkının dinî hürriyetini yasakladı, ... falan filan” diye dertlenmeleri içten değil, sun’îdir, şekilciliktir! Çünkü, görüldüğü gibi, kendileri de en azından komünist Çin kadar din düşmanıdır. Dinin, biz gibi yok olmaya maruz kalan millete göre bir koruyucu faktör olduğunu Batılılar bu liderlerimizden daha iyi anlamaktadır. Bir Batı politikacısı eski Sovyetler Birliği içindeki mahkum milletler konusunda yazarken şöyle demektedir:

“Din, onlar için sadece bir manevi destek değil, aynı zamanda Rus ve Sovyet tahakkümüne karşı iyi bir millî benlik koruyucusuydu”^①.

Eger, “bizim dinî eğitim yada dinî propagandamız Türkiye’yi rahatsız edecek” denilse, ben diyorum ki, Türkiye, bir devlet olarak, istihbarat ve başka vasıtalarıyla, ve politik açıdan da şunu bilmesi gayet doğal ki, bizim itikadı güçlendirmek yolundaki çalışmalarımız, ancak, Çinlilerin yok etme politikasına karşı direnme hareketidir, hiç ve hiç Türkiye’de şariat devleti kurmak için değil! Türkiye devletinin bu kadar basit ve doğal bir amacı anlamayacağını sanmam! Bu sadece bizim kendi adamlarımızın istemezliği, yada bilinçli veya bilinçsizce Çin uşaklığı yapmakta

^① Zbigniew Brzezinski: “Büyük Çöküş” 98. sayfa. Türkiye iş bankası Kültür Yayınları, mart, 2000. 5. baskı.

olduğundandır.

Onların daha neleri istememekte olduğu hakkında devam edeceğiz; böyle bir olayı hikaye etmekte yarar görüyorum:

Türkiye'deyken arkadaşlarla internet sayfalarından gördük ki, Amerika'da, Doğu Türkistan teşkilâtlarının başında olanlarla Amerika'da yaşayan Çin demokratlarını bir araya getirmişler. Bizimkiler Çin demokratlarına istiklâl istemeyecekleri, gerçek muhtariyat verilicekse Çinlilerden ayrılmak istemeyeceklerini dile getirmiş; Çinliler ise sinsi metodlarıyla bu denilenleri yazıyla ifade etmek talebinde bulunmuşlar, bizimkiler imza etmek üzereyken aradan bir gencimiz buna karşı direnmiş ve bu afetin önu kesilmiş.

Böyle işler tarihimizde de çok görülmüş ve bizim tarihî fırsatlarımız yakılmıştı. Onun için Doğu Türkistan adına kendi isteklerimizi Amerika kongresine bildirmeyi lüzumlu bulmuşuz ve bir imza kampanyası yaptık. Ramazan ayları olduğu, Doğu Türkistanlıların bir çoğu taravîh namazı kılmak için hemşehrilerin evlerinde toplanmakta olması, işimizi kolay kılmıştı.

İmza metni iki esas içerikteydi: “Çinlilerle eşitsiz anlaşma yapanlar bizim temsilcimiz değil, vatan millet hainidir; biz tam istiklâl istiyoruz”.

Bu faaliyet Doğu Türkistan vakfı tarafından çok kaba tutumda karşılandı. Onlar bir yandan böyle bir olay olmadığını, olmayacağını, hiçbir zaman Çinlilerle işbirliğine varılmayacağını söylerken, bir yandan imza kampanyası yapanların bölücüler ve Çin ajanları olma ihtimali ve imza metninin de Pekin'den gönderilmiş olma tahminini ortaya attılar!

Burda biz, “bölücülük”, “Pekin'den gönderilmiş imza metni” ve bunun ne derece abdalca veya kastlı döndürme olduğu hakkında mülâhaza edeceğiz.

Bölücülük nedir?

Bölücülük, bir topluluk içinde bulunan değişik fikir, değişik görüşlerden istifade ederek, bunları birbirine düşürmeye, ortalığı karıştırmaya, düşmanlaştırmaya denilir. Görüldüğü gibi bölücülük, değişik görüş yada fikir açısını şart kılmaktadır.

Bölünmek nedir?

Bölünmek, değişik görüş(fikir) sahipleri (şahs, gurup veya topluluk)nin kendi fikirlerinde direnmeleri sonucunda meydana gelen anlaşmazlık, düşman kesilmek sonucudur.

Bu tarifimiz doğru ise, cevap kendiliğinden bilinmektedir: İmza kampanyası bölünmeye yol açacaksa, demek ki, bu bölünme olayı, istiklâl isteyenlerle istiklâl istemeyenler arasında olmuş demektir. Zaten böyle bir temel meselede görüş ayrılığı varken, aslından bölünmüş(ayrı) durumda demektir! İstiklâl istemeyenlerle bir olmanın (bölünmemenin) da anlamı yoktur! Çünkü istiklâl istemeyenler Çin uşağı veya münafıktan başka bir şey değildir!

İmza metninin “Pekin'den geldiği” tahminlerine gelirse, açıkça görülüyor ki, istiklâl istemeyenlerin Pekin'e daha yakın olması mantıklı olmaz mı? Konsolosluklarda Çinlilerle rakı içenler, restoranlarda Çinlilerle beraber kaynaşanlar bu “şeref”e daha uygun olmaz mı? Halkın isteklerinin tersi, hala “özerek bölge” talebiyle yetinenler, muhtariyat isteyenler böyle işleri becermeğe daha profesyonel değil mi?

Diğer bir türlü tabiri varsa ancak şu olabilir: “Bu bir mücadele metodu meselesidir, bizim uzak görüşlü(?) stratejimizi bozacaksınız...” buna da cevap verebiliriz.

Bu tür mücadele metodu önce İsa Yusuf Aliptekin tarafından kullanılmadı mı? O, 1926'de Andican'da konsoloslukta uşak olarak çalışırken başlayan bu mücadele metodu, 1994'e kadar ne sonuç verdi? Hatırlıyor musunuz? (Bu konuda ileride daha duracağız).

Daha bir şaşırtıcı tutuma dikkat çekmek istiyorum: İmza

kampanyasını kınarken, “böyle bir olay olmadı, olmayacak da...” diyen bu beyefendiler sonraları nerede Doğu Türkistanlılar toplanırken orada böyle bir mücadele metodu (Çinlilerle iş birliği içinde istiklâl talep etmek metodu)nun “üç efendi” tarafından kullanılmış olduğunu, bu miras kalan metoda onlar da uyucaklarını açıkça söylemeden çekinmedi!

İstiklâl arzusundan doğan bu imza toplama olayı, onlara son derece ters geldi ki, her yerde, her kese, her fırsatta bunu kınamayı unutmadı! Hatta yabancılara verilmekte olan geçici ikameti de, sadece Doğu Türkistanlılara verilecekmiş gibi gösteren, ve bunu kendilerinin hemşehrilere yapmakta olduğu iyilik olarak gösteren beyefendiler, ikamet hakkında soranlara da, aslında bu işin çok yakında halolacağını, ama imza kampanyası dolayısıyla bakanların çok kızdığını ve onun için geçikmekte olduğunu söylemekten de utanmadı! (Doğu Türkistanlılar toplumunun nefretini istiklâlcilere yönlendirmekte olduğuna dikkat edin!)

İmza kampanyasında katkıda bulunan gençleri korkutmak için de bunu alet etti. “sizin imza kampanyanız bakanları çok kızdırmış, ondan dolayı bitmek aşamasına gelen iş geri gitmiş falan filan...”.

Onlar gerçekte, Çinlilerle böyle bir anlaşma yapsın yada yapmasın, imza kampanyası, halkın arzusunu ifade etmiş ve bunun bir zararı olduğunu sanmıyorum. Demek istiyorum ki, tam bağımsızlık istiyor musun? İçeriğinde bir metni Çinliler getirip imza almayı istese de imza atmakta nasıl bir hata var ki? “Evet, niçin istemem ki, herf! Getir imza atayım!” denilmesinde ne sakınca var ki?

Ama onların böyle bir anlaşmayı yapmamış olsa da, yapacak eğiliminde oldukları açıkça görülmektedir. 1999’da (önce zikri geçmişti), kendilerini Doğu Türkistan’ı temsil eden, en üst düzey liderler sanmakta olan altı “*büyüğümüz*” bir tane Çinli dergi memuruyla imzalaşma girişimlerinde

bulunmuş, bununla kendilerinin kimliği, hüviyetleri, kişilik değerini de bilmeyen kimseler olduğunu aşikar etmişti!

Onların imza kampanyasından korkuşunun tek sebebi halkın sevgisinden mahrum olmak ve sonuçta günlük yaşamlarında önemli yer tutan gelir kaynağından mahrum olmaktır.

Fakat, “Halkın sevgisini kazanmak, ancak o halkın gayesine erişmek için mücadele etmek ve aynı zamanda bu gayeye ulaşılmasına engel olanları da yok etmekle mümkün olur. Halkın gözünde, halk düşmanlarını yok etmekten vaz geçmek, halkın bu hakkından şüphe etmek demektir. Hatta, hakkın var olduğunu kabul etmemektedir.”^①Görülüyor ki, halkın düşmanlarını dost etmekle bu sevgi kazanılmaz!

Şunu da not etmeyi fazla görmüyorum: İmza kampanyasından son derece öfkelenen “büyüklerimiz”den biri iftar vermek bahanesiyle hemşehrileri vakıf’a toplamış, orda yemek üstü kınamalar sürdürmüş, halka bunu Çin düşmanlığı olarak yorumlarken, kendilerinin yapmış olduğu “büyük mücadele hareketleri”ni bir bir hatırlatmışlar.

Bununla yetinmeyen büyükler beni suçluluğumla korkutmak ve bir daha hiç de böyle bir işe karışmağa cesaret edemeyecek hale getirmek amacıyla iftar veren “büyük”, bir düzine gençleri beraberinde götürmek suretiyle, dün yarısında evime gelmiş ve bana düşmanca davranmışlar. demişler ki, onlar kaç defa toplantı düzenlemişler, kaç defa yürüyüş organize etmişler, öğrenci yetiştiriyor muş... (O “büyük”ümüz Türkiye’de toplantı yapmak, Çinlilerle anlaşma yapmak,... gibi “**mücadele**”lerle meşgulken, onun Doğu Türkistan’da - Gülca şehrinde olan fabrikasının gürültüsü, hiç kesilmeden, normal daralmaktaydı, tabî!)

Bu gibi tehlikesiz, emniyetli yörede yapılan sözde

^① Hitler: “Kavgam” Kamer yayınları,422 sayfa.

mücadeleleri bana - düşmanın avucunda mücadele veren adama - duyurmaktaydı! Burda bir toplantı açmak veya yürüyüş yapmanın bir faydası mı var? Yoksa yapanlara bir tehlike mi var? Emniyetli alanda yapılan işin önemi hakkında şu satırlara bakalım:

“Toplantının sadece emniyet kuvvetlerinin koruması altında meydana gelmesi, toplantıyı tertip eden liderlerin halk nazarındaki itibarını sarsar. Büyük bir polis kuvvetinin himayesine ihtiyaç gösteren toplantılar, halkın gözünde hiçbir önem ve cazibeye sahip olamazlar. Keza, milletin aşağı tabalarının gözünde başarının ilk önemli şartı bir kuvvet gösterisinde bulunmaktır.”

“Cesur bir adamın, bir korkağa oranla kadınların kalplerini kolaylıkla fethettiği gibi, kahramanca bir hareket de, bir milletin hassas kalbini, korkakça ve polis kuvvetinin himayesi sayesinde yapılabilen bir hareketten çok daha kolay elde eder.”^①

Onun beraberinde götürdüğü gençler Türkiyede doğmuş çocuklar olduğu için şüphesiz ki, onların vatanperverlik duyguları sanki serada yetiştirilen çiçek gibi, kitaplardan, sloganlardan öğrenilmiş duygulardı! Doğal gelişen değildi. Çünkü onlar bu sevgini direk hissetme şansı yaşamamış; düşmanın zehrini de direk tadmamıştı. Ama onlar bana-düşman içinde, tehlikeli alanlarda mücadele verene-yurtseverlikten ders vermeye kalkıyorlardı!

Onların en övündüğü işinden biri de “çocukları eğitiyoruz” dur. Yeri gelmişken bunun da nasıl bir büyük iş olduğu hakkında durmanın sakıncası yoktur. Peki, bu okutulmakta olanlar ne işe yarar? Veya okutulmuş olanlar ne işe yaramaktadırlar?

Çiftçilik tekniği, hayvan doktorluğu, tıp gibi mesleklerle

^① Hitler: “Kavgam” Kamer yayınları, 588, 589. sayfalar.

vatan kurtarılır mı? Doğu Türkistan için ne yapılabilirler ki? Okul bitirenler, hatta doktorluk da alanların durumlarından anlıyoruz ki, yapabilecek hiç bir iş yok! Onların çoğu okuduğu mesleği bir yana, herhangi bir işle çalışıp kendi ekmeği için mücadele vermektedir. Hatta kendi karnını doyurmak için, Çinlileri Türkiye’ye sokmak gibi pis işleri de yapmakta olanların varlığı gerçeğiyle de karşı karşıyayız.

Bu “çocukları eğitiyoruz” a bir cevap. Daha bir cevabı şudur: Siz mi okutuyorsunuz onları? Hayır. Öyleyse siz mi organize ediyorsunuz? Belki evet derler. Ama hayır. Siz olmazsanız okutulmaz mıydı? Tabii ki, hayır. Onlar olmazsa da okutulurdu. Çünkü dış Türklerden her sene kaçtan kaçta kadar sayıda okutmak Türkiye cumhuriyetinin eğitim programında belirlenmiş şeydir. Vakfı olmayanlar da okutulmaktadır.

Ama onlar, Doğu Türkistanlıların okuma işini tekelleme süretiyle, bunu kendi karnını doyurmak için alet ederken, o kadar aşağılıklara gitmişler ki, vallah! Okuması gereken bir çok genç sayı sınırı bitti, yok artık, derken, Çinlilere “Doğu Türkistanlı” belgesi vermek süretiyle, onların TÖMER’de bedava okumalarını sağlayacak şerefsizliklere kadar gitmiş! Daha iğrenç olanı, TÖMER’in bitiş töreninde her topluluk öğrencisi içinden biri şark yada şiir söylerken, okul yetkilileri “Doğu Türkistan’ı temsilen” sözü geçen Çinliyi “Doğu Türkistan şarkılarından örnek” söylemeye davet eder; ve Çinli bir Çince şarkı söyler. Bu kadar namussuz olaylar meydana gelirken, öğrenciler içinde bulunan Doğu Türkistanlı öğrenciler göre göre “bu nasıl bir iş ya?” diye içini çekerken, erkekçe biri ortaya çıkmamış da, sahneden bu sözde “Doğu Türkistanlı”yı sürüp atmaya, seni hangi köpek “Doğu Türkistanlı” diyerek buraya gönderdi? Diye, arkasındakini açıklamaya, ve okuldaki yetkili ve öğretmenlerin de gözü körmüş gibi yaptığı iğrenç olayı, yüzüne vurmaya cesaret

edememiş!

Durumdan anlaşıldığı gibi, Şöyle bir gerçek var ki, onların mevcudiyetlerinden öğrenciler istifade etmekte değil; öğrencilerin mevcudiyetlerinden onlar ekmeğini kazanmaktadırlar! Var ve yok öğrenci listeleri hazırlamak süretiyle, gelen buruslardan her öğrenci başından belli bir sayı keserek kendi karnını doyurmaktadırlar! Bu konu şu kadar kalsın.

Da bir eski hatıra, “imza kampanyası olayı”na benzemektedir: 1997’in başları olabilir, (veya 1996’nın sonu), Türk Ocakları Doğu Türkistan için bir imza kampanyası başlatmıştı. İmza sayısı beş milyonu geçerse millet meclisine sunulacak, falan. Neyse Doğu Türkistan’ın faydası için yapılmış bir işti.

Biz şuanki Doğu Türkistan vakfı yerleşen medrese odalarında kalanlar(o zaman vakıf Millet Caddesindeydi), öğrenciler ve başkaları bu imza kampanyasına katkıda bulunmak için, imza konusu yazılan ve imza için hazırlanmış formları kendilerimiz kopi çekerek çoğaltmış ve caddede iki yerde tezgah kurmuş, imza toplamaya başlamıştık, hatta yağmakta olan yağmura da bakmaksızın ateşli bir hisle yapmaktaydık.

Vakıftan bir emir geldi ki, “medresede yatanlar bu işe karışmasın, bu bizim işimiz değil, Türk Ocaklarının işi”(!) Ama biz direnmiştik, “belki aramızda olan öğrencileri dersten geri kalmasın diye şöyle demiştir” yorumuyla, “bizim zaten başka yapacak işimiz de yok, şu işi yapmadan ne işimiz vardı ki?” diye devam etmiştik. İkinci kesin emir daha geldi: “Hiç işiniz olmazsa uyuyunuz, dinleniniz, o işe karışmayınız!”

Ne diyelim? Şaşırдық, ama işi durdurmaya mecbur kaldık. Doğu Türkistan için yapılmakta olan bir iş, Türk Ocaklarının işi olurmuş da, bizimle bir ilişkisi yokmuş!

Aslında(en azından benim düşünceme göre) yurt dışı

kuruluşlar dünyanın her yerinde sıkışmış, gidecek yeri yok, elinde doğru dürüs kimlik belgeleri de yok Doğu Türkistanlılara sahip çıkması, ne yapacağı konusunda danışman olması, çok basit bir talepti; şu ülkeye gelenlere ise herkesin durumuna göre yol, iş, okul, vs. ayarlaması sıradan ödevleriydi. Meselâ biz Türkiye’ye kaçak geldik, ne yapacağımızı bilmiyorduk. Vakfa durumumuzu bildirdik. Ama onlar bizim ne yapmamız gerektiği hakkında yanlış yönlendirme, yanlış rehberlik etme, daha doğrusu düşmanlık ettiğinden dolayı, bir buçuk senelik hayatımız boşuna gitti. Mahvetti kısacası.

Onlar Doğu Türkistan için, Doğu Türkistan halkı için hizmet verecek kimseler olsaydı, biz gibi mücahitlere doğru yol göstermiş olacaktı; bizim kaçak olmamız, yurda dönemeyeceğimiz, bir ülkeye sığınma mecburiyetinde olduğumuzu bilince, ne yapmamız gerektiği hakkında bilgi vermesi sıradan bir iş değil miydi? Yıllardır Türkiye’de yaşamaktayken, Türkiye’nin yasaları, kuralları onlara malumdur, ama bizim bilgimiz haricindedir. Bu durumda bizim hemen emniyete gitmemize rehberlik etmeleri gereken yerde, biz kendimiz sonradan bunu öğrendikten sonra da, bizi emniyete gitmekten alakoymuş, hapsedecekler diye korkutmuş, bekleyin, sizleri vakıftan biri götürecekti demişler. Sonunda biri bizi beraber götürmüş, sanki bize büyük bir hizmet yapmaktaymış gibi. İltica dilekçimizi o adam emniyet müdürlüğünde bir ofise vermiş gibi gösteri yapmış ve “işiniz bitti artık, gidelim” demiş. Bir buçuk seneden sonra biz hala emniyette kayıtlı sayılmadığımızı duyduk ve bunu kendimiz çok zorlukla düzeltmeye müvaffak olduk.

Sonradan anladık ki, emniyete müracaat etmek onun yaptığı gibi dilekçeyi bir ofise vermekle bitecek bir iş değilmiş. Onlarca ofise girilir, her birinin yetkilisi imza atar ve damga basar, sonunda arşiv bürosu teslim aldıktan sonra elinize birer

belge verilirmiş! (Başımızdan geçen acı dersten istifade ederek sonra gelenlere biz yol gösterirken, bu işlerin tertibatını öğrendik).

Belki öyle olacağını onlar da bilmiyor olmalı, denilebilir. Tamam, böyle işlere hiç bütçe harcanmıyordu, yeterki, niyette hizmet etmek olsun. Doğu Türkistanlılar gibi öksüz, mutsuz halkın siyasî kaçakları her zaman bu gibi kısımetlere uğrayacağı belirsiz miydi? Bunu önceden hissetmek zor muydu? Bu halkı temsil etmiş olan bir kuruluştaki çalışanlar o kadarlık bir işi bilmiyorsa, böyle durumdakilere danışmanlık etmek hazırlığı olmazsa, ne işe yarar? Doğu Türkistan'ı kurtarmaya? Gülünç değil mi?

2001 ekim ayında Mısır havalimanında sekiz Uygur tutuklanmış, haberi duyunca hemen oraya koşan Çin konsolosluluğu memurları, onları iade etmeği talep etmiş, durum çok tehlikeliydi. Bundan haberdar olan birkaç Doğu Türkistanlı genç Türkiye’de harekete geçmiş, Mısır konsolosluluğuna koşmuş, Almanya’ya “millî merkez”e telefon açarak durumu anlatmış; Türkiye’de de Doğu Türkistan kuruluşlarına durumu anlatmış, sahip çıkmalarını rica etmiş. Anlaşılmakta olduğu gibi, doğal olarak “millî merkez” kurultay hazırlığıyla “çok meşgul” olduğunu bildirmiş, demek, istememiş; Türkiye’deki Doğu Türkistan vakfı ise doğrudan redetmişlerdi. Çocuklar 2002 ocağın ortalarına gelince Çin’e iade edilmek üzereyken, vakıf “önceden haberi olmadığını, oysa sahip çıkacak”ını ilan etmiş! Bizde bir ata sözü var ya, “savaş bittiğinde kahraman çok olur” diye. Bu da öyle olmuş.

Sonunda gençler İstanbul havalimanından sağ salım çıkarılırken, bu kurtarmayı kendileri organize etmiş gibi gözükmek için utanmadan yalan söylemişler. Çünkü, tutukluları kurtarma işi için Suudi Arabistan’daki zenginlerimiz tutumunu bildirmiş: “Kurtarın, para gerekirse biz varız”. Demek, bu vaadedilen parayı koparmak peşinde,

bu kurtarma işini kendileri yapmış gibi gösterme yönünde çaba harcamışlar! O kadar çabayı iş için harcasaydı, gerçek kahraman olacaktı!

Bu “şerefli” insanlar Çin konsolosluluğu yayınlayan Uygurları terörist gösteren propaganda evrakını yüzlerce nüsha fotokopi kılarak dağıtmakla Çin uşaklığı yaparken, kendi haber ağı aracılığıyla, “Çinliler için evrak dağıtmış” iftirasını başkalarına yüklemiş; imza kampanyası dolayısıyla gözüne batan kimselere yüklemiş!

2001 aralık ayında Türkiye’de açılan Türk dünyası kurultayında Türk boylarının temsilcilerinin hepsine söz verilmiş, hatta birer yüz bin nüfuslu küçük Türk boylarının temsilcileri de söz almışlar; Gagavuzlar, Yakutlar, Başkurtlar,... ama Doğu Türkistanlılara söz verilmemiş! Gerçek durumu anlamayan gençler bunu haksızlık olarak değerlendirmiş ve söz hakkı talebinde olmuşken, gecikmeden gerçek de ortaya çıkmıştır: Aslında bizimkiler kendileri söylemek istememişti! Gençlerin söz hakkı istemelerine karşı “temsilcimiz” çok yakınmış ve bu sahnede söylemek “bizim tüm işimizi bozacak!” demişler. Sonuçta söz hakkı verilse de söyleyecek zaman kalmadığı, söylemeyi isteyen “temsilci” de olmadığı ortaya çıkmış! Onların hangi “büyük iş”i bozulacaktı ki? Belli değil! Ama daha doğrusu, bozulacak bir iş yok, bu bir büyük yalandır! Veya, birilerine içki içtiği masada “yaramazlık yapmıyacağız” diye vaad vermiş olursa, belki onun için yüzleri kızaracağından kaçınmış olmalı! Başka ne diyebilirdik?!

2001’ yılının temmuzunda sekiz Doğu Türkistanlı yurt dışı kılınarak Türkiye’den dışarı atılmıştı. Bir çok adamın ısrar etmesine bakmamaksızın vakıf onlara yardım etmeyi red etmiş! Bu “temsilci kuruluşumuz” şöyle demiş: “Pasaport durumu yasaya aykırı olduğundan yurt dışı edilmişler, böyle yasaya uygun olmayan işlere karışmayız”. Pasaportları yasal

olsa (viza ikametleri olsa) zaten vakıfa ihtiyac düşmezdi değil mi? Doğu Türkistanlıların tam bağımsız olmadıkça bitmeyecek pasaport sorunları olduğu, şuanda herkese malum bir iştir. Sorun olduğu için yardıma ihtiyac doğacak değil mi?

Böyle şerefsiz olayların hepsini sıralamanın anlamı yok, öfke kabarıyor. Sonuç şu ki, yurt dışında Doğu Türkistan davası bir alete, oyuncağa dönüştürülmüştür. Aslında bunlar davanın sonucuna hiç inancı olmayan kimselerdir. Öyle olduğu için, onlara göre, “sonuç vermeyecek dava”nın peşinde yorulmaktansa, mümkün olduğu kadar ondan istifade edip karın doyurmak “daha mantıklı” gelmektedir.

Daha şaşırtıcı olanı, demokratik anlayışa doğru giden dünyada, sadece bizimkiler hakkında eleştirme yapmak cinayet sayılmasıdır! Eleştiri aslında yoldan dışarı kayma hallerine bir uyarı, faydalı düzeltme olduğu halde, bunların, sanki yanlış yapmayacak melekmiş gibi, eleştiriyi kabul edememesi, onların, gerçekte işi iyi yürütme niyetlerinin yokluğunun bir kanıtıdır. İşini mümkün olduğunca iyi yapmaya çalışacak olan kimseler, tabii ki gözcülerin görüşlerini, eleştirilerini, nerede eğri gittiği hakkında fikirlerini duyma ve incelemeğe önem verecekti.

Buralarda (Doğu Türkistan kuruluşlarında) çalışanların amacı gelir sağlamak içindir; kâlllerinde vatan sevgisinin yandığı için değillerdir. Şunun içindir ki, onların gözünde burası bir şirket, bir dükkan, bir fabrika-kısacası sıradan bir iş yerinden başka bir şey değildir.

Öyle olduğunu şöyle basit bir örnekle açıkça görmek mümkündür: Devlet amblemimizdeki hilal ay içinde olan “besmele...” yazısının doğru mu, ters mi yapılmış olduğunun farkına varmadan yazılı belgelerinde yıllardır kullanmaktadırlar! Bu haliyle devlet davasının peşindeymiş! Gülünçlü değil mi?

Sonuç

50’li yıllarda Muhammed Emin Buğra çok eser yazmış, çok faaliyet göstermişken, bugünlere gelince liderlerimiz gidgide zayıf, beceriksiz, kötü, “kalitesiz”leşip varmakta olduğunu görmekteyiz. O zamanlar Arapça, İngilizce dillerde dergi yayınlanmışken, bugünlerde gidgide Türkçe yayın da zor durumda olduğu açıktır! Daha ilginç olanı, gündengüne vatan, millet için kâlbî acımayan, şahsiyetçil, canbakar, duyguları donmuş kimseler olduğu da gerçektir. Bir önceki lider, Türkiye’de bir Doğu Türkistanlı tutuklandığı zaman evinde rahat oturamazken, onun için can atarken; bugünkülerini tam aksine, tanıdığı polisler “poz” vererek birilerini tutuklatıp, “haddini bildirmek”, korkutmak gibi şerefsizliklerden bile çekinmeyen hale gelmiştir.

Bazı ülkelere sığınmak için giden bir çok insanımız, bu teşkilâtın yardımına erişememiştir; sahipsiz olduklarından, onların hayat faaliyetleri belli bir belediye, veya mahalla çerçevesinde sınırlanmış olduklarından, çok sıkıntı içinde kalmışlardır. Teşkilât yetkililerine, “Doğu Türkistan’ı kurtarmak çok büyük iş, önce şu köşede sıkışan hemşehirlerimize sahip çıksak olmaz mı?” denildiğinde; bu şahislerin verdikleri cevap oldukça iğrençtir; “onlar şu durumlarından kurtuldu mu, tamam, bize tokat atacaklar”. Demek, onların ön şartı, kendisiyle bir kasabalı olması, aynı siyasî görüşte olması, daha önemlisi, ebediyen ona sadakatlı kalması gerekmektedir. Geçekte de, onlar sahip çıkanlar, hep bu şartlara uyumlu olanlardır. Böyleleri açıkça Çin uşağı olsa da peki!

Çinlilerle iyi geçinen, büyük münafik Tömür

Davamet'in^① torununu son derece iyi karşılayan, onun için ev ayarlamaya koşan, Doğu Türkistan kuruluşunun telefonundan onun münafık dedesini aramasını sağlayan; hatta ki, Çin polisi olduğunu herkes bilen kimseleri kendilerine yakın gören bu beyefendilerin, uzlaşmaz tutumda olan mücahitlerin mevcudiyetinden rahatsız olmaları (but kollarını kıracakları hakkında tehdit uyarılarında bulunmaları), beyanlarımızdan sonra, pek garip duyulmayabilir sanırım.

Doğu Türkistan'ın Çin tabanı altında akmakta olan göz yaşu bir yana, hür dünyada "temsilcilerimiz var" diye ümitlenip, büyük hasıllalar beklemesine karşın, bu beyefendilerin bu halinden, göz yaşlar daha acı akacağı meydandadır.

^① Tömür Davamet, sözde "özerk bölge" reisi olmuş, ve sonra mertebesi yükseltilip Pekin'e götürülmüş bir münafıktır.

İSTİKLÂL MÜCADELEMİZİN METODU

İşgal altındaki topraklar ateşli protestolarla değil, kılıcın indirdiği zafer darbeleriyle ana vatana katılabilir.

_ Adolf Hitler

Doğu Türkistan istiklâl mücadelesinin metodu nasıl olmalı? Barış? Diyalog? Anlaşma? ...

Çinlilerin nasıl bir millet olduğu hakkında biraz bilgisi olan herkes biliyor ki, Çinliler gibi utanç duyguları donmuş milleti yalvarmalar, delil koymalar, rezil etmeler, tarihî gerçeklerle duyguları etkilemek, müteessir etmek gibi yöntemlerle Çinlilerden bu vatani kurtarmanın mümkün olmadığını biliyorlar. Bizim "barışçılar", ancak şuanki dünyada "moda" olan "barış" yolunu seçmiş gibi görünse de, kendilerinin ne yapmakta olduğunu pek anlamazlar; bununla bir şey kazanmak mümkün olduğuna kendileri ne derece inanırlar? Bahsettiğimiz gibi, onların, "barış metodu" çerçevesinde olan bir çok zarurî işleri yapmaktan kaçındıkları dikkata alınırsa, onların gerçek kimlikleri düşündürücü gelebilir.

Bu hakta bilgileri bile yok! Fakat dünyada "barış" sloganı kulağa yakışlı geldiğinden dolaydır bu seçenek! Daha doğrusu şu olabilir: Onların vatan için kurban verme cesareti olmadığı, kan ve mal kaybı etmemek, ölmek için bu kolay ve ucuz "vatanperverlik"i seçmiştir!

Bu yol çok denenmiş bir yoldur bizim için. Merhum liderimiz İsa Yusuf Beyefendimiz 1926 senesinde Özbekistan'ın Endican şehrinde bulunan Çin konsoloslusunda

uşak olarak çalıştığı zamandan başlar. Yalvarma, dilenme, insanî duyguları okşayarak, içini acıtmaya çalışmak, dilekçe vermek, tarihten delil söyleyerek, yaşanmakta olan delilleri de ortaya koyarak,... nelere erişmişti? Ta 1994'e kadar sürdürülen bu metod ne vermişti?

Türkiye'deki bazı kuruluşlarımızdaki "lider"ler diyorlar ki, bizden önce üç efendi takip eden yoldan gideceğiz... bu onların mücadele metoduymuş!

Bir eşek köhne köprüden geçerken butu takıldıysa, ikinci defa o köprüden geçmek için direneceği herkese malûmdur. Eğer biz asırlardır uğraşmamıza rağmen fayda vermeyen bir yolda devam edersek, eşekten daha beter akılsız olduğumuz ortaya konulmuş olmaz mı?

"Türkiye Cumhuriyeti Devletinin büyük bir güç olan Çin Halk Cumhuriyetinin açık veya kapalı düşmanlığına hedef olması, Türk - Çin ilişkilerinin bozulması elbette istenmez."^① M. Rıza Beki'nin bu sözlerinden açıkça görüldüğü gibi, burda nasıldır bir Doğu Türkistan mücadelesi ve metodundan söz etmenin yeri yok, ancak Türkiye dış politikası için alet olma ve çıkar sağlama çabaları sürmektedir.

Var denilse de, yaşadığımız gerçekler "barış metodu"nun bizim ne işimize yarayacağına bilgi vermeye yeterlidir.

Geçici olsa da iki defa dünyaya ilan edilen cumhuriyetimiz, diyalogla değil, kanla elde edilmişti; komünist Çin istilâsından sonra bu vatanın davasını, "ateşli protesto"lar, boş laflarla dolu kurultay, toplantılar değil, Barın'da akan kanlar tanıtmıştı; Gülca'da akan kanlar tanıtmıştı. Bunu da herkes biliyordur. Geçen elli senelik "barışçı" metodun verdiğiinden, bu iki defa akan kanların verdiği daha çok değil miydi?

^① M. Rıza Bekin: "Sunuş" (bkz: "Doğu Türkistanın sesi" dergisi, 2000/1 sayı).

Kısacası, bir vahşi köpek, bir yabanî domuz, nasihatla yoldan çekilmez, yalnız taşla vurmakla! Çin istilâsından bu vatan sadece kan vermekle kurtulabilir!?

O kadar yetim, desteksiz Doğu Türkistan halkı kanlı mücadele vermekle başarılı olabilir mi? Böyle bir düşünce aşırı fantazi olmaz mı?

Bence bu, en azından şerefsiz köle olmaya devam etmekten daha iyidir. Kan vermek, can vermekten kaçınırsak da, Çinliler, öldürmeyi hiç durdurmuyacaktır. Birinde sonuç ölüp bitmek denilse, öbüründe de bitmektir. Fark: Birinde erkekçe bitmek, birinde şerefsizlerce bitmektir. Ama savaşmakla bitmek daha uzak sürer. Afganistan'ın Rus'lara karşı savaşıyla, Çeçenistan'ın direnmesi göze alınır, direnişle bitmek süresi daha uzun sürer! Bu hakta Hitler şöyle demişti: "Bir millet savaşı kaybetmekle bitmiyor, aksi hâlde direnme gücünü kaybetmekle nesli tükenecektir". Bence bu doğrudur.

Mücadele, doğal şartlarımıza göre küçük, ama durmak bilmeden, Çinlileri rahatsız etmeli, Çinlilere dinlenme fırsatı vermemeli, barış içinde gelişmesi - daha güçlenmesi için imkân vermemeli, onların göçmenlerine "bu toprak bizim değilmiş, burada kalmamız çok pahalıya mal olacak gibi görünüyor" düşüncesi vermelidir.

Böylece, desteksiz olan Doğu Türkistan halkı ne zamana kadar direnebilir?

Bence öyle bir zaman gelecek ki, Çinliler büyük süper güç olma rüyasını gerçekleştirmek için batıya doğru taşacak, aynı "Büyük Satranç Tahtası"nda gösterildiği sınırlara genişleyecek, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan - tüm Orta Asya, Afganistan'ın büyük bir bölümü, kuzeyde Mogolistan, güney batıda Pakistan, Güney Doğuda Hindi Çin yarım adası ve adalar Çin nüfuzu altına alınmağa çalışılacaktır. Bu zaman gelince, Çin'in düşmanı yalnız Doğu Türkistan olmayacaktır. Bu ülkelerin müttefiklerini de içine alan geniş

bir cephe- Çin karşıtı cephe meydana gelecektir. O zaman Batı da seyirci kalmayacak, kalamayacaktır. Bu büyük bir savaşın yeşil ışığını yakacak ki, o zamanda da “barış metodu”bir işe yaramayacaktır.

Ama kanlı direnme, “dialog” metodunu tam olarak red etmiyor, o da bir ek olarak kullanılabilir, ancak ona dayanmakla hiç iş elde edilmeyeceğini ileri sürmek istiyorum. Meselâ: 1947 yılında Çin hükümetiyle Doğu Türkistan Cumhuriyeti arasında meydana gelen 11 maddeli anlaşma, delegelerimizin arkasında 50 bin kişilik millî ordumuz olduğu için meydana gelmişti; eğer delegelerimizin arkası boş, silâhlı bir ordusu olmasaydı, Çinliler onları ne sayardı ki? Dialog ancak güçler dengesinden doğacaktır, denge olmadan- bir taraf çok güçlü, bir tarafın hiç gücü yokken- dialog söz konusu olamaz! Onun için demek istiyorum ki, bazı sözde “lider”lerimizin Çin konsolosluklarında dolaşmasını süsleyerek, “barış metoduyla vatan için hizmet ettim, Çinlilerle dialog yaptım...” demeleri gülünçlüdür! Aldatıcılıktır; Çin uşaklığını perdelemek için bulduğu yalandır! Sen kim idin ki, Çinliler seninle dialog yapsın? Onları dialoga götüren bir güç mü var arkanda?

Halkı ayağa kaldırtmak için, toplamak, bütünleştirmek için belli bir ideoloji gerekecekse, bu, Doğu Türkistan için nasıl bir ideoloji olmalı?

Millîyetçilik? Anlamazlar, pek az sayıda insanla sınırlıdır. Ya vatanperverlik? Daha az insan anlar. O hâlde Doğu Türkistanlıları bu iki tür anlayışla ayağa kaldırmak için uzun bir zaman gerekecek; üstelik böyle bir ideoloji aşılacak için Çinlilerin izin vermeleri gerekecektir. Böyle bir davranış Çinlilerce nasıl karşılanacağı bilginiz haricinde değil her hâlde.

Kaldı ki, bunun şuanda yeri yoktur. Yeni bir “izm” aşılaksa, en azından yukarıda zikri geçen anlayışların iki

katı kadar zordur.

O zaman Doğu Türkistanlıları mücadeleye hazırlamak için nasıl bir ideoloji katalizör olabilir? Tabî ki, geçmişte de olduğu gibi bu **din** olmalı ve olacaktır. Çünkü en sade, okuma yazması olmayan çiftçi bile dinî şuurla etkilenebilir. 40’li yıllarda Rusya Çinlilere baskı yapmak için, Doğu Türkistan istiklâl mücadelesini desteklediği zaman, kendilerinin anlayışı icabi hiç uzlaşamayacak kadar olsa da, dinî inançların uyandırıcı, çekici, bütünleştirici gücünü göze almışlardı ve ondan istifade etmişlerdi.

Ama şuan dünyanın her köşesinde birer tane teşkilât kurmuş olan adamlarımız, ecdatlarının inandığı dini, komünistler kadar da anlamamaktadır, bilmemektedir. Onun içindir ki, onların yaptığı iş varsa, dinî düşmanlık dolu biçim almaktadır. Bu durumda mutlaka Doğu Türkistan halkının güvencini kazanamayacaklar, ebedi dört beşi geçmeyen sayıda adamlarıyla yetim durumda kalacakları muhtemeldir. Halkın büyük çoğunluğu böyle adamların peşinden gelmeyecektir.

Bizim **parti kurabilen** aydın insanlarımız dine karşı son derece kin ve nefretle bakarken, dini; kurtulmamızın tek bir engeli olarak görmeleri, onlarla halk arasında geniş bir uçurum meydana getirmiştir. Vatan çok anlarda bilginlerin bilgisinden çok, bir bölük fedakarların, kahramanca kurbana hazır ruhları sayesinde kurtarılır. Doğu Türkistan gerçeklerine de bakılırsa, durum ayrı değildir; dini kınayan, sözde aydınlarımızın da inkar edemeyecekleri bir gerçek o ki, şuan dek meydana gelen fedakarca direnmeleri gerçekleştirenler çoğunlukla dinî adamlardır, dinî okul öğrencileridir. Örneğin en büyük iki kanlı mücadele; Barın ayaklanması ve Gülca olayı vs.

Sözde liderlerimizin koz olarak kullanıp karın doyurmasını sağlayan kanlı mücadelelerin arkasındaki manevî güç dindir. Ama ekmeğini yeyip, bugdayı çiğneyen bu

“bilginler” bunu görmezlikten gelmektedir; veya bu, kendini aydın gösterme, kültürlü gösterme, batıya yakın gösterme uğraşdır. Ama Batılılar da bunlar kadar dine saygısız değillerdir. Kaldı ki, onların bu tutumu Eynisteyn’in sözüyle: “Sahte ‘bilginlik’” tir.

DERTLİ İNLEMENİN YANKISI

Bu bölümde yer alan makaleler 1997 şubatının songünlerinde “Orta Doğu” gazetesinde, her gün yarım sayfa yayınlanmıştı. Yayın on gün sürmüştü. Soruları Muhsin Kadioğlu sormuş, ben mümkün olduğunca detaylı cevaplandırmıştım.

Bu kitabı yayına hazırlamaya başladığımda, bunları da ek olarak kitaba katmayı münasip gördüm. Bu defa kitaba eklerken, yeniden başlık koydum, biraz düzeltiltim.

Hareketli Deniz

Doğu Türkistan'da ayaklanma oluyor mu? Zaman, zaman böyle bilgiler alıyoruz, Bunlar doğru mudur?

Duyduğunuz gibi, Doğu Türkistan'da ayaklanmalar hiç durmamakta, her zaman her yerde böyle ayaklanmalar olmaktadır. Gerek silâhlı savaş, gerekse propaganda savaşı orada veya burada hiç durmadan devam etmektedir. Bu haberler genelde doğrudur. Ama haberlerin detayları; yeri ve katılanlar hakkındaki bilgilerin hepsinin doğru olduğunu söylemek mümkün değildir. Çünkü Çinliler, kendilerini dünya kamuoyuna çok barışçı, istikrar içinde göstermeye çalışırlar. İç ihtilaf ve millî karışıklıkları gizli tutmak için ne bedel gerekiyorsa ödemekten geri kalmazlar. Onlar, “Milletler ittifakı” dedikleri uydurmasıyla propagandalarını sürdürerek, dünya kamuoyunu kandırıp kendilerinin, milletler arası münasebetleri iyi halletmiş olduğunu gösterme gayreti içindedirler.

Bu sebeplerdir ki, halk ayaklanmaları hakkındaki bilgiler gizli tutularak kendilerine karşı hiçbir halk hareketi olmamış gibi, sosyal düzeninin tam halkın isteğine uyduğundan dolayı halk çok seviyormuş gibi gösterilmektedir.

Ayaklanma çıkan yerler hemen kontrol altına alınarak haberlerin yayılmaması için gerekli tedbirler hemen alınacaktır. Öyle ki direnişlerin mahiyetini, direnişin gerçekleştiği bölgede harekete katılanlar bile tam anlamıyla bilemiyorlar. Hem kim bir şey bilse, hemen yakın takibe alınacaklardır. Takip alanı dışında olanlar ise komünistlerin

propaganda ihtiyacı için uydurulmuş yalan haberleri duyacaklardır. Ya da bir şahidin tek yanlı olarak görüp duyduklarını sınırlı ölçüde dinlerler.

Direnişin olduğu yerlere gidip soru sormak, ziyarette bulunmak ise tam anlamıyla bir intihardır. Bu nedenle hiç kimse bu işleri takip edip, olay yerini ziyaret etme cesareti gösteremezler. Hatta ayaklanmanın olduğu yerde yaşayan, bizzat katılan insanlar bile görüp duyduklarını birbirine söylemekte gayretsizdiler.

4.5.1990 tarihinde Barın köyünde olan silahlı çatışmada kaç kişi ölmüş? Komünist askerler neler yapmış? Hiç bir sorunun cevabı açık değildir. Komünistler mücahitleri kötülemek, onların yaptıklarını rezil göstermek, bu suretle halka propaganda yapmak için, kendi taraflarından ölenleri ilan ettiler. Ama halk tarafından ölenlerin sayısını hiç duyurmadılar. Bu küçük köy halkının bir kısmının iştirak ettiği ihtilali bastırmak için kaç bin polisten başka 200 bin Çin ordusu top, tank ve uçaklarla bu köye saldırmıştı. Her eve bir kaleye saldırır gibi saldırıp, yağmur gibi mermi yağdırmıştılar.

Ev içinde kalan çoluk çocuktan hiç ölen olmamış mıdır acaba? Gizli haberlere göre, yaşlı ve çocukların bir çoğu bu saldırı sonucunda yaralanmıştı. İhtilâlin olduğu bölgelere gidip araştırıp sormaya kim cesaret edebilirdi?

Uçaklar dağlara kaçanların peşine düşmüş, mermi yağdırmış. Acaba bu insanlardan kaçısı ölmüştür? Bunları açıklamak mümkün değildir. Pakistan'a gitmiş birkaç mücahidi Pakistan hükümetinin Çinlilere teslim ettiği de gelen haberler arasındaydı.

Olaydan hemen sonra komünistler, “zehir ve etkileri temizlemek”, mefkure teslim etmek(beyin yıkama) hareketlerini sürdürmüşlerdir. Bu bir psikolojik savaştı. Bu bölgeye büyük yönetim idaresinden kadrolar gönderilerek bu

civardaki insanlarla sayısız toplantılar, “beyin yıkama” propagandaları yapılmıştır. Bu süreç içinde halka konuşma yapılır; halkla konuşma, dertleşme işlevinin altındaki asıl amaç, halk arasında gizli afet tohumlarının olup olmadığını anlamak, ihtilâlin gizli kibritlerinin olup olmadığını öğrenmektir. Bu hizmet grubunda tamirci, doktor kısacası her meslek grubundan insan vardı. Onlar köylünün hastasına ücretsiz bakıyor, aynı şekilde tamir işlerini de ücretsiz görüyorlardı. Çok yardımseverlik göstermek suretiyle, Çinlilerin sinsî uslubuna uygun yöntemlerle, halkın kalbini avlamağa çalışır, bu sayede havayı yumuşatmaya çaba harcıyorlardı. Halkı sevindirdikten sonra, amaçlarına ulaştıktan sonra görseydiniz, hepsi bir çakala dönüşüyordu.

Köylüye giden hizmet grubu içinde benim tanıdıklarım da vardı. Onların anlattıklarına göre, her bir evin duvarı sayısız mermi iziyle doluymuş. Bu çok sayıda mermi yağmuruna uğramış evlerde hiç kimse ölmemiş denilirse, kim inanır buna?

Komünizm baskısı altında haberleşme hürriyeti, fikir hürriyeti hatta hayal hürriyeti olmadığını bilen insanlar, Çin istilâsı altındaki halk ayaklanmalarının doğru, inançlı ve tefsîh haberlerini alamamalarını doğal olarak karşılamalıdır. Sonuç şu ki; halk ayaklanmaları hiç bir zaman durmadı, her zaman vardı. Bundan sonra da olacaktır. Ama bizim sesimiz dış dünyaya tam zamanında doğru olarak duyulmayacaktır (Şimdiye kadar nasıl olmuşsa öyle devam edecek).

Çinliler yalanlarla dolu propagandaları ile dünya insanlarını kandırmaya devam etmektedirler.

Çinli Demek, Düşmandır

Türkler kendi mesleklerinde çalışabiliyor mu? Çinliler Türklerin hangi meslek dallarında çalışmasını istemiyor?

Eğer her şey Çinlilerin istediği gibi olsaydı, onlar bizim hiçbir yerde, hiçbir meslek dalında çalışmamızı istemezdi. Bizim, kendi kapıları önünde, köleler gibi her an “buyurun” diyerek durmamızı istiyorlardı. Çinliler bu gibi geleceğe dönük isteklerini, amaçlarını önceden belli edecek bir millet değildir. Onlar öyle bir millet ki; senin kafanı vücudundan ayırmadan bir dakika hatta yarım dakika önce dahi dostluk yüzlerini gösterirler. Öyle ki, kuşkusuz “kölemiz” diye baktıkları bir millete de “beraberlik” sazını çalarak onları aldatırlar.

Bu halkı sadece kendi ekmeceklerini kazanabilecek imkânla sınırlıyorlar. (Onlar işlerini çok yavaş ve sessiz olarak yürütüyorlar) Onların 36 hilesi içinde şöyle bir hile vardır. “Aslanın tüyünü yattığı tarafa doğru okşamak”.

Sömürgeleri altındaki milletlere “uyuyan aslan” muamelesi yaparlar. Amaçları uykularının devamını temin etmektir. Bir anlamda “tüyü yatan tarafa okşadıklarından” dolayı uyananların sayısı da çok değildir. Üstelik bir çok insan “Çinliler bizim ekmeğimizi zorla nasıl aldılar?” sorusuna açık bir cevap veremiyor. Elindeki ekmeğin yok olduğunu, Çinlilerin eline geçtiğini görse dahi olayın nasıl gerçekleştiğini fark edecek bir anlayışa sahip değildir. Çünkü Çinliler çok hilekar, sinsî bir millettir. İlk bakışta bütün sahalarda, iş kollarında, yerlilerden az çok de işçi yada memur olduğu görülür.

Çalışıyor gibi gözükken yerli halk ne gibi işlerle meşgul?

Olayların gelişimine dikkatle bakarsak bu sorulara cevap bulmamız mümkün olur.

Askeri sahada, sınırlı sayıda yerli genç, piyadelerin “işçi asker” bölümünde asker olabilir. Üç senelik askerlik döneminde bir veya iki defa hedefe atış yapma imkânı bulursa üçer taneden altı yada beşer taneden on kurşun atabilir. Bunun haricinde diğer silahların yanına bile yaklaştırılmaz. Benim tanıdığım bir genç vardı. Üzerinde asker elbisesi olduğu hâlde üç sene bozkırlarda koyun bakmış, üç sene içinde üç tane kurşun atmış ve silâhı nasıl tutacağından da bilgisi tam değil. Kısacası fevkalade birliklerin hayalini kurmak mümkün değil.

Önceki “millî ordu” kalıntılarından Çin ordusuna eklenmiş olanların silâhları alındıktan sonra bir çoğunun askerliklerine son verilmiştir. “Millîyetçi” denilerek suçlanmışlar, hapishanelerde, dert çöllerinde ölüp gitmişlerdir. Geriye kalan birkaç ihtiyar ise masa subayı olarak herhangi bir strateji veya plandan haberi olmadan, maaştan başka bir iş düşünmeden, abdalca bir hâlde görevlerini sürdürüyordu. Öyle kukla olsa bile, onlardan sonra yerlerine, yada daha üst rütbelere yerli askerlerin atanması mümkün gözüküyor. Olursa da bu insanlar ancak bilgisiz, itaatkar kölelerden oluşan “örnek kuklalar” olabilirdi.

Yetmişli yıllarda eski Reis Seyfettin zamanlarında yetmiş civarında yerli, havacılığa alınarak yetiştirilmişti. Onlar bu konudaki maharetlerini gösterdikçe şaşkına dönen Çinliler bu işte bir kasıt olabilir diye pilotları memuriyete atayarak hava ordusunu temizlemişlerdi. Bir daha da yerlilerden pilot olan çıkmaz herhâlde.

Yüksek fen ve teknoloji araştırma sahaları bizim için

daha da sınırlanmış alanlardır. Eğer bir yerlinin fevkalade yeteneği dikkat çekerse, onun millete netice kazandırmasının önünü almak için, onu hemen “yükseltirlerdi” (Yükseltmek Çinlilerin bir bakıma iyice yok etme taktiğidir).

Bilgisayarla kontrol edilmiş türlü istatistik sayılar; nüfus, senelik ürün miktarı, doğal zenginliklerin türü, her gün yada her sene Çin’e götürülen zenginliklerin miktarı, parasal değer,...ceza evindeki tutukluların sayısı, bunların içindeki siyasi tutukluların oranı, her sene kaç adam öldürülüyor, ölüyor? Kaç insan doğuyor, kaç insan dünya ışığını göremeden ölüyor? Çeşitli nedenlerle sağlıkları olumsuz etkilenen annelerden kaç tanesi ölüyor? Sun’î meydana getirilen bulaşıcı hastalıklardan ölenlerin sayısı kaçtır?

Yerli halk arasında bu soruların cevabını bilen yok. Çünkü bu çalışma alanlarında özellikle tam bu sayımların toplamının çıkarıldığı düğüm noktalarında kesinlikle yerliler çalıştırılmıyor.

Her sene yüksek okul mezunları nereye gidiyor?

Yüksek okullarda bizlere ruhsat verilen meslekler arasında Çinlilere tehlike olacak, zarar verebilecek meslekler yok. Çinlilere karşı bir tehlike oluşturabilecek meslek dalında okuyanlar varsa bile bu insanlar mezuniyetlerinden sonra kendi meslekleri ile ilgili bir sahada çalıştırılmaz; okuduğu meslek olduğunca kalır, rasgele bir yere gönderirler. “Bir bakıma aslanı dağından ayırmış” olurlar. Meselâ 90’lı yılların başlarında Doğu Türkistanda Ürümçi şehrinde Sanayi Enstitüsünün Jeoloji Fakültesini bitiren bir sınıf yerli öğrenci uzak köylerdeki orta okullara Çin Dili Öğretmeni olarak gönderilmişlerdir. Birisi bile jeoloji araştırma çalışmalarına atanmamıştır. Öğrenciler bu tür bir taksimata karşı çıkarak

“Biz niye okuduğumuz sahalarda çalıştırılmıyoruz? Hükümet bize maaş vermese bile biz kendi mesleğimizi yapmak istiyoruz. Hepimiz birleşir maden arama şirketi kurarız...” demişlerdir. Bu olay Çinlileri ürkütmüş, Çinlilerin Doğu Türkistandaki en üst düzey yöneticisi Vang Enmao, bizzat kendisi ortaya çıkarak bu olayı bertaraf etmiştir! Öğrencilere diplomaları, tayin edildikleri yere gidip çalışmaya başladıktan sonra dağıtılacaktır, gibi bir tedbir alınmıştır. Hatırınızda olsun ki bu yalnızca jeoloji sahası! Bu adamlar atom bombası yapacak değil!

Bu işten Çinlilere gelebilecek zarar şudur: Yerli halk kendi vatanından çıkan doğal zenginliklerin türü, sayısı ve mevcut rezervler hakkında bilgi sahibi olur, bununla onlarda mevcut durumları, vatanın zenginliği arasındaki karşılaştırmalar doğacak, karşılaştırma sonucu neden? Niçin gibi sallar doğacak, güzel istekler ve bu istekler gereği mücadele - Çinliler için baş ağrısı olan direnme olayları doğacak... bunlar Çin'e özgü şüphecilik gibi gelse de, gerçeğin gelişimi de öyle ileri gidebilir, bunu herkes inkar etmeyecek. Çinliler tam şu gelecek beladan sakınmak için çok önceden dikkatli olmaktadır.

Sonunda böyle mesleklerde okuyanlar, ortaokul öğretmeni ya da Çince tercüman olmaktan başka işi hayal edemeyecektir.

Çinliler çeşitli sahalarda sınırlı sayıda yerli çalıştırıyorlar ama çok dikkatli yöntemlerle adam seçerek, ve üstelik her an sömürge elleri yönetme için araştırma yapmakta olan bir sürü bilgin(uzman)in araştırma dökümanlarını göze alırlar.

Sosyal fenler akademisi adı altındaki bir kurum içinde mahsus Doğu Türkistan içinde yaşamakta olan yerli halkın psikolojik özelliklerini, eksiklerini araştıran ve zaman zaman yöneticileri değerli ip ucu, faydalanma malzemesile temin

etmekle görevli bir gurup uzman vardır. Yeni bir siyaset millî bölgelerde uygulanmadan önce, her zaman onlar danışılacaktır; bu uygulama halk içinde nasıl etki yaratabilir, ayaklanma çıkmasına neden olacak mı? Veya bunun yerlilere koz olabilme ihtimali var mı? gibi incilemelerden geçirelecektir.

Bu uzmanların yıllardır çalışmaları sonucunda, önceleri bizlere yasak olmayan bazı meslek dalları gidgide sınırlı olmaya başlamıştır. Bunların amacı zihinsel çalışma alanlarından büsbütün çekip çıkarmak. Neslimizi yok etmeseler de, “mankurt”lara çevirerek, üretim hayvanları yerinde faydalanmaktadır.

Kısacası, Çinli, demek, düşmandır! Düşmandan ne beklenecekti?

Her Şeyden Mahrum Durumdayız

Doğu Türkistan’da gençler dinini nasıl öğreniyor? Din eğitimi var mıdır ?

Bu soruya dini öğrenmeye “imkân yok” diye cevap versek de olur ama, din hala mevcuttur, kaybolmamıştır.

Dinî hava komünistlerin istilâsından sonra genellikle şehirlerde suş, köylerde biraz koyu olarak gelişmiştir. Şehirli esesen hükümet idaresinde çalıştığından, komünist yönetiminin takibi ve yasaklarına çok uğradıklarından ve de Çinlilerle karışık yerleştiklerinden dolayı dinî duygular gevşemiştir. Bilhassa, yeni tesis edilmiş şehirlerde; ahali büsbütün memur olduğu için, onların arasında din adamlarının olmayışı önemli nedenlerden biri oldu.

Büyükler azda olsa dini eğitim almışlardı. Fakat, çocukları dini açıdan yetiştirmek oldukça zordu. Müslüman Türklerin anlayışı bozulmuş, içkicilik, içicilik ve İslam'ın günah saydığı, millî ahlakımıza ters olan diğer çıbanlar çıkmaya başlamıştı. Çünkü insanlar manevi dünyalarında takip edici, yasaklayıcı duygularından mahrum kaldıklarında, çıkmaz sokağa girmekten korunamayacaktır.

Bu durumu Ma Zedong başlatmıştır. 1966-76'ya kadar süren lanetli “kültür devrimi” daha da yükselttiler. Ahlak bozulmuştu. Büyüklere saygı, alimlere, hocalara saygı “eski akide” denilerek tenkide uğradı.

Komünistler doğal ve toplumsal kanuniyete karşı olduklarından, kendilerinin hem boş, hem de hayali ideolojilerini her şeyden üstün tuttuğundan, çocuğu babaya,

öğrenciyi de öğretmene karşı düşman yaptılar.

Toplum edepsizlik, insana yabancı tuhafliklarla dolup taşı. Komünistler insanlarda olması doğal olan insanca duygulara bile karşı koymak, insanî duygularından da mahrum etmek, tam manasıyla robotlara-veya “mankurtlar”a çevirmek için, “insan tabiatı”nı, “burjuvazının insan tabiatı teorisi”ni tenkitleme hareketi adı altında eleştirdiler. Demek istiyorlar ki, insan, insanca duygulara bağlı kalırsa, bir vakti gelir de, insanlığı seçer, komünistlerin dediklerine tereddütle bakmaya başlar. Mesala, bir kimse komünistler tarafından kötü diye saldırı hedefi yapılan babasını, tenkit etme hareketinde tam komünistlerce acımasız olamazsa, (baba olduğu için, doğal olarak biraz tereddütlü davrandıysa)“burjuvazinin insan tabiatı seni zehirlemiştir” diye onu da düşman saydılar. Bakınız bu gibi akıl almaz saçmalıklar neticesinde toplum ne olur? diye sorabilirsiniz. İnsan nesli ne olabilir ki?

1980'lerden başlayarak (Mao'nun ölümünden sonra başa geçen siyasilerin ilk zamanlarda dayanıklı olma ihtiyacı, halk desteğini kazanmak zarureti, bilhassa Sovyet Afganistan savaşını doğduran yeni istiratejik konum- Sovyetlere karşı Afganistan cephesinde yer almak için kendisini Müslüman dostu göstermek çabasıyla) gösterilen sınırlı demokrasi havasında aydınlarımız ve din adamlarımız kendi sahalarında, bozulmuş gelenekleri aslına döndürme mücadelesine girişmişlerdir. Bunun neticesinde göze çarpan faaliyetler olmuştur.

Bizim gerçek din alimlerimiz, bilhassa İslam dininin mahiyetine yetişmiş ve onu tamamıyla yerine getirmiş, hak için canını verebilecek din alimleri pek azdı. Onlarında bir çoğu hapiste ya da yakın takipte olduğu için, dini mahiyetiyle tanıyıp bilenleri çok sayıda yetiştirmek zordu. Dini kendilerine şemsiye etmiş; geçinmek için, dini bir sermaye gibi kullanmış insanlar nispeten çoktu. Komünistler onları çok

az bir maaşla satın alıp, kendi propagandalarını camilerde seslendiren orkestra çalgıcılarına çevirdiler. Dolayısıyla dini akidelere sahtelik karıştı. Onlar camilerde hükümetin sınırladığı çevrede konuşuyorlardı. Basit ahlak meseleleri, zekat vermek, sadaka vermek gibi konularda konuşuyorlardı.

Kendileri hiçbir dini akideyi yerine getirmiyor, riyakarlık ettiği için evlatlara kötü örnek oluyorlardı. Dolayısıyla dine yönelik yanlış ve tek taraflı anlamlar doğurmaya neden olurdu. Bu ise, komünistlerin gerçekleştirmeğe acele ettiği ateistlik için geliştirme atmosferi yaratacaktı.

80'li yıllardan bu yana; namaz kılanların sayısı artmış ama, iman zayıf, ibadetler sadece şekilci demek mümkün. Çünkü, onlar İslam dininin sadece namaz kılmak olmadığını, vatan sevgisinin de imana ait olduğunu, ibadetin en iyisinin kan ile kılınan “ibadet” (cihad) olduğunu gerçekten bilmiyorlardı. Bunları anlatanlar söylediğimiz gibi cezaevlerinde ya da sıkı takip altındaydı. Kalanı Çinlilerin yalağında çirkefe bulaşmışlardır. Eğitim sisteminin bozulduğunu, bu nedenle hem iman; hem de, Millî kimlik anlayışının zayıflayarak elden gittiğini hisseden bir mücadeleci genç, hala mollaları uyarmak için; bu sene^①, Mayıs ayında Doğu Türkistan'ın en büyük camii “Heytgah Camii”nin imamı Harunhan Hacı'yi öldürmek için teşebbüste bulunmuşlardı. İmam, Çinlilerin büyük uğraşları sonucu ağır yaralı olarak kurtulmuştur. Bu hain imam, Çinlilerin uşağı olarak “planlı doğum siyasetini” Uygurlara zorla icra ettirme politikasını destekleyerek, dini sahaya temsilen imza atmıştı.

Kısacası, gerçek anlamda dini eğitim gören gençler az, şekilcilikle namaz kılanlar çoktu. Hatta namaz kılanlar içerisinde, bir ayet dahi bilmeyenler bulunuyor. Bunların arasında Çinlilere karşı duyguları uyanmış gençler vardır ama

onlar siyasi yönden Çin'e karşı, millîyetçilik duygusunda olsalar da, millî ahlak, İslam ahlakı konusunda eğitim görmedikleri için kolayca yoldan çıkabileceklerdir. Yüksek okul hatta ortaokul öğrencileri arasında içkiye ve uyuşturucuya dalanlar vardır. Bunun sebebi dini ve millî eğitim imkânımızın olmayışındır. Üstelikte Çinliler, bizim evlatlarımızı beceriksiz (abdal, yaramaz) bırakmak amacıyla bu gibi kötü alışkanlıklara yeşil ışık yakıyorlar, duyurmadan desteklemektedirler.

^① Makalenin yazıldığı sene-1996'yılı gözde tutulmuştur.

Bizim İçin Her Yol Kapalı

Üniversite mezunları kendi mesleklerinde çalışabiliyor mu ? Bu alanda bir zorlama var mı ?

Üniversite bitirenler çalışacak yer bulamadan birkaç ay hatta bir iki sene kadar idarelere, tesislere koşturup dururlar. Ekonomi bakımından tamamen bağımlı olan bu insanların kendi mesleğine uygun bir kurumda yerleştirileceği belirsizdir. Okul yıllarında gençlerin kendilerine has ateşliliği, gayeleri vardır. Mesleği konusunda ilerlemek, bilimi yükseltmek, hedeflerine ulaşarak Millete şan ve şeref kazandırmak gibi arzuları oldukça yüksek olacaktı. Ama okul kapısından çıktıklarında Çin politikası gerçeği onların bu isteklerini kırıyordu. her şey pratikte başka türlü olacağı belli olurdu. Ekonomik koşullar ağırlaşıyor; yetişkin adam olup da, anne ve babanın hazır ekmeğini yemek insana daha ağır geliyordu. Çünkü onlar da zor geçiniyorlardı.

Hangi idareye gidip dertlenmek istese, hepsinde kibirli Çinliler olduğundan derdine derman olacak bir adam bulamazdı. Çinliler aşırı derecede rüşvetçi olduklarından, çaresiz durumda kendilerine gelen insanlardan bir şey almadan iş yapmazlar. Hatta bir kimsenin ölümüyle bile ilgilenmezlerdi.

Gerçeklerin zorluğu insanları gaye ve isteklerinden vazgeçirecek, “Herhangi bir iş olsa olsun ve maaş versinler tamam” diyen bir düşünceye itiyordu. Sonunda, asıl mesleklerinden tamamen farklı bir sahada çalışmaya başlayıp, yüksek okulda öğrendiklerini bir kenara bırakıyorlardı.

Bu kendiliğinden gelişen bir hayat düzeni değil, tam tersine kasıtlı olarak biçimlendirilen bir bozgunculuk sistemidir.

Çinlilerin dünyaca meşhur “36 hile”si içinde “Aslanı dağdan ayırt etmek” diye bir hile vardır. Çalışma şartlarının asıl mesleklere uygun olmaması bir anlamda “aslanı dağdan ayırtmak”tır. Aslan kendi dağında olduğu zaman kükrer, dağından ayrılırsa kükreyemez. Onlar bu hileyi başka sahalarda da kullanırlar. Meselâ; kadroların içinde biraz kabiliyetli olanları ve halkı sevenleri de “dağdan ayırırlar”. Üniversite mezunlarımızın okuduğu mesleğe uymayan rasgele bir yerlere atanmasını “kastlı bozgunculuk sistemi” dememizin bir delili şu ki, Çinlilerin kendi mesleklerine uygun kurumlarda çalışmaları çok dikkatli takip edilecektir; hatta o merkez komite kararnamelelerinde mahsus ele alınan konulardan biri olmuş ve geçmişte türlü nedenlerden dolayı okuduğu meslekten başka kurumlarda çalışmakta olanları mesleğe uydurma işi, bir önemli devlet politikası olarak sıkı uygulanmıştı. Bakın ki, bizimkiler kastlı halde “dağdan ayırtılmaktadır”.

Çinliler “reform” rüzgarından da “millî yok etme siyaseti” için faydalanmışlardır. Kabiliyetli olanlar tesis yönetecek, meslek sahipleri şirket başına getirilecek, ekonomîk sorumluluğa verilecek,... gibi yeni ekonomik reform rüzgarı da bize ters geldi. Aslında komünistler, toplumda “beraberlik, eşlik” sloganını gerçek gibi göstermek ihtiyacıyla sun’î oluşturan “millî denge”(örneğin idare, şirket, fabrika ve şunun gibi işletmelerdeki azınlık millet sayı nispeti) ekonomik sorumluluğa vermek rüzgarıyla darmadağın olmaya başladı.

Öyle ki, ekonomi durumu ve temeli kuvvetli, gelişme potansiyalı olan işletmeler(şirket, fabrika vs), hükümet sermayesiyle mevcudiyetlerini sürdüren kurumların tümünde

Çinliler %100'ü hedefe doğru saldırmaya koyuldu. Yerli halktan olan personeller azalmaya başladı veya tamamen sıkıp çıkarıldı.

Çinlilerin bireysel ticaret türü de çok ilerledi, tek kişilik olmaktan şirketleşmeğe, şirketler ise büyük holdinglere dönüşmeğe doğru ilerledi. Siyasî ve ekonomik yönden koloni olan, ekonomik rekabet temeli, gücü, şartları olmayan yerliler daha da işsiz kalmaya mecbur olan sosyal çevre şekillendi.

Meselâ; birkaç yıl önce yüksek okul mezunlarına hükümetin sahip çıkarak, alanlara bölme uygulaması kaldırılmış, “eleman pazarı” denen bir uygulamayla eleman işletici kurumlar(şirket, fabrika, işletmeler) kendine gerekli elemanları kendisi seçme uygulaması Ürünçi’de denenmişti. Neticede yerli millet öğrencilerine, hiç kimse müşteri olmamıştı. Gerçi bu uygulama itirazlar sonucu kaldırıldı ama bu bir yüz karası komedi olarak bize, bu rezil sahnenin birkaç önemli meselesini görme imkânı tanımıştı: 1. Nüfus nispeti; 2. Hukuk nispeti; 3. Millî Eğitimimizin gerçek kalitesi. Aşağıda bu üç meseleyi ayrı, ayrı ele alacağız.

1. Nüfus nispeti meselesi: Çinlilerin göçmen yerleştirme siyasetinden haberi olanlar her halde çok; ama bu yerleştirmenin sınırlı ve geçici bir iş değil, ebedi olarak zorla almak, sahip olmak siyaseti olduğunu anlayanların sayısı çok değil. Bu yerleştirme siyasetinin sonucu olarak Çinliler; işgal altındaki yerlerde yerli milleti, kendi topraklarında azınlık durumuna getirmişlerdir. Hizmet sahasında hizmetin objektifi Çinlileştiğinden, yerli millet öğrencileri istenmemiştir. Önceleri hiç olmazsa “tercüman” adıyla olsa da “iltifat” gösterilip, işe alınır. Çünkü o zamanlarda soda şirketleri için esas müşteri yerli halktı; memurlar için gerek siyasetin, gerekse toplum hizmetlerinin objektifi yerli millettir. Bu sayı nispeti ister istemez yerlilerden bir sürü kadronun olmasını gerekli kılmıştı. Şimdiki durum şunu kanıtlamakta ki, yerliler

esas objektif (esas ahali) olmaktan çıkmış, onlar esas olmamışken, onlara söz anlatmak için tercümana maaş vermeğin de anlamı yok! Gerekirse kendileri bir yolunu bulup işini görsün; Çinceyi öğrensin! Başka bir türlü deyişle, önceleri Çinliler herhangi bir alanda iş görmek, iş yürütmek için bizim dilimizi bilmeye veya tercüman işletmeye mecbur olmuşken, şuanda ise tam tersine, biz işimizi yürütmek, ekmeğimizi kazanmak için, Çinceyi bilmeye muhtaç, tercümana da biz bağlı duruma düşmüşüz!

2. Hukuk (yetki) nispeti meselesi: Memuriyetlerde, işletme, tesis ve fabrikalarda yöneticilerin millî nispetleri önceden eşit değildi. Anayasada ve diğer kanunlarda yerli milletten olması icap eden konumlara, Çinlilerin katı sınavlarından geçen millî duygu, millî kimlik konusunda hiçbir fikri olmayan yaltaklardan birkaç tanesi bulunuyordu. Bunlar halkı aldatmak ve kendilerini yüksek konumda yasaya saygı gösteren insanlar gibi göstermek için, kukla olarak koyuluyordu. Başka konumlarda da, birer tane yardımcı başkan olmuş kuklalar bulunurdu.

Onların, önceden hukuku yürütmeye cüreti, yeteneği yoktu. Onların varlığı, tamamiyle komünist propagandasındaki “millî beraberlik” sloganının birer pratik örneği olduğundan kaynaklanıyordu. Şimdi bilindiği gibi, bu kuklalar da yavaş yavaş aradan çıkarılarak azaltılmaktaydı.

“Eleman pazarı” komedisi, şunu delillemekteydi ki, “eleman pazarı”na eleman almak için gidenler içinde bir tane bile yerlilerden olan yetkili yoktu! Veya olsa da, onların, kendi milletinden eleman alabilecek kadar yetkisi, cesareti yoktu! Bu bir yandan, Çinlilerin, yerli halka uyguladığı zulmün delilidir.

3. Millî Eğitimin gerçek kalitesi meselesi: Komünistler Millî Eğitimi (azınlıkların eğitimi) canlandırmak, kalitesini artırmak, azınlıklar arasında ihtisas sahiplerinin

sayısını artırmak konusunda pek çok laf söylüyorlar. Ancak bu sahada, “kazanılan neticeler” diye bir çok istatistik gösterebilir; gerçekte, Millî Eğitimin gerçek kalitesi gittikçe aşağıya inmiş, insanı terbiye etmek yerine, bozan bir sisteme dönüşmüştür.

“Eleman pazarı” komedisinde yerlilerin müşterisiz kalmasına sebep olarak, müşterilerin ileri sürdüğü bahane şu dur: “Yerlilerin eğitim düzeyi düşük. Mesleki ve modern teknolojiyi bilmiyorlar”. Acaba onlar bilmiyorlar mı yoksa onlara öğretilmemiş mi? Bu konuda derin düşünmek gerekir. Çinliler, Yerlileri ilkökul 3. sınıftan itibaren Çin dilini öğrenmeye zorluyor. Bundan başka komünistlerin insan ideolojisini zehirleyen birçok dersi de var. “İdeal ahlak”, vatanımı severim” (burada vatan dediği Çin Cumhuriyetidir). “Siyaset”, “özerklik kanunu”, “Marksizm’in millet nazariyesi ve partinin millî siyaseti” gibi.

Bu derslerden dolayı, zavallı çocuklar bilgi yerine birçok Çin yöneticisinin adını ezberlemek zorunda kalmaktadır.

Bunların hiçbiri fen ilmi değil, her zaman değişen kararsız şeylerdir.

Bu dersler bir amaçla eklenmiştir: Evlatlarımızı zehirleyerek itaat eden köleler haline getirmek, zaman israf etmek, kafaların yükünü ağırlaştırarak çocukların daha doğru ve gerekli şeyleri -gerçek fen ilimlerini öğrenmesinin önünü almak, veya onun için gerekli zamanı vermemek. Bundan başka Millî Eğitimde ilmi tecrübe(pratik), tecrübe evleri ve gerekli teçhizatın olmadığı da bir gerçektir. Okullarımız harabe haline gelmiş, sütun eklemelerle zorla ayakta durmaktadır.

Sınıflarda sıra yok, çocuklar tuğla üzerine oturup, dizleri üzerinde yazmaya mecbur kalan okullar da var(öyle olduğu halde partinin şefkatlarına medhiye okumaya mecbur kılınır). Yüksekokulda, hatta ortaokulda okuma imkânı olmadığından

ilkokul yada ortaokulda öğrenimini bırakan gençlerin sayısı pek çoktur. Yani, ilk okula yirmi çocuk girmiş olsa, orta okula bunlardan onu gidebilir; liseye bunlardan beşi girebilmişse, yüksek okullara biri gidebilir veya yok! Bunların her adımda azaltılmasının(şartları ağırlatıp, kabul etmeme için bahane yaratılır) nedeni, okulların kapasitesi, imkânları, o kadar çok öğrenciyi alamıyor! Mali sıkıntı! Ama Çinlilerin çocuklarına her şey yetişir!

Dış engellerden başka, iş imkânsızlıklarımız nedeniyle de çocuklar okulsuz kalmaktadır: yerli halk çok fakir, okulun ödevleri ise onların ödeme gücünün ötesinde-ağır ve türü de çok olduğu için, bir çok aile çocuklarını okula veremiyor. Okullar sanki bir aşağılık dilenci gibi, sınıf kapısı için kilit satınalmak, temizlik için süpürge satınalmak, kırılmış pencere camı için, kova için, tebeşir için,... para toplanacaktır. Bunların hiç sonu gelmez. Hergün sabah çocuk ve anne baba arasında para kavgası, insanı bıktaracak kadar bitmeyen ödeme, toplama, bağış,...

Kendi okulunun ihtiyaçları yetmiyormuş gibi, Çin’de meydana gelen doğal afetlere yardım bağış toplamalar çocuk başına falan para, çocuğu çok olanın vay haline! Eger bu bağışlar verilmezken, veya buna karşılık “neden o kadar uzakta olan afet için bizden para toplayacakmış” şeklinde konuşanların da vay haline! “antı devrimci” oluverir! Onun için bu “bağış”ı vermek için parası olmazsa evdeki birer eşyayı satmağa gelir!

Yüksekokul öğrencilerinin kalitesi düşük olmasının başka bir nedeni ise, ilkökul temelini zayıf olmasıdır. Çinliler bizim genel millî kalitemizi düşürerek kültürsizleştirmek için, ilkökul öğretmenlerini kalitesizleştirmeye çok önem vermiştir. Zikri geçen “kültür devrimi”nden sonra, bu hareket döneminde yanlış cezalandırılan, yanlış öldürülen(Çin komünistlerinin ölçülerine göre öyle denilir, oysa onların yaptığı ceza ve

öldürmelerin doğrusu da pek görülmemektedir)lerin kariyerini tekrar izine getirme, (öldürülenlerin) itibarının iadesi gibi işlemler sürdürülürken, bu sakatlanmış veya ölmüş adamların yerine onların sokaklarda gezmekte olan çocuklarını kariyerle temin etmekle “iltifat ve şefkât” gösterilmişti. İşte şu babasının yüzünden işe alınmakta olan “sokak çocukları”nın bir çoğu ilkokullara atanmıştı. Bunlardan başka öğretmenler de, eğitim prensiplerine uygun gelecek durumda olmadığından, bu kalitesiz “usta”lar, kalitesiz ürün üretmeden başka ne sonuç olacaktı?

Bunlardan başka, rüşvet her alana yayıldığından; okula gitmek de, ticaret tüsü almış, iyi okuyan öğrencilerinin yerine yeterli bilgisi olmayan ama parası olan öğrenciler geçirilen işler de pek nadir değil, bunların hepsinden dolayı, yüksekokul öğrencilerinin kalitesi düşmüştür. Üstelik, yüksekokulda da ortaokul dersleri tekrarlanıyor. Çeşitli sahalarda yeni bilgiler bizim gençlere nasip olmuyor.

Gençlerde okuma yazma gerilemiş, Çinlilerin bizi beceriksiz kılma vazifesini üstlenmiş örgütlerinin çalışmaları sonucu, bu zavallıların çoğu niteliksiz insan haline gelmişlerdir. Yarım yüzyıllık bir zaman içinde, Çinliler bu toprakların esas ahalisini bilgisiz diyerek, beğenilmeyecek duruma getirmişlerdir.

Yarım yüz yıla yetmeden bu topraklarda esas ahali durumuna gelen Çinliler, toprak sahiplerini kalitesiz diye beğenmeyecek kadar ileri gitmiştir. Daha hatırımızda var ki; 50'li seneler basında yüksekokul bitirenler değil, zoruna okup yazan adamlar bile memuriyetlerde çalıştırılmıştı. Çünkü o zamanlar biz bu toprakların esas ahalisiydik. Şimdi netice budur!

Utancı Duygularından Mahrum Kimseler

Doğu Türkistan'a Çinli yerleştirme politikası sürüyor mu?

Çinliler durur muydu? Neden dursunlar ki? Kimden veya neden utanarak duracaklar? Siz Çinlileri utangaç, mahcubiyetin ne olduğunu bilen bir millet olarak mı düşünüyorsunuz?

Bir taraftan sayılamayacak kadar çok insanı öldürmeye devam ederken, diğer taraftan göçmen yerleştirme işini sürdürmek, onlar için ne kadar zor bir iştir acaba? Eğer sizler Çinlileri, komünistleri daha iyi anlama arzusundaysanız, Yakın gelecekte siz ve sizin gibi merak edenleri aydınlatacak Yazılarımızı takdim edeceğiz. Şimdi yalnızca göçmen yerleştirme meselesi üzerinde duracağız.

Çinliler göç meselesinde gayet acele etmektedirler. Gelirken onbinlerce Çinliyi yükleyen trenler, dönüşte zenginliklerimizi Çin'e götürmeyi sürdürmektedir. Hayret verici olan şu ki; bir taraftan da çocukların bile inanmayacağı yalanlarına, propagandalarına devam ediyorlar. “Sınır bölgelere yardım etmek”, “sınır bölgeyi çiçeklendirmek” gibi sloganlarla duvarları donatmaktadırlar. “Yardımedici”, “çiçeklendirici” bakınız şu güzel sözlere!

Şimdi bu güzel namların sahibi olan insanların Doğu Türkistan'ageliş yolculuğu sırasındaki durumlarını görseydiniz, Allah! Allah! Bu güzel sıfatların onların hangi tarafına uygun geldiğine şaşardınız. Onlar (çiçeklendiriciler), vagon koltuklarına normalden fazla sayıda oturdukları hâlde, koltuklerin altında yatanlar, ortada ayakta duranlar, hatta

tuvalette kalabalık bir vaziyette yolculuk edenler bile olacaktır.

Kımıldamak mümkün değil, tuvalete gitmek imkânsız. Küçücük tuvalette 5-6 adam sıkışmış vaziyette oranı bir kompartman yerinde kullanmaktayken, hangi tuvalete, nasıl gideceksiniz? İhtiyacınızı bulduğunuz yerde gidermekten başka çareniz yok. Ortalıkta bir pis koku insanın dimağını yarıyor kısacası mide bulandırıcı bir ortam. Yaygara ve bağırışlar kafa şişiriyor; biliyorsunuz, Çinlilerin millî özelliğinden birisi de “bağırın”, “yaygaracı” idi ya. İşte bunlar sınır bölgeyi çiçeklendirmeye gelen Çinlilerdi! Aynen Tayvanlı Çin yazarı Bai Yang’ın “Rezil Çinliler” adlı kitabında tasvirlediği gibi “Pis, düzensiz, yaygaracı ve şüpheli” bir sürü.

Bu “çiçeklendirici”, “yardımcı”lar, komünistlerin yalanlarla süslenmiş seferberlik daveti üzerine, köyden, kışladan; dağdan, çukurdan “kolay zengin olabilecek cennet mekan”a şu halde akın ederler. Onlar “Akkun” lara, özel olarak hazırlanan trenlere oldukça kalabalık bir vaziyette binerek Doğu Türkistan’a akıyorlar. Doğu Türkistana bu tür “yardım” vermek için bu kalabalık “yardım severler” çok geldikçe, ekmeğin müşterisini artırmaya yaradığı için, öncelerde on yumurta satın alınan paraya bir yumurta bulmak da zorlaştı. Görülüyor ki, bu “yardım” çoğaldıkça, bir çok insan açlıktan ölmeye de mahkum olacağı bellidir.

Komünistler kendi vatandaşlarına, ceplerini doldurdukları yerde yerleşsinler diye, bir çok avantaj sağlamaktadırlar: Üç seneden beş seneye kadar vergi almamak, tarımla uğraşanlardan vergi, yer hakkı, su parası almamak, memurlardan doğa şartları zor olan bölgelerde çalışanlara verilen ek maaşlar, yerleşmeye önemli teşvikler arasındadır.

Zikriğecen tren vagonlarında, yediği ile çıkardığı birbirine karışan bu insanları, kendilerine özel olarak sağlanan

avantajlar, kolaylıklara bağlanarak, bu topraklarda yerleşmeye, kök salmaya götürürler.

Onların trendeki durumlarına bakarak, sakın onlara acıma duygusunda olmayın, Doğu Türkistan’a gelir gelmez onların durumları değişecek, zayıf, zavallı, böcekler gibi kımıldayan bu insanların birden bire kibirli, hakim tabiatlı, acımasız kimselere dönüştüğü hissedilecektir. Onlar Çin komünistlerinin şovenizm eğitimi almış, kendisini dilenci gibi, karnını bakmak için yola çıkan kimseler gibi kilipte göstermemesi, bu toprakların sahibi gibi serbest duyguda olmaları eğitilmiş olduğundan, kendine gelmiş görülecektir.

Kalabalık trende, bir böcekten farksız halde gelen, zikriğecen serseri o değilmiş gibi davranmaya başlar. Temizliğe çok dikkat eden bir insan gibi, yanından geçersiniz, sanki bu asilzadeye kokunuz garip geliyor da, kendisini kenara çeker, yada mendille burnunu kapatacaktır. Hiçbir değeri olmayan bu insan, şimdi görün ki üzerine bir sinek konsa “Ah, vah, imdat” diye sızlanan nezaketli, hayatı muhterem bir cenaba dönüşecektir.

Onun çalıştığı idareye, iş için girecek olursanız, o padişahlarca ululuk, yücelikle size yukarıdan bakar. İnsanî ahlaktan anlamayan aşırı kibirli Çinlileri, ihtiyacınız onun yetkisi çerçevesinde düştüğü anda tam olarak görebilirsiniz!

Doğal ormanlarımızı, sanki trenle gelirken Çin’den getirmişler gibi hiç çekinmeden “size odun için onay veriyoruz” veya vermiyoruz demekten de utanmıyorlar. Sanki aynı trenle ülke topraklarımızı da beraberlerinde getirmişler gibi halkımızı aylarca, yıllarca yalvarttıktan ve de rüşvet aldıktan sonra ancak ev yapmak için küçücük bir parça arazi izni vermektedirler veya beklediği sayıda bir şey koparamadıysa vermemektedirler!

Hatırlayınız ki; şu adı geçen kalabalık trende su, onlar için can demektir.

Şimdi şu “temiz” lere bakınız: “Su parasını zamanında ödemezsen cezalı ödersin” diye tehdit etmektedirler. Sanki suyu da şu trende kendisile beraber Çin’den getirmiş gibi!

Ah, bu su! Bu topraklarda altı bin senedir at koşturan ecdatlarımızın devrinden bu güne kadar, yüksek tepelerden gelmekte olan su değil mi ya? Şu anda ecdatlarımızdan miras olarak gelen, istediğimizce içebilen suyu, Çinlilerden izin almadan içemez olduk! Onlar bu zengin toprakların bir tane yabancı otunu bile sahiplerine tutturamaz oldular.

Yok etme, eritme, “son amaç”ı çabuklaştırmak için trenler çoğaltıldı. Turpan Gari’ndan aynı sinek kurtları gibi dökülen Çinliler, burada kendilerini bekleyen otobüslere bindirilerek “yardım”a gönderilir. Önceleri “yardım” Tanrı Dağının Kuzeyine ağırlıkla verilirdi. Şimdi oralarda Çin nüfusu %90lara ulaştığı, esas itibarıyla Çinlileştirildiği için, “yardım”ları Güney Doğu Türkistan’a karatmaya başlamıştır.

Çinlileri Güneye taşıyan otobüslerin dönüş yolculuğunu boş olarak gerçekleştirmesi belirlenmiştir. Yani, dönüşte adam taşımaları yasaklanmıştır. Bunun sebebi taşıma hızını aksatmamaktır. Bu olaydan göçmen yerleştirmenin Çinliler için ne derece önemli ve ciddi bir iş olduğu bellidir.

Yüzlerce asırdır bu topraklarda et yiyen, kırmızı içen, bozkaşi oynayan bu halkın evlatları şimdi senelerce et görmemektedir. Daha henüz buraya geldiklerinde kurbağa sesi duyarak “bu kurbağaların sahibi var mı?” diye soran Çinlilerin şimdi hepsi etin sahibi olmuştur. Onlar “sahiplik” durumuna nasıl geldiler? Bu topraklara nasıl yayıldılar? Bizim elimizde olan şeyleri nasıl elde ettiler? Bunların hepsine emsal teşkil edecek bir hikaye vardır. Bu da trendeki koltuk hikayesidir. Şu hikayeyi bir hatırlayalım, ondan sonra Çinlilerin namussuz millî psikolojilerini anlamak ve anlatmak kolaylaşır.

Ticaret için Çin’e gidip gelen Uygurların trende Çinlilerle seferdaş olarak geldiği anlar olur (ben de olmuştum).

yolculuk sırasında her bir Uygur bir dizi koltuğu işgal eder, isterse yatar, isterse de otururlar.

Ama yanına kimseyi oturtmazlar. Zikriğeçen kalabalık trende bile, Uygurlar bir dizi koltukta yalnız kendisi yatıp kalkıp gelecektir. Çinliler yalvarır, yaşlıları, çocukları bahane edip yarım oturumluk yer isterler. Uygurlar vermez. Çünkü millî kincilik bunların kemiklerine kadar aşılansmıştır ki, bunu aşılansanlar da Çinlilerin kendileridir. Bilirler ki, şu dilenciler gibi yalvarıp duran, zavallılar, yarın bizim yurdumuza varır da bize hükmeder, bağırır, küfreder, cezalar verir,... o zaman onunda hiç acıma duygusu olmayacak, şefkat göstermeyecek. Öyleyken, bugün, onlar henüz efendi olmayan bu fırsatta onları iyice tadını çıkarayım, diye düşünürler (Çünkü, bu andaki Çinlilerde sıradan bir insanî duygular; insana has olan namus duygusu, saygı, hürmet duygusu, millî kimlik duygusu, nede kendilerinin sömürgeci-hakim, efendi millet olduğu,... hiç bir anlayış olmayacaktır, tıpkı hayvan, farkı sadece konuşabiliyor olması. Böyle insanî duyguları ise karınlarının doyuşula yavaş yavaş doğmaya başlar, üstelik şovenistlik ögütler de rol oynayacaktır).

Ama Çinlilerin kolay usanmayan, usandıran millet olduğu hakkında durmuştuk. İşte böyle bir insan yanınızda bir gün boyunca yalvarıp durursa ne yapabilirsiniz?

- Şefkat ediniz bana, yalvarırım! Şefkat ediniz beyim. Hastayım, oturacak yer olmadığı için iki gündür ayaktayım, ölmek üzereyim, bana müsaade ediniz beyim...

- Ölürsen öl! Seni davet eden mi oldu? Bu taraflara gelmeyip evinde otursan olmaz mıydı?

- Peki beyim, evet... ama hükümet emri, bizde ne çare?... bana müsaade edebilir misiniz, yalnızca iki dakika müsaade ediniz beyim...

(Hayrettir ki; bu konuşmaların çoğunda taraflar birbirinin dillerini anlamazlar)

Bu tür sözler, bir şekilde gece-gündüz kulağınızın dibinde tekrarlanırsa, nasıl bir tepkide bulunursunuz? Haddini bildirirsiniz, azarlarsınız, küfür edersiniz, duymamış gibi davranırsınız, uyur gibi gözlerinizi kapatırsınız... Daha ne? Daha başka ne yaparsınız? O adam sivrisinek gibi vızıldamasını hiç durdurmuyacaktır. Sonunda, duyduğunuz kinden dolayı insanlık yapma isteğiniz olmasa bile, oturması için biraz kenara çekilirsiniz. O, bir leğeni ile koltuğa yarı oturur bir vaziyette hemen sizi pohpohlamaya başlar. Sigara uzatır, yahut başka bir dalkavuklukla sizi memnun etmeye çalışır. Siz sohbet etmek istesenez de istemesenez de o konuşmasına devam eder. Sizinle tanışmaya çalışır. O, kendini bir meslek erbabı olarak tanıtır. Sonra size falanca işlerinizde yardımcı olabileceğini söyler. Sizde yumuşamaya başlarsınız. Yanınızda boş yer varken sıkışık bir vaziyette oturmak canınızı sıkmaya başlar. Çinli bunu hisseder. Ruhuyla hisseder, ecdatlarından kalma hilekarlığıyla hisseder ve hemen ikinci adımı atar:

-Yurttaş, yan taraf boş olduğundan biraz süzülmenizi rica edeceğim. Bir leğenimle uygun olarak oturamadım, - diye dostça teklifte bulunur.

Gerçekten yan tarafta iki üç adamın oturabileceği kadar boş alan varsa, insanı bir leğeniyle oturmaya mecbur etmeye haliyle tabiatınız hiç izin vermez. Çünkü siz Türk evladı, insan evladısınız ya! (Ama onların tabiatları bu gibi işlere izin verir) dolayısıyla biraz süzülürsünüz adam uygun bir şekilde yerleşecek. Ama o bununla yetinmez. Sohbeti devam ettirir. Sizin Çince bilen yada bilmeyeninizle hiç işi olmamış gibi söylemeye devam eder. (Çünkü; Çinlilerin nazarında bütün dünya dili Çince' dir. Yahut bütün dünya insanları Çince'yi bilmektedir, veya bilmesi zorunludur) Sohbet sırasınca o sizi iyice bir süzer. Sizin zayıf taraflarınızı, korkularınızı anlamaya çalışır. Siz de bu bilgileri hiç farkında olmadan ona verirsiniz.

Vakit ilerledikçe onunda güveni artar, ruhi açıdan sizinle aynı seviyeye gelir:

- Kardeş benim küçük kardeşim biraz hasta da, o tarafa geçip beş dakika otursun. Bizim sohbetimize karışmaz....- der.

- Defol! Hıtay! "Arabayla tavşan avlayan" Hıtay! "Yumuşak kurt" Hıtay! Bakınız şuna, nasılsa yerleşmiş domuzlar! - Diye bağırırsınız ama öfkeli değil, gülümseyerek, yumuşayan tutumla.

- Boş durmasındansa bir adam daha oturması iyi olmaz mı?

- Birbirimize şefkat göstermek yok mu acaba? Doğru değil mi, dostum? (Alaycı bir tavırla omzunuza yavaş, yavaş vurarak. Çünkü o daha önce sizin keyfiyetinizi ölçmüştür)sonra ötekine: - Geç o tarafa otur ve kardeşimize teşekkür et! - der.

Ne kadar sakin, uslu, edepli bir hal bu? Bu şekilde, üçüncü birini yerleştirmek artık daha da kolaydır. Çünkü; artık üç kişi ortak menfaat icabı size karşı çıkma cüretini gösterecek güce sahiptir. Bu andan itibaren sizi isterse tehditle, isterse de usandırarak yerinizi tamamiyle ele alırlar.

Onlar dünyadaki canlı şeylerin hepsini, yerden filizlenen şeylerin tümünü yerler (İnsan eti de buna dahil). Çok pis kokan şeyleri dahi yerler. Bir taraftan yerler, bir taraftan yellenirler, ardından balgam tükürürler. Bu sıkışıklık içinde nereye tükürür acaba? Aman Allahım!

Bu şekilde dostça kaynaşarak oturmak her ne olursa olsun bizleri cezbedmez, çünkü biz Türk'üz, insanız! Bu kadar pisliklere dayanıp koltukta oturmaktansa, onlardan uzak ayakta durmak daha rahat gelir. Ve kalkarsınız, bir dizi koltuktan tam olarak mahrum olursunuz, küfreder, öfkelenirsiniz, ama gene de hiç bir şey değişmez, Çinliye bunların hiç etkisi olamaz.

Ecdatlarımız Ötüken bozkırlarında yaşadıkları sıralarda

Çinliler onlardan çok korkmuştu. Bu korkunun delili meşhur Çin Seddidir. Korku derecelerini anlamak için seddin büyüklüğüne bakmak kafidir.

Şu Çinliler –korkusuna Türklere karşı - Çin seddini inşa etmeye mecbur kalan şu Çinliler, “yumuşak kurt”lu millî psikolojileri ile kızlarının naz ve cilvesiyle(güç, kudreti, kılıcıyla değil) bizim güçlü hanlıklarımızı bir kurt gibi içten çürüterek, bir büyük vücudu dünyanın dört bir yanına dağıtmışlardır. Bugün Türk vatanı Doğu Türkistan’a nasıl yerleşmekte oldukları şu trendeki “koltuk hikayesi”nden bellidir. Onlar, şimdi aynı şu yumuşak kurtluluğu, sakinliği ve zavallılığıyla Orta Asya Cumhuriyetleri’ne dağılmaktadır. Onların yumuşak kumaş ayakkabı altında çiğnenmek sırası onlara ve dikkat etmezseniz sizlere de gelebilir!

Eski Metodun Yeni Gelişimi

Çinliler, Doğu Türkistanlı Türk Boylarını Birbirlerine Karşı Kullanıyor mu?

Türklerin kökü bir olduğundan, geçmiş tarihlerde herhangi bir düşman karşısında tek bir vücut olarak, hürriyetlerini ortak bir mücadele ile savunmuşlardır. Demek ki; fayda, zarar, menfaat birdi. Bir ailenin çocuklarıydı. Meselâ, 30’lu senelerde(halk ayaklanmalarının tam yükseldiği dönemlerde) Uygur, Özbek, Kırgız halkı ortak düşmanları olan Çinlilere karşı tek bir niyet ve tek bir maksatla karşı koymuşlardır. Bu ihtilâl döneminde mücadele veren Türk boylarının en önemli kahramanlarından biri Setivaldican idi(Özbek). İhtilal süresince gösterdikleri kahramanlıklar dostları sevindirmiş, düşmanları ise korkudan titretmişti. Onun alayı en güçlü en cengâver alaydı. O, uzun süre Orta Asya’da Bolşeviklere karşı savaşmış, sonra Kaşgar’a mülteci olarak gelmiştir. 1933 yılının 12 kasımın da kurulan “**Doğu Türkistan İslâm Cumhuriyeti**” de Setivaldican alayının desteğiyle hakimiyetini güçlendirmiştir.

Osman Eli (Kırgız lehçesiyle Osmanalı) önceden Uluğçat ilçe hakiminin tercümanıydı. İlçe yönetimi (Çinli hakim)Kumulda ayaklanan ihtilalcilerin, Kaşgar’a doğru gelmekte olduklarını duyunca ilk iş olarak Kırgız askerlerden bir alay oluşturup silahlandırmak ve ihtilalcilerin üzerine göndermeği düşünmüşlerdi. Bu iş için Osman Eli, tayin edilmişti. Osman Eli niyetini belli etmeden, önce asker toplar ve Çinliler silâhlarla temin ettikten sonra, yönetime karşı isyan bayrağı kaldırıp, ihtilalcilerin tarafına katılmak amacıyla

Kaşgar'a gitmiştir. 1940'lı yıllarda Doğu Türkistan İhtilali'nde de aynısı olmuştur. Kazak, Kırgız, Özbek, Tatar, vb. Türk boyları, Uygurların merkez olduğu bir hâlde teşkilâtlarıp 1944 yılının 12 kasımın da **“Doğu Türkistan Cumhuriyeti”** ni kurmuştur (yeri gelmişken şunu da belirtelim, Çin zulmü karşısında sadece Doğu Türkistandaki Türk boyları değil, diğer azınlık esir milletler de Uygurlarla aynı cephede mücadele etmiştir. Meselâ; Şibeler, Mongullar, ... Yani ihtilal döneminde olsun, veya toplumsal hayatta olsun, onlar her zaman Çinlilerin aleyhinde, bizim tarafımızda yer almaktadırlar).

Kızıl Çin istilâsının ilk dönemlerine kadar Türk boyları arasındaki ilişkiler öyle bir düzeydeydi ki, millî fark hissedilmemişti. 80'li yıllara kadar ihtilal, direniş ve gösteri sırasında arkadaş, safdaş olmuşlardı. Meselâ; 27 haziran 1980'de (Cuma günü) Artuş şehrinde Çin askerlerine karşı olan gösteriye Kırgızlar da iştirak etmiş hatta teşkilâtçılık rolü bile üstlenmişlerdir. 1985 yılında Ürümçi şehrinde ayaklanan Yüksekokul öğrencilerinin gösterisine esir millet öğrencilerinin hepsi katılmıştır. Bundan dolayı bu, aydınların yaptığı tarihteki en büyük ihtilal olarak kabul edilmiştir. Katılanların sayısı 20 bine ulaşmıştır.

Son zamanlardaki birlikler, “şeytanî” vesveselerle yapılan mücadelelerin mahsulüydü. Yani, birlikleri korumak için ve birliği sağlamak için, komünistlerin araya dikmiş olduğu sun'î düşmanlık tohumlarına karşı yapılan hizmetler sonucu elde edilir duruma gelmişti. Çünkü; komünist istilâsı başladıktan sonra Çinliler, birçok bilgin ve araştırmacıyı esir milletleri inceleyip, psikolojik zayıflıklarını aramak ve onları gittikçe bilinçsizleştirmek, zayıflatmak, cahilleştirmek, geriletmek ve kültürsüzleştirmek yollarını bulmak üzere görevlendirmişlerdi.

Aynı doğrultuda, Türk boylarını birbirlerine kıskırtmak

için casusları da tayin etmişlerdir. Bundan dolayı son yıllarda Türk boyları arasında “millî fark” duyguları oluşmaya başladı. Kendini aydın sayan Türk'ün ne olduğunu bilen, anlayan insanlar bile, bilinçsiz bir hâlde aynı şu lanetli “millî fark” etkisiyle “millî kincilik” duygusu taşımaya başlamışlardır. Kardeş boyları birbirine düşürmek için uydurulan efsanevî fıkralar da çoktur. Bütün bunlar Çin casuslarının ve bozguncu örgütlerin çalışmalarının sonucudur, elbette!

Çinliler 2000 senedir Türklerle sürdürdükleri mücadelelerde hiç bir zaman açık saldırmamışlar, “Kaleyi içinden bozma” taktiği ile savaşmışlardır. Ta bugüne kadar hep aynı bu taktiği kullanmaktadırlar.

Çinliler sinek gibi arsız, usanmayan, usandıran bir yapıya sahip olduklarından, bir ara işleri yürümese bile hiç pes etmezler.

Çinlilerde “Yalan üç defa tekrarlanırsa gerçeğe dönüşür” diye bir atasözü vardır. Buna kat'iyen inanan Çinliler, sonsuz yalanlarla, sonunda insanların anlayışlarını bozmuşlardır. Halen de bozuyorlar ve bozacaklardır da...

1980'de Artuş şehrinde yapılan gösteri hakkında oblast (Özerk il) Parti Komitesi, dağıtılan hüccetin (yönetimin takip ve kararları, basın sözü) Kırgız yayla ve köylerine dağıtılan nüshasında hiç utanmadan: “Uygurlar Atuş şehrinde gösteri düzenleyip, ‘Kırgızlar defolsun! Kırgızlar dağlarına dönsün!... Şehir bizim!...' diye bağırıyorlar” şeklinde yazmışlardır. (Gerçekte: “Çinliler defolsun ! Çin'e dönsün! Vatan bizimdir” denmişti).

Bu ters propagandadan dolayı Kırgızlar öfkelenmiş, orada alış-veriş yapmış olan Uygurları lanetlemiş, “Sen de şehrine dön! Defol! dağ, yayla bizimdir!” diye söylenmiştir.

Millî Eğitimin kalitesizliği, üstelik ekonomik durumun yetersizliğinden dolayı gerekli eğitimi alamayan halk, cahilleşen, fakirleşen, bilinçsizleşen, çocuklar gibi kolay

kandırılan “kalın kafa”lara çevrilmiştir. Çinliler onları, bir çocuk ya da bir deli ile eğlenir gibi “isteyen sazıyla dans” ettirmektedir.

Bunun neticesinde Türk boyları arasındaki birlik ve beraberlik bozulmuştur. Öyle bir ruh hali hakim olmuştu ki, birinin uğradığı belaya, diğeri sevinecek gibidi. Bütün bunların hilekar düşmanın komedileri olduğunu bilen çok azdı. Üstelik bu hileyi halka anlatmak da imkânsızdı.

Komünist matbaalarında, komünist propagandasından başka herhangi bir ideolojiye yer verilmez; başka söz söylenilmez.

Şu komünist toplum yapısında bazı şeyleri bilip, hissetseniz de bu ancak sizin gönlünüzde kalacaktır.

Bugün kendi soydaşlarını, Çin'den daha beter düşman sayan deliler az değil. Komünistler 30 senedir “Türk”lüğü bozup parçalamak, her bir Türk boyunu da kendi içinde dağıtmak için çok uğraşmışlardır. Son on sene zarfında bu uğraşlarının neticesinde şaşılacak derecede amaçlarına ulaşmışlardır. Bu süre içinde Çinliler daha çok sermaye, daha çok araştırmacı, daha çok psikolog mu tayin etmişlerdi yoksa, bizler, ekonomik, kültürel, siyasî durum ve teşkilatlanma açısından zayıflayıp, geri kaldığımızdan bu sonuca zemin mi hazırladık acaba? Bir kaç dış ülkeyi ziyaret etmiş, ticari ilişkilerde bulunmuş ve çok çile çekmiş biri olarak ben şunu hissettim ki; Çinlilerin Şu bozgunculuk ağları dış ülkelerdeki Doğu Türkistanlılar arasında da yayılmıştır. buralarda da aynı içteki gibi geçinememe, teşkilatlanamama ve birbirlerine inanmama hakimdir.

Bize en gerekli olan şey ne? Bunu hiç bilemiyoruz. Hastalığımıza bir teşhis bile koyamadık. Nasıl bir ilaç gerektiğine karar veremiyoruz, anlayamıyoruz.

Bana göre bize gerekli olan “dahili dezenfekte” yani içimizi temizlemektir.

Sevme Ve Sevilme İmkânımız da Yok !

Doğu Türkistan'da halkın sevdiği insanlar kimlerdir?

Doğu Türkistan'da halk tarafından sevilen insanlar diyerek doğrudan doğruya bir liste sunmak imkânsızdır.

Çünkü; Bu vatan, millet, ve tarih önünde sorumluluğu olan bir iştir.

Bu nedenle size kendi namıma 8-10 kişinin adını sayamam tabî.

Bilim adamları, sanatçılar, sporcular ve diğer meslek sahipleri içinde netice kazananlar yok değil ama onlar daha halkın dikkatini çekmeden, Çinli yöneticilerin esir millet araştırmacıları tarafından fark edilir. Hemen bu kişinin gelecekte ne gibi zararlar verebileceği belirlenir ve bu “zararın” önü alınır (Zarar dediğimiz manevi zarardır, tabî).

Meselâ; 80'li yılların başında, şarkıcımız Dilber Yunus Çin'de tanındıktan sonra Finlandiya'da yapılan yüksek ses dalgalı şarkıcılar yarışmasında milletimize şeref getirmişti. Dünya seyircileri, çalgıcıları, sanat uzmanları... “Çin'den gelen” bu yetenek sahibine aferin demiş, hayran olmuştu.

Ama buradaki çoğunluk bu kızın bir milyar Çinli'ye değil, esir bir millete ait yetenek olduğunu bilmiyordu. Arsız Çinliler ise bunu hiç bir zaman aşık etmiyordu bile. Onu “Çinli” diye tanıtıyorlardı. Ama onun fizyolojisi Çinliye benzemediğinden bazı adamların dikkatini çekmiş ve habercilerin soru yağmuruna maruz kalmışlardır. Çinliler sorulan sorulara Dilber'den önce cevap verip habercileri atlatmak için çalışmışlardı.

Çinliler bu meseleyi de çabucak halledip kızın, “Ben Çinli” diye cevap vermesini kararlaştırdılar.

Bundan başka “nikah taktiği” planlamışlardı. Daha önceleri Çinliler “nikah taktiği” vasıtasıyla Türklerin saraylarına kendilerini mail yaparlardı. O zamanlar onlar kız vericiydi. Şimdi kız alma haline gelmişlerdir. Dilberin peşinde Çinli bir genç dolanıyordu. O Dilber’in öğretmenin oğluymuş. Bu şekilde öğretmenin reddetme baskısı altında kalmıştır. Diğer taraftan dilber zaten Çin okullarında okumuş, Orta okuldan sonra sanat sahasına geçmişti. (Pekin’de, Çinlilerin arasında yaşamıştı) Bu nedenle daha onda millî duygular tam anlamıyla yerleşmeden bu duyguların gelişme ihtimalinin olmadığı bir çevreye tıklıp kalmıştı. Bu da onu Çinlilerin siyasî komedileri için uygun bir hale getirmişti. Ama Dilber’in babası bu duruma kesinlikle karşı çıkmış ve dolayısıyla nikah ertelenmiştir. Bu işe Çin Cumhuriyeti’nin devlet adamları da karışmış, Dilber’in babasına zorluk çıkarmışlardır. Ama o (kendi ağzı ile anlattığına göre), “Eğer kızım yabancı milletten biri ile evlenirse onu öldürürüm. Bunu yaparsam halkım beni yiğit sayar” diyerek bu adamlara da boyun eğmemiştir. Fakat Çinliler kolayca usanmayan, bezmeyen bir millet olduklarından en sonunda amaçlarına ulaşmışlar ve 1988 yılında bu utanç verici nikah gerçekleşmiştir. Bu düğüne katılan bir tanıdığımdan duyduğuma göre damadın soyu yüzyıllar önce Çin’e gidip yerleşen bir Uygur’a dayanıyormuş. O, Çin’de doğup büyüdüğünden kendi dilini kaybetmiş! Nihayetinde Dilber Yunus kendi milletine değil bir milyar Çinli’ye şeref getiren bir hüviyete çevrilmiştir. O, şimdi halk tarafından sevilmesine karşın, çabuk unutulmuştu!

Buna benzer birçok sanatçıdan bahsedebiliriz .

Onların sanat sahasında, malum yeteneği olsa da onlar bu yeteneklerini geliştirmek için herhangi bir eğitim

almamışlar, yetenekleri tamamen Allah vergisi. Küçük yaşta çalışmaya başlayıp fen ve ideolojik bilgiler eğitimi almamış boş kafalı insanlardır. Onlarda millî kimlik duyguları çok zayıf. Bu nedenle okudukları şarkıların çoğu komünistlerin propaganda ihtiyaçlarına uygun şarkılardır. Kendilerinde bir siyasî görüş yoktur. Sadece, sahneye çıktığından mutluluk duymaktan başka hiçbir şey anlamayan, düşünmeyen insanlardır. Kendisine ne söyle denmişse onu söyler. Hangi rolü oynaması istenirse o rolü oynar. Bunun nasıl bir etki yaratacağını, yapacağı yankıyı hesap edemez. Onun için önemli olanı, sahnede kendini göstermektir; “**kör şeref**” düşkünü! Bu nedenle de pek çabuk halkın nefretini kazanırlar. Meselâ “planlı doğum”, “milletler ittifakı” gibi konulara alet olurlar. Bu konuların halkta nasıl bir nefret duygusu uyandıracığından haberleri yok. Bunu düşünemiyorlar.

Hükümetin sanat sahası dışında kendi sanatını icra edenler de var. Bazı sanatçılar millî duygu, millî kincilik ve millî zulme karşı yankılar doğuran şarkılar söyleyip halkın sevgisini kazansa da bunlar da Çinliler tarafından çabucak etkisiz hale getirilir, yok edilir. Bu tür şarkılar hemen yasaklanır da, diğer tatsız, anlamsız şarkılar yasaklanmaz. Neden? Çünkü; Çinliler bilirler ki; bu tür müzikler halkın ruhuyla ahenk içindedir. Müziğin insan ruhuna aktif bir etkileri vardır. Alman filozof Neachzi zamanında cesaretini yitiren Alman milleti hakkında şöyle demişti; “Almanya’yı ancak müzik kurtarır”. Demek ki; Doğu Türkistandaki anlayış formlarının bozulup millî duyguların zayıflamasında bu tatsız şarkıların epeyce bir rolü (katkısı)vardır.

Klasik müziğimiz “12 makam” şimdi düzenlenip kaset haline getirilmiş, kitap şeklinde yazılmıştır. Ancak onu sevenlerin sayısı de gittikçe azalmaktadır(estetik duygunun bozulması sonucu!). Çünkü uyuşturucuya alışmış adam için, eroin baldan iyi değil mi? Oysa, bu “12 makam” Avrupa

sahnelerinde oynandığında, Avrupalılar heyecandan göz yaşlarını tutamamış, ayağa kalktığını bile hissetmeden hep birden ayağa kalkıp alkış yağdırmışlardır. Demek, bu eskî çağlardan kalan sanat eserini onlar anlamışlar, onun için heyecanlanmışlar ama bizim estetik haz ölçümüz, seviyemizin çok aşağı gerilediğinden dolayı kendimiz bu melodiyaların bayıldırıcı gücünü hissetemiyoruz. (Bir ilginç olay görülmüş ki; Çin diplomatları seyircilerin bu yakınlığını, övgüsünü üzerlerine almak için, “Bunlar Çinli mi? Neden Çinli’ye benzemiyor?” gibi sorulara, “Onlar Batılılara benzeyen Çinli’lerdir” demişlerdir). Demek, onlar “mukam”ı anlamış, tat almış. Bizse gittikçe sevmez olmuşuz. Bu doğal değildir, sun’îdir!

Klasik müzik sanatçılarımızdan Osman Emet, halkın sevdiği bir sanatkardır. Ama Çinli’ler onu da yok ederler. Çinli’lerin yok etme metotları sadece fiziki bakımdan yok etmekle ile sınırlı değildir. Halka nefretli göstermek suretiyle halkın gözünden düşürmek gibi yok etme metotları vardır. Asıl dehşet verici olan da budur!

Bizim, adını dünyaya duyuracak kabiliyette pek çok büyük sporcumuz var. Ama onlara, bırakın dünya sahnesini ülke içinde büyükçe bir sahneye çıkma imkânları bile yoktur. Çinli’ler bizdeki ünlü adamların, bilginlerin, azıcık iktidar sahibi, meslek sahibi iş adamlarının dış dünyaya çıkmasından çok korkuyorlar.

Çinlilerin dünya sahnesinde şampiyonluk kazanan sporcularının çoğunun hocası Uygur’dur(örneğin 80’li yılların başında Çinlileri ilk defa şampiyonlukla şereflendiren voleybolcu kadın gurubu şunlar cümlesindedir). Ama müsabakaya giderken Uygur hoca yerine Çinli bir hocayı götürürler.

80’li yılların başında Mısır’da, (Kahire’de) yapılan güreş müsabakalarına bir Uygur güreşçi Hacı katılmıştı. Meydan

şampiyonası için en sona üç güreşçi kalmıştır. Mısırlı, Yugoslavyalı ve Hacı-Mısırlı ile Yugoslavyalı güreşti. Yugoslav kazandı. Şimdi Yugoslav ile Hacı güreşecek ve şampiyon belli olacaktı. Bütün meydan heyecan içinde, seyirciler de sporcular da... Hacı “ya Ali” diye bağırarak Yugoslav’ı yere fırlattı. O anda meydandan alkış sesleri yükseldi. Hacı’nin “ya Ali” demesi seyirciler arasında heyecan uyandırmıştı. Onlar bu sporcunun Çinli değil Müslüman olduğunu tahmin etmişlerdi. Ama Çinli antrenörler bunu gizli tutmuşlardır. Şimdi gururlanma sırası seyirciler ve sporcular arasındaki Müslümanlardaydı. Alkış sesleri daha da yükseldi. Seyirciler Hacı’ya doğru koşup onu havaya kaldırmışlardı. Bu durum Çinlileri çok öfkelenmiş ve endişelendirmişti. Onlar “Çin Cumhuriyeti” için altın madalya kazanmış bu insanı aynı akşam sorguya çekmişler. Çinli aynen şöyle demiş (Hacı’nin dediğine göre): “你赢了埃及人为 什么高兴?Ni yingle Aici ren wei şima gao şing?”(“Sen kazandığında Mısırlılar neden mutlu oluyor?”) Çinli’ler Hacı ile Mısırlılar arsında bir bağlantı mı var diye şüphelenmiş gibiydi.

Müslüman seyirciler para, saat yüzük, altın zincir vb. şeyleri hediye etme isteği ile yanıp tutuşmuştu, fakat Hacı Çinlilerin nasıl bir millet olduklarını bildiğinden bu hediyeleri kabul etmemişti. Seyircilerin içinden birkaç kişi Hacı’nin sıkıntısını anlamış olmalı ki, onu kenara çekip hediyeleri orada vermeye çalışmışlardır. Ama Hacı çok korktuğundan bu hediyeleri de reddetmişti. Durum böyle olduğu hâlde bile Çinliler Hacı’yi “Mısırlılar seni kenara çektiklerinde neler konuştunuz? Neler yaptınız?” Diye sorguya çekmişlerdir.

Bununla da yetinmemişler Pekin’e döndüklerinde havaalanında zorla altın madalyasını almışlar, çantasını da aramışlar. Çinlilerin devletine altın madalya kazandırmış, şeref kazandırmış bu insanı havaalanında kimse

karşılammıştır. Aksi halde hatta onun şeref ve nüfuzunu söndürmek için onu kendisinden daha ağır biri ile güreştirmişler ve yenilmesine sebep olmuşlardır. “Derecesini arttırıp” öğretmenliğe terfi ettirmişler, sonra da bu meslekten ihraç etmişlerdir. Yani bir bakıma “aslanı dağından ayırmışlar”dır. Bu da gösteriyor ki; komünistler gerçek fayda ile değil kendilerinin acayip, garip, boş sözleriyle daha çok ilgilenirler. İşte bu da halk dostu bir adamın kaderi!

“Spor” dergilerinde Çinli spor adamları şöyle yazmıştır; “Eğer Çin, futbolda dünya sahnesine çıkmak istiyorsa futbol takımının Uygurlulardan organize edilmesi gerekir. Bu yapılmaz ise Çinliler ebediyen futbol sahasında herhangi bir derece alamayacaklardır!” Bu sözlerinin ilmi temelini de bir, bir göstermişlerdir. Daha önceki yazılarımızdan Çinlileri bir nebze tanımışsınız sonucu tahmin etmeniz hiç de zor olmaz herhâlde.

Çinliler bizden ünlü insanların ortaya çıkmasını ister miydi acaba? Ne yazık! Biz şu anda şöyle bir ruh hali içindeyiz; televizyonda dünya spor müsabakaları gösterildiğinde biz hemen Çinlilere karşı taraftan oluruz. Karşı tarafın Yahudi veya Hıristiyan olması hiç fark etmez. Çinliler yenildiğinde bayram yaparız.

Bilimsel sahada geçmişimizi bilip, milletin geleceği için sönmez tuhfeler yaratan bilginlerimiz, aydınlarımız çoktur. Ama içlerinden sadece Turğun Almas’ı halkın çoğu tanır ve sever. Kendisinin “**Uygurlar**” adlı tarih kitabı vardır. Halkın bu adamı tanıyıp diğerleri hakkında fazla bilgi sahibi olmamasının nedeni sadece bu kitap değildir. Bizim daha pek çok milletini seven yazarlarımız, bilginlerimiz, tarihçilerimiz var. Ama bilim anlayışının gerilemekte olması, ekonomik nedenlerden dolayı kitap alıp okuyamama bundan başka gazete, dergi ve kitapların hepsinde komünistlerin yalanlarının yer aldığı kanısı halkı bunlardan uzaklaştırmıştır. Bu durumda

millet alimleri nasıl tanıcak ki?

Tuğun Almas’ı şu nedenle tanımışlar ki, 1991 senesinde Çin hükümeti, gazete, radyo, televizyon ve diğer propaganda araçlarının tümünü kullanarak “**Uygurlar**”ı tenkit etme dalgası” uygulamıştır. Çinliler “**Uygurlar**”ı eleştirmeye geçince halk bu kitabı 10- 20 kat fiyatla satınalmaya başladı; okuyabilsin, bilmesin satın aldılar. Halk kendi arasında yetmiş ünlü adamlardan hangilerini sevmeli, hangilerini sevmemeli? Bunlara karar vermede hükümetin tutumunu ters barometer olarak kullanırlar. Hükümet birini övmüş ise demek ki: O uşak, köpek, kötü adam, bizim düşmanımız! Hükümet kimi kötülense, nefret ederse o iyi insandır, bizdendir. Sömürge altında yaşayan halkın tecrübeleriyle sabittir ki, bir şeyin iyi veya kötü olduğunu anlamak için hükümetin o konuda sergilediği tavrın tersini takınmak yeterlidir. Turgun Almas’ın halkın kalbinde yer alma süreci bunun bir göstergesidir.

Aynı şekilde Çinliler önceki Reis Temur Davameti’yi’de “Uygurların en ünlü şairi” diye tanıtmıştı. Şiirlerini kitap haline getirip Japonya’da yayınladıkları(Can Zemin’in ön sözüyle) hâlde halk bu adamı iki kelimeyi bir araya getirmekten aciz, bilinçsiz bir çiftçi olarak bilir. Zaten bu nedenle kitapları uzun yıllar satılmadan kitap evlerinde kalmıştır.

Sonuç: Anlayışı bozulmuş olan Doğu Türkistanlılar sevgi konusunda çaresizdirler. Birincisi kitap, gazete, dergi okuma oranı aşağı doğru düştüğü için halk bilginleri tanıyamamıştır. İkincisi, düşmanın sergilediği tavır nedeniyle halkın ortak sevgisini kazanmış insanların ortaya çıkması imkânsızdır. Üçüncüsü, hakikaten sevimli insanları sevmek bu insanlara zarar verme rolü oynayabilir (Çin yöneticileri de halkın tutumunu ters ölçüm ederler). Önceki Çinliler gibi komünist Çinliler de halkın itibar ettiği nüfuzlu kişilerin

ortaya çıkmasından çok korkarlar. Onların dedesi F. English “Nüfus hakkında” adlı yazısında şöyle yazmıştır: “ Nüfus olmadan organize olmak mümkün değil!” Komünistler bu sözü hiçbir zaman unutmamıştır. Onun için, yani bizim organize olamamız için nüfus sahiplerinin doğmasına dikkatli bakar ve hemen yok ederler.

Türkiye Ümit Işığımızdı, Ama...

Aydınların Türkiye’den beklentileri nelerdir? Doğu Türkistanlı halkın Türkiye’ye bakış açısı ve beklentileri nasıldır?

Doğu Türkistan’da sadece aydınlar değil, biraz bilinçli insanlar da “Türkiye bizim sığınağımız, davacımız” diye düşünüyorlar. Bilimsel sahalarda, Türk tarihi, Türk dili vb. sahalarda Türkiye bu zavallıların nazarından hiç bir zaman yanılığa düşmemiş, örnek bir ülkedir.

Orta Asya’ya (Kırgızistan, Kazakistan vb.) ticaret için gelen Uygurlar “Avrasya” TV kanalına sanki kendi vatanının hayallerindeki (bağımsızlıktan sonraki) kanallarımız gibi sevgiyle bakıyorlar (bağımsız olan cumhuriyetlerdeki halk bu kanallara hiç bakmıyor diyebilecek kadardır). Bilhassa bu kanalın “Türk Dünyası” programını belki Doğu Türkistan hakkında bir haber verir düşüncesiyle dört gözle bekliyorlar. Bu kanalda Orta Asya Türkleri hakkında sık sık çeşitli haberlere yer verilirdi. Bir kaç yüz bin nüfuslu küçük Türk boyları hakkında da haber hazırlanmasına rağmen nedense dünya Türkleri arasında nüfus bakımından ikinci sırada yer alan en eski Türk boylarından biri, Türklerin temel kökü olmuş Uygurlardan bahsedilmez. Bir iki ay içinde sadece bir kaç cümle içinde adı geçer ancak... Kurban bayramlarında, nevrüz ve yeni yıl akşamları da gece boyunca “Avrasya” tv kanalında bütün Türk boylarından bir kaç adam, bir iki şarkıcı olsa da... gösterilir ama bizim yok! Orta Asya’daki diğer Türk boyları Ruslaştırılmış Türk duyguları kafalarından çıkarıldığı için bu kanallara bakmaz, Rus kanallarını seyrederek. Oysa

zavallı Uygur halkı bakardı ve ümitle beklerdi ama sadece Uygurların adı zikredilmez, şarkıları söylenmez vatanın insanları gösterilmezdi.

Doğu Türkistanlıların beklentileri neydi? Onlar düşünmüştü ki; Türkiye'nin propaganda araçları olsun, yada Batılıların komünizmine karşı propaganda medyaları olsun Uygurlar hakkında az çok söz söylensin. Çünkü; Orta Asya Türk'leri artık özgür, hürriyetlerine kavuştular. Şimdi onlar kendi derdine kendisi çare bulmak, sorunlarını kendileri halletmede serbesttir, kendilerini istediği kadar tanıtabilir. Yalnız biz Doğu Türkistanlılar en zavallı en talihsiz durumda olanlarız. "Amerikanın sesi" "Hürriyet" radyoları çok az nüfuslu milletlerin dilinde yayın yaparlar. Ama bu yayınların Uygurcası yok! Otuz milyondan fazla nüfusa, altı bin senelik tarih ve kültür birikimine sahip Uygurları bütün dünya unutmuş sanki! Diğerleri, yabancılar unutmuş da soydaş, kardeş bir kökten olan Türkiye'de unutmuş ise bu ne demek?...

Bir çok yer dolaştıktan sonra sonunda ben de Türkiye'ye geldim. Daha önce gelmek istememiştim ama mümkün olmadı. Çünkü; Türkiye'ye gidip gelen insanlar (bilhassa aydınlar) Çinlilerin gözünde tehlikeli, inançsız insanlardır ve hayatlarının son dönemi hep şüphe altında geçerdi. Çinli'ler Türkiye'yi hep tehlikeli düşman olarak görüyorlardır. Türkiye'ye geldim, gördüm ki; Türk kardeşlerim Çinli'lere o kadar da düşman değil. Hatta bazı insanlar Çinli'lere Çin Cumhuriyetine tapınma tutumu sergilemektedir. Bu delilik Pazarda dahi çok hissedilir. "Çin malı" dediğin zaman delicesine sevineceklerdir. Gerçekte tüm dünyayı kötülükleriyle bıktırılmış, en sahtekar mal Çin malıdır! Bunun henüz farkına varmamışlar.

Bunun dışında Hükümetin de Çin'le anlaşmaları varmış. Gelen giden Çinli çok. Onlar bizim gibi fazla engelle

karşılaşmadan kolayca gelebilir tabii. Çünkü; Pekindeki büyükelçi solcu olduğundan, Uygurlulara vize vermiyormuş (yada çok zor veriyormuş) ama Çinliler geldiğinde kucaklaşıyormuş, öpüşüyormuş vs. Türkiye'deki kardeşler eski tarihinizi unutmuş olsanız da bugün hala bir elinizin ya da bir bacağımızın Çin zulmü altında yandığını unutmasaydınız.(Uygurlar sizin bir kolunuz değil mi? Bir kolu hasta olan adam kendini rahat hisseder mi? Bir büyük Türk boyu esirken kendinizi hür sayıyor musunuz?)

Geldikten sonra Türkiye hakkında çok fazla anlamasam da, az çok bilgi sahibi oldum. Türkiye'nin de sıkıntıları az değilmiş. Çinliler ile anlaşmaktan başka çaresi yokmuş. Bu büyük Türk vatanının başında da sıkıntılar çokmuş. Kıbrıs sorunu, Yunan Adaları, Kuzey Irak meselesi, Bulgaristan Türkleri PKK sorunu dahası kendi topraklarındaki komünistlerin çıkardığı sorunlar... Bu kadar çok sorun içinde bizim kaderimize sahip çıkabilir miydi? Çok zor tabii. Bu sorunlar Batılılar tarafından sun'î olarak oluşturuluyormuş. (Komünistler de Çinlilerden destek alır tabii, çünkü onlar gösterilerinde Mao'nun resmini taşırlarmış) Çünkü onlar Türkiye'nin barış içinde yükselmesini istemezler. Onlar altı buçuk asırdır Selçukluları da sayarsak 1,000 yıllık büyük imparatorluk dönemini hatırlarından çıkarmamışlardır. Bu imparatorluğu kurmuş milletin tekrar güçlenmesini isterler mi, bu konu da endişe etmezler mi?

Bu açıdan bakılırsa Türkiye'nin başındaki sorunlar kolay, kolay bitmeyecektir!

Hepsinden de kötüsü Komünistlerin kavgasıdır. Duyduğuma göre Türkiye'de milyonlarca insan komünist ideolojisinin zehrine uğramış. Birkaç defa üniversite öğrencilerinin gösterileriyle karşılaştım. Gördüğüm kadarı ile onlar da bu ideolojinin etkisinde kalmışlar. Öğretmenler arasında da bu düşüncede olanlar çokmuş. Bu ne kadar

tehlikeli! Eğitim, devletin istikbali ile doğrudan ilişkili bir sahadır. Onlar bir evladı böyle düşüncelere sevk ederse devlet kendi içinden çökecektir. Bu öğrencilerin “Faşist”, “Faşistler defolsun” gibi sloganlarını da duydum. Onlara bildirmek gerekir ki komünistlerin kendileri en rezil faşistlerdir. Ben Hitler Almanyası tarihine çok meraklıydım; bu konuda çok kitap da okudum. Kendim de komünist esareti altında yaşadım. Gördüm ki; komünistler Hitler’in faşistlerinden daha da vahşidir, zalimdir. İnsan değildir desek yeridir. Çünkü onlar insanların yaşama hakkına itibar etmezler. Oradaki öğrenci arkadaşlara anlatmak isterdim. Faşist diye adlandırılan hükümet sizin şu yaptıklarınızdan dolayı çok, çok iki gün göz altına alır ya da almazmış.

Ama sizin tapındığımız komünistler 1989 yılının haziranında Pekin Tian Anmin meydanında sizler gibi gösteri yapan öğrencilere neler yapmıştı biliyor musunuz?

Tanklarla etraflarını çevirip binlerce genci katletmişti!

...

Bundan başka ben daha Yaşar Kemal Beyfendinin sınırlı bağırışlarını televizyondan duydum, onun “İnce Mehmet”ini memlekette okumuştum (bilinmekte ki, o komünist veya komünist aşkı olduğu için onun kitaplarının tercüme edilmesine izin verilmiş aslında). Onun için sanki onu önceden tanıyormuşum gibi ilgi duydum. O bağırıyordu. “Nedir bu cezaevlerindeki suçluların durumu, insan hakları ...falan”. Sizin istediğiniz komünist sistemde hükümet kendisine karşı direnip, ayaklananlara silâhla karşılık vermenin yanında gösteri yapıp hükümete yazı veya dilekçe sunanları bile sağ bırakmıyorlar, şunu biliyor musunuz beyefendi?

Komünistlerin uyguladığı işkencelerin bazıları Hitler’in Yahudilere karşı uyguladığı işkencelerin listesinde bile yer almıyor.

Türkiye’deki cezaevlerini de biraz araştırdım. Orada ki gibi hürlük, iyi imkânlar bizim kendi evlerimizde bile yok! Sizin tapındığımız komünistlerin cezaevleri nasıl? Siyasi suçluların kaldığı koğuş 1.2m × 1.4m genişliktedir. Bu odaya hapsedilen zavallı 10-20 sene tek başına kalacaktır. Odanın duvarları sivri taşlarla yapıldığından yaslanmak mümkün değil. Bir köşede yemek tepsi, diğer köşede dışkı kovası. Dışkı her gün bir defa boşaltılır ama Çinliler zavallıyı cezalandırmak isterlerse on gün kapıyı açmadıkları olur. Türkiye’de ise siz tarafını tutan şu terörcüler böyle muameleyle karşılaşmadığından onlar güçlü güçlü bağırıyor, neyse fiziki zorluklar olmadığından cesareti yüksek görünüyor. Ama sizler sevgiyle arzulayan şu komünistlerin eline bir düşseydiniz, sesinizi yükseltme cesaretiniz de kalmazdı!

Doğu Türkistanlılar Türkiye’ye geldikçe onun sıkıntılarını anlamışlar, bu nedenle de çok fazla beklentileri yoktur. Ancak Dünya Türklerinin varlığı için, önce kendi varlıklarını iyi korusunlar. Eğitim sistemini komünistlerden temizlemeyi ihmal etmesinler. Gerekirse Doğu Türkistanlılar komünizmin nasıl arsız bir şey olduğunu tafsili olarak anlatmak için hazır dırlar. Çinliler ile yaptığınız antlaşmalar da, ilişkilerinizde son derece dikkatli olun. Çinliler böcek gibi yavaş hareket ederler. Ancak büyük...da görülebilir. Singapur nasıl Çin ülkesine çevrilmiş! Silahlı mücadele ile mi yoksa yavaş yavaş mı ?Bunu her zaman hatırlamalısınız.

Bizim Türkiye’den yegane beklentimiz şudur;

Türkiye’nin dış dünyadaki Türk boylarına yönelik hizmetlerinin %50’sinin Doğu Türkistan’a, %50’sinin de diğer Türk boylarına yapılmasını istiyoruz. Çünkü diğer Türk boyları özgürlüklerine kavuştu. Hepsine göre bizim nüfusumuz en fazla. En kötü en zavallı durumda olan biziz. Bize uzmanlar, politikacılar, ekonomistler, diplomatlar gerek. Eğitim için yardım bekliyoruz.

Tekrar etmek istiyorum ki; Türkiye’den en önemli isteğimiz ve beklentimiz kendi esenliğini ve varlığını ebediyen korusun. Bu konuda dikkatli olsun. Komünistlerin ve Çin’in etkisinden korusun. Bu bize en büyük yardımdır. Allah hepimizi komünistlerin belasından korusun. Amin!

Arkeoloji Komedi

Eski Türk tarihine ait arkeolojik kazılar sürdürülüyor mu? Son yıllara ait yeni bulgular nelerdir?

Tarihimize ait kazılar sürdürülmektedir. Fakat arkeolojik kazı guruplarından, idare grubundan bilinçli, kimlik duygusu olanlar çeşitli bahanelerle çıkarılmış geriye “ağaç kuklalar” kalmıştır. Bu kazıların çoğuna Türkler hiç katılmamışlardır. Türklerin dahil edildiği kazılarda tarihî kalıntıların sahte olması ihtimali yüksektir yada yerli millet temsilcilerinin millî kimlik duyguları, inançları yoktur. Bu nedenle kamuya duyurulan tarihî kalıntılar çok azdır.

Bunlardan önemli birkaç örneği “Türk Dünyası Edebiyat Tarihi”nin “Uygur Edebiyatı” bölümü için yazdığım “önsöz” kısmında belirtmişim. Bunları okumayanlar gelecekte okuyabilirler. Bunlara kaynak olan kitaplar bizim bilginlerimizden Kurban Velinin “Bizim Tarihi Yazılarımız” kitabı, Turgun Almas’ın “Uygurlar” Hacı Ahmet’in “Deniz incileri” vb. Kitaplardır. Onlar hakkında burada detaylı bilgi vermek imkânsızdır. Yazılarımızda Türk tarihine son derece şeref katmış örneklerden biraz bahsedeceğiz. Bunu da Dünya Türkologlarını ve tarihçilerini Çinlilerin gelecekteki planları konusunda uyarmakla sınırlayacağım.

Son yıllarda yürütülen arkeolojik kazılar sonucu elde edilen bulgular “Türkler Orhun-Yenisey sahillerinden göç edip (840’lı yıllara)gelmeden önce Doğu Türkistanda Türk yoktu” şeklindeki düşüncelere son vermiştir. Bu eski tarih fikri Çinli sömürücülerin siyasi propaganda komedileri için işine

yaramış, onların “Şincan önceden vatanımızın bölünmez bir parçasıydı” şeklindeki sözlerine iyi bir tarihî delil olmuştu.

Türk Tarihi Çinlilerden Önce Başlar!..

Demek ki;”Türkler göç edip gelmeden önce buralarda Çinliler yaşamış” falan filan...Turğun Almas ise “Uygurlar” adlı eserinde Türklerin Mongul bozkırlarında yaşadıkları devirlerde de Türklerin büyük bir çoğunluğunun Doğu Türkistan da yaşadığını bu suretle Doğu Türkistanın Türklerin anayurdu olduğunu ileri sürmüştür. Buna delil olarak 1979 yılında Konçi Irmağının aşağı kıyısındaki mezarlıkta bulunan eski Kiroan Devletine ait kalıntılar gösterilebilir. Bu kalıntılar; keçeden yapılmış baş kapı, yün ipten yapılmış paspas, deri çizme, buğday taneleri, tahta üzerine oyulmuş kadın anıtı ve yün örgü ve yünlü dokumalardan ibarettir. Bulunanlar 4000-6400 sene önceki devirlere aittir. Doğu Türkistanın Lopnur ilçesi yakınındaki Kiroan eski çağ şehir harabesinden bulunmuş mumyalar Japonya’da incelenmiş, Carbon 14 analizi sonucu 6412 yıllık olduğunu belirtmektedir.

Daha önemli bulgular ise yine bu mezarda bulunan mumyalardır. Mumyaların sırtındaki nefis işlemeli düz olarak dokunmuş ipek elbiseler (modern fabrikalarda yapılmış gibi) altındaki halı bütün şeyler sanki bu güne ait gibi medeni olmasıyla hayret vericidir. Mumyalardan birinin yüzü Japon bilim adamları tarafından bilgisayar vasıtasıyla aslına döndürülmüş ve renkli portresi alınmıştır. Ona “kiroan güzeli” adı verilmiştir. Portredeki güzel kız Türk ırkının tipik bir örneğidir. Kahverengi saçlı, koyun gözlü, burun kökü yüksek (1995 yılında bu mumyalar Çinliler tarafından Kaşgar şehrinde sergilenmiştir). Yayınlanıp satılan “Kiroan güzeli” isimli portrenin altında ki yazıda “2400 yıl önce...” şeklinde yıl devri yazılsa da, mumyaları Japonya’ya götüren Uygur

araştırmacı, Japon bilim adamlarının mumyanın 6.400 yıl öncesine ait olduğunu tespit ettiklerini söylemiştir. Genç arkeolog Kurban Veli (şimdi ABD’de) “Bizim Tarihi Yazılarımız” kitabında 6.400 yıl sayısını kullanmıştır. Şimdiye kadar kendilerini en eski medeniyetli insanlar olarak kabul eden Çinliler medeniyet tarihini 5000 yıl olarak söylüyor, yazıyorlardı. Acaba şimdi bir esir milletin tarihinin kendilerinininkinden daha eski olduğunun duyulmasını isterler miydi? Çinlilerin millî karakteri buna da izin vermezdi tabii. Onun için son zamanlarda Çinliler medeniyet tarihini 6000 yıl öncesine dayandırmaya başlamışlardır. Bu da tuhaf bir iştir doğrusu, utanmaz millî özellik mahsülüdür.

Şimdi Çinlilerin sahte tarih senaryoları için, delil teşkil etsin diye sahte “arkeolojik bulgular” oluşturma gayreti içinde olduğu hakkında duracağız..

Çinliler Doğu Türkistana koydukları “Şincan” denilen hakareti nam ile beraber “önceden bizimdi” lafını belirtmek için ortalığa saçma laflar yaymaktadırlar. Daha sonra arkeolojik ve tarih sahalarında bu lafları destekleyecek senaryolar üretmektedirler. Böyle şerefsiz işlerle uğraşırken, kamuya duyularak rezil olduğu da yaşanmıştır. Bu utanç verici işlere örnek olacak aşağıda anlatacağımız olayı gösterebiliriz. Çinliler Çin’de buldukları kendilerine ait bir çok kalıntıyı gizlice Doğu Türkistan’a getirip eski mezar ve harabelere gömmektedirler.

Gizlice getirilip gömülen bu şeyleri aşikar “keşfedip” kamu önünde kazıp çıkarsa ne olacak? Hatta bu kazma alanına yabancıları da davet ederek şahit ederlerse nasıl etki yaratır? Tabii ki, Çinlilere ait arkeolojik bulgular Doğu Türkistan’da bulundu! Bu demek olur ki, bu topraklarda kaç bin seneden bu yana Çinliler yaşamaktadırlar!

Çinliler Tanrı Dağı’nın kuzeyindeki Altay, Çöçek yaylalarında sürdürüldüğü sırada Kazak malçılara

uğraşmışlardı. Bu okumayan çobanlar bunların ne yaptıklarını nasıl anlansın? Bu adamlardan çok uzaklarda toprak kazan ve kazdığı çukura nasıldır bir türlü eski kağıtları, çini eşyaları gömmekte olan adamları kim diye bilirdi? Yıllarda bu yana herşeyden şüphe etmeye, sözde “sınıfî uyanıklık”a eğitilmiş bu sade çobanlar, belli belirsiz işlerle adamsız beyabanda hareket edenleri “sınıfî düşman” olarak kabul etmişler, ve hemen gördüklerini hükümete haber vermiş. Yetkili kurumların hepsi gizli emir almış olduğu için, hiç kimse onların raporuna merak etmemiş, “casuslar”a dikkatı çekilmemiş. Çobanlar bu “casus yada sınıfî düşman”ı pek köklü düşman zannetmiş, bu partiye rapor edip ondan mükafat, hiç olmazsa bir övme anlamak isteğiyle biri duymak istemezse onun yukarısında birine koşmuşlar, şu halde dericemu derice yukarı doğru rapor verirken, olay hakkındaki haber kamuya duyulmuş, bundan rahatsız olan Çin hükümeti çobanlar valiliğe gittiğinde onları sert tepkiyle uyarmışlar. “bu partinin içki gizli işi, sesinizi kesin ve çenenizi kapatın!” Çobanlar şu aşamaya vardığında korkmaya başlar ve geldiği yere döner.

Bu gibi rezil işler 1970’ yıllarında Nilka ilçesinde de görülmüştü.

Son yıllarda Çin’in kalıntı göçürme grupları Tacikistan, Afganistan, Pakistan sınırına yakın bölgelerdeki eski mezar ve ev harabeleri üzerinde bu rezil komediyi sürdürmektedirler. Bunu da oralarda yaşayan Kırgız çobanlar görmüşlerdir. Bu olayları şehirdeki akrabalarına çıkartmışlardır. Bu sayede anlaşılmıştır ki; o yerlere de gelecekte bulunacak tarihî delilleri gömmektedirler.

Bunlar sadece görünüp bilinenler. Kim bilir daha bilinmeyen ne sahtekarlıklar, oldubittiye getirilen işler var. Bunun sonu nereye varacak? Bunu bütün dünya gelecekte görecektir.

Aynı bunlara benzer sahte delillerden biri 90’lı yıllardan

sonra gündemi epeyce meşgul etmişti. İktidar, bilim adamlarından bir sahte tarihî delil yaratmalarını istemiş, yapılmış, propagandalarda kullanılmış; 90’li yıllara gelince bir bilim adamı bu rezilliği Çin’de yayınlanan bir dergide ifşa etmiştir. Çinli bilim adamlarının yazıları Uygurcaya da çevrilip “Tenridağ” dergisinde yayınlanmıştı.

Bu durumda dünya, Çinlilerin yeni “bulgular”ına nasıl bakmalı? Bu sözde “tarihî bulgu”lara inanmalı mı? Delil olarak kabul etmeli mi? Hangileri gerçek, hangileri sahte olduğunu nasıl anlamalı? Bunlar hakkında bilim adamları dikkatli olmalıdır.

Çinlilerin bu noktada yaptıkları iş şudur: Vatanımızda buldukları tarihî eserlerdeki bize ait eski medeniyet izlerini imkânlar dahilinde silmeye, değiştirmeye hatta Çine götürüp “Çin’de bulundu” diye göstermeye çalışmaktadır.

Meselâ Atuş şehrinin batısında (Irmak sahilinde) bulunan adam kafatası (taşa dönüşen adam kafa kemiği) çalınma tehlikesi geçirmiştir. Bu kafatasını o çevrede yaşayan bir Uygur çocuğu bulmuş ama değerini bilememiştir. Çocuk elindeki kalıntı ile kafatasına benzeyen taş diye oynarken Atuş şehrinde gezmeye gelen Çinli bir öğrenci tarafından elinden alınarak şehirdeki Kültür İdaresi Başkanı Çing Peishan’a (Çinli başkan) götürülmüştür.

Bu Kültür Başkanı kafatasının önemini anladığı için onu Çin’e götürmeye çalışmıştır. Bu olay Uygur aydınların kulağına gidince halkın tepkisiyle karşılaşmaktan çekindiklerinden ve de gizlice kaçmak pek mümkün olmadığından ortalık sakinleşinceye kadar millete görünmemek amacıyla Çing Uluğçat ilçesine gizlenmiştir. Bu iş için İl Parti Komitesi de ona özel bir araba tayin etmiştir. Uygur özerk bölgesinin reisi İsmail Ahmet bu durumdan haberdar olunca İl Parti Komitesi’ne telefon açıp emir verdikten sonra Ürümçi’ye götürülüp müzeye konmuştur.

Daha önce de Çin’de “Pekin adamı” denen bir kafatası mevcut olduğu hikaye kılınırdı. Ama savaş döneminde (1941-1945) kaybolmuş diyorlardı. Bu “Atuş adamı” başarı ile çalınıyordu Çinliler, “Pekin adamı” tekrar bulundu derler miydi acaba?

Bundan başka Türklere ait eski kalıntılarda bozgunculuk yapma eğilimi de oldukça yaygındır. Meselâ 1980 yılında Von Gabayin (Alman Türkolog) Doğu Türkistana gelip Turpan Bizelik “Ming öy” (Binev-put mağaraları takımı) ni seyrettiğinde tahrip edilmiş duvar resimlerini gördüğünde ağlamıştır! (Bir yabancı bizim eserlerimiz için ağlamıştır!) Görülen şudur ki; insan resimlerinin hepsinin göz bebeği kurcalanmıştı. Çünkü millî özellik göz bebeğinde iyice ifade olunurdu, bunlar tahrip edilişiyle hangi millete tabi olduğu karıştırılmış olunacaktır.

Maralveşi (Maralbaşı) beyavanlarından odun taşıyan bir traktör şoförü kendi gözleriyle gördüğü bir işi hikaye kılmışlardı: O işte şu beyavan içerisinde yürerken traktörü bozulmuş, ne yapacağından kafası karışmış, biraz düşünüp yatarken, kulağına uzak bir yerden traktör gürültüsü gelmiş. Onun yardımından ümit eden adam traktörü beklemiş beklemiş. Ama traktör sesi bir türlü yakınlardan aynı uzaklıktan duyuluyormuş. Sonunda adam onu beklemektense onun tarafına gidip yardım istemek için yürümüş. Uzak yürüdükten sonra adamsız beyavanda tek başına bir arenada hareket eden yoldüzer (buldozer) görüncü şaşırılmış. Çünkü bu yerlere sadece oduncular ve fakat yerlilerden başka kimseler gelmeyecekti; üstelik bir Çinli şoför hareket ettiren yoldüzerin burda ne işi olacaktı ki? Adam yoldüzere yakın gelir ve onun nasıl çalıştığına, ne yaptığına bakmaya merakı artmış. Gelince Çinli şofürün yoldüzerin bıçağıyla, önceden yere yıkılmış taş kapı üstündeki görkem nakışları ve yazıya benzeyen izleri silmeye çalıştığını görmüşler. Taşkapı epey büyük, çok güzel nakışlarla süslenmişti, o sanki sarayların kapısı olacak

nitelikteydi, onun devri hakkında da bir şey demek zordu, belki bin ya da birkaç bin yıla dayanıyordu.

Bunları gören sade oduncu hiçbir şey anlamadığı için Çinliden bunu sormuş; bu neydi? Neden bunu kazımak-silmek zaruri oldu, bu kadar uzak beyabanda bu işin ne lüzumu vardı? Bu sorulara Çinli ona tehditle cevap verir, bunun hükümete mahsus sır olduğundan bu hakta soru sormak, herkese bunlardan bahsetmenin kafayı yiyeceği konusunda uyarıda bulunmuş. Ama adamın merakı korkusundan üstün olduğu için yurda döndüğünde bunu bilginlerden sorarken, aydınlar işin ne olduğunu anlamışlardı!

Şu bir gerçek ki, Maralveşi ilçesinin Tumşuk yakınlarında eski şehir harabesi vardı. Çok sayıda oduncular buralardan altından yapılmış değerli eşyalar bulmuşken, haberin duyulmasıyla tüm bir köy halkı buraya akın etmiş ve buralarda kazı yapmış; toprağı bir bir tespit etmiş bir olay gerçekleşmişti. Sonraları bu yerler Çinlilerin üretim-inşaat birliklerinin tabisi olarak, yerliler buralara ayak basılmaz oldu.

Bu anlattıklarımız sadece olayın bilinen boyutudur. Şimdiye kadar duyulmamış utanç verici davranışlar ne boyuttadır? Gömülmüş, çalınmış, değiştirilmiş, yok edilmiş ... bunların sonucunu dünya kamuoyu yakın gelecekte görecektir.

Çinliler bizim önemli mesleklerde okuma ve çalışmamızı istemediklerinden dolayı çok sahada yetişmiş uzmanımız yoktur. Laboratuar ve diğer aletler bakımından yetersiz olduğumuzdan kendi kazılarımızı yapsak bile bulguları incelemek için Çinlilere götürmek zorundayız. (Carbon14 tahlili için) Bu da onlara inceleme sürecinin sonunda sahte rapor sunma imkânı vermektedir.

“Fuhuş yaptı Can Ağa, Banyo yaptı Van Ağa”^①

Tarıdağları'nın güneyindeki Tarım Çukurluğu'nda her geçen gün artan petrol kuyularının sayısına eş olarak Çinlilerin sayıları da günden güne artıyordu. Onlar Taklamakan Çölü'nün bin senelik sakin uykusunu, Çinlilere özgü gürültüleriyle bozmak, çevreyi patirtularıyla doldurmakla kalmayıp, yakın çevrelerdeki köylerde yaşayan Uygur ahalisine de rahatsızlık getirmekteydiler.

Şahyar ilçesi Tarım Çukurluğu içerisine en yakın uzanan ilçe olduğu için, petrol kuyularının bir çoğu bu ilçe sınırları içinde yer almaktaydı. Ve petrol araştırma ekipleri yada petrolcuların “komutanlık”ı, yerleşim noktaları, ve vs.lar bulunmaktaydı.

Bununla petrolcu Çinli işçilerle yerli çiftçilerin bir birlerine uğraşma fırsatları çok olurken, ikki arada sürtüşmeler de çok oluyordu.

Şahyar ilçesinin yedi köy^②den biri olan Toyboldi köyü ise ilçe merkezinden dokuz kilometre uzakta, bu köyle ilçe pazarı arasında “Tarım Petrol Araştırma Ekibi”n baş komutanlığı yer alıyordu. Toyboldi sakinleri ilçe pazarına gidecekse Çinliler yerleşen şu “Komutanlık” yanından geçmesi gerekecekti.

1995 yılı Eylül'ün bir sabahı üç kadın büyük küçük kovalarını eşarplarına sararak, ilçe pazarına yogurt satmak için gidiyordu. Onların aile yaşamlarında yogurt satmak, para kaynağıydı. Bundan başka nakit para gelecek bir uğraşları yoktu. Onlar yogurdu kendi ihtiyaçlarından arttığı için satıyor mu demeyin sakın. Onların da süt içme istekleri var, yogurdu

^① Uygur ata sözlerinden.

^② İlçeden bir derece aşağı olan memuri bölge.

da çok isteyecekler, kaymak, teryağ tüketme arzusu da var tabii. Çocuklar dudaklarını yalar ve annelere yalvarıp yogurt ister de, ama onlara bir iki kaşık tadını tattırmakla yetinerek, nefislerinden geçip satmak zorundadırlar. Çünkü çocukların okul masrafları, elbise falanlar, günlük bakkal masrafları için para lazım. Yogurt tüetmek zaruriyet değil, onun yerine rutubetli su içse de, kaynak su içse de günü geçer (üstelik onlarda olan biteni sadece bir inek olduğu için yogurt da pek çok olmaz. Şunu da ilave etmekte yarar var ki, ineği olan mutlu aileler de bir köyde bir kaç- on binlerce nüfus içinde ancak bir kaç!). Anneler, ablalar işte şu aile arabasının yegane enerji kaynağı olan ineğe tüm ümitlerini bağlamış durumda olacaklar.

Kadınlar kovalarındaki yogurtlarını sattıktan sonra, parasına neler satın almak konusunda tatlı tasavvurlar ederek, çocuklarca arzulara kapanmış kalpleri, heyecanla vurur, bir birleriyle bu - insanlar için en asgarı sayılacak - arzuları konuşarak gidiyorlardı.

Onlar ilçe pazarına yaklaşan - zikri geçen lanetli “komutanlık” yanından geçmekteyken orada bir Çinli, üç kadın içinden genç ve biraz da güzel olana seslendi:

— Hey, kadın! Yogurdunun hepsini alacam, odama götürüp, orada kovalarını boşaltırsın ve paranı orada alacaksın.

Pazara gitmekte olan satıcı için yolda raslanan müşteri şans değil mi? Üstelik toptan alıcı! Pazarda gün boyu güneşte oturuyorsun, perakende satışın zorluğu, güneşin yakmasını demeyelim de, evde o kadar bitmeyen işler beklerken, bir gün zamanın pazarda geçmesi de arzulanmıyacak işti.

Sade kadın fazla bir şey düşünmeden, arkadaşlarına “beni biraz bekleyiniz” dedi ve Çinlinin arkasından petrol işçilerinin kaldığı binaya doğru gitti.

Arkadaşları onu yol yakasında bekledi, bekledi,... ama o çıkmıyordu. Bir buçuk saat kadar zaman geçtiğinde onların endişesi güçlenerek, içeri girip ne olduğunu anlamağa

niyetlenmişti, ama kapıcı Çinli girmesine izin vermedi. Onlar kapıcı polisle telaş edip dururken, tam şu zaman o zavallı içeriden çıkıp geliyordu. Ama o önceki gibi değildi; elbiseleri sökülmüş, saçları dağılmış, yüz gözü tırmalanmış halde ve içten dertli ağlıyordu. Arkadaşları ondan ne olduğunu sabırsızca sordu.

O göz yaşlarını durduramadan, kendisine beş Çinlinin sırayla taciz ettiğini söyledi. Onlar sanki bir çözüm yolu gibi, olayı kapıdaki Çin polisine anlattılar (onların kafalarına aşılansız zehirli komünist propagandaları sonucunda anlayışları bozulmuşluğundan dolayı, sade halk nezdinde askerler, polisler sanki halkındı, tarafsız, adaletci, hakkın koruyucusuydu. Cahillik sonucu, bunların istilacıların aleti olduğunu, onların görevi sadece istilacı milletin manfaatlerini korumak olduğunu anlamıyordu). Böylece, kapıdaki Çinli onların derdine kulak asmamakla kalmayıp, üstelik alay edip gülmeye tutundu:

— Ne? Bakiremiydin? İşte ölmemişsen, ölmediysen gene ne? Bir şey mi zarar oldu sana? Sen de lezzetlendin değil mi? hi hi,...Bizler senlerin çöllerinde çalışıyoruz da, bizi birer defa eğlendirmek de yok muydu?!

Onlar döndü. Zavallı kadınlar namusu kirlenmiş arkadaşını beraber alıp döndü. Onlarda arkadaşına acıma ve dile almak bir türlü zor olan iğrenme duygusu vardı. Öyle olsa da onu yalnız bırakıp gitmeden beraber götürdüler. Ne yapabiliirdi dönmeden? Onların elinden bir şey mi gelecekti? Onlar ne yapacaklarını bilmiyordu. O zavallı kadın – kirlenmiş kadın ölmek istemiş oldu da, ama küçücük üç çocuğun öksüz kaldıktan sonraki hali onun hayalinde canlanırken, cesaret edemedi! O sadece karı olsaydı intihar edebilirdi, ama o gene anneydi! O şu halde - kirlili şerefsiz vaziyette yaşamını devam ettirmeğe mecbur halde - eve geldi.

Olay herkesce duyuldu. Kötü haber, kötü olay gizli

kalmazdı, er geç duyulacaktı... onun kocası bu namus olayına “dayanamadı”(!!) - onun “erkekliği”, tüm gücü gene o aciz kadına yetti. Kadını yorulana dek sopaladıktan sonra üç çocuk da dahil olarak evden kovdu.

Alışılmış gelenek ve anlayışa göre herkes bu erkeği, sanki en doğrusunu yapmış gibi duyguyla karşıladı. Ama hiçkimse - hiç akıl sahibi, hatta kendilerince bilgin sayılmış insanlar bile **“acaba kim suçlu? Bu zavallı aciz kadın beş Çinlinin peçesinde ne yapabilecekti? Kendisini savunabilir miydi? Acaba genel durumumuzdan yola çıkarak düşündüğümüzde, hepimiz şu erkek gibi, kadınlarımız, ablalarımız, teyzelerimiz, annelerimiz kirlenmiş durumda değil miyiz?! Bizim vatanımız - annemiz, herşeyimiz - düşmanın peçesindeyken, başkalarımız namuslu sayılabilir miyiz? O kadar dertlere hedef olmuş bir acizi daha azaplayarak kovmak ‘erkeklik’ miydi? Acaba namusumuzu kirleten baş suçluya diyeceğimiz yok mu?...”** diye düşünmedi, hayallarından geçirmede bile! Böyle bir toplumda, böyle bir sosyal atmosfer içinde gayet tabii ki, her hangi bir erkek öyle yapar ve öyle yapmadan toplumda yerini koruyamazdı. Ama hepimizin namusu kirlenen genel durum hepimizin düşüncesi dışında kalmaktaydı!

Zavallı kadın ne yapabilsin? Çocuklarıyla ağlaya ağlaya mahalle muhtarına(kent başkanı denilir) dert dökmeye gitti. Olay, gerçekten her erkeği öfkeliendirecek kadar acıydı. Her erkeği gazaba boğardı, bir şeyler yapmaya niyetlendirirdi. Muhtar da öfkeden patlıyormuş gibi oldu! O hemen muhtarlık adına arz yazdı ve dertli kadın ve çocukları beraber alıp ilçe emniyet müdürlüğüne gitti.

Ama, “karga, karganın gözünü gagalamaz” denilir ya! İşte öyle; komünist rejiminde bir forma şu: Her şeye parti kumanda edecek”! Demek, komünistlerin polis mahkemesi

kendi yarasını açar mıydı? Hayır, onlar açmadı ve aksi halde muhtarı tehdit etti: “Sen partinin verdiği ekmeği (onun mevkiine işare ediliyor) yiyorsun da partiyle karşıt yol tutuyor, sınır bölgeleri çiçeklendirmeye yardım için gelen iyi adamlara iftira ediyorsun! Eğer hemen tövbe etmezsen ve kendin dağıtmış iftira zehirlerini kendin inkar ederek, kamunun kafasından silmeyeceksen, yerlerine el konulacak, mevkiden atılacak, üstelik hapse kuşatılıcaksın! Defol!” diye onu kovdu. O kendisi sahip çıkmaya niyetlenip beraber getirdiği kadını çocuklarıyla bırakıp gitmeye mecbur oldu:

— Sakın benden rencide olmayınız, bende ne çare? Benim de çoluk çocuklarım var, sizin için kendimi mahvetsem benim için ağlayacak var mı? Ben yavaşça gideyim, size de elhekmulullah deyip gitmenizi öneririm, geri kalanını kendiniz düşünürsünüz...

Polislar kadını çağırdı.

— Sen önce kendi isteğinle yapmış, iş bittiğinde neden kavga ediyorsun? Yılışkanlıkla ağlarsam çok koparacam diye düşünüyorsun galiba. Sen kötü adamların yönlendirmesiyle, kötü siyasî amaçla partinin parlak millî siyasetine karşı söz ve hareketlerde bulunmakta olduğunun farkında mısın? Onlar hakkında arz kılsan da sözün hiç yerde geçmiyor, üstelik “milletler ittifakına bozgunculuk” suçu işlemiş olacaksın. O zaman cezan hafif olmayacak! Çocukların sokakta kalacak! Bu işi tekrar ağzına almıyacaksın! Değilse sonun iyi olmayacak! — diye tehdit ederken, Çin parasına bin yuan(120 dolar civarında) para verdi ve polis mahkemesinden kovdu.

Örneği çok görülmemiş olay: Fuhuşu Çinli petrol işçileri yapar de, ödemesini polis mahkemesi öder. Tıpkı, atasözlerimizde denilen: “fuhuş yaptı Can ağa, banyo yaptı Van ağa”!

Kadın daha bir kere intihara teşebbüs ettiyse de,

başkaları tarafından kurtarılmış, bu zulüm ocağından – denksiz dünyadan kurtulmasına izin verilmemiş! Onun maneviyatı ölmekte olurken bir kurtarıcı çıkmamış, ama hayvanla aynı olan cismi ölmekteyken “kurtarılmış” ve devamlı azap içinde yaşamaya zorlanmıştı!

Bu hikayemizin polis mahkemesine ait bölümünü bir namuslu Uygur polis dostlarıyla olan partide ağlayarak söylemişlerdi. O ağlayarak:

— Benim de çocuklarım olduğu için, çocuklarıma çekişip kaldım, olmasaydı canımdan da doymuştum artık! — demişti o.

Gerçekten, onun da çocukları var. Hepimizin çocukları var. Bir şey yapalım diyoruz da, çocuklarımızı düşünüyoruz, onların öksüz kalmasından korkuyoruz! Candan doymuş gibi oluyoruz da, çocuklarımız için gazabımızı yutmaya mecbur olacağız! Şaşırtıcı değil mi? Böyle, “çocuklara önem verme” sonucunda çocuklara gerçekte neyi miras kılmakta olduğumuzu ciddi olarak düşünmüş müyüz? “Çocuklar için” diye kendimizi durdurmamız sonucu, çocukların geleceği, evladımızın uzak geleceği ne olacağını aklımıza getirseydik! Veya hiçbirimizin çocuğu olmamış olsa...

Bu iş aydınlar içinde şiddetli tartışmalara konu olmuş. Onların içinden bazı ateşli olanlar davayı devam ettirmeye başlamıştı, istilacı hükümet birkaç adamı tutuklayarak bu işi susturdu; başkalarının da “çoluk çocukları olduğu için” kendilerine susma tesellisi vererek gazaplarını içlerine yutuştı.

Küçücük mülhaza:

İstilacıların istila altında kalan halkın acısı için ağlamıyacağını – derdine acımayışını hala net olarak tanımamış bu halk, gene de şu düşman hükümete dert etmekten kendini tutamamaktadır veya bunun faydasız bir davranış olduğunun farkında değiller. Hatta kendilerini

milletin gözü sanmış aydınlar da “hükümete malum kılmak”tan başka bir çareyi düşünememektedir. Sanki hükümet tarafsızmış gibi! Galiba bu, komünistlerin insanı yatıştıran şeytanı yöntemlerinin görüntüsü olan halk adını suiistimal kılışıyla kazanılan sonuç olabilir: “Halk ordusu”, “halk polisi”, “halk mahkemesi”, “halk hükümeti”, “halk hava yolları”,.... gibi güzel adlardan kafası dönmüştür. Hepimiz öyle, ister istemez hükümeti hepimizin gibi hissetme yanlışlığından kendimizi alamıyoruz. Bu da abdallıkta, sadelikte ne dereceye gittiğimizin bir örneği olabilir.

Katil, Polis Başkanı!

1991 yılında Atuş şehrinin Doğu Pamir Caddesi, 3 - anaokul önünde saat 11 sularında 19 yaşında bir delikanlıyı araba basıp öldürdü. Olay meydana gelen zaman içerisinde burdan sadece iki araba geçmiş, ve bunun biri polis arabasıydı. Birçok şahitler öbür arabanın olaya hiç ilişkisi olmadığını kanıtlıyordu. Tüm şüpheler polis arabası üstünde noktalandı. Bu araba gecelik geziye çıkmış arabaydı. Arabada dört adam bulunmuş, onlardan biri Kırgız, biri Uygur'du. İçlerinde polis mahkemesine yeniden atanan başkan yardımcısı Vanxx'da vardı.

Şüpheler kendilerinde noktalandığı için polis mahkemesi bu işi ele almaya yanaşmadı veya başka bir deyişle, araştırmaktaymış görünüşü sergilemekle yetinip, katil bulunmadı diyerek, işi arkaya sürmeye tutundular.

Çinlilerde, dava uzağa sürüldükçe, davacılar usandır, davanın ciddiyeti düşer, değerini kaybeder diyen gelenek görüşü vardır. Onun için onlar araştırmak zor, hükmetmek kolaysız olan davaları uzatmakla yavaş yavaş ortadan kaldırmağa alışmıştır. İşte şu geleneğe göre bu davaya da öyle davranmışlar.

Bunun dışında, davacılara yakın görünüşte olan kimseleri kullanarak, ölen gencin ailesi tehdit de edildi; yani bu işin dibini pek kesin kazma girişiminde olmama hakkında “samimî uyarı”da bulundu.

Onlar her gün polis mahkemesine giderek: “Araştırmıyor musunuz?” deyip zorlarsa da bir faydası yoktu. Çünkü hiçkimse bu soruya cevap vermiyordu. Herkes ona: “Bu benim işim değil, benim görevim başka” diyorlardı. Öyleyse bu iş kimin görevi?”

sorusuna, “ben kendi işimden başkasını bilmiyorum” diyorlardı. Başkanlarından sorulduğunda ise, “Biz personel belgeledik, o işliyor” cevabı verilir. Ama bu işle görevlendiren kimsenin kim olduğunu söylemiyordu.

— Bu polis mahkemesi! İşimizden sana rapor verme mecburiyetinde değiliz!

Böylece bu iş bırakılan yerinde kalmıştı.

Sonunda şehitin soyundan cesaretli biri ortaya çıktı. Kendisi dedektif olarak araştırmaya başladı. Araba araştırıldı, bulundu; bu gerçekten polis arabasıydı. Şu gün akşam arabada olanlar da bulundu. Onların içindeki Uygur’la Kırgızdan sordu:

— Şu akşam arabada vardın değil mi?

— Vardım, dördümüz vardık.

— Neler oldu? Neler gördün? Nelere raslandınız?

— Hiç iş olmadı, dolaştık, döndük.

— Müslüman evladı olduğunun hakkı için gerçeği söyle. Üstümüzde Allah var, vicdanına mühalif söyleme.

— ...

Uzak araştırmalardan sonra, bu iki Müslüman evladı, yakınlarıyla beraber olan partilerden birinde bu olay hakkında hasretlenerek birkaç cümle şüpheli sözü ağzından kaçırdığı duyuldu.

Bizim özel dedektifimiz onlara başka adamları- onların kendi yakınlarını aracı olarak harekete geçirdi. Böyle tirişçanlıklar sonucunda:

— Ben bilişi bilicem de, ama bunu ağzımdan çıkarmaktan korkuyorum, — dediğini duydu.

Bu suçun araştırılması polisler tarafından bırakıldı. Bu seneler geçiyordu. “Dedektif” da epey tecrübe arttırmıştı. Ve sonunda yardımcı başkan Vanxx’in:

— Basıp geç! Büyük bir iş sayılmaz! — diye emir verdiği, bununla kendi emrinin sonucunu görmek gibi küçücük anormal istek için bir canı yaktığı ortaya çıktı!

“Emniyet”in işi olmadan bırakmış bu katillik olayını bir şahıs kendi başına araştırıp, deliller, şahitler,... her şeyi kurala uygun biçimde ölçülü yazar ve emniyete sunarken, onların gene de işi olmadı, ilgilenen kimse olmadı! Ayrıca bazı mevkii düşkün, münafık tabiatlı kimselerin aracılığıyla başka türlü propaganda dağıtmaya başladılar: “Kırgız’ın Van’la ilişkisi bozuk olduğu için, o bu olaydan istifade ederek Van’dan öç almak için öyle iftira keşfetmişler, aslında olay öyle değildir, biz biliyoruz...” gibi “tarafsız informasyon” dağıtıldı.

Olaydan dört yıl, son araştırma tamamlanan zamandan da bir kaç ay geçtiğinde rezil olarak çaresiz kalan “emniyet” şehitin ailesine 30 bin yuan Çin parası teklif etti ve şu halde de hiç utanmadan delilleri inkar kılarak:

“Emniyet katili bulamadığı yaramazlığı için ödeme yapmaktadır” şeklinde söylediler.

Ama komünistler iktidara çıkmış ve kendilerine özgü namussuzlarca yalancılıklarını başlayandan şu güne kadar, emniyet(polis mahkemesi) araştıramayan suç dosyasında (yaramazlıkları için) zanlı yerinde ödeme yapmasını ilk defa duymakta olduğumuz için, bu garip uygulama epey gülünçlü ve daha bir yandan epey öfke kabartıcı namussuzluğun bir tipi olarak görünüyordu.

Üstelik şu gerçeği de biliyorduk ki, böyle “emniyet”lerde yıllık olarak verilen devlet bütçesi çok kısıtlı olduğu için, birer siyasî olay patlak verdiği halde hareket imkanından alakonulmamak için, “olağan cinay işler” (diyelim: katillik, hırsızlık, haydutluk, uyuşturuculuk,...)e para harcamaya cimrilik kılıyor, her zaman “güvenlik koruyucusu” denilen adına leke sürerek, halkın nefretine hedef olmaya mecbur kalacağı da pek nadir değildir, halkın istemelerine cevap olarak, hiç utanmadan: “Arabalarımıza benzin doldurmak için para yok, arabada kaçan katili yaya mı kovalım” dedikleri de çok duyulmuştur. Mana şu haldeki “emniyet”in bu cömertliğini

görün ki, bunları bir katili (Çinli olduğu için) kurtarmak için yapıyordu. 30 bin yuan (takriben 3500 dolar) para harcamak istemekteydi. Bunun açıklaması da: “Zanlıyı bulamadığı için”di!

Neden bütçe o kadar kısıtlı olduğu halde paraya razı olur da katılı cezalandırmadan kaçınıyor?

Çinliler şovenstlik eğitimi hızlandırmaktadır, millî ruhu uyandırmak faaliyetlerini destekleyerek Çin milletçiliğini filizlendirmek, millî duyguya sahip yeni kuşak yaratmak uğraşında çaba harcamaktadırlar. Onların tasavvurlarına göre bir milyar “insan”(öyle adamak yerinde olsa), millî ruha sahip olursa, millî duyguyla anlayışlarını yıkarsa bu milletin dünyaya hakim olma hayalinin gerçekleşmesi zor olmayacaktı. Ne yazık ki, yemekten başkasını az düşünen bu milletin 95%’inde böyle anlayış yoktur. Onların aşırı milletçileri, şövenstleri Doğu Türkistan’dadır. Çin’de ise onların çoğunluğu millî duygu bir yana, asgarî insanî duygulardan da mahrum durumda böcekler gibi yaşamaktadırlar.

Onun için komünistler bütçe harcayarak millî duyguya sahip yeni bir kuşak yaradma uğraşında olan bu günde, milletçilik ruhunu saygıyla karşılaması, böyle ruha sahip şövenst Çinlileri koruması zorunludur, tabiidir. Eğer böyle anlayışa darbe vururlarsa, kendileri ileri sürmekte olan şövenstlik eğitimi boşa gitmiş olacağı ortadadır.

Katılı korumada gerçekten öyle içerik var mıdır? Buna emin olmak için daha bir benzer olayı hatırlamak yeterlidir:

Öncelerde Kağılık ilçesi çevresinde meydana gelen garip “avcılık” olayında Çin askerleri Uygur çiftçilerin danalarını avlamış, asker arabasına yükleyip götürmüşler. Sonraki defasında çiftçi “avcıyı” görür ve ona hırsız diye bağırarak yardıma adam çağırırmaktayken danayı “avlayan” asker, sahibine da kurşun sıkmıştı. O bir dul kadının yalnız oğluydu. Sonra bu asker katılı ordu(askeri mahkemede) mahkeme

yapmaktayken, başka askerler mahkeme platformuna eşkiyalarca bastırıp girer ve katılı kaçırmış, gizlemişti. Bu olaydan sonra katılı bulmaya çalışmamalarını sağlamak için, Kaşgar Yenişehir ilçe pazarında Çinliler yürüyüş yapmış, katilin cezalandırılmasını protesto etmişlerdi. Yürüyüşçüler arabaya teleks makinasını yükleyerek, herkesin merkeze itirazlarını iletmesini teşvik etmişler, ücretsiz teleks yollamasını sağlamıştı (Onların her imkana sahip olduğu teleks makinasını sokağa taşımalarından, toplu yürüyüş yapabildiğinden de anlaşılacaktır). Bu yürüyüşçü Çinlilerin şu zamanki slogan ve dövizlerde yazılan cümlelerde biz için perdelenmiş, ama Çinliler için açık olan şöven politika yansımasıdır; “Son amaç yerlileri yok etmek iken, bazılarımız ateşliliğimiz dolayısıyla bu son amacı bu gün gerçekleştirmişse bu neden suç sayılıyor? Milletçilik ruhumuza darbe olacak ceza kaldırılınsın!...”

Bunlar da kafi değilse sonra dikkat edilse de bu gibi misallere çok rastlamak mümkünlüğü, çünkü bir istilacı ve bir mazlum millet bir memlekette beraber mevcutken, böyle örneklerin her gün doğacağından hiçkimse şüphelenmeyebilir.

Haydutlarca Tahrip Etmek

1996 yılı haziranın ortalarında Doğu Türkistan'ın Ürümqi şehrinde bir hafta süren askeri denetlemeyi andıran, endişe verici bir tür atmosfer hakim oldu. Şehir sakinlerine tedirgin oldu. 12 (veya 13 olabilir) haziran günleri "İslam Enstitüsü" önündeki caddeden ev eşyaları yüklenmiş kamyonlar sık sık geçiyordu. Bunlar, nereden nereye göçmekte olan ailerdi acaba? Neden toplu halde, üstelik aynı günde göçmek zaruri olmuştu?

Nasıl bir iş olduğunu başkalarından sordum. Bunlar Ürümqi şehrinin doğusundaki Karasu deresinde mesken tutan tezgahçı, dükancı Uyğurlar olduğunu duydum.

16 Haziran bir kaç arkadaşımın Karasu deresindeki göç olayını yakından gözlemek, mümkün olucaksa garip görüntülerden birkaç fotoğraf çekmeye niyetli olduğumuz halde, fotoğraf makinasını gizleyerek olay yerine gittik.

Karasu deresi, Ürümqi'de evi olmayan, ama yaşam iş hareketi (hayat mücadelesi) Ürümqi'de olduğu için bu şehirde mesken tutması zorunlu olan insanların yerleşmelerine 1992 den buyana meydana gelmeye başlamış yeni mahalleydi. Bu yerde mesken tutanların çoğunluğu Uyğurlardı, belki 99% denebilecek kadar. Burada yerleşmek için insanların bazıları 200 bin yuan, en az para harcayanlar ise 15 bin yuan harcamıştı.

Aslında burası boş arazidi. Uyğurlar için şehrin içinden yer verilmediği için buraya mahalla yapmışlar, çocuklarının okuması için okulları da kendileri yapmış, hatta bu okullarda öğretmen olanların maaşlarını da kendileri cepinden vermişlerdi.

Şehrin Batı tarafındaki dağ eteklerine pantolonun içine bit yuvalamış gibi on binlerce sayıda yerleşen Çinlileri

görmezlikten gelen istilacı hükümet, tümü Uyğurdan oluştuğu için bu mahalladan endişede bulunmuşlar, rahatsızlık hissetmişler. Onlar bu mahalliyi yok etmek için birer meşru bahane uydurmak için, "tutuklama emri çıkarılan siyasi suçludan birkaçı bu mahallada saklanmış" diyen iftirayı dağıtmışlarsa da, bunun bir mahalleyi mahvetmeye neden olmasını akıl almıyordu (Daha da düşündürücü olanı, mahallenin aslı tam olarak yok edilmesiyle yetinmeyip, harabesinin de uzaklara taşınıp dökülmesi, burada önceden de hiç mahalle olmamış gibi temizlenmesidir!)

Ama Çinliler bu bahaneyle mahalleye saldırmaya başlamışlar!

Bu karar Haziranın başlarında Ürümqi şehirlik "şehir yapılandırma idaresi" tarafından çıkarılmış! Kararın içeriğine göre,16 Hazirana dek taşınıp bitmesi duyurulmuştu ve bu günden geride kalanlar emiri protesto etmiş sayılır, mecburî göç ettirilir, evleri yıktırılırdı. Ben ve arkadaşları oraya gittiğimiz gün, tam şu zorla göç ettirilme planı uygulanmaya başlayan gündü.

Olay yerine yetinceye kadar polislerin güvenlik çemberiyle karşılaştık. Onlar tam savaş zamanındaki gibi donatılmış durumdaydı. Yoldan geçen herkese şüpheyle bakıyordu. Ellerinde telsiz, kumandan ilişki sağlıyordu. Her geçen adamın dış görüntüsü hakkında rapor ediyormuş gibi geliyordu bu konuşmalar.

Harabeye çevrilmekte olan mahalleye geldik. Burda sanki kıyamet dehşeti hüküm sürüyordu. Zorla göç ettirme komandosunun makinaları doğrugelen eve tos vurup ve iterek bir araya topluyordu. Evlerde protesto ederek çıkmamış sahipleri var mı yok, ilgilenmiyor, insana yat bir tür vahşiylikle yapıyordu. Bir çok insanın ev eşyaları harabe altında gömülüyordu. Ne derece zorluklarla toplamış aile varlığının bu haline tahammül edemeyen halk, harabeler altında kalan

eşyalarından birer tane olsa da bulmak için, yağmur gibi göz yaş dökerek, harabeyi elleriyle tırmalıyordu. Kan ve yaşa doymamış bu toprak gene binlerce insanın göz yaşlarını, kanlarını sessizce sindiriyordu.

Biz orada olduğumuz günü duvar altında kalarak bir yaşlı kadın ölmüştü. Daha bir ağır boy kadın ev erkekleri olmadığı için taşınmaya çaresiz olmuşken, Çin askerleri onu evden sürüklerken dışarı çıkarmış ve tüfeğin kundağıyla yorulana dek vurmuş, kadın bayılmıştı. Onu eşek arabasıyla hasteneye götürmekteyken yolda karşılaşmıştık (sonra şu dayak darbesi nedeniyle düşük yaptığı duyuldu). Bundan başka 3 -4 genç harabeler altından eşya bulmaya çalışırken, yıkılmağa hazır delik duvarlardan biri yıkılınca ve altında kalmışlar ve onlardan biri ölmüş. Bu dertler yetmiyormuş gibi kırk kaç adem “karşı çıkmış” suçuyla gözaltına alınmış!

Bu facialı görüntüleri fotoğrafa çekme niyetimiz tam fantazi olarak kaldı. Çünkü her yerde Çin polisleri sanki sinekler gibi çevreyi geziyordu. Tepeler üstünde, dağlar üstünde dürbünle takip ediyorlardı. Dağ tepelerinde sanki güçlü bir orduyla karşı karşıya gelmiş gibi silahlarını hazır durumda tutarak yatan askerlerin sayısı belli değildi.

Biz orada uğraşan bir tanıdığımızdan (bu adam da 50 bin yuan harcarak ev yapmışken, şuanda harebe altından biraz değerli olan eşyalarını bulup almak için uğraşıyordu) duyduğumuza göre, dağ tepesindeki askerlerin sayısının alte bin kadar, bundan başka dağ arkasında da askerler varlığını duyduk. Bu askerlere herhangi bir şekilde karşılık görülürse silah çekme yetkisi verildiğini de duyduk.

İşte şöyle, Çin istilacı hükümeti üç bin ahaliyi göçe mecbur etmek için on binlerce polisi harekete geçirmekle yetinmemiş daha altı bin askeri de harekete geçirmiş, mazlum insanlara zulüm kılarak 40 milyon yuan(takriben 5 milyon dolar) zarar vermişler. Ama Çin’de bir memurun en yukarı

maaşı 100 dolar, sıradan birilerinin 20 - 40 dolar olduğu, Doğu Türkistan’da halkın yıllık ortalama geliri 40 dolar civarında olduğu göze alınır, bu darbenin halkın kaldırma gücünü çok aştığını, onların bazılarını 10 - 20 yıl toparlanamıyacak duruma düşürmüşse, bazılarını ebediyen sefalet içine boğduğu anlaşılacaktır.

Belki denilebilir, dünyanın her yerinde öyle ya, izinsiz yapılmışsa her devletce yıkılır..

Evet, öyleyse, Batı yakada yerleşen Çin göçmenleri izinli mi yapmıştı? Doğru, belki onların izinleri vardır, ama biz bilmemiş olabiliriz. Ama neden bu adamlara hatta ev kiralayıp Ürümqi’de olturma izni de verilmedi? Onları asıl memleketlerine dönmeye mecbur etti? Hatta onlara ev kiralamakla onların Ürümqi’de kalmalarına vesile olanlara ne tür cezalar verileceği hakkında korkulu duyurular dağıtıldığını nasıl anlıyoruz?

Onlar işte şu halde evlerinden atılmışken, evleri haydutlarca tahrip edilirken, bununla bitmeyen bu dertlerin son satırı ise onları şehirden de kovmakla sonlanmıştı. İşte bu komünist Çin’in iç yüzü!

EK:

DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ ÖNEMLİ YER ADLARI

(Orjinal Transkripsiyonu, Çince'ye değiştirilmiş Adı, Çin Talaffuzuyla Yozlaşmış Şekli, Türkiye Türkçesi'yle Doğru yazılışı)

Tabloda Uygurca transkripsiyon için kullanılan Alfabe hakkında not:

1983 yılı öncesi Uygur alfabesi olarak kullanılan alfabe temel alınmak suretiyle, o zaman Latin alfabe sisteminde bulunmayan bazı harfler yerine Türk alfabesinin benzerleri kullanıldı. Türk alfabesinde de bulunmayan bazı sesler için İngilizçeye uygunlaştırmak prensibiyle harfler konuldu ve ya çift harflerden ses belgesi yapıldı. Örneğin İngilizceye ve önceki Uyghur alfabesine benzeyenler: **a b d e f i j k l m n o p r s t u w y z ng**; Türk alfabesine benzeyenler: **g ö ü**; yeniden İngilizce okunuşuna uygun olarak kabüllenenler: **ch sh q**; Uyghurcaya özel, yeniden kabüllenenler: **gh**(Ĝ_Türkçede ğ olarak yazılmışsa da Türkçe'deki ğ den farklı bir ses olduğu için, orjinal transkripsiyonunda **gh** olarak iki harften bir sesi ifade etmek yaygındır) **e x h ž**.(Uyghurca'daki é^ç ve e^çTürkiye alfabesinde e le ifadedilmektedir, çünkü eski çağlardaki bu iki farklı ses ve bundan başka **k**(ك_kesmek) ile **q**(ق_qur'an - i kerim), **x**(_çxalk, xain) ile **h**(ه_hak, hukuk) bugünkü Türkiye alfabesinde bir ses olarak birleşmiştir, ama Uyghurca'da hala ayrı hariflerle ifade edilmektedirler). **ž** (ž)ise Türkçe'deki **j** sesinin yerindedir.

Yerliler de Çince'sine alışmak zorunda kalan yer adları parantez içinde verildi.

Orjinal Adlarının Hariflerle Transkripsiyonu	Yer Latin	Çin Tallaffuzu yla Yozlaşmış Şekli	Çince'ye Değiştirilen Adlar	Türk Alfabesiyle Doğru Yazılışı
48° Paralelin Kuzeyinde				
Chongqur Kölbay Qanas Qanas <i>k</i> Sartam Dostluq <i>ch</i> (4374m) Qaba <i>n</i> Sarbulaq Térékti		Chonghuer Kulebai Kanasi Kanasi Hu Saertamu Kabahe Saerbulake Tiereketi	Yaoyifeng	Çonkur Kölbay Kanas Kanas <i>g</i> Sartam Dostluk Kaba Sarbulak Terekti
46° paralelin kuzeyi, 82°- 84°meridyen arası				
Altunémil Dörbiljin <i>n</i> Jéyik Shamalöteng Chaghantoqay <i>n</i> Émil Narayriq Chöchek <i>sh</i> Jélaghash Örshölt		Jiyeke Yeminle Naer ayrike Jieliagashi Wuexuelete	Emin Erdaoqiao Yumin Tacheng	Altunemil Dörbilcin Ceyik Şamalöten Çağantokay Émil Narayrık Çöçek Celağaş Örşölt
46° paralelin Kuzeyi, 84°-86°meridyen arası				
Dörbiljin <i>o.m</i> Qobuqsar <i>n</i> Chaghanköl Jeminey <i>n</i>		EminLinchang Hobukesaier Chagankuer Jimunai		Dörbilcin Kobuksar Çağanköl Ceminey

Urhu Changgup Kölqaynar Qobuqsar <i>d</i> Béshtérek <i>ch.f</i> Motek Qoshtolghay Sargaday Ashil Köktal Üchqarasu Tepkenüsen Dalanturghun (Bayyangjen) (Bayyangxe) <i>d</i>	Wuerhe Hobukehe Biesitiereke Motege Hoshituologai Salagedayi Ashile Keketale Yushikalasu Tiebukenwusan Dalinturgun	Hongguang Tiechanggu Songshugu Baiyangzhen Baiyanghe	Urhu Çanggup Kölkaynar Kobuksar Bešterek Motek Koştolğay Sargaday Aşil Köktal Üçkarasu Tepkenüsen Dalanturğun Bayyancen Bayyanhe
46° paralelin Kuzeyi, 86° - 88°meridyen arası			
Béton <i>b</i> Burchin <i>d</i> Burchin <i>n</i> Burultoqay Burultoqay <i>dm</i> Ding Értish <i>d</i> Jili <i>k</i> Kökaghash Qarataghbéshi Muqurtay Otbulaq Oymaq Qaramghay Qarjaw Qoshtolghay <i>b</i> Shalshighay Shazghet Shimirshik Tarlantay	Beidun Buerjinhe Buerjin Fuhai Eerqisihe Jilihu Kekeagashi Muhuertai Wutubulake Woyimoke Kalamagai Kaerjiao Hoshituoluogai Qiaqihai Xiazigai Qiemuerqieke Taerlang	Fuhainong chang Dingshan Heishantu	Beton Burçin Burçin Burultokay Burultokay <i>çf</i> Ding Ertiş Cili Kökağaş Karatağbeşi Mukurtay Otbulak Oymak Karamğay Karcav Koştolğay Şalşığay Şazğet Şimirşik Tarlantay

Tost Ulun'gur <i>k</i> İgiztöpe Qaratérek	Tuosite WulunguHu Yegezituobie Kalatiereke		Tost Ulungur İgiztöpe Karaterek
46° paralelin Kuzeyi, 88° - 90°meridyen arası			
Altay <i>sh</i> Altay <i>t</i> Doré Köktoqay <i>b</i> Köktoqay <i>n</i> Korti Ondir qara Qara Ertish <i>d</i> Qaratungki Qurban tunggut <i>q</i>	Alitaishi Alitaishan Dure Keketuohai Fuyun Kuerte Wenduerkala Kalaerqisi Kalatongke Guerbantong gute		Altay <i>ş</i> Altay Dore Köktokay Köktokay Korti Ondirkara Karaertiş Karatunki Kurban tungut
Sarbulaq Sartoqay Témeki Ulun'gur <i>d</i> Qiran <i>d</i> Ulastay	Saerbulake Saertuohai Tiemaike Wulunguhe Kelanhe Wulasitai		Sarbulak Sartokay Temeki Ulungur Kiran Ulastay
46° paralelin Kuzeyi, 90° - 92° meridyen arası			
Araltöbi Chaghanköl Chinggil <i>d</i> Chinggil <i>n</i> Bulghin (Bayshing) Sariqtash	Areletuobie Chagangoule Bulegen Xiaerketasi	Qinghe Qinghe Baixing	Araltöbi Çağanköl Çingil Çingil Bulğın Beysin Sariktaş
44° paralelin Kuzeyi, 80° - 82° meridyen arası			

Almaliq Arshang <i>n</i> (Értey) Börtala <i>d</i> Chaghantunge (Chingsihoza) <i>b</i> (Dashigo) Ichigechen Xarbugh <i>b</i> (Losigung) Qorghas <i>n</i> Sayram <i>k</i> Qorghas <i>e</i> Oymanbulaq <i>ch.f</i> Qarayaghach Tosun <i>ch.f</i> (Tichanggu) Sarbulaq (Sangung)	Alemalı Boertalahe Chagandunge Yichegashan Huerbuhu Sailimu Hoerguosi Aoyimanbu lake Kalayagaqi Tuosun Saerbulake	Wenquan Xinertai Qingshuihe Daxigu Lucaogu Huocheng Tiechangu Sangong	Almalik Arşang Ertey Börtala Çağantunge Çinsihoza Daşigo İçigeçen Harbuğ Losigung Korğas Sayram Korğas Oyman bulak Karayağaç Toksun Tiçangu Sarbülak Sangung
44° paralelin Kuzeyi, 82° - 84°meridyen arası			
Bayan Aman <i>o.m</i> (Dahiyangza) <i>b</i> Dolani Gortu <i>d</i> Ibnur <i>k</i> (Jing) <i>n</i> Kup Laba <i>d</i> Nar ayriq Surghash Suyin Toli <i>n</i> (Utey) Uti <i>b</i> (Yungjiu) <i>ch.f</i>	Aibihu Kupu Taerayrike Sulehashi Suyun Tuoli	Daheyanzi Baixingte Jinghe Wutai Yongjiu	Bayan aman Dahiyanza Dolani Gortu İbnur Cing Kup Laba Narayrik Surğaş Suyin Toli Utey Uti Yuncihu

Toqsanbay Térékti Alatagh <i>t.a</i> Chölsu	Tokesanbai Tierেকে Alashankou Qiaoersu	Alashankou	Toksanbay Terekti Alatağ Çölsu
44° paralelin Kuzeyi, 84° - 86°meridyen arası			
Aqbulaq (Beyyanggu) <i>b</i> (Chipeyze) (Daguay) Darditi <i>d</i> (Dungwen) Xatunbuh <i>b</i> Küytün <i>d</i> Küytün <i>sh</i> Maytagh <i>b</i> Qaramay <i>sh</i> Sawen <i>n</i> (Shidagu) (Shigen) Östingi (Shiho) <i>n</i> Tablixt (Yensihey) <i>b</i> (Yensihey) <i>d</i> Börtonguz(?) Ilik <i>k</i> Urxu tuzköli	Daerbutihe Kuitunhe Kuitunshi Kalamayi Shawan Boertonggu	Baikouquan Baiyanggu Chepaizi Daguai Dongwan Sikeshu Dushanzi Shidagu Shigan Wusu Sikeshu Anjihai Anjihaihe	Akbulak Beyyangu Çipeyzi Daguey Darditi Dunven Hatunbuh Küytün Küytün ş Maytagh Karamay Saven Şidagu Şigen kanalı Şiho Tabliht Yensihey Yensihey Börtonguz İlik Urxu tuzgölü
44° paralelin Kuzeyi, 86° - 88°meridyen arası			
(Fukang) <i>n</i> Manas <i>d</i> Manas <i>n</i> Qutubi <i>n</i> (Sanji) <i>sh</i> (Shihenze) <i>sh</i> Tasirqay Toxul <i>b</i> (Wujachü) <i>b</i>	Manasihe Manasi Hutubi	Fukang Changji Shihezi Baojiadian Dafeng Wujiaqu	Fukan Manas ırmağı Manas Kutubi Sanci Şihenze Tasirğay Tohul Vuçaçü

(Yushugu)		Yushugu	Yuşungu
44° paralelin Kuzeyi, 88° - 90°meridyen arası			
(Chinggada) (Genhiza) <i>b</i> (Guchung) <i>n</i> (Jajunmiyaw)		Qinggeda Ganheizi Qitai Jiangzhun miao	Çingada Genhiza Guçun Cancunmiyav
(Sanggu) (Sentey) <i>b</i>		Shanghugu Santai	Şanhugu Sentey
44° paralelin Kuzeyi, 90° - 92°meridyen arası			
(Chörin) Béyiktéghi <i>t</i> (Jijihu) tekshürüş békiti (Suguchuwan) (Lushuchen) Qiyatagh (Lojunmyaw)		Chueren Baishan Jijihujiancha zan Suguquan Liushuquan Dashitoushan Laojunmiao	Çörin Beytik Cicihu Suguçuvan Luşuçuvan Kiyatağ Locunmiyav
44° paralelin Kuzeyi, 92° - 94°meridyen arası			
(Sentanghu)		Santanghu	Santanhu
42° paralelin Kuzeyi, 80° - 82°meridyen arası			
Aqdala Eyshinséli <i>b</i> Chapchal <i>n</i> Chiltuzek Chongbughra Döngmazar <i>b</i> Ghulja <i>n</i> Ghulja <i>sh</i> Xantengri <i>ch</i> Ili <i>d</i> Jaghistay Köktérek Mongghulküre <i>n</i>	Akedala Chabuchaer Qiliwuzeke Qiongbola Dunmaza Yining Yiningshi Hantenggele Yilihe Jiagesitai Keketiereke	Jinquan Zhaosu	Akdala Eyşinseli Çapçal Çiltuzek Çonbuğra Dönmazar Gulca (<i>ilçe</i>) Gulca (<i>şehir</i>) Hantanrı İli (<i>ırmağı</i>) Cağistay Kökterek Mongulküre

Qash Sarqobu Tékes <i>d</i> Tékes <i>n</i> Shat Aqsu Chightay Jamantay Sumtash Qaraköl Qashjél Uzunbulaq Urultash Cholaqtérek	Kashi Sabukuobu Tekesihe Tekesi Xiate Akesu Qigetai Jiamantai Senmutasi Kalakule Kaxiajaer Wuzunbulake Wureletashi Qiaolaketic reke Kangsugu Hasang Kezilebulake Kekesu Yamate Bayituohai Yingtanu Duolang <i>nc</i> Wenyaer Kulusitai Taer Maza Kalatamu Kebaikeyuzi Tuogelake Dadamutu Jiagesitai Gaerdunkan Nulahongbu lake Keqikebola Qiongbola		Kaş Sarkobu Tekes <i>ir</i> Tekes <i>ilçe</i> Şat Aksu Çiğtay Camantay Sumtaş Karaköl Kaşçel Uzunbulak Urultaş Çolakterek Kensu Ğazan Kizilbulak Köksu Yamat Baytokay Yenitam Dolan Onyar Kulastay Tal (Tar) Maza Karatam Kepekyüzi Toğrak Dadamtu Cağistay Galtungan Nurahunbulak Kiçikböre (kiçikbora) Çonbuğra
Kengsu Ghazang Qizilbulaq Köksu Yamat Baytoqay Yengitam Dolan Onyar Kulastay Tal (Tar) Maza Qaratam Képekyüzi Toghraq Dadamtu Jaghistay Galtunggan Nurahunbulaq	Kangsugu Hasang Kezilebulake Kekesu Yamate Bayituohai Yingtanu Duolang <i>nc</i> Wenyaer Kulusitai Taer Maza Kalatamu Kebaikeyuzi Tuogelake Dadamutu Jiagesitai Gaerdunkan Nulahongbu lake Keqikebola Qiongbola		Kensu Ğazan Kizilbulak Köksu Yamat Baytokay Yenitam Dolan Onyar Kulastay Tal (Tar) Maza Karatam Kepekyüzi Toğrak Dadamtu Cağistay Galtungan Nurahunbulak Kiçikböre (kiçikbora) Çonbuğra

Yengihayat Aradöng	Yingayati Aredun		Yenihayat Aradön
42° paralelin Kuzeyi, 82° - 84°meridyen arası			
Almaliq Araltöpe Bayan'ghol Kökhonxor	Alemale Araletuobie Bayingolung Kekehoteho er Gongnaisihe	Xinyuan	Almalik Araltöpe Bayanğol Kökhonhor
Künes <i>d</i> Künes <i>n</i> Muxur Nilqa <i>n</i> Öshkilik Qarabura Qéyir Taldi Toqquztara <i>n</i> Ulastay Yaqaulastay	Mohuer Nileke Yiqikelike Kalabula Talede Wulasitai Jiahawulasi tai	Heying shan Gongliu	Künes (ir) Künes Muhur Nilka Öshkilik Karabura Keyir Taldi Tokkuztara Ulastay Yakaulastay
Zekti <i>b</i> Qash <i>d</i> Telemet <i>da</i> Kökgümbez	Zeketai Kashihe Tielimaide daban Kekegong bai zi		Zekti Kaş Telemet Kökgümbez
Quzghun <i>ch.f</i> Baghsöget Ayqumush Beshdöng Subtay Qarasu Chünji Qaratöpe Aqtash <i>ch.f</i> Chilantöqay <i>ch.f</i>	Kuzihong Bagesugaite Ayikumuxi Baishidun Subutai Kalasu Qunji Kalatuobie Aketasi Qilintuohai		Kuzğun Bağsöget Aykumuş Beşdön Subtay Karasu Çünji Karatöpe Aktaş Çilantokay

Üchkepter	Yushikaipu taier		Üçkepter
Tömürlük Mis Qarabulaq Jirghilang Qaratoqay Qaradala Döngmele Tashtöpe	Tiemuerlike Misi Kalabulake Jiergelang Kalatuohai Kaladala Dongmaili Tasituobie		Tömürlük Mis Karabulak Çirğilan Karatokay Karadala Dönmele Taştöpe
42°paralelin Kuzeyi, 84° - 86°meridyen arası			
Arshang Bayan Bayanbulaq Narat Qarasheher <i>d</i> (Qaydu <i>d</i>) Tash <i>m</i> Tunggansay	Aerxia Bayin Bayinbulake Nalati Kaiduhe Xigebi Donggangsai yi		Arşan Bayan Bayanbulak Narat Karaşehher(<i>ir</i>) (Kaydu) Taş Tungansay
Chorm Ürümchi <i>ch.f</i> Bayinghol <i>ch.f</i> Chaghanghol	Qiaoerma Bayingu Chagannour		Çorm Ürümçi Bayınğol Çağangol
42°paralelin Kuzeyi, 86° - 88° meridyen arası			
Alghu Alghu ériqi Ashili Balghuntay (Chindihoza)	Alagu Alagu Ashili Baluntai	Qingshuihe zi	Alğu Alğu eriği Aşili Balğuntay Çindihoza
Chörigül <i>b</i> Éwirghul Xoshut <i>n</i> Xotunsumbul <i>n</i> Jenubiy Xarmudun	Queergu Aiweiergu Hoshuo Nanharmu dun	Hejing	Çörigül Évirğol Hoşut Hotunsumbul Güneyharmu dun

Shimaliy Xarmudun (Michüen) <i>n</i> Muzdawan	BeiHarmudun	Miquan Shenglidaban Yanji	Kuzeyharmudun Miçuan Muzdavan
Qarasheher <i>n</i> Qutubi <i>d</i> Sardawan Shigshin (Shüyshigu) Simont <i>z</i> Tashpellempay (Tichanggu) <i>b</i> (Tudunhaba) <i>b</i> Tuzköl <i>k</i>	Hutubihe Sarqiaoke	27tuan Shuixigu Shuinichang Shitizi Tiechanggu Toudunhe Chaiwobao hu Hepingqu	Karāsheher Kutubi Sardavan Şığşın Şüyşigu Simontzavot Taşpellempay Tiçangu Tudunhaba Tuzköl
Ürümchi <i>d</i> Ürümchi <i>sh</i> Ushshaqтал Tawandangqan	Wulumuqi Wushitala Tawandang ken		Ürümçi(<i>ir</i>) Ürümçi Uşşaktal Tavandankan
Taghachi Qarangghu Ulastay Qargha Küsendawan	Taheqi Haranggu Wulasitai Haerge Kuixianda ban		Tağaçı Karanğu Ulastay Karğa Küsendavan
Qushaman Zulumtay Tashahtakéni	Kushuaman Zulumutai	Shimian kuang	Kuşaman Zulumtay Taşpahtakan
42°paralelin Kuzeyi, 88° -90° meridyen arası			
Aqsu Aydingköl Aydingköl <i>k(-155)</i> Boghda <i>ch</i>	Akesu Aidinghu Aidinghu Bogedafeng		Aksu Aydınköl Aydınköl(<i>göl</i>) Boğda(<i>zir</i>)

(5448m) Boghda <i>t</i> Chichan <i>b</i> (Dayu) Tuzköl	Bogedashan Qiquanhu	Dayou Yanhuyan chang Daheyen	Boğda Çıçan Dayu Tuzköl
(Dahéyen) <i>b</i> Dalankariz Dawanching <i>b</i> Dighar İlanliq Kona Guchung <i>b</i> Körjey <i>b</i> Kümüş <i>b</i> Lemjin Lükchün <i>b</i> Singgim Tohsun <i>n</i> Turpan <i>sh</i> Qirghiztam	Dalangkan Dabancheng Dikaner Yilahu Laoqitai Keerjian Kumushi Lianmuqin Lukeqin Shengjin Tuokexun Tulufan Keerkezita mu		Daheyen Dalakariz Davançin Dihar İlanlik Eskiguçun Körçay Kümüş Lemcin Lükçün Singim Tohsun Turpan Kırğıztam
Shorbulak Achchiqbulaq Bostan Buljay (Baiyanggu) <i>d</i> Alghuy <i>d</i> Üçbulaq Yalquntagh	Xiaoerbulake Aqikebulake Bositan Buerjiayi	Baiyanggu Sangequan Huoyan shan	Şorbulak Aççikbulak Bostan Bulçay Bayyangu Alğuy Üçbulak Yalkuntağ
Singgim <i>E</i> Bizeklik Qaraxoja Singgim <i>V</i> Idiqt	Alagu Shengjintai	Qianfodong Gaochang Jiaohegu cheng	Singim Bizeklik Karakoca Singim İdikutharabesi
Amansha Subeshi	Amanxia Subeixi		Amanşa Subeşi

Jimsar <i>n</i>	Jimusaer		Cimsar
42°paralelin Kuzeyi, 90° - 92°meridyen arası			
(Beyyanghe) Choqpartas Döngbazar Mori <i>n</i> Pichan <i>n</i> Yettiquduq <i>b</i> Lenger Kökyar Bagh	Mulei Langan Kekeya Bage	Baiyanghe Dashitou Qiketai Shanshan Qijiaojing	Bayyanhe Çokpartas Dönmazar Mori Piçan Yettikuduk Langer Kökyar Bağ
42°paralelin Kuzeyi, 92° - 94°meridyen arası			
Astane Bariköl <i>k</i> Bariköl <i>n</i> Bulungtoghraq (Dahe) Gherbiytagh Kuysu Küngeyköl Qaradöwe Qowuq Qumul <i>sh</i> Quruqghol Sarchoqqa Shirinza Lapchuq	Balikulnuhu Balikun Kuisu Kaladun Kurukekule Shaerqiaoake Lapuqueke	Toubao Daquanwan Dahe Xishan Nanhu Nanshankou Hami Shirenzi	Astane Bariköl Bariköl Buluntoğrak Dahe Gerbiytagh Kuysu Güneyköl Karadöve Kovuk Kumul Kurukğol Sarçokka Şirinza Lapçuk
42°paralelin Kuzeyi, 94° - 96° meridyen arası			
Adaq Aratürk Bay Nom Tashwéliq Tohulu Olatay Yendun	Wulatay	Weizixia Yiwu Xiamaan Diaomaohu Qincheng Tuhulu Yandun	Adak Aratürk Bay Nom Taşvelik Tohulu Olatay Yendun

Aratürk <i>d</i>		Yiwuhe	Aratürk <i>ir.</i>
40°paralelin Kuzeyi, 74° - 76° meridyen arası			
Térek Toyun Söngek Jünsaldichat Aqköktu Torghat <i>t.a</i>	Tieleke Tuoyun Suyueke Junsauer dengqiate Akekuoketu Tulugaerte shankou		Terek Toyun Sönek Cünsaldıçat Akköktu Torğat
40°paralelin Kuzeyi, 76° - 78° meridyen arası			
Pichan Qarabulaq Qarajilgha Qarajül Qizilto Toshqan <i>d</i> Tügürmiti Qarachi Aqöngkür Chichar Qoshbulaq Kengral Arpiliq Ayaqsughun Qurumuduq	Piqiang Halabulake Halajun Keziletao Tuoshiganhe Tugumaiti Halaqi Akwengku Qiqiaer Kuoshibulake Aerpaleke Ayakesuhong Kurumuduke	Xianjingji yangchang	Piçan Karabulak Karacilğa Karacül Kızıltö Toşkan <i>ir.</i> Tügürmiti Karaçi Akönkür Çiçar Koşbulak Kenral Arpilik Ayaksuğun Kurumuduk
40°paralelin Kuzeyi, 78° - 80° meridyen arası			
Aqchi <i>n</i> Aqyar Aral Kelpin <i>n</i> Qonguraqchi Qulansériq Qumulaq <i>d</i> Saghan	Aheqi Aheya Areli Keping Kongwureqi Kulansarike Kumalakehe		Aqçi Akyar Aral Kelpin Kongurakçi Kulanserik Kumulak Sağan

Seperbay Sheghil Shorbulaq Sumtash Tumshuq Üchturpan <i>n</i> Yamansu Yengawat Gezlik Kelpinachal Ayköl Otbéshi Gülbagh Imamlirim Achaltagh Taghaq	Sepabayi Xieheli Xiaoerbulake Sumutashi Tumuxiuke Yamansu Yingawati Gaizilike Aqia Aotebeixi Gulebage Yimamu Aqiatage Tagake	Wushi Shajingzi	Seperbay Şeğil Şorbulak Sumtaş Tumşuk Üçturpan Yamansu Yeniavat Gezlik Kelpinaçal Ayköl Otbeşi Gülbağ İmamlirim Açaltaş Tağaç
40°paralelin Kuzeyi, 80° - 82° meridyen arası			
Aqsu <i>sh</i> Awat <i>n</i> Bay <i>n</i> Bozdöng Döngmazar Onbash (Aksu)Konaşeher r (Onsu) <i>n</i> Qarabagh Qaratal Téreng <i>d</i> Térek <i>b</i> Toyluq Yaqaeriq <i>d.m</i> Arachat Mijiq Yatur Soghan Yantaqquduq	Akesu Awati Baicheng Baozidong Dunmaza Wenbashi Kalata Tailanhe Tiereke Toyiluke Chaerqi Areqiate Mijike Yatuer Sugan Yangtakeku duke	Baicheng Wensu Laohutai	Aksu(şehir) Avat Bay Bozdön Dönmazar Onbaş Konaşeher (Onsu) Karabağ Karatal Teren Terek Toyluk Yakaerik Araçat Micik Yatur Soğan Yantakkuduk

Qizilbulaq Qarayulghun Konajam Jam Taghraq <i>d.m</i> Len'ger Qizil Gülawat Beshtügmen Tamtoghraq Yawiliq Aral Ulughchöl Qaradöng <i>d.m</i> Aybagh Beshlik Muzart <i>d</i> Tarim <i>d</i> Aqsu <i>d</i>	Kezilebulake Kalayuergun Tageleke Lan'gan Kezile Gulawati Baishituge man Tangmutuola ke Yangwaleke Alaer Wuluqiao Kaerdun Ayibage Baishilike Muzhaerte Talimuhe Akesuhe	Laozha mutai Zhamutai	Kızılbulak Karayulğun Konacam Cam Tağrak Lenger Kızıl Gülavat Beştügmen Tamtoğrak Yavilik Aral Uluğçöl Karadön Aybağ Beşlik Muzart (<i>ir</i>) Tarim (<i>ir</i>) Aksu (<i>ir</i>)
40°paralelin Kuzeyi, 82° - 84° meridyen arası			
Beshbagh Chimen Chong Yultuz Kichik Yultuz Döngqotan Xaniqatam Kuchar <i>n</i> Langqa Muzart <i>d</i> Nurbagh Sayram Shayar <i>n</i> Tarim Tarim <i>d</i>	Bixibake Qiman Dayudusi Xiaoyudusi Donghetang Halahatang Kuche Langka Muzhaerte Nuerbage Sailimu Shaya Talimu Talimuhe		Beşbağ Çimen Çonyultuz Kiçikyultuz Dönkotan Hanikatam Kuçar Lanka Muzart (<i>ir</i>) Nurbagh Sayram Şayar Tarım Tarım (<i>ir</i>)

Tarim <i>d.m</i> Toqsu <i>n</i> Toyboldi Yaqa Yengimehelle Qoshawat Uchar Talliq Supadöng Qaratoghraq Kuchar <i>ch.f</i>	Talimu <i>n.c</i> Tuoyibao Yaha Yingmaili Wuqia Taleke Supudun Kalatuogelake Kuchezhong yangchang Qiakeairike Kuoshitiereke Tuertamu Kuchedaban Kezile Kezileqianfo dong Tugemanbei xi Tokexun Kumutula qianfodong Jiranlike Jilibake Tuoyibao <i>n.c</i>	Xinhe Erbatai	Tarım <i>ç.f.</i> Toksu Toyboldi Yaka Yenimehelle Koşavat Uçar Tallik Supadön Karatoğrak Kuçar <i>h.f</i> Çakerik Koşterek Turtam Kuçardavan Kızıl Kızılmınyöy Tügmenbeşi Toksun Kumturabinevi (mağara) Cerenlik Celbağ Toyboldi <i>ç.f.</i>
40°paralelin Kuzeyi, 84° - 86° meridyen arası			
Bügür <i>n</i> (Puxuy) Qoshériq (Soho) <i>d.m</i> Chedir Yéngisar Qarabagh Chongbagh	Hoshilike Yangxia Haerbake Qunbake	Luntai Puhui Saohumu chang	Bügür Puhuy Koşerik Soho Çedir Yénisar Karabağ Çonbağ

Aqbulaq Bostan Tarlaq Dinar <i>d</i> Cherchi Quruqeshme Yéngimehelle	Akebulake Bositan Taerlake Dinahe Ceyun Kuruke aiximai Yingmaili		Akbulak Bostan Tarlak Dinar Çerçi Kurukeşme Yenimahalle
40°paralelin Kuzeyi, 86° - 88° meridyen arası			
Eyshimka Baghrash <i>k</i> Baghrash <i>n</i> Dashkök <i>s.a</i> Döngqotan Könchi <i>d</i> Korla <i>sh</i> Lopnur <i>n</i> Qarayulghun Tarim <i>d</i> Tashdeng Lan'ger Yengisar Awat Qoziliq	Dashihaizi Donghetan Kongquehe Kuerle Kalayugong Talimuhe Tashidian Lan'gan Yingxia Awati Kuzileke	Bositenghu Bohu Weili	Eyşimka Bağraş (göl) Bağraş Daşkök Dönkotan Könçi Korla Lopnur Karayulğun Tarım Taşden Langer Yenisa Avat Kozilik
40°paralelin Kuzeyi, 88° - 90° meridyen arası			
Arghan (Bochingzi) Qarday Chinggir	Aergan Kaerdayi	Bochengzi	Arğan Boçinzi Karday Çingir
40°paralelin Kuzeyi, 90° - 92° meridyen arası			
Lopnur <i>k</i> Kiroren		Lolangu cheng	Lopnur Kiroren
40°paralelin Kuzeyi, 92° -94° meridyen arası			
Yamansu <i>b</i>	Yamansu		Yamansu

(Yuminguan)		Yuminguan	Yumingen
40°paralelin Kuzeyi, 94° -96° meridyen arası			
(Shingshing sha)		Xingxingxia	Şinşinşa
(Wuya) <i>is</i> (Tianhu) (Shiyan) (Jingxia) (Sigan) Yaghachquduq		Weiya Tianhu Shiyan Jingxia Sigan Mutujingzi	Vuya Tianhu Şiyan Cinşa Sigan Yağaçkuduk
38°paralelin Kuzeyi, 74° meridyenin Batısı			
Özbil <i>t.a</i> Simhana	Wuzibieli Simuhana		Özbil Simhana
38°paralelin Kuzeyi, 74° -76° meridyen arası			
Aqtash Aqtu <i>n</i> Bayqurut Böritoqay Bostanterek Bulungköl Gez <i>d</i> Jighin Kansu <i>b</i> Qızılsu <i>d</i> Muji Mush Muztaghata <i>ch(7546m)</i> Oytagh <i>b</i> Konasheher (Toq quzaq) <i>n</i> Qeshqer <i>sh</i> Qongurtagh <i>ch(7719)</i> Tashmiliq	Aketashi Aketao Bayinkuluti Baoertuokuoyi Bositantieike Bulunkou Gaizihe Jigen Kangsu Kezilesuhe Muji Mushi Moshitage Aoyitake Gonggeer Tashimilike	Shufu Kashi(Ka shikaer)	Aktaş Aktu Baykurut Böritokay Bostanterek Bulunköl Gez Ciğın Kansu Kızılsu (<i>ir</i>) Muci Muş Muztağata Oytağ Konaşehir (Tokkuzak) Kaşgar(Keş ker) Konurtağ Taşmilik

KonaUlughchat Ulughchat <i>n</i> Muzsu <i>d</i> Subashdawan Saqalchat Téreksaz Oqsalur Qiziloy Qarangghuluq Qaratal Yuqarqitir Zemin Saybagh Qarakechik Bulaqsu (<i>Börihitay</i>) Opal Pilal Barin Kampa Egus Semen Toqay Gez ÜstünAtush Qaraghul Kengshiwe	Wuluqeqiati Wuqia Muzisu Subashidaban Sakaleqiati Tierkesazi Wuheshalu Heiziwei Kalanggulu ke Kalatale Yukaketieer Zanmin Sayibage Karekaiqike Bulakesu Wupaer Pilale Baren Kangpa Aigusi Seman Tuokayi Gaizi ShangAtushi Kaerguole Kangxiwan		Konauluğçat Uluğçat Muzsu Subaşdavan Sakalçat Tereksaz Oksalur Kızıloy Karağuluk Karatal Yukarkitir Zemin Saybağ Karaçekik Bulaksu (<i>Börihitay</i>) Opal Pilal Barin Kampa Egus Semen Tokay Gez Üstün Atuş Karağul Kenşive
38°paralelin Kuzeyi, -76° -78° meridyen arası			
Achchiq Aqtam Atush <i>sh</i> Awat <i>b</i> Bashkent Beshtam Bayawat Charek Charlung	Aqike Aketamu Atushi Awati Baishikante Baishitamu Bayiawati Qiareke Qiaerlong		Aççik Aktam Atuş Avat Beşkent Beştam Bayavat Çarek Çarlun

Elishqu	Ailixihu		Elişku
Ghazköl	Gazikule		Ġazköl
Gholtoghraq	Wolituohelake		Ġoltoġrak
Xanériq <i>b</i>	Hannanlike	Huangdi	Hanerik
Xangdi			Handi
Igerchi	Yigaierqi		Ġgerçi
Janggaleski	Jianggelisi		Cangaleski
Kattaylaq	Gedaliang		Kattaylak
Kökyar			Kökyar
Mekit <i>n</i>	Maigaiti		Mekit
Ödeklik	Yudaikelike		Ödeklik
Peyzawat <i>d.m</i>		Jiashizong	Peyzavat <i>ç.f.</i>
		chang	
Peyzawat <i>n</i>		Jiashi	Peyzavat
Poskam <i>n</i>		Zepu	Poskam
Yengisheher		Shuli(Han	(Keşker)
(Sullugh) <i>n</i>		cheng)	Yenişehar
Qizil	Kezile		Kızıl
Qizilawat	Kezileawati		Kızılawat
Qoshawat	Hoxiaawati		Koşawat
Saghan	Sagan		Saġan
Sériqbuya <i>b</i>	Selibuya		Serikbuya
Söget	Sugaiti		Söget
Tagharchi	Tagaerqi		Tagarçi
Térim	Tieremu		Terim
Topluq	Tuopuluke		Topluk
Yeken <i>n</i>		Shache	Yeken
Yapchan <i>b</i>	Yapuquan		Yapçan
Yéngawat	Yingawati		yeniawat
Yéngisar <i>n</i>	Yingjisha		Yenisar
Yopurgha <i>n</i>	Yuepuhu		Yopurġa
Nezerbagh	Naizeerbage		Nezerbaġ
Beshkérem	Baishikeremu		Beşkerem
Aqqash	Akekashi		Akkaş
Azaq	Azake		Azak
Aghu	Ahu		Aġu
Bachang		Qipanshui	Baçan
		mo	

Shekerköl	Xikeer		Şekerköl
Shékerköl <i>s.a</i>	Xikeer		Şekerköl <i>s.b</i>
Gulluq	Guleluke		Gulluk
Janbaz	Jiangbazi		Canbaz
Yengimehelle	Yingmaili		Yenimehelle
Qizilbuy	Kezilebuyi		Kızılbuy
Qizilsu	Kezilesu		kızılsu
Misha	Mixia		Mişa
Yengiösteng	Yingwusitang		Yeniösten
Yamanyar	Yamanya		Yamanyar
Ermudun	Aiermudong		Ermudun
Harap	Alapu		Harap
Aral	Alali		Aral
Lompa	Longpu		Lompa
Sitle	Setili		Sitle
Igizyer	Yigeziyeer		Ġgizyar
Qizilto	Keziletao		Kızılto
Mangshin	Mangxin		Mañşin
Yéngiériq	Yingerlike		Yenierik
Alagir	Alageer		Alagir
Chongqurchaq	Qiongkuer		Çonkurçak
	qiake		
Yéngiösteng	Yingwusitang		Yeniösten
Tümental	Tumantal		Tümental
Yantaq	Yangtake		Yantak
Soghuchaq	Sukuqiake		Soġuçak
	<i>s.a</i>		
Azatbagh	Azatebage		Azatbaġ
Alamet	Alamaiti		Alamet
Chighliq <i>d.m</i>	Qikelike <i>n.c</i>		Çiġlik
Tomösteng	Tuomuwusi		Tomösten
	tang		
Kökrawat	Kurewati		Kökrawat
Soqamelisi	Sukamailisi		Sokamelisi
Sel	Sali		Sel
Tohuchi	Tuhuqi		Tohuçi
Ikkisu	Yikesu		Ġkkisu
Ayköl	Ayikule		Ayköl

Žima Gulbagh Qarma <i>s.a</i> (Peylo) <i>e d.m</i>	Yima Gulibage Kalama <i>s.k</i> Pailuo <i>n.c</i>		Jima Gulbağ Karma Peylo (<i>kamp</i>)
38°paralelin Kuzeyi, 78° -80° meridyen arası			
Ödeklik Üchachal <i>b</i> Aqsaqmaral Charbagh Maralwéshi Toghraq <i>o.m</i> Maralwéshi Tuzkéni Shamal Yeken <i>d</i> Qaraqilching <i>e</i> <i>d.m</i> Anaköl Shaqur Qapmele	Yudaikelike Akesakemare le Qiaerbage Xiamali Yeerqianghe Kelakeqin <i>n.c</i> Anakuli Xiahuer Kapumaili	Sanchakou Bachu	Ödeklik Üçaçal Aksakmaral Çarbağ Maralveşi Toğrak Maralveşi tuzkeni Şamal Yeken (<i>ir</i>) Karakılçın (<i>kamp</i>) Anaköl Şakur Kapmele
38°paralelin Kuzeyi, 80° - 82° meridyen arası			
Xoten <i>d</i> Meshut Paji	Hetianhe Maxuete Paji		Hoten (<i>ir</i>) Meşut Paci
38°paralelin Kuzeyi, 82° - 84° meridyen arası			
Tarım Oymanliqi Teklimakan Chöli	Talimu Pendi Takelamagan Shamo		Tarım Çukuru Taklımakan Kumluğu
38°paralelin Kuzeyi, 84°- 86° meridyen arası			
Cherchen <i>d</i> Cherchen <i>n</i> Toghraqeriq Keshmiköl	Cheerchen he Qiemo		Çerçen (<i>ir</i>) Çerçen Tograkerik Keşmiköl

Qoşsatma Tatirang Yaghachliq Yengiösteng Bagheriq	Kuoshisate ma Tatarang Yingwusi tan Bageairike	Xianzhong muchang	Koşsatma Tatiran Yağaçlik Yağaçlik Yeniösten Bağerik
38°paralelin Kuzeyi, 86° -88° meridyen arası			
Aqeriq Beshtoghraq Janggalsay Qumchaqma Shorköl Tashsay <i>d</i> Washsheri Washsheri <i>d</i> Umulquduq	Akeereke Yakatuogelake Jianggalesayi Tashisayi Wumoerkuduke	Washixia	Akerik Baştoğrak Cangalsay Kumçakma Şorköl Taşsay Vaşşeri Vaşşeri (<i>ir</i>) Umulkuduk
38°paralelin Kuzeyi, 88° -90° meridyen arası			
Charqiliq <i>d</i> Charqiliq <i>n</i> Miren <i>d</i> Qorghan Tatliqbulaq <i>d</i> Tikenlik Yilwachimen Miren Lop Mandalıq Awras Yantashik Tashdawan	Milanhe Kuergan Tieganlike Yiliwaqiman Milan Lopu Mandalike Awulasigu Yangtashike Tashidaban	Ruoqianghe Ruoqiang	Çarkilik(<i>ir</i>) Çarkilik Miren (<i>ir</i>) Korğan Tatlikbulak Tikenlik Yılvaçimen Miren Lop Mandalik Avras Yantaşik Taşdavan
38°paralelin Kuzeyi, 90° -92° meridyen arası			
Altuntagh <i>t</i> Bashqorghan Shorköl	Aerjinshan Bashikuergan Xiaoerkule		Altındağ Başkorğan Şorköl

Yetimbulaq Tömürlük Chimentagh Gasköl <i>k</i>	Yitunbulake Tiemulike Qimantage Gasikulehu		Yetimbulak Tömürlük Çimentağ Gasköl
36° paralelin Kuzeyi, 74° -76° meridyen arası			
Beldir Depter Köktürk Maryang Mingteke Dawan QonjirapDa wan(<i>eghiz</i>) Tagharma Tashqorgha <i>n</i> Tiznep Qonjirap Mazar Qarchighu Iparqozam Maziri Wacha (Shinsung)	Dabudaer Maeryang Mingtiegai Hongqilapu Daban Taheman Tashikuergan Tizinapu Hongqilapu Mazhazhon Kalaqigu Xiangbaobao mu Waqia	Xinsong	Beldir Depter Köktürk Maryan Mintekedavan Koncirapdav an Tağarma Taşkorğan Tiznep Koncirap Mazar Karçığu İparkozam (<i>türbe</i>) Vaça Şinsun
36° paralelin Kuzeyi, 76° -78° meridyen arası			
Charbagh <i>b</i> Chipan Kachung Kiliyang Kökrawat <i>da</i> Kökyar Loq Mazar Pusa Qaghiliq <i>n</i> Sheydilla Shihshu Ushsharbash	Qipan Kaqun Keliyang Kukelawate Kekeya Loke Mazha Pusa Yecheng Xieyila Wuxiabashi		Çarbağ Çipan Kaçun Kiliyan Kökravat Kökyar Lok Mazar Pusa Kağilik Şeydilla Şihşu Uşşarbaş

Aqaz Zunglan Heselbagh Kosrap Toqquzat Tareghiz Saybagh Yilqichi Jayterek Shehityar (harabisi) Beshterek Küde Konachaza Tiznap <i>d</i> Yeken <i>d</i> Qilich <i>d</i>	Akazi Aisailebage Kusilapu Tuokuziate Taeragezi Sayibage Yilikeqi Jiayitieleke Xiyitieya gucheng Baixitieleke Kudi Laoqiazi Tizinapuhe Yeerqianghe Keliqinghe		Akaz Zunlan Heselbağ Kosrap Tokkuzat Tareğiz Saybağ Yilkiçi Cayterek Şehityar (<i>harabe</i>) Beşterek Küde Konaçaza Tiznap Yeken (<i>ir</i>) Kiliç (<i>ir</i>)
36° paralelin Kuzeyi, 78° -80° meridyen arası			
Döp <i>b</i> Guma <i>n</i> Xoten <i>sh</i> Kengqir Kengshiwur Köktérek Langru Laskuy <i>b</i> Mokoyla Qaraqash <i>d</i> Qaraqash <i>n</i> Qarasay Qashtëshi Qoshtagh Sanju Yawa Layqa Yorongqash <i>d</i> Zangguy	Duwa Hetian Kangkeer Kangxiwa Keketiereke Langru Mukuila Kalakashihe Kaersai Kashitashi Keshitage Sangzhu Yawa Yayika Yulongkashi Zanggui	Pishan Moyu	Döp Guma Hoten Kenkir Kenşive Köktérek Lanru Laskuy Mokoyla Karakaş (<i>ir</i>) Karakaş Karasay Kaşteşi Koşağ Sancu Yava Layka Yorunkaş (<i>ir</i>) Zanguy

Ayaghmele Kichikköl Saghan Bashbulaq Muji Sanju <i>d</i> Piyalma Döp <i>d</i> Bashlempe Urchi Kuyya Zawa Xanériq Tusal Malqawat Kichik Yulghunluq Chong Tuzköl Kichik Tuzköl	Ayakemaili Sagan Bashibulake Muji Sangzhuhe Piyalema Duwahe Bashilanpai Wuerqi Kuiya Zhawa Hanaileke Tushala Malikewate Xiaohong liu tan Dayanchi Xiaoyanchi	Xiaolaoba	Ayağmele Kiçikköl Sağan Beibulak Muci Sancu <i>ir</i> Piyalma Döp <i>ir</i> Başlempe Urçi Kuyya Zava Hanerik Tusal Malkavat Kiçik Yulğunluk Çontuzköl Kiçiktuzköl
36° paralelin Kuzeyi, 80° - 82° meridyen arası			
Beshtoghraq Boghazlen'ger Bostan Chalaquduq Chaqa Cheriye <i>d</i> Cheriye <i>n</i> Chilanliq <i>d.m</i> Chongmazar Domsun Kengtoqay Kawak Kériye <i>d</i> Kériye <i>n</i> Koinlun Lop <i>n</i> Oqu	Baishituogelake Bugazilangan Bositan Qialakuduke Qiaha Kawake Keliyahe Kunlun Lopu Wuku	Celehe Cele Yutian	Baştoğrak Boğazlenger Bostan Çalakuduk Çaka Çeriye <i>ir</i> Çeriye Çilanlik Çonmazar Domsun Kentokay Kavak Keriye <i>ir</i> Keriye Koinlun Lop Oku

Oytoghraq Polu Qarqi Qizilqir Shenbebazar Tewekkül Yemishlik <i>d.m</i> Yengibagh Yoghantoghr aq Yolung Yorongqash <i>b</i> Mayaqdöng Yalghuzjigde Buya Qaratash Nur Chongkölbéshi Aqtash Gulaxma Qatardöng Damiko Hesenhüsen Kökyar Toghraq	Aoyituogelake Pulu Kaerke Kezileke Xianbaibaza Tawakule Yamanbieke Yingbage Yugantuogelake Yulongkashi Mayakedun Yaleguzijigedai Buya Kalatashi Nuer Qiongkulebeixi Aketashi Gulahema Katadun Damagu AishanYu shan Kekeya Tuogelake		Oytoğrak Polu Karki Kızılqır Şenbebazar Tevekkül Yemişlik Yenibağ Yoğantoğrak Yolun Yorunqaş Mayakdön Yalğuzcigde Buya Karataş Nur Çonkölbeşi Aktaş Gulahma Katardön Damiko Hesenhüsen Kökyar Toğrak
36° paralelin Kuzeyi, 82° - 84° meridyen arası			
Endir <i>d</i> Endirlen'ger Keshmiköl Niye <i>d</i> Niye <i>n</i> Pashshiyim Qowurgha Salghozek Yawatongguz Yawatongguz <i>d</i>	Andierhe Andierlangan Niyahe Paxiyimu Salewuzেকে Yatongguzi Yatongguzi he	Minfeng	Endir Endirlenger Keşmiköl Niye <i>ir</i> Niye Paşşiyim Kovurğa Salğozek Yavatonguz Yavatonguz <i>ir</i>

Yéyiq Qumchaqiliq Jighanlanger Nuqya	Yeçike Kumuqiakeleke Qiganlangan Nuokeya		Yeyik Kumçakilik Çiğanlenger Nukya
36° paralelin Kuzeyi, 84° - 86° meridyen arası			
Achchan Chinggilik Arpa Kappa Qamghaz Qaramiren <i>d</i>	Aqiang Kamugazi Kalamilanhe		Aççan Çingilik Arpa Kappa Kamğaz Karamiren
36° paralelin Kuzeyi, 86° - 88° meridyen arası			
Chimbulaq Gulza(<i>éghiz</i>) Muztagh <i>ch</i> (6973m) Tura <i>ch.f</i> Ulughsu <i>d</i>	Qimubulake		Çimbulak Gulza Muztağ Tura Uluğsu
36° paralelin Kuzeyi, 88° - 90° meridyen arası			
Achchiqköl <i>k</i> Ayaqqumköl <i>k</i> Pitliq <i>d</i> Sésiqyar <i>d</i>	Aqikekulehu Ayakekumuhu Pitilekehe Sesikeya		Aççikköl Ayakkumköl Pitlik Sesikyar
36° paralelin Kuzeyi, 90° - 92° meridyen arası			
Buqadawan <i>ch</i> (6860m) Éshekyattiningköli <i>k</i> Qumköl <i>k</i> Naringol <i>d</i>			Bukadawan Eşekyattininkö li Kumköl Naringol
34° paralelin Kuzeyi, 76° - 78° meridyen arası			
Chogir <i>ch</i> (8611m) Indiraköli <i>t.a</i>	Qiaogele Yindilakeli		Çogir İndiraköli

Qaraqurum <i>t.a</i> Qilich <i>d</i>	Kalakunlun shankou Keleqinghe		Karakurum Kılıç <i>ir</i>
34° paralelin Kuzeyi, 78° - 80° meridyen arası			
Aqsay <i>k</i> Arshang Astronomik Chipchap <i>t.a</i> (Chuminshuigu) Kengyulghun Samsun Nischu Jaj Achajilgha Mehsumbulaq	Akesayihu Qipuqiapu Nisiqu Jiazhi Makesumu bulake	Wenquan Tianwenzha n Quanshuigu Dahongliutan Samuzong ling Chagukou	Aksayçin Arşan Astronomik nokta Çipçap Çuminşuygu Kenyulğun Samsun Nisçu Cac Açalçilğa Mehsumbulak
34° paralelin Kuzeyi, 80° - 82° meridyen arası			
Kériye <i>t.a</i> Qarangghu tagh <i>t</i> (koinlun <i>t</i>)	Keliyashan kou	Kunlunshan	Keriye (dağ boğazı) Karanğutağ (koinlun dağı)

Not: Yer adları sonunda yer alan kısaltılma (italik) harifler şunları ifade etmektedir:

sh - şehir; *n* - ilçe; *k* - göl; *d* - ırmak; *ch* - dağ zirvesi; *b* - pazar(ilçeden küçük şehir); *s.a* - su barajı; *o.m* - ormancılık firması; *ch.f* - hayvancılık firması; *t* - dağ; *t.a* - dağ boğazı (sınır kapısı); *E* - boğaz; *da* - yokuş; *q* - kumluk; *d.m* - çiftçilik firması; *ä.d.m* - suçlular çalıştırılmakta olan kamplar. Bunlardan tekrar görülen yer adlarının bazılarında Türkçe yazılışında da italiklerle açıklama verildi(örneğin *ir*. ırmak; *ç.f*.

çiftçilik firması gibi). Anlaşılacak durumda olanların sonuna italiklerle açıklama verilmedi; onların neyin ne olduğunu bilmek için orjinal transkripsiyonu sonundaki italiklere bakmayı tavsiye edeceğiz.

Bundan başka Çin üretim- inşaat birliklerinin alayları her birinin sıra sayılarıyla, 1- tuan, 2- tuan ... şeklinde haritalarda ve resmi belgelerde kullanılmaktadır. “Tuan”, Türkçe “alay” olan, birlik adıdır; memuriyette ilçeyle aynı derecededir. Bunlar resmî yer adı olmadığı için, tabloda “tuan”lara yer verilmedi (Bu sözcük, Uygurcada Rusca’dan girmiş olan “polk” ile ifade edilmektedir). Bazı bölgelerde tam Çince’leştiği, aslı yer adının ne olduğunu karşılaştırmak için elimde veriler olmadığı için, böyle yeni yer adlarına da fazlaca yer verilmedi.

KAYNAKÇA

- 1- İsa Yusuf Alptekin: “*Esir Doğu Türkistan İçin*” Doğu Türkistan Vakfı yayınları. 1985.
- 2- Zbigniew Brzezinski: “*Büyük Çöküş*” Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, mart, 2000. 5. baskı.
- 3- Zbigniew Brzezinski: “*Büyük Satranç Tahtası*” “Sabah Kitapları” Yayını.
- 4- Willem Van Kemenade: “*Çin, HongKong, Taiwan A.Ş*”
- 5- İan O. LESSER, Graham E. FULLER: “*Balkanlardan Batı Çin’e - Türkiye’nin Yeni Jeopolitik Konumu*”. Alfa yayınları, temmuz, 2000.
- 6- Adolf Hitler: “*Kavgam*”. Kamer yayınları, 1998.
- 7- Ahmet Kemal İlkul, “*Çin -Türkistan Hatıraları - Şanghay Hatıraları*” (Hazırlayan Dr. Yusuf Gedikli) Ötüken Yayını.
- 8- Çince yayınlanan “*Doğu Türkistan Atlası*” 1995 yıl basması.
- 9- Uyghurca “Doğu Türkistan Haritası” 1985 yıl basması.
- 10- M. Rıza Bekin: “*Sunuş*” (bkz: “*Doğu Türkistan’ın Sesi*” dergisi, 2000/1 sayı).
- 11- “*Doğu Türkistan*” 1999 yılı sayıları. Doğu Türkistan Göçmenler Derneği Yayını.
- 12- “*中 南 亚 的 民 族 宗 教 冲 突*” Doğu Türkistan’daki “Halk Neşriyatı” Yayını.

Okurlara:

Türk okurları içindeki ateşli milletçilerden İngilizce bilenler, kitabı İngilizce'ye tercümede yardım ederse, Doğu Türkistan'ın acılarını paylaşmış sayılır, millet adına teşekkür ederiz.

Görüş ayrılığı ve başka fikir teatisi için Doğu Türkistan Hürriyet Yayınevinin E-mail adresinden mektup göndermelerini teklif ederiz.

Okurların Doğu Türkistan'a ilişkili Türk dilinde yayınlanan kitaplar hakkında ipucu vermeleri bizi son derece sevindereceğini bildiriceğiz. Böyle kitapları yazarlar yada tercüme edenler, yayınevimize ilişkide olmak isterse son derece mutlu olacağız. Kitap gönderenler de büyük katkıda olmuş sayılır.

İlişkili adresler aşağıdaki web sitesinden bulunur:

URL: <http://www.eynek.net>